

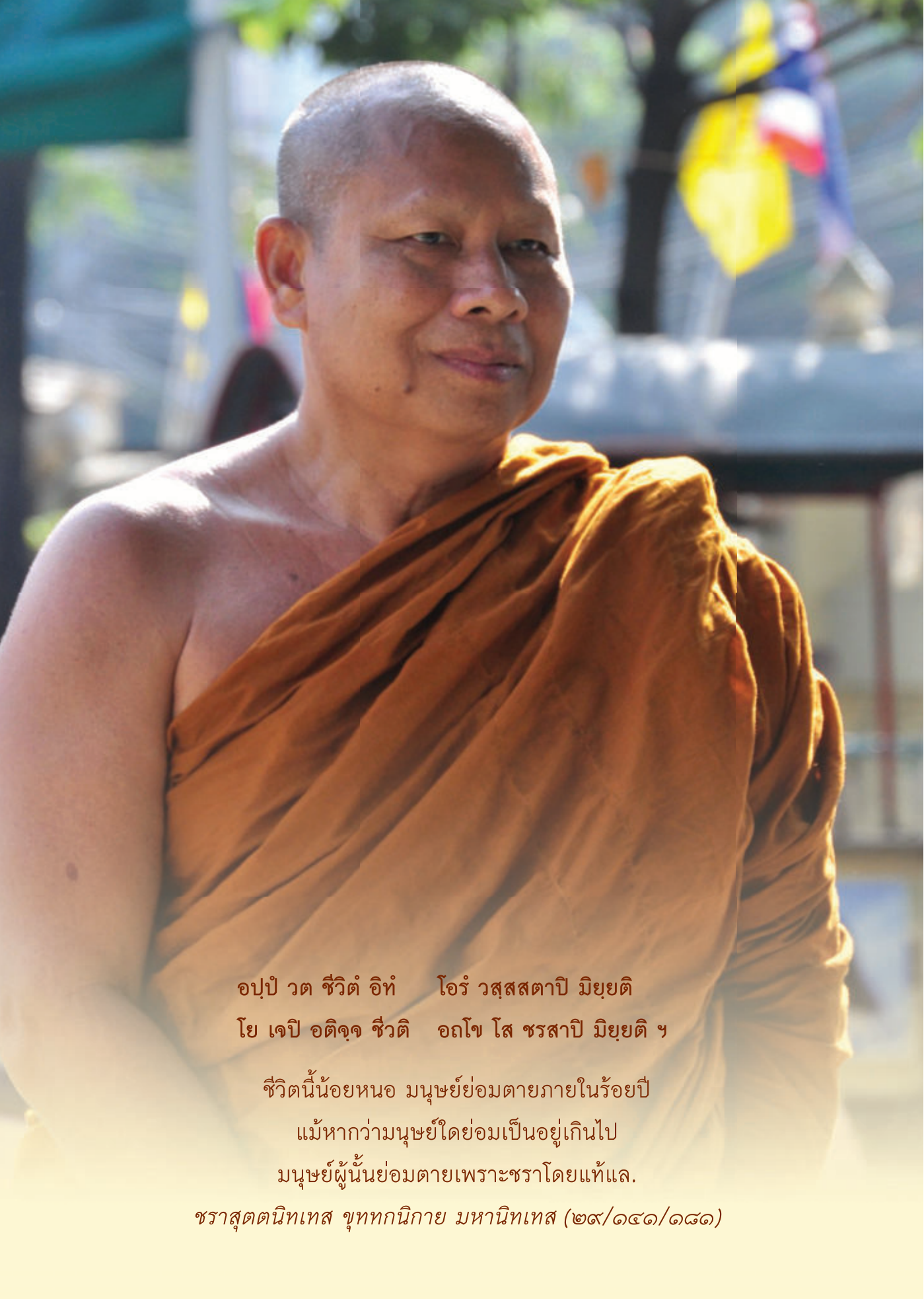
อนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพ

พระพุทธิสารโสภณ (เดช กตปุญฺโญ, รต.ดร.,น.ธ.เอก,ป.ธ.๓)

อดีตเจ้าอาวาสวัดมัชฌันติการาม

แขวงวงศ์สว่าง เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร

วันอาทิตย์ที่ ๒๓ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๕

อปโป วต จีวัต อิทโธ โอรัง วสุสสตปิ มียยติ
โย เจปิ อติจจ จีวัต อถโฆ โส ชรสสาปิ มียยติ ฯ

จีวัตินัน้อยหนอ มนุษย์ย่อมตายภายในร้อยปี
แม้หากว่ามนุษย์ใดย่อมเป็นอยู่เกินไป
มนุษย์ผู้นั้นย่อมตายเพราะชราโดยแท้แล.

ชราสุตตนิทเทส ขุททกนิกาย มหานิทเทส (๒๙/๑๔๑/๑๘๑)

อนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพ

พระพุทธิสารโสภณ (เดช กตปุญโญ, รศ.ดร.,น.ธ.เอก,ป.ธ.๓)

อดีตเจ้าอาวาสวัดมัชฌันติการาม

แขวงวงศ์สว่าง เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร

วันอาทิตย์ที่ ๒๓ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๕

สารบัญ

หมายรับสั่ง	๔
สำนักในพระมหากรุณาธิคุณ	๗
กำหนดการ	๘
พุทธิสารโสภณเถรวิภูติดาเถ	๑๐
คำไว้อาลัย	๑๒
สำนักฝึกอบรมพระธรรมทูตไปต่างประเทศ (ธรรมยุต)	๑๒
พระธรรมวิสุทธาจารย์	๑๔
พระเทพวัชรเมธี	๑๖
พระราชวัชรภรณ์	๑๘
พระราชธีรสารมุนี	๒๐
พระปริยัติสารเมธี	๒๒
คณะสงฆ์และอุบาสกอุบาสิกา วัดมัทมณฑิการาม	๒๔
สำนักนาริพรต	๒๖
นายโกศล สุนทรพฤกษ์	๒๗
ศาสตราจารย์ ดร. ธีรวุฒิ บุญยโสภณ	๒๘
ศาสตราจารย์ ดร. สุชาติ เชียงฉิน	๒๙
รองศาสตราจารย์ ดร. สันชัย อินทพิชัย	๓๐
คุณยายบุษบา ศิริมลพิวัฒน์	๓๑
Dr. Harish Sharma	๓๒
The Buddhist Association Chandigarh	๓๓
คำปรารภ	๓๕
ประวัติวัดมัทมณฑิการาม	๓๗
ประวัติพระพุทิสารโสภณ	๔๗
พิธีถวายน้ำหลวงสงครพระพุทิสารโสภณ	๕๕

ผลงานของพระพุทฺธิสารโสภณ

พระพุทฺธิสารโสภณกับโครงการสร้างสวนป่าปฏิบัติธรรมกลางกรุง วัดมัชฌันติการาม	๖๖
พระพุทฺธิสารโสภณกับศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์	๙๐
พระพุทฺธิสารโสภณกับภารกิจในต่างประเทศ	๙๖
พระพุทฺธิสารโสภณกับการแสดงพระธรรมเทศนา	๑๐๘

พระธรรมเทศนา ๗ วัน ๕๐ วัน และ ๑๐๐ วัน

๑. พระธรรมเทศนาสัตตมวาร ๗ วัน โดยพระธรรมกิตติเมธี วัดราชาธิวาส	๑๓๐
๒. พระธรรมเทศนาปัญญาสมวาร ๕๐ วัน โดยพระพรหมวชิรากร วัดราชผาติการาม	๑๔๐
๓. พระธรรมเทศนาสตมวาร ๑๐๐ วัน โดยพระธรรมวชิรมณี วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ราชวรมหาวิหาร	๑๕๗
ภาพพวงหรีด	๑๖๖
รายนามเจ้าภาพสวดพระอภิธรรมพระพุทฺธิสารโสภณ	๑๗๓
รายนามเจ้าภาพสร้างเมรุชั่วคราวและดอกไม้ประดับ ในการบำเพ็ญกุศลศพ พระพุทฺธิสารโสภณ (เดช กตปุญโญ)	๑๘๐
คณะกรรมการจัดงาน	๑๘๑
ประมวลภาพอดีตแห่งความทรงจำพระพุทฺธิสารโสภณ	๑๘๔
คณะผู้จัดทำหนังสือ	๑๙๖

หมายรับสั่งที่.....๑๐๐๑๘.....

สำนักพระราชวัง

๙ กันยายน ๒๕๖๔

พระพุทฺธิสารโสภณ (เดช กตปญฺญ) อายุ ๗๑ พรรษา ๕๐ อดีตเจ้าอาวาสวัดมัชฌันติการาม
มรณภาพด้วยโรคมะเร็งท้องทางเดินน้ำดี ระยะแพร่กระจาย ณ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร
วันจันทร์ ที่ ๖ กันยายน ๒๕๖๔ เวลา ๑๗.๐๐ น.

วันพฤหัสบดี ที่ ๙ กันยายน ๒๕๖๔ เวลา ๑๗.๐๐ น. ขอรับพระราชทานน้ำหลวงสงครพ
พร้อมด้วยเครื่องเกียรติยศประกอบศพ ณ ศาลาปฏิบัติธรรม วัดมัชฌันติการาม เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร
ทรงพระกรุณาโปรดพระราชทานหีบทองหีบประกอบศพ.

หน้าที่	กองพระราชพิธี
	นำหมายเรียน เจ้าภาพศพ พระพุทฺธิสารโสภณ (เดช กตปญฺญ)
	เพื่อทราบ.
	ติดต่อขอรับกล่องน้ำหลวงพระราชทานที่กระทรวงวัฒนธรรม ไปปฏิบัติ

พลอากาศเอก

(สตีตย์พงษ์ สุขวิมล)
เลขาธิการพระราชวัง

หมายรับสั่งที่.....๑๔๙๑๙

สำนักพระราชวัง

๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๔

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดพระราชทานเพลิงศพ พระพุทธิสารโสภณ (เดช กตปุญโญ) อดีตเจ้าอาวาสวัดมัชฌันติการาม ณ เมรุชั่วคราววัดมัชฌันติการาม เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร

วันเสาร์ ที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๕ เวลา ๐๙.๐๐ น. เชิญหีบศพออกดั่งบำเพ็ญกุศล ณ ศาลาวัดมัชฌันติการาม ทรงพระกรุณาโปรดพระราชทานหีบทองหีบประกอบศพ เวลา ๐๙.๓๐ น. เชิญหีบศพเวียนเมรุ แล้วเชิญขึ้นดั่งบนจิตกาธาน วันอาทิตย์ ที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๕ เวลา ๑๗.๐๐ น. พระราชทานเพลิง

หน้าที่	กองพระราชพิธี
	นำหมายเรียน เจ้าภาพศพ พระพุทธิสารโสภณ (เดช กตปุญโญ)
	เพื่อทราบ
	ติดต่อขอรับกล่องเพลิงพระราชทานที่กระทรวงวัฒนธรรม ไปปฏิบัติ

พลอากาศเอก

(สถิตย์พงษ์ สุขวิมล)
เลขาธิการพระราชวัง

สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ

พระพุทฺธิสาร์โสภณ (เดช กตปุญฺโญ) อายุ ๗๑ พรรษา ๕๐ อดีตเจ้าอาวาส วัดมัชฌันติการาม แขวงวงศ์สว่าง เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร ได้ถึงแก่กรรมไปด้วยโรค มะเร็งท่อน้ำดี ระยะแพร่กระจาย ณ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ เขตปทุมวัน เมื่อวันจันทร์ที่ ๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๔ ตรงกับวันแรม ๑๔ ค่ำ เดือน ๙ เวลา ๑๗.๐๕ น.

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ได้ทรงพระกรุณาโปรด พระราชทานน้ำหลวงสรงศพพร้อมด้วยเครื่องเกียรติยศประกอบศพ หีบทองหีบประกอบศพ และในวาระสุดท้ายทรงพระกรุณาโปรดพระราชทานเพลิงศพ พระพุทฺธิสาร์โสภณ (เดช กตปุญฺโญ) ณ เมรุชั่วคราววัดมัชฌันติการาม แขวงวงศ์สว่าง เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร ในวันอาทิตย์ที่ ๒๓ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๕ เวลา ๑๗.๐๐ น. นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณอย่างล้นพ้นหาที่สุด มิได้ หากพระพุทฺธิสาร์โสภณ (เดช กตปุญฺโญ) หยั่งทราบด้วยญาณวิถีสักทางใดทางหนึ่ง ก็คงจะมีจิตยินดีเป็นอย่างยิ่งและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณที่ได้รับพระราชทานเกียรติอันสูงยิ่งใน ครั้งนี้

คณะสงฆ์วัดมัชฌันติการาม ขอพระราชทานวโรกาสถวายพระพรด้วยความสำนึกใน พระมหากรุณาธิคุณอันล้นพ้นอย่างหาที่สุดมิได้ และจักเทิดทูนพระมหากรุณาธิคุณนี้ไว้เป็น สรรพสิริมงคล ตลอดกาลนาน

ขอถวายพระพร

คณะสงฆ์วัดมัชฌันติการาม

กำหนดการพระราชทานเพลิงศพ

พระพุทธีสารโสภณ (เดช กตปุญโญ)

อดีตเจ้าอาวาสวัดมัชฌันติกการาม

ณ เมรุชั่วคราววัดมัชฌันติกการาม แขวงวงศ์สว่าง เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร

วันที่ ๒๒ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๕

เวลา ๐๙.๓๐ น. - เชิญหีบศพจากศาลาฯ แล้วเชิญตั้งบนจิตกาธาน ณ เมรุชั่วคราว
วัดมัชฌันติกการาม

เวลา ๑๗.๐๐ น. - กองทุนเพื่อพระสังฆาธิการกรุงเทพมหานคร-สมุทรปราการ (ธรรมยุต)
บำเพ็ญกุศล

- พระสงฆ์วัดมัชฌันติกการาม ๑๐ รูป สวดพระพุทธรมณฑ์
(พระสงฆ์วัดมัชฌันติกการาม)
- แสดงพระธรรมเทศนา ๑ กัณฑ์ (พระมหาบุญไทย ปุณณมโน)
- พระสงฆ์สวดพระอภิธรรม (พระสงฆ์วัดมัชฌันติกการาม)

วันที่ ๒๓ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๕

เวลา ๑๐.๐๐ น. - แสดงพระธรรมเทศนา ๑ กัณฑ์ (พระราชปริยัติวิมล (สายัณห์ ปญฺญาวชิโร))

เวลา ๑๐.๓๐ น. - พระสงฆ์สมณศักดิ์ ๑๐ รูป สวดพระพุทธรมณฑ์

เวลา ๑๑.๐๐ น. - ถวายภัตตาหารเพลแด่พระภิกษุ-สามเณร

เวลา ๑๕.๐๐ น. - พระสงฆ์สมณศักดิ์ ๗๐ รูป รับทักษิณานุประทาน

เวลา ๑๗.๐๐ น. - พระสงฆ์สมณศักดิ์ ๑๐ รูป พิจารณาผ้าไตรบังสุกุล

- พระราชทานเพลิงศพ

วันที่ ๒๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๕

เวลา ๐๗.๐๐ น. - พระสงฆ์สมณศักดิ์ ๓ รูป บังสุกุลอัฐิ ภัตตาหารสามหาบ

เวลา ๑๐.๓๐ น. - พระสงฆ์สมณศักดิ์ ๑๐ รูป เจริญพระพุทธมนต์ฉลองอัฐิ

เวลา ๑๑.๐๐ น. - ถวายภัตตาหารเพลพระภิกษุ-สามเณร

จึงกราบเรียน เรียน ท่านพระเถรานุเถระ พระภิกษุ-สามเณร คณะศิษยานุศิษย์
พุทธศาสนิกชนที่เคารพคุ้นเคยในพระพุทธานุโลภ (เดช กตปุณฺโณ) ได้ทราบโดยทั่วกัน

พุทธนิสารโสมณเถรานุติกา

ปฐยาวัตร

เถโร สุปฏิปันโนติ	โย พุทธนิสารโสมณ
ราชทินเนน นามเณ	วิสุตโต พุทธสาวโก
มหาเตโช มหุสสาโห	กตปุญญो सुसुतो
เอโส มชฌนติกการาเม	เชฏโฐหุ ยติสสุโร

วสันตดิถี

เถโร อูปายกุสโลธยติปปาชาโน
เตโชติ สุหยวโรกตปุญญนาโม
อาจารย์สิลปรีโยทปนปปาชาโน
สุวาภาษาตมมวินเย อติสปปติสโส
สนตฺถุจिताสุภรตาทิกุณปปยุตโต
สิสเสสสุ พุรหมสทิสโส กรุณาวีหริ
ปุตเต ปิตาริว ยตี อนุสาสมาโน
สพฺพตฺถสงคฺหมกาสิ ทยาสุ เตสํ

อินทรวีเชย

เชฏโฐ สโต เสาขียสฺสโต โส
อุสสาหวา สาสนกิจจการี
สิปปี วิหาเร นวกมมจายี
สิกขาอุปตมมกโรนิพฺพธํ
สพฺพเสสมตฺถาย หิตานุกมฺปิ
เตสํ สทา อาสิ ปิโย มนาโป
เมตฺตาหิยฺยตฺตํ สุกตาทิการํ
สกกจจมคฺคํ ตมนุสฺสรามาติ ฯ

มหาเดชชื่อก้อง	เมืองสกล
พระพุทธานุภาพ	ราชให้
ปริญญาเอกงามผล	สำเร็จ
คนบดงานได้	แก่นแก้ว มมร ฯ

บริหารแจ่มฟ้า	งดงาม
วัดมณฑนติการาม	ซ่อมสร้าง
พลังจิตสูงยาม	พักผ่อน
สำนักเรียนสร้าง	กีก้องบาลี ฯ

บุญบารมีกุศลเดช	ระยเนตรจรัสไกล
อาจารย์สกลิระใน	สุจริตสถาพร
ทุกวันขยันมุกิวัตร	ปฏิบัติดุจดั่งดอน
ออกบิณฑบาตอรุณจร	บุญเกื้อมหาชน

ทำวัตรดิรัตน์สุนะน้อม	สุระพร้อมวจิตล
สงเคราะห์เสนาะสมณผล	พลະศิษย์พลังเพียร
รักศิษย์สนิทสรวณะพุทธ	ปิยบุตรผจงเรียน
ส่องทางสว่างประดุจเทียน	ยติเก่าเปรี๊ญธรรม ฯ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อดุลย์ คนแรง
ประพันธ์ในนามคณะศิษยานุศิษย์

สังเวชธรรมานุสรณ์

พระพุทฺธิสารโสภณ (เดช กตปุญฺโญ)

พระพุทฺธิสารโสภณ (เดช กตปุญฺโญ) อดีตเจ้าอาวาสวัดมัชฌันติการาม พระเถระผู้มีเมตตาธรรมและเป็นพระผู้เสียสละตน ผู้บำเพ็ญพรตประโชชน์ต่อพระพุทธศาสนาและประเทศาตินอกจากจะทำงานในฐานะเจ้าอาวาสวัดมัชฌันติการามแล้ว ยังทำหน้าที่เป็นกรรมการฝ่ายอำนวยการ สำนักเลขานุการสำนักฝึกอบรมพระธรรมทูตไปต่างประเทศ (ธรรมยุต) อีกด้วย

พระพุทฺธิสารโสภณ (เดช กตปุญฺโญ) ได้เข้าฝึกอบรมพระธรรมทูตไปต่างประเทศรุ่นที่ ๓/๒๕๔๐ ซึ่งในรุ่นนั้นฝึกอบรมที่วัดพระยาหยั่ง กรุงเทพมหานคร เมื่อสำเร็จการฝึกอบรมแล้ว ท่านเจ้าคุณฯ ก็ได้ช่วยงานสำนักฝึกอบรมพระธรรมทูตไปต่างประเทศ (ธรรมยุต) ด้วยดีมาโดยตลอด และในช่วงที่ท่านเจ้าคุณฯ เป็นรองอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ฝายกิจการต่างประเทศ นั้น ก็ได้ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งกรรมการและเลขานุการสำนักฝึกอบรมพระธรรมทูตไปต่างประเทศ (ธรรมยุต) อีกส่วนหนึ่งด้วย โดยท่านเจ้าคุณได้เข้าร่วมการประชุมคณะสงฆ์ธรรมยุตและคณะพระธรรมทูตในประเทศต่าง ๆ ทั้ง ๔ ทวีป เช่นการประชุมพระธรรมทูตไปต่างประเทศในทวีปออสเตรเลีย-นิวซีแลนด์ ประเทศสหรัฐอเมริกา และในสหภาพยุโรป เป็นต้น ซึ่งหากไม่ติดภารกิจอื่น ท่านจะเดินทางไปร่วมประชุมแทบทุกครั้ง

ในการฝึกอบรมพระธรรมทูตไปต่างประเทศ พระพุทฺธิสารโสภณ (เดช กตปุญฺโญ) ก็ได้เป็นกรรมการทั้งภาควิชาการ และภาคศึกษาดูงานในประเทศอินเดีย-เนปาล และจะร่วมเดินทางไปในการฝึกอบรมด้วย

การจากไปของพระพุทฺธิสารโสภณ (เดช กตปุญฺโญ) นับได้ว่าเป็นการสูญเสียบุคลากรที่สำคัญสำหรับสำนักฝึกอบรมพระธรรมทูตไปต่างประเทศ (ธรรมยุต) แต่เป็นเพียงการจากไปทางกายตามธรรมดาของสรรพสิ่ง ส่วนชื่อนามและโคตรยังคงจะปรากฏอยู่ดังพุทธภาษิตในนชิรติสูตร สังยุตตนิกาย สคาถวรรค ว่า **“รูปี ชีรติ มัจจัน นามโคตตํ น ชีรติ”** รูปของสัตว์ทั้งหลายย่อมทรุดโทรม นามและโคตรย่อมไม่ทรุดโทรม

พระพุทธานุภาพ (เดช กตปุณฺณ) จะอยู่ในความทรงจำของคณะกรรมการ
เจ้าหน้าที่ และคณะพระธรรมทูตในประเทศและภาคพื้นต่าง ๆ ทั้ง ๔ ทวีปตลอดไป ในนาม
ของสำนักฝึกอบรมพระธรรมทูตไปต่างประเทศ (ธรรมยุต) ขอให้พระพุทธานุภาพ (เดช กตปุณฺณ) จงไปสู่สุคติในสัมปรายภพด้วยเทอญ

สำนักฝึกอบรมพระธรรมทูตไปต่างประเทศ (ธรรมยุต)
วัดพระศรีมหาธาตุ บางเขน กรุงเทพมหานคร

พุทธสารโสภณอนุสรณ์

วิถีชีวิต

ปริชิตณมัท รูป

โรคนิทุรปภังคณ

ภิกษุติ ปุติ สนเทโ

มาณนตฺ หิ จีวิตํ ฯ

รูปนี้ แก่หง่อมแล้ว เป็นรังของโรค เปื่อยพัง กายของตนเป็นของเน่า เพราะชีวิตมีความตายเป็นที่สุด

ธรรมคาถาข้างต้นนี้ เป็นเครื่องเตือนสติคนผู้ยังมีชีวิตอยู่ให้ครองตนอยู่ด้วยความไม่ประมาท เราทั้งหลายแม้รู้ทั้งรู้ว่าเมื่อเกิดมาแล้วก็ต้องตายเป็นของธรรมดาของชีวิต ยิ่งในโลกธรรมยุคโควิดนี้ยังต้องระมัดระวังตนและสังคม ใช้หลักธรรมของพระพุทธเจ้าให้มาก จะทำให้ชีวิตมีปกติสุขและอยู่รอดปลอดภัยตามวิถีชีวิตที่กรรมได้กำหนดไว้

พระพุทธสารโสภณ (เดช กตปุญโญ) อดีตเจ้าอาวาสวัดมัทธมนิการาม อดีตรองอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เป็นกรรมการประจำสำนักงานเลขานุการสำนักฝึกอบรมพระธรรมทูตไปต่างประเทศ (ธรรมยุต) และอีกหลายตำแหน่งหน้าที่งานทั้งทางโลกและทางคณะสงฆ์ ได้มรณภาพตามวิถีชีวิตที่พระพุทธเจ้าได้ทรงสั่งสอนไว้

เมื่อครั้งยังมีชีวิตได้ทำงานร่วมกับท่านอย่างน้อย ๓ งาน คือ การจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมในนามของสำนักเรียนวัดบวรนิเวศวิหาร งานบริหารการศึกษาในนามมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย และงานการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในต่างประเทศในนามสำนักฝึกอบรมพระธรรมทูตไปต่างประเทศ (ธรรมยุต) ได้มีความคุ้นเคยทั้งในสายงานและทั้งส่วนตัว จึงได้เห็นปฏิภาณในพระพุทธสารโสภณ (เดช กตปุญโญ) เป็นที่น่าทำงานร่วมกันอีกรูปหนึ่ง ยิ่งได้เห็นงานการบำเพ็ญกุศลอุทิศถวายหลังจากท่านได้มรณภาพแล้วยิ่งมีความรู้สึกที่ท่านได้ปฏิบัติศาสนกิจมาตลอด

“บารมีธรรม” ที่ท่านได้สะสมมาจากการที่ได้ปฏิบัติมาตลอดชีวิต เป็นรูปธรรมให้
เพื่อนร่วมงาน ศิษยานุศิษย์ทั้งหลายได้ชื่นชม นำไปศึกษาปฏิบัติต่อเติมเพิ่มพูนให้เกิด
ประโยชน์ยิ่งขึ้นไป เป็นการส่งเสริมบุญกุศลถวายท่านผู้สุดดีสมปรารถนา เทอญ

พระธรรมวิสุทธิธารจารย์
เจ้าคณะภาค ๑๐ (ธรรมยุต)
วัดบวรนิเวศวิหาร

ธรรมปรราก
เนื่องในโอกาสพิธีพระราชทานเพลิงศพ
พระพุทธิสารโสภณ (เดช กตปุญโญ), รศ.ดร.

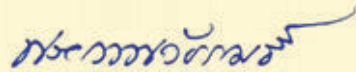
การบริหารหน่วยงานหรือหมู่คณะใด ๆ โดยเฉพาะที่เป็นหน่วยงานขนาดใหญ่ มีผู้ร่วมงานจำนวนมากย่อมจำเป็นต้องมีผู้นำผู้เป็นหลักที่มีความสามารถในอันที่จะนำพาหน่วยงานหรือหมู่คณะไปสู่ความเจริญความสำเร็จประโยชน์ตามความมุ่งหมายของหน่วยงานหรือหมู่คณะนั้น ๆ

นับเป็นวาสนาของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยที่บูรพาจารย์และท่านผู้บริหารแต่ก่อนมาล้วนแต่เป็นผู้นำที่สามารถ ได้อุปการะโดยทุ่มเทสรรพกำลังเพื่อสรรค์สร้างพัฒนา มหาวิทยาลัยให้เจริญก้าวหน้าสืบ ๆ กันมา

หนึ่งในบรรดานั้นก็คือท่านเจ้าคุณพระพุทธิสารโสภณ (เดช กตปุญโญ),รศ.ดร. ผู้ได้รับธรรมาภรณ์ในหลายตำแหน่งด้วยน้ำใจอันงาม โดยเฉพาะได้เคยดำรงตำแหน่งคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ และรองอธิการบดีฝ่ายกิจการต่างประเทศ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย มาตามลำดับ การมรณกรรมของท่านเจ้าคุณจึงเป็นสิ่งที่น่าสลดใจ และน่าเสียดายเป็นอย่างยิ่งสำหรับชาวมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยผู้อยู่ข้างหลังเหตุเพราะเชื่อแน่ว่าหากชีวิตของท่านเจ้าคุณดำรงอยู่ต่อไปตราบนาน ก็น่าจะได้มีโอกาสสนับสนุนงานของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยอยู่ตราบนั้น อย่างไรก็ดี เกียรติคุณความดีงามและประโยชน์ที่ท่านเจ้าคุณได้สร้างบำเพ็ญไว้แล้ว ย่อมมั่นคงอยู่ตลอดไปดังพระบาลีภาษิตที่ว่า

“รูปี จีรติ มัจจัน นามโคตตํ น จีรติ”
ร่างกายของสัตว์ย่อยยับได้ แต่ชื่อและสกุลไม่ย่อยยับ
(ส .ส. ๑๕/๕๙)

ขอเดชะกุศลสัมมาปฏิบัติที่ท่านเจ้าคุณ พระพุทธิสารโสภณ (เดช กตปุญโญ), รศ.ดร.
ได้บำเพ็ญมาแล้ว จงเป็นพลปัจจัยดลบันดาลให้ท่านเจ้าคุณได้ประสบสุขตามควรแก่คติวิสัย
ในสัมปรายภพนั้นเทอญ

พระเทพวัชรเมธี, ผศ.ดร.

อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

กตปุณณสูตร

“รูป จีรติ มจฺจนํ นามโคตตํ น จีรติ”

แปลความว่า “รูปคือร่างกายย่อมย่อยยับแตกสลายไป ส่วนชื่อเสียงเกียรติคุณนั้นหายย่อยยับไปด้วยไม่”

ท่านเจ้าคุณพระพุทฺธิสาร์โสภณ (เดช กตปุณฺโณ) นับเป็นครูฐานิยบุคคลและปูชนียบุคคล เป็นพระเถระผู้ใหญ่ที่ควรเคารพนับถือกราบไหว้บูชา เป็นที่พึ่งของพระภิกษุสามเณรในวัดมัชฌันติการาม ซึ่งส่วนหนึ่งกำลังอยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียน ท่านเจ้าคุณได้เล็งเห็นความสำคัญของการศึกษาของเยาวชนซึ่งจะเป็นพื้นฐานเบื้องต้นสำหรับการเป็นศาสนทายาทดำรงรักษาพระพุทธศาสนา ให้มั่นคงถาวรมีอายุยืนยาวต่อไปในกาลภายหน้า จึงได้รับเยาวชนเข้ามาบรรพชาเป็นสามเณร โดยอยู่ในความอุปถัมภ์ สนับสนุนให้ได้รับการศึกษาทั้งทางโลกและทางธรรม ในส่วนด้านการศึกษาท่านเจ้าคุณนั้นเป็นแบบอย่างที่ดีให้ศิษย์ยึดถือเป็นแนวทาง โดยสามารถสอบได้เป็นพระมหาเปรียญและจบการศึกษาระดับปริญญาเอกต่างประเทศ ได้ใช้ความรู้ที่ศึกษามานั้นกลับมาทำหน้าที่เป็นอาจารย์สอนและผู้บริหารของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยเป็นระยะเวลาอันยาวนานจนเกษียณตามระบบของราชการ ทำให้ศิษย์ดำเนินรอยตามมีพระภิกษุ สามเณรในความอุปถัมภ์ตั้งใจศึกษาทั้งทางธรรมและทางสามัญศึกษาจำนวนมากสนองงานคณะสงฆ์สืบต่อ ๆ กัน ด้านการปกครองท่านเจ้าคุณ ฯ ได้รับตำแหน่งเป็นเจ้าอาวาสวัดมัชฌันติการาม พัฒนาวัดสร้างศาสนสถาน ศาสนวัตถุมากมายจัดหาที่ดินเพิ่มเติมเพื่อปลูกสวนป่าสร้างสถานปฏิบัติธรรม นอกจากนั้นท่านเจ้าคุณ ฯ ได้ริเริ่มสร้างวัดในต่างประเทศ เช่น ประเทศอินเดีย เป็นต้น ท่านเจ้าคุณได้บำเพ็ญสาธารณะประโยชน์อีกมากมายและต่อเนื่อง สมดังศาสนสุภาษิตว่า **“อชฺเชว กิจฺจมาตปปี โกษณฺณามรณํ สุเว น หิ โน สงฺครนฺเตน มหาเสเนน มจฺจุนา”** ควรรีบทำความเพียรเสียในวันนี้ ใครเลยจะรู้ว่าความตายจะมีมาในวันพรุ่งนี้ เพราะไม่มีใครเลยที่จะผัดผ่อนต่อพญามัจจุราชผู้มีเสนาใหญ่ได้” ท่านเจ้าคุณ ฯ จากโลกนี้ไปเพียงร่างกาย ส่วนชื่อเสียง เกียรติยศ เกียรติคุณ

คุณธรรมทั้งหลายของท่านเจ้าคุณจะยังสถิตอยู่ในจิตใจของพุทธศาสนิกชนทั้งบรรพชิตและ
คฤหัสถ์ตลอดกาลนาน

ขออำนาจแห่งกุศลผลบุญทั้งหลายและการประพฤติดี ปฏิบัติชอบที่ท่านเจ้าคุณได้
บำเพ็ญมาตลอดในเพศบรรพชิต จงเป็นพลวปัจจัยอำนวยการวิบากสุขสมบัติในสุดติ
สัมปรายภพตลอดไป เทอญ

พระราชวัชรารมณ์

เจ้าคณะภาค ๑-๒-๓ (ธรรมยุต)

เจ้าอาวาสวัดจุฬารัตนาราม พระอารามหลวง

พุทธิสารโสภณอนุสรณ์

พระเดชพระคุณพระพุทฺธิสารโสภณ (เดช กตปุญฺโญ) อดีตเจ้าอาวาสวัดมัทธมนฺติการาม เป็นพระเถระที่มีเมตตา ผู้ที่ได้พบเห็นต่างก็เอ็นดู เ็นใจ เรียกได้ว่า ได้เห็นเป็นบุญตา ได้สนทนาเป็นบุญใจ ในฐานะเจ้าคณะเขตดุสิต ได้พบกับท่านเจ้าคุณ ๗ หลายครั้ง แม้ว่าท่าน จะมีอายุพรรษามากกว่า แต่ก็มีคือนอบน้อมถ่อมตนเป็นอย่างยิ่ง

ในด้านการศึกษาพระเดชพระคุณพระพุทฺธิสารโสภณ (เดช กตปุญฺโญ) เป็นพระที่มีความมูานะอดุสาหะในการศึกษา เรียนมาตั้งแต่ชั้นปริยัติสามัญ จากโรงเรียนวชิรมกุฏ วัดมกุฏกษัตริยาราม จากนั้นก็เข้าศึกษาที่มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จนจบปริญญาตรี จากคณะศาสนาและปรัชญา และยังมีควมพยายามศึกษาจนสำเร็จระดับดุษฎีบัณฑิตกฤต และปริญญาเอกจากมหาวิทยาลัยปญญา ประเทศสาธารณรัฐอินเดีย ในขณะที่ศึกษาอยู่นั้นก็ยัง ได้ริเริ่มในการสร้างวัดอโศกพุทฺธิวิหาร ในรัฐปญญา ซึ่งเป็นวัดไทยวัดแรกในรัฐนั้น

เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว ยังได้ใช้วิชาความรู้ในการเป็นอาจารย์บรรยายที่มหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย จนกระทั่งเกษียณอายุราชการ และส่งเสริมสนับสนุนสำนักศาสนศึกษา วัดมัทธมนฺติการาม ในแต่ละปีมีพระภิกษุสามเณรสอบได้ทั้งแผนกนักธรรมและแผนกบาลี จำนวนพอสมควร นอกจากนั้นยังให้การสนับสนุนให้เปิดโรงเรียนพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ในโรงเรียนวัดมัทธมนฺติการาม มีนักเรียนเข้าเรียนธรรมศึกษาจำนวนมาก

ในด้านการบูรณปฏิสังขรณ์เสนาสนะนั้น เมื่อพระเดชพระคุณพระพุทฺธิสารโสภณ (เดช กตปุญฺโญ) ได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าอาวาสวัดมัทธมนฺติการามในปีพุทธศักราช ๒๕๔๐ ก็ได้ ทำการบูรณปฏิสังขรณ์เสนาสนะวัดมัทธมนฺติการาม เช่นการซ่อมแซมอุโบสถ บูรณะ ศาลาการเปรียญ ดำเนินการบูรณะเจดีย์ สร้างวิหารหลวงปู่อ่อนหรือพระครูวิจิตรธรรมสาร และสร้างกุฏิขึ้นอีกหลายหลัง

ผลงานที่เด่นชัดอีกอย่างหนึ่งคือริเริ่มดำเนินการในการสร้างสวนป่าและศาลาปฏิบัติธรรม
ในวัดมัชฌันติการาม ได้ขยายพื้นที่ของวัดออกไปอีกหลายไร่

การจากไปของพระเดชพระคุณพระพุทฺธสาร์โสภณ (เดช กตปุญโญ) เป็นความอาลัย
อย่างยิ่ง

พระราชธีรสารมุนี

เจ้าคณะเขตดุสิต ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพระศรีมหาธาตุ

รักษาการเจ้าอาวาสวัดมัชฌันติการาม

พุทธิสารโสภณอนุสรณ์

พระเดชพระคุณพระพุทธิสารโสภณ (เดช กตปุญโญ) อดีตเจ้าอาวาสวัดมัชฌันติการาม เป็นพระเถระที่มีภูมิรู้ภูมิธรรม เป็นพระเถระที่เปี่ยมด้วยเมตตาธรรม ชาวบ้านมักนิยมเรียกติดปากว่า “หลวงพ่อยิ้ม” คือจะไปไหนมาไหนก็จะไปด้วยยิ้ม ไปด้วยเมตตา ผู้ที่ได้พบเห็นต่างก็มีความสุข

แม้จะมีการศึกษาเป็นถึงปริญญาเอก แต่พระเดชพระคุณ ฯ ก็ยังไปศึกษาการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน จากพระเดชพระคุณ สมเด็จพระวชิรญาณวโรดม (วิริยงค์ สิริธโร) วัดธรรมมงคล จนสำเร็จได้ใบประกาศนียบัตร ครูสมาธิ “Basic Meditation Teacher Diploma” จากสถาบันพลังจิตตานุภาพครูสมาธิรุ่นที่ ๒ เมื่อสำเร็จแล้วก็ได้เป็นผู้นำในการฝึกอบรม สอนธรรมะ สอนกรรมฐานแก่พุทธศาสนิกชนวัดมัชฌันติการามมาโดยตลอด

พระเดชพระคุณพระพุทธิสารโสภณ (เดช กตปุญโญ) ได้พัฒนาวัดมัชฌันติการามให้เจริญก้าวหน้า เป็นวัดที่น่าอยู่ เป็นวัดที่ร่มรื่น ที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งคือมีเจตนาแน่วแน่ในการที่จะสร้างสวนป่ากลางกรุง เพื่อให้เป็นที่ปฏิบัติธรรมสำหรับพระภิกษุสามเณรและอุบาสก อุบาสิกา เป็นเสมือนวัดป่าในเขตบางซื่อ โดยการขยายพื้นที่ของวัดออกไปทางทิศตะวันออกของวัด ได้มีผู้เลื่อมใสศรัทธาในพระเดชพระคุณ ฯ ถวายพื้นที่ที่เคยเป็นสวนผลไม้ เพื่อจะได้สร้างเป็นสวนป่าในวัดมัชฌันติการาม

ในการสร้างสวนป่า ที่สำคัญอย่างหนึ่งคือจะต้องมีศาลาปฏิบัติธรรม พระเดชพระคุณ ฯ จึงได้เริ่มดำเนินการในการสร้างศาลาปฏิบัติธรรม โดยได้รับการสนับสนุนทางด้านการออกแบบ การก่อสร้าง จากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ แม้จะยังไม่แล้วเสร็จสมบูรณ์ แต่ก็ได้ใช้เป็นที่พักผ่อนกุศลพระเดชพระคุณ ฯ ในวาระสุดท้ายของชีวิต

แม้จะมีคำสอนในพระพุทธศาสนาเตือนไว้ว่า ความตายเป็นเรื่องธรรมดา ทั้งเด็กทั้งผู้ใหญ่ เป็นพาลโง่หรือฉลาดก็ต้องตายเหมือนกัน ดังพุทธภาษิตที่แสดงไว้ในมหาปริณิพพานสูตร ที่ขนิกาย มหารรรคความว่า

ทหราปี จ เยวทุมาเย

พาลา เย จ ปณทิตา

อทุมา เจว ทพิทุทา จ

สพเพ มจจุปรายนา ฯ

คนเหล่าใด ทั้งเด็กทั้งผู้ใหญ่ ทั้งพาลทั้งบัณฑิต ทั้งมั่งมีทั้งขัดสน ล้วนมีความตายเป็น
เบื้องหน้า ฯ

การจากไปของพระเดชพระคุณ ฯ จึงเป็นเหมือนการสูญญาติผู้ใหญ่ที่เคารพนับถือ
ผู้หนึ่ง ขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัย จงดลบันดาลให้พระเดชพระคุณ ฯ ไปสู่สัมปรายภพ
เบื้องหน้าด้วยเทอญ

พระปริยัติสารเมธี

เจ้าคณะแขวงวชิรพยาบาล

ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดราชผาติการาม

พุทธิสารโสภณอนุสรณ์

พระพุทฺธิสารโสภณ (เดช กตปุณฺโณ) อดีตเจ้าอาวาสวัดมัจฉนดิการาม เป็นพระเถระที่มีภูมิรู้ มีการศึกษาทั้งทางธรรมและทางโลก เรียกได้ว่าเข้าใจโลก เข้าใจธรรมไปในขณะเดียวกัน ในด้านการศึกษาทางธรรม พระพุทฺธิสารโสภณ (เดช กตปุณฺโณ) เรียนจบนักธรรมชั้นเอก และเปรียญธรรม ๓ ประโยค ทำหน้าที่เป็นครูสอนพระปริยัติธรรมในสำนักศาสนศึกษา วัดมัจฉนดิการามมาโดยตลอด ได้สร้างศาสนทายาทในพระพุทธศาสนาเป็นจำนวนมาก นอกจากนั้นพระพุทฺธิสารโสภณ (เดช กตปุณฺโณ) ยังได้ส่งเสริมสนับสนุนให้พระภิกษุสามเณรในวัดมัจฉนดิการามได้ศึกษาทั้งแผนกนักธรรม แผนกบาลีและแผนกปริยัติสามัญ มีพระภิกษุที่สอบได้เป็นเปรียญธรรมหลายรูป และยังมีพระภิกษุสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกอีกหลายรูป วัดมัจฉนดิการามในอดีตจึงได้รับการยกย่องจากพระเถรานุเถระว่าเป็นแหล่งแห่งการเรียนรู้ แม้ในสมัยที่พระพุทฺธิสารโสภณ (เดช กตปุณฺโณ) เป็นเจ้าอาวาสก็เป็นสำนักศาสนศึกษาที่มีพระภิกษุสามเณรเข้ามาศึกษามีได้ขาด

การศึกษาทางโลกนั้นพระพุทฺธิสารโสภณ (เดช กตปุณฺโณ) สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทและปริญญาเอก ทางด้านการศึกษา จากมหาวิทยาลัยปญฺจาบ ประเทศสาธารณรัฐอินเดีย ซึ่งในยุคสมัยนั้นมีพระสงฆ์ไทยไปศึกษาไม่มาก ส่วนมากจะนิยมไปศึกษาที่มหาวิทยาลัยบานารส อินเดีย เมืองพาราณสี แต่พระพุทฺธิสารโสภณ (เดช กตปุณฺโณ) ได้ไปศึกษาที่มหาวิทยาลัยปญฺจาบในยุคแรก ซึ่งต่อมาก็มีพระนักศึกษาไทย นักศึกษาไทยและนักเรียนไปศึกษาที่มหาวิทยาลัยแห่งนี้จำนวนมาก

ในด้านการทำงาน เมื่อสำเร็จการศึกษาจากประเทศสาธารณรัฐอินเดีย ก็ได้เข้าทำงานเป็นอาจารย์ที่คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยจนกระทั่งได้รับแต่งตั้งเป็นคนบดัดคณะศึกษาศาสตร์ และเป็นรองอธิการบดี ฝ่ายกิจการต่างประเทศ และรองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา

งานในด้านการบูรณปฏิสังขรณ์ศาสนสถาน ศาสนวัตถุภายในวัดมัชฌันติการาม ก็ได้ดำเนินการมาโดยตลอด ทำงานจนถึงวินาทีสุดท้ายของชีวิต ผลงานที่กำลังดำเนินการแต่ยังไม่แล้วเสร็จคือการสร้างสวนป่าและศาลาปฏิบัติธรรม เป็นสวนป่ากลางกรุง และศาลาปฏิบัติธรรมสำหรับพุทธศาสนิกชนจะได้มาศึกษาและปฏิบัติธรรมในเทศกาลสำคัญในพระพุทธศาสนา จึงนับได้ว่าพระเดชพระคุณพระพุทธิสารโสภณ (เดช กตปุญโญ) เป็นพระเถระที่ได้บำเพ็ญประโยชน์ทั้งอดีตประโยชน์คือประโยชน์ตนและปรहितประโยชน์คือประโยชน์เพื่อผู้อื่น

ในนามของคณะสงฆ์วัดมัชฌันติการาม ขอถวายความอาลัยแด่พระเดชพระคุณพระพุทธิสารโสภณ (เดช กตปุญโญ) อดีตเจ้าอาวาสวัดมัชฌันติการาม ขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัยและบุญบารมีสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายทั้งปวงในสากลพิภพ จงรวมกันเป็นตบะเป็นเดชเป็นพลวะปัจจัย อำนาจวิบากสมบัติขอพระเดชพระคุณ ฯ จงได้เสวยอิฏฐวิบูลย์มณูญผลในสัมปรายภพ เทอญ

คณะสงฆ์และอุบาสกอุบาสิกา
วัดมัชฌันติการาม

พระพุทธรูปโสภณในความทรงจำ

สำนักนาริพรด วัดมัจฉันตการาม เกิดขึ้นจากมีผู้บริจาคที่ดินเพื่อสร้างสำนักแม่ชีขึ้น ประมาณปีพุทธศักราช ๒๔๘๖ สมัยนั้นพระเดชพระคุณพระพรหมมุนี (ผิน สุวโจ) เป็นผู้รักษาการแทนเจ้าอาวาสวัดมัจฉันตการาม เป็นประธานหาปัจจัยในการสร้างเสนาสนะสำนักแม่ชี ต่อมาได้เรียกชื่อว่า “สำนักนาริพรด” ได้มีผู้มีจิตศรัทธาสร้างศาลาการเปรียญ กุฏิที่พักสำหรับแม่ชีขึ้นหลายหลัง

ยุคสมัยต่อมาแม่ชีเข้ามาพักพาอาศัยมาโดยตลอด ยุคแรกมีแม่ชีเงิน เจริญทรัพย์เป็นหัวหน้าแม่ชี ระหว่างปี พ.ศ. ๒๔๘๗-๒๕๒๓ จากนั้นแม่ชีลูกจันทร์ อิ่มประมุข ได้รับแต่งตั้งเป็นหัวหน้าสำนักนาริพรด ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๒๔-๒๕๔๑ แม่ชีทิพย์วรรณ สีม่วง เป็นหัวหน้าแม่ชีในยุคต่อมา และแม่ชีสุรางค์ แสงศิลป์ปะชัย ได้รับแต่งตั้งให้เป็นหัวหน้าสำนักนาริพรด ในยุคที่พระเดชพระคุณพระพุทธรูปโสภณ (เดช กตปุญโญ) เป็นเจ้าอาวาส

แม่ชีได้รู้จักกับพระเดชพระคุณพระพุทธรูปโสภณ (เดช กตปุญโญ) เมื่อตอนที่ได้มาบวชเป็นแม่ชีเพื่อนเรียนนักรธรรมห้องเดียวกัน ท่านเป็นสามเณรที่พูดน้อย ยิ้มเก่ง จึงเป็นมิตรกับทุกคน เมื่อเรียนจบนักรธรรมชั้นเอกแล้วก็แทบจะไม่ได้พบกันเลย

จนกระทั่งปลายปี พ.ศ. ๒๕๔๕ ท่านได้พาโยมแม่อุปถัมภ์ของท่านคือแม่ชีลูกจันทร์ อิ่มประมุข อายุ ๙๐ ปี ไปฝากให้ช่วยดูแล ซึ่งตอนนั้นได้ไปปฏิบัติธรรมที่วัดป่าอุดมสมพร จังหวัดสกลนคร

ต้นปี พ.ศ. ๒๕๔๖ โยมแม่ของท่านเสียชีวิต ท่านจึงชวนให้กลับวัดมัจฉันตการาม เพื่อช่วยกันพัฒนาสำนักแม่ชีนาริพรดเรื่อยมา

ขอให้ดวงวิญญาณของพระเดชพระคุณพระพุทธรูปโสภณ (เดช กตปุญโญ) จงสถิตอยู่ ณ สุตติภูมิ เข้าสู่ความสงบที่ยั่งยืนด้วยเทอญ

ด้วยความเคารพ

แม่ชีสุรางค์ แสงศิลป์ปะชัย

สำนักนาริพรด วัดมัจฉันตการาม

ขอถวายความอาลัย

พระพุทธิสารโสภณ, (เดช กตปุญโญ), รศ.ดร.น.ธ.เอก ป.ธ. ๓ ศน.บ. M.A.,Ph.D.) อดีตเจ้าอาวาสวัดมัชฌันติการาม แขวงวงศ์สว่าง เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร พระพุทธิสารโสภณ (เดช กตปุญโญ) อดีตเจ้าอาวาสวัดมัชฌันติการาม ได้ถึงแก่มรณภาพด้วยอาการสงบเมื่อวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๖๔ ยังความโศกเศร้า เสียใจ อาลัยอาวรณ์ให้เกิดแก่คณะสงฆ์ตลอดจนถึง คณะศิษยานุศิษย์ ผู้ที่มีความเคารพนับถือและพุทธศาสนิกชนทั้งหลาย เป็นที่น่าเสียใจอย่างยิ่งต่อการมรณภาพของพระเดชพระคุณ ฯ และเป็นที่น่าเสียดายพระเถระผู้ใหญ่ที่ควรเคารพนับถือกราบไหว้บูชา ถือว่าเป็นการสูญเสียบุคลากรทางศาสนาอีกครั้ง แต่เมื่อมาพิจารณาถึงหลักสัจธรรมที่ว่า **“สพเพ สงขารา อนิจจา”** สังขารทั้งหลายไม่เที่ยง เมื่อมีการเกิดขึ้น ก็มีการตั้งอยู่ในชั่วระยะหนึ่ง และแตกสลายไปในที่สุด แม้ว่าเราจะรู้ว่าความตายเป็นเรื่องปกติธรรมดาของมนุษย์ที่เกิดมาในโลกนี้ แต่เพราะท่านเป็นที่เคารพศรัทธาและได้ทำคุณูปการให้กับพระพุทธศาสนาตลอดจนบุคคลทั่วไป ได้จากไปอย่างไม่มีวันกลับย่อมเป็นธรรมดาที่จะเสียดาย อาลัย น้อมรำลึกนึกถึงพระเดชพระคุณ ฯ การจากไปของพระเดชพระคุณ ฯ เป็นการจากไปเฉพาะร่างกายเท่านั้น แต่ผลงาน คุณงามความดีที่พระเดชพระคุณ ฯ ได้สะสมมาปรากฏเป็นที่ประจักษ์ชัดเจนแก่พุทธศาสนิกชนทั่วไป

ดังนั้น พระเดชพระคุณ ฯ ได้ละสังขารก็เพียงร่างกาย ส่วนความดีและคุณธรรมที่พระเดชพระคุณ ฯ ได้บำเพ็ญไว้มิได้สูญสลายไปกับสังขาร ยังคงสถิตอยู่ในใจของพุทธศาสนิกชนทั้งบรรพชิตและคฤหัสถ์ตลอดไป ขอแสดงความไว้อาลัยด้วยความเคารพอย่างสูง

นายโกศล สุนทรพฤษ
ผู้อำนวยการเขตบางซื่อ

ขอถวายความอาลัย

ท่านเจ้าคุณพระพุทฺธิสารโสภณ (เดช กตปุญฺโญ) รศ.,ดร.น.ธ.เอก ป.ธ.๓,Ph.D. อดีตเจ้าอาวาสวัดมัทธมนิการาม ได้ละสังขารถึงแก่มรณภาพด้วยอาการอันสงบ เมื่อวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๖๔ อายุ ๗๑ ปี พรรษา ๕๐ ท่านเจ้าคุณเป็นพระผู้มีศรัทธามั่นคงยิ่งในคุณพระรัตนตรัย เป็นพระปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ เป็นผู้มีศีลจารวัตรอันงดงามเคร่งครัดปฏิบัติตามพระธรรมวินัย มีปฏิปทาน่าเลื่อมใส มีวิถีชีวิตความเป็นอยู่สมณะเรียบง่าย เปี่ยมด้วยพรหมวิหารธรรมและสังคหวัตถุธรรม เป็นทั้งนักปกครอง นักบริหาร นักการศึกษาและนักพัฒนาที่มีวิสัยทัศน์ มีผลงานปรากฏเป็นที่ประจักษ์แก่พุทธศาสนิกชนทั่วไป ท่านเจ้าคุณได้ละสังขารก็เพียงร่างกาย ส่วนความดีและคุณธรรมที่ท่านเจ้าคุณได้บำเพ็ญไว้มิได้สูญสลายไปกับสังขาร ยังคงสถิตอยู่ในจิตใจของพุทธศาสนิกชนทั้งบรรพชิตและพุทธบริษัท

ขออานุภาพแห่งพระไตรสรณคมณ์ และบุญกุศลจริยาสัมมาปฏิบัติที่ท่านเจ้าคุณพระพุทฺธิสารโสภณ (เดช กตปุญฺโญ) รศ.,ดร. ได้บำเพ็ญมาแล้ว ตลอดจนที่คณะสงฆ์ศิษยานุศิษย์ ญาติมิตร ท่านที่เคารพนับถือ ได้อุทิศถวายให้จงมารวมเป็นตบะ เป็นพลวปัจจัยหนุนนำตามส่งให้ดวงวิญญาณของท่านเจ้าคุณพระพุทฺธิสารโสภณ (เดช กตปุญฺโญ) รศ.,ดร. ไปสู่สุคติสัมปรายภพ สมตามเจตนาปรารภจงทุกประการ

ศาสตราจารย์ ดร. ชีรวุฒิ บุญยโสภณ

นายกสภามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

ขอถวายความอาลัย

การถึงแก่กรรมภาพของท่านเจ้าคุณพระพุทธิสารโสภณ (เดช กตปุญโญ) รศ.,ดร.น.ธ.เอก ป.ธ.๓,Ph.D. อดีตเจ้าอาวาสวัดมัชฌันติการาม นับเป็นการสูญเสียพระนักวิชาการ นักบริหารและนักปกครองที่เป็นกำลังสำคัญในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาทั้งในประเทศและต่างประเทศของคณะสงฆ์ไทยอีกรูปหนึ่ง อย่างไรก็ตาม การถึงแก่กรรมภาพของท่านเจ้าคุณเป็นเพียงการสิ้นไปของรูปกายภายนอกเท่านั้น แต่คุณงามความดีและปฏิบัติอันดีงาม ตลอดจนคำสอนของท่านแก่ศิษยานุศิษย์ยังคงดำรงอยู่ อีกทั้งการมรณภาพของท่านถือเป็นสื่อการอบรมสั่งสอนแก่ศิษยานุศิษย์และพุทธศาสนิกชนทั้งหลายให้พึงระลึกอยู่เสมอว่าไม่ควรประมาทในชีวิต ร่างกายของคนเรานั้นมีความเสื่อมไปเป็นธรรมดา มีเกิดขึ้น ตั้งอยู่และดับไปเป็นธรรมดา ดังนั้น เราท่านทั้งหลายควรเร่งสร้างคุณดี ละเว้นความชั่ว ทำจิตใจให้ผ่องใส

ด้วยอาณภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย และกุศลผลบุญคุณงามความดีที่ท่านเจ้าคุณพระพุทธิสารโสภณ (เดช กตปุญโญ) รศ.,ดร. ได้บำเพ็ญมาด้วยดีตลอดชีวิต รวมทั้งผลแห่งทักษิณานุประทานของท่านทั้งหลายซึ่งน้อมบำเพ็ญถวายมาตั้งแต่ต้น จงสำเร็จผลดังเจตนารมณ์ทุกประการ เทอญ ฯ

ศาสตราจารย์ ดร. สุชาติ เชียงจีน

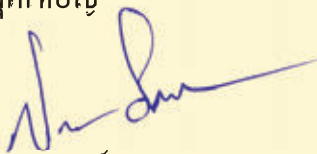
อธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

ขอถวายความอาลัย

การเกิด แก่ เจ็บ ตาย เป็นเรื่องปกติธรรมดาของทุกชีวิต เป็นกฎเกณฑ์ของธรรมชาติ ตามหลักของพระไตรลักษณ์ ท่านเจ้าคุณพระพุทธิสารโสภณ (เดช กตปุญโญ) รศ.,ดร. อดีตเจ้าอาวาสวัดมัชฌันติการามก็อยู่ในหลักธรรมแห่งความจริงนี้เช่นกัน การละสังขารของท่านเจ้าคุณนำมาซึ่งความเสียดายอาลัยรักสูกุณะสงฆ์ ศิษยานุศิษย์ ญาติมิตรที่มีความเคารพนับถือในท่านเจ้าคุณทุกคน เมื่อครั้งท่านยังมีชีวิตอยู่นั้น ท่านได้สร้างคุณูปการต่อพระพุทธศาสนา และคณะสงฆ์ไทยอย่างมาก ได้เผยแผ่พระพุทธศาสนาทั้งในและต่างประเทศ รับภาระสำคัญในการบริหาร จัดการ ดูแลบำรุงรักษาพัฒนาอารามและศาสนสมบัติในกำกับให้เจริญวัฒนา ก้าวหน้า มีระเบียบ มั่นคง มีศักยภาพที่เอื้ออำนวยคุณประโยชน์ต่อประชาชน ชุมชนและสังคมอย่างต่อเนื่อง อย่างเหมาะสมและดีงามยิ่ง ทำให้วัดเป็นศูนย์กลางในการรวมน้ำใจของพุทธศาสนิกชนและสามารถตอบสนองความต้องการของชุมชน ปกครองดูแลให้บรรพชิตและคฤหัสถ์ที่มีอยู่ปฏิบัติตามพระธรรมวินัยด้วยดี เป็นธุระและให้ความสำคัญในการศึกษาอบรม และสั่งสอนพระธรรมวินัยแก่บรรพชิตและคฤหัสถ์อย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนให้ความสะดวกตามสมควรในการบำเพ็ญกุศลต่าง ๆ บริหารจัดการวัดให้เอื้อหรือเกื้อกูลต่อการประพบัติและการปฏิบัติธรรมโดยยึดหลักสัปปายะในพระพุทธศาสนา และการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายดังที่ปรากฏความสำเร็จเป็นที่ประจักษ์ในโครงการสร้างสวนป่ากลางกรุง วัดมัชฌันติการามให้เป็น **“รมณียสถาน”**

ด้วยอานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย คุณธรรมความดีและทักษิณานุประทานที่พุทธบริษัท ศิษยานุศิษย์ ผู้เคารพนับถือตั้งจิตอุทิศถวาย จงสำเร็จเป็นปัตตานุโมทนาภัยแด่ท่านเจ้าคุณสมดังมโนปณิธานในที่สุคติเทอญ

รองศาสตราจารย์ ดร. สันชัย อินทพิชัย

ที่ปรึกษาอธิการบดีด้านพัฒนากิจการมหาวิทยาลัยและระบบงานพัสดุ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

ขอกราบนมัสการด้วยความเคารพและอาลัยยิ่ง

หลวงพ่от่านเจ้าคุณพระพุทฺธิสารโสภณ (เดช กตปุญฺโญ) หรือที่คณะเราเรียกขานท่านว่า “หลวงพ่อด่น้อย” ในความรู้สึกจากที่ได้พบปะกับท่านมาเป็นเวลาพอสมควร คณะเราเห็นพ้องต้องกันว่าท่านคือพระสงฆ์สาวกที่แท้จริงองค์หนึ่งของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะท่านนอกจากจะเป็นพระปฏิบัติดีปฏิบัติชอบอย่างยิ่งแล้ว ท่านยังเป็นครูบาอาจารย์สงฆ์ระดับสูงในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เป็นพระนักพัฒนา สร้างความเจริญรุ่งเรืองมั่นคงให้แก่วัดมัจฉันติการาม ตลอดจนชุมชนใกล้เคียง และอื่น ๆ อีกเกินบรรยาย ถึงแม้คณะเราอาจจะไม่ได้สนิทสนมกับท่านมากมายนัก ก็ยังมีความรู้สึกตลอดมาว่าทั้ง ๆ ที่ไม่ใช่ญาติแต่ท่านเป็นยิ่งกว่าญาติ โดยท่านให้ความรักความเมตตาอบอุ่นแก่คณะเราอย่างสูง เช่นเดียวกับที่ท่านได้มอบให้ทุก ๆ คนเสมอหน้ากัน คุณความดีของท่านคณะเราขอน้อมรับไว้ และจะประทับตราตรึงอยู่ในความทรงจำรำลึกของพวกเราทุกคนตลอดไปอย่างไม่มีวันลืมเลือนได้

คงไม่มีสิ่งใดที่คณะเราจะตอบแทนพระคุณ นอกจากจะพยายามประพฤติดีปฏิบัติชอบ ดำเนินรอยตามแนวทางของหลวงพ่อ เพื่อถวายเป็นเครื่องสักการะพระคุณ และเพื่อเป็นเครื่องบูชาอันสูงสุดตลอดไป

หากมีสิ่งหนึ่งประการใดที่คณะเราผิดพลาดบกพร่อง หรือประมาทพลาดพลั้ง จะเป็นด้วยกายกรรม วาจากรรม มโนกรรม ประการใด ๆ ก็ดี จะด้วยเจตนาหรือไม่เจตนาก็ตาม คณะเราขอกราบนมัสการขอโหสิกรรมมา ณ โอกาสนี้ด้วยความรักและเคารพยิ่ง

คณะของคุณยายบุษบา ติรมลพิวัฒน์ และบุตรหลาน

นายอมร ไชยยังค์ (ทนายความ)

รศ.ฉวีวรรณ คูหาภินันท์

Griefby Dr. Harish Sharma..

Advisor Ph.D Degree

Dr. Dech Sala sad demise at such an early stage was really shocking. He was not only a very intelligent and diligent learner of the Punjab university at the Master's and doctoral stages of education but was also endowed with the qualities of a very good human being which endeared him to all students and teachers of Punjab university alike.

His zest for social reform was clearly visible in him which had its impact on all his class fellows and friends. He maintained his relations with his teachers and quite a good number of other university students even after leaving the university after the completion of doctoral degree through regular yearly visits from Thailand.

From his university of work in Thailand he maintained regular link between not only two great universities but also two countries of world India and Thailand. I feel deeply sad at his demise at such an early stage and pray for for peace and divine abode to departed soul.

Dr Harish Sharma

advisor

Punjab university

A Tribute to Most Venerable Dr. Dech Sala

The Dhamma journey began, during his admission at the Panjab University, Chandigarh from where he completed his Ph.D. It was in this very period, the Bhante initiated the foundation of the Ashoka Buddha Vihara at Khuda Ali Sher Chandigarh. Venerable Dr. Dech Sala Bhante, an Eminent Scholar from Thailand and the then head of Thai Students' Association was favoured by several virtues. He enjoyed a personal relationship with all the residents of Chandigarh, India especially Barua community Venerable Dr. Dech Sala Monk was a kind of pioneer and followed very disciplined life and observed monastic rules. His inner loving-kindness for the devotees, monks and visiting guests know no bounds.

His dedication to Dhamma activities, simple living, exceptional zeal for undertaking adventurous Dhamma plans and programmes and above all his spiritual power to win over other's heart, have little equal in the present society. The foundation of the Ashoka Buddha Vihar is just one of the instances of his multifarious contributions. He was scientific in his approach and devoted his whole life in promoting the teaching of The Buddha through practice of meditation. His interaction with the Buddhist Scholars, Monks and religious leaders left a lifelong impact on anyone who came into contact with him. His earnest vision was to set-up a 'Centre for Buddhist Studies' at Ashoka Buddha Vihara, equal to best in Northern India and to establish Meditation Centre to preach the art of divine love and compassion through Vipassana. The Buddhist Association Chandigarh, under the overall guidance of Venerable Dech Sala, provided an enviable ambience at the Ashoka Buddha Vihara for a person of any nationality and religion to explore the mind and develop positive qualities through study and practice the meditation based on the teachings of the Buddha.

The “Parinirvana” of Venerable Bhante Dech Sala has created an emptiness and hole in our life and heartfelt grief for us all at Ashoka Buddha Vihara. We know that hole must be filled with living but early in our grief experience it seems an overwhelming task to figure out how to move forward in this Dhamma path without our beloved Bhante Ji. All the Dhamma Members of the Buddhist Association Chandigarh, Ashoka Buddha Vihara, all the members of the Barua Buddhist Community and residents of the Chandigarh, India

The Buddhist Association Chandigarh

คำปรารภ

วัดมัชฌันติการาม แขวงวงศ์สว่าง เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร หรือที่ชาวบ้านมักจะเรียกกันว่า “วัดน้อยวงศ์สว่าง” เป็นวัดเก่าแก่ที่มีมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย ในอดีตอยู่ในสวนผลไม้ของชาวบ้าน เป็นวัดป่าที่ไม่ค่อยมีพระภิกษุอยู่จำพรรษามากนัก จนกระทั่งหลวงปู่อ่อน ญาณเดโช ภายหลังได้รับแต่งตั้งสมณศักดิ์เป็นพระครูวิจิตรธรรมสาร ได้มาเป็นเจ้าอาวาสและได้พัฒนาวัดจนมีศาสนวัตถุ อุโบสถ วิหาร ศาลา เพื่อใช้เป็นที่ประกอบศาสนกิจและเป็นสถานที่สำหรับทำบุญของพุทธศาสนิกชน จากนั้นก็มีพระเถระเข้ามาเป็นเจ้าอาวาสอีกหลายรูป

จนกระทั่งในยุคที่พระพุทิสารโสภณ (เดช กตปุญโญ) เข้ามาดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาส ก็ได้พัฒนาวัดอย่างต่อเนื่อง ได้ซื้อที่ดินขยายวัดออกไปทางทิศตะวันออกของวัด จากนั้นก็มีการสร้างสวนป่าเพื่อใช้เป็นที่ปฏิบัติธรรมของพุทธศาสนิกชน และสร้างศาลาปฏิบัติธรรม แม้จะยังไม่แล้วเสร็จ คณะสงฆ์และพุทธศาสนิกชนวัดมัชฌันติการามก็ได้ตั้งชื่อศาลาแห่งนี้ว่า **“ศาลาปฏิบัติธรรมบูรพาจารย์พุทิสารโสภณ”** เพื่อเป็นอนุสรณ์แด่พระเดชพระคุณ พระพุทิสารโสภณ (เดช กตปุญโญ) อดีตเจ้าอาวาสที่ได้ละสังขารมรณภาพเมื่อวันที่ ๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๔ และศาลาแห่งนี้ก็ได้ใช้ครั้งแรกด้วยใช้เป็นที่ตั้งสรีระสังขารของ พระพุทิสารโสภณ (เดช กตปุญโญ) ตั้งศพบำเพ็ญกุศลมาตั้งแต่วันนั้นและมีกำหนดพิธีพระราชทานเพลิงศพในวันที่ ๒๓ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๕ สถานที่คือบริเวณด้านหน้าศาลาปฏิบัติธรรม โดยใช้เมรุชั่วคราว

ในการจัดทำหนังสือที่ระลึกในงานพระราชทานเพลิงศพพระพุทิสารโสภณ (เดช กตปุญโญ) นั้น คณะสงฆ์พร้อมด้วยอุบาสกอุบาสิกาวัดมัชฌันติการาม ได้มีมติให้ทำหนังสืออนุสรณ์พิธีพระราชทานเพลิงศพ ด้วยเวลาที่จำกัด ในการหาข้อมูลนั้นจึงต้องอาศัยความทรงจำจากพระเถระานุเถระ ตลอดจนศิษย์เก่าที่เคยเข้ามาอยู่จำพรรษาที่วัดมัชฌันติการาม สอบถามข้อมูลเพื่อเชื่อมต่อกันจากอดีตมาถึงปัจจุบัน เรียกว่า “ไม่ลืมของเก่า ไม่เมาของใหม่” นำเรื่องราวมาร้อยเรียง จนกลายเป็นหนังสือเล่มนี้

ในด้านข้อมูลต่าง ๆ ต้องขอขอบพระคุณเจ้าของข้อมูล และขอบคุณกองบรรณาธิการทุกท่านที่ได้เสียสละเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งภาพและเอกสาร และขอบพระคุณคณะที่ปรึกษาที่ได้ตรวจสอบแก้ไข ปรับแก้ ให้คำแนะนำ พร้อมทั้งให้คำปรึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องสมบูรณ์มากที่สุด ด้วยความเสียสละทั้งร่างกายและแรงใจ จนทำให้หนังสืออนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพพระพุทธิสารโสภณ (เดช กตปุญโญ) สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

คณะผู้จัดทำขอขอบคุณผู้ให้ข้อมูลทุกท่าน หวังว่าหนังสือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ไม่มากนักน้อย หากมีข้อผิดพลาดประการใด คณะผู้จัดทำขออภัยมา ณ โอกาสนี้ด้วย

คณะผู้จัดทำ

ประวัติวัดมัชฌันติการาม

วัดมัชฌันติการามสมัยก่อนมีชื่อเป็นทางการว่า **“วัดน้อยบางเขน แขวงกรุงเทพฯ”** สมัยก่อนอยู่ในเขตบางเขน ชาวบ้านนิยมเรียกสั้น ๆ ว่า **“วัดน้อย”** เป็นวัดราษฎร์ หน้าวัดติดกับคลองบางเขนใหม่โดยมีซอยวงศ์สว่าง ๑๑ เป็นเขตแยกวัดกับโรงเรียนวัดมัชฌันติการาม ซึ่งอยู่คนละฝั่งซอย เลขที่วัด ๑๐๒ วัดมัชฌันติการาม ถนนวงศ์สว่าง แขวงวงศ์สว่าง เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร

เจ้าจอมมารดาเที่ยง ผู้ได้ให้การอุปถัมภ์ในการสร้างวัดน้อยบางเขน เริ่มต้นนั้นไม่ทราบแน่ชัดว่าสร้างในสมัยใด มีผู้สันนิษฐานว่าสร้างในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย เจ้าจอมมารดาเที่ยง เจ้าจอมมารดาในรัชกาลที่ ๔ ทรงเข้ามาอุปถัมภ์ในปีพุทธศักราช ๒๔๑๗ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานนามว่า **“วัดมัชฌันติการาม”** เพื่อเป็นอนุสรณ์แด่ เจ้าจอมมารดาเที่ยง ผู้ทรงอุปถัมภ์ต่อการสร้างวัด

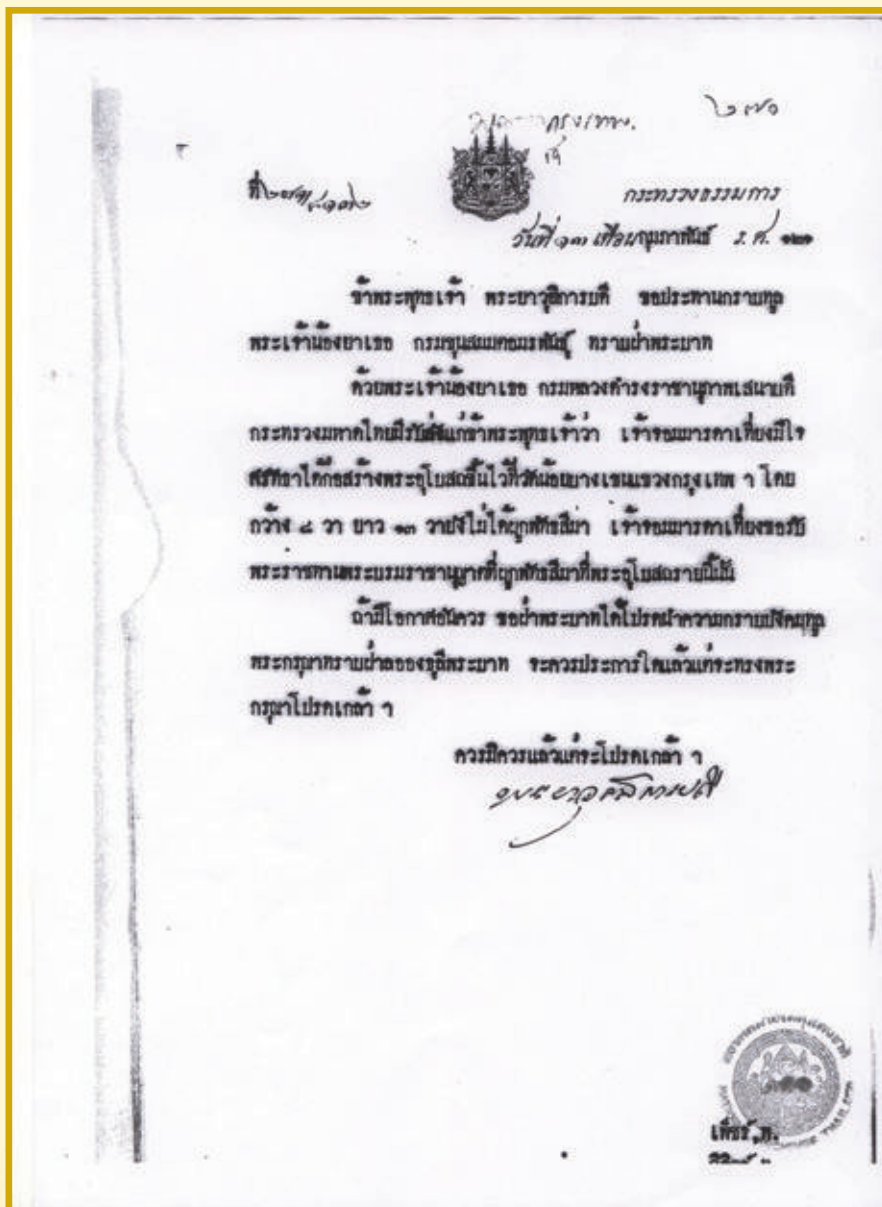
วัดมัทธมนฺตการาม (วัดน้อย) เป็นวัดเก่าสร้างมาเมื่อใดไม่มีประวัติปรากฏชัดเจนจึงยากที่จะทราบประวัติความเป็นมาที่ถูกต้อง จากการเล่าสู่กันมาของคนในท้องถิ่น ประกอบกับหลักฐานที่พอจะรวบรวมได้ในปัจจุบันคือ วัดนี้เริ่มสร้างในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย เป็นวัดป่าที่ล้อมไปด้วยสวนทุเรียน สวนกล้วย สวนหมาก สวนส้ม ในสมัยนั้นยังไม่มีชื่ออย่างเป็นทางการ แต่เป็นสถานที่ปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ของพระธุดงค์ที่ผ่านไปมา มีพระสงฆ์อยู่จำพรรษาบ้าง ไม่มีบ้าง

จนมาถึงพุทธศักราช ๒๔๑๗ เจ้าจอมมารดาเที่ยง เจ้าจอมมารดาในรัชกาลที่ ๔ เป็นองค์อุปถัมภ์ในการก่อสร้างศาสนวัตถุต่าง ๆ เพื่อให้เป็นวัดที่ถูกต้องตามพระธรรมวินัยและกฎหมายบ้านเมือง การสร้างวัดได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่สมัยนี้

จากปีพุทธศักราช ๒๔๑๗ พระครูธรรมสารวิจิตร (หลวงปู่อ่อน ญาณเตโช) เจ้าอาวาสรูปแรก ได้ก่อสร้างศาสนวัตถุ และสร้างอุโบสถจนสำเร็จ และได้ดำเนินการเพื่อขอผูกพัทธสีมา ดังข้อความที่ปรากฏตามเอกสารจากกระทรวงธรรมการ ที่ ๒๗๑/๘๑๓๒ ลงวันที่ ๑๓ เดือนกุมภาพันธ์ ร.ศ. ๑๒๑ (พ.ศ. ๒๔๔๕) มีใจความว่า ข้าพระพุทธเจ้าพระยาวิบูลย์การบดี ขอประทานกราบทูล พระเจ้าน้องยาเธอ กรมขุนสมมตอมรินทร์ ทราบฝ่าพระบาท ด้วยพระเจ้าน้องยาเธอ กรมหลวงดำรงราชานุภาพเสนาบดีกระทรวงมหาดไทยมีรับสั่งแก่

ข้าพระพุทธเจ้าว่า เจ้าจอมมารดาเที่ยงมีใจศรัทธาได้ก่อสร้างอุโบสถขึ้นไว้ที่วัดน้อยบางเขน
กรุงเทพฯ โดยกว้าง ๘ วา ยาว ๑๓ วา ยังไม่ได้ผูกพัทธสีมา เจ้าจอมมารดาเที่ยงขอรับ
พระราชทานพระบรมราชานุญาตที่ผูกพัทธสีมาที่อุโบสถรายนี้ขึ้น ถ้ามีโอกาสอันควร
ขอฝ่าพระบาทได้โปรดนำความกราบบังคมทูลพระกรุณาทราบฝ่าละอองธุลีพระบาท จะควร
ประการใดแล้วแต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ด้วรมิควรแล้วแต่จะโปรดเกล้าฯ ลงชื่อพระยา
วุฒิการบดี

อุโบสถได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา มีบันทึกตามราชกิจจานุเบกษา ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๑๒๒ (พุทธศักราช ๒๔๔๖) เล่มที่ ๒๐ หน้า ๑๓๓ ความว่า “พระราชทานวิสุงคามสีมาสามัญ พระราชทานพระบรมราชานุญาต วันที่ ๒๙ เมษายน รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๒ ลำดับที่ ๕ วัดน้อย แขวงกรุงเทพฯ ยาว ๑๓ วา กว้าง ๘ วา เจ้าจอมมารดาเที่ยง ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตตามเอกสารในราชกิจจานุเบกษา ดังนี้

[illegible]

ในการผูกพัทธสีมาอุโบสถวัดมัชฌันติการาม สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ทรงรับเป็นพระธุระในการผูกพัทธสีมา และวัดมัชฌันติการามก็มีพระสงฆ์อยู่จำพรรษาตลอดมา ส่วนเจ้าอาวาสก็มาจากหลายวัด บางรูปมาอยู่ไม่นาน จนกระทั่งพระครูวิจิตรธรรมสาร (วิสุธรรม) เจ้าอาวาสรูปที่ ๗ เป็นเจ้าอาวาสจากปีพุทธศักราช ๒๔๘๗ จนถึงปีพุทธศักราช ๒๕๔๐ วัดมัชฌันติการาม จึงได้มีการพัฒนาทั้งด้านพระปริยัติธรรม และส่งพระภิกษุสามเณรไปเรียนแผนกปริยัติสามัญในโรงเรียนต่าง ๆ เช่น วัดสัมพันธวงศ์ วัดมกุฏกษัตริยาราม และเข้าศึกษาระดับปริญญาตรีที่สภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย วัดบวรนิเวศวิหาร

โบสถ์เก่า

ส่วนการอุปถัมภ์วัดนั้น เมื่อสิ้นบุญเจ้าจอมมารดาเที่ยงแล้ว ก็มีเจ้าจอมมารดาแส พระบรมวงศ์เธอพระองค์เจ้า อภันตริยาและจางวางตุ้มเป็นผู้ให้การอุปถัมภ์สืบต่อ ๆ กันมาตามลำดับจนมาถึงประชาชนทั่วไปให้การอุปถัมภ์ดังที่ปรากฏให้เห็นในปัจจุบัน เนื่องจากสมัยก่อนการคมนาคมเหมือนในปัจจุบันเมื่อเจ้านายจะเสด็จไปทางน้ำ เจ้าจอมมารดาเที่ยงก็เช่นเดียวกัน รวมทั้งเจ้านายองค์อื่น ๆ เมื่อเสด็จมาวัดมัชฌันติการามก็เสด็จมาทางเรือ โดยอาศัยคลองบางเขนใหม่ ซึ่งอยู่ทางทิศตะวันตกของวัด จึงเป็นที่มาของการสร้างอุโบสถหันหน้าไปทางทิศตะวันตก

การตั้งชื่อนั้นก็เนื่องมาจาก เจ้าจอมมารดาเที่ยงเป็นผู้อุปถัมภ์ ในรัชกาลที่ ๕ จึงโปรดเกล้าฯ พระราชทานนามว่า **“มัจฉมณีการาม”** ตามชื่อของผู้อุปถัมภ์ในการสร้างวัด คือ **“มัจฉมณี”** และอารามซึ่งแปลตามตัวว่า “เที่ยง” และ “วัด” เมื่อรวมกันจึงแปลได้ว่า **“วัดของเจ้าจอมมารดาเที่ยง”** คนส่วนมากชอบเรียกว่า วัดน้อย เพราะง่ายต่อการออกเสียงกว่าคำว่า วัดมัจฉมณีการาม สันนิษฐานว่าการเรียกวัดน้อยนี้ เพราะเป็นวัดของเจ้าจอมมารดาในรัชกาลที่ ๔ ซึ่งให้การอุปถัมภ์ ชาวบ้านทั่วไปถือว่า เป็นนางสนม เพื่อให้เข้าใจง่ายคู่กับวัดหลวง ซึ่งเป็นวัดของภรรยาหลวงให้การอุปถัมภ์เช่นเดียวกัน (อยู่ในซอยถัดไป ปัจจุบันวัดหลวงไม่มีศาสนสถานอยู่แล้วเหลือแต่ที่ดินของวัด ซึ่งสำนักงานศาสนสมบัติ สำนักงานพุทธศาสนาแห่งชาติ เป็นผู้ดูแลอยู่) เนื่องจากการคมนาคมไม่สะดวกในสมัยก่อน จึงมีพระอยู่จำพรรษาไม่กี่รูปต้องไปนิมนต์พระจากวัดอื่นมาอยู่จำพรรษา เช่น วัดราชาธิวาส วัดปทุมวนาราม วัดราชบพิธ และวัดบวรนิเวศวิหาร จนต่อมามีการตัดถนนวงศ์สว่าง ผ่านด้านหลังวัด ทางวัดพร้อมด้วยอุบาสก อุบาสิกา มีลุงแมน-ป้าทองใบ ไบสน และราษฎรผู้มีจิตศรัทธา ช่วยกันบริจาคที่ดินตัดถนน

เข้าวัดในสมัย พระครูวิจิตรธรรมสาร (อดีตเจ้าอาวาสรูปที่ ๗) วันที่ตั้งวัด พ.ศ. ๒๔๑๗ วันที่
รับวิสุงคามสีมา พ.ศ. ๒๔๕๐ เป็นวัดราษฎร์ สังกัดคณะสงฆ์ธรรมยุต

ชนิดสินค้า		ชนิดบริการ		วันที่ 16	
		จังหวัด กรุงเทพมหานคร		วันที่ 26082561	
รหัสสินค้า	ชื่อสินค้า	ที่อยู่	นิคมฯ	ประเภทสินค้า	วันที่ขึ้นเงิน วันที่ปฏิรูป
01103902001	ลาบ	ถนนเอกเมือง ม.4 แขวงคลองตันเหนือ เขตวัฒนา	พาณิชย์	ร้านอาหาร	2390 2390
01100111002	หมูทอดกั๊กโบราณ	แขวงบางขุนพรหม เขตพระนคร	การค้า	ร้านอาหาร	2410 2411
01103502005	ผัดสดวรสุม	อ.สวนหลวง-หนองแขม แขวงบางลำโพง เขตดอนเมือง	พาณิชย์	ร้านอาหาร	2410 8/7/2526
01101302006	ผัดสดวรสุม	แขวงสีพันธุราช เขตสีพันธุราช	พาณิชย์	ร้านอาหาร	2319 2430
01101903004	ผัดผาย	คลองบางระมาด ม.1 แขวงเมืองพิชัย เขตเมืองเก่า	พาณิชย์	ร้านอาหาร	2371 2376
01104004001	ผัดน้ำ	คลองภาษีเจริญ ม.2 แขวงเมืองทอง เขตบางพล	พาณิชย์	ร้านอาหาร	2366 2/3/2474
01100404004	ผัดผัด	อ.ศรีสุทนต์ แขวงบางรัก เขตบางรัก	พาณิชย์	ร้านอาหาร	2311 2382
01100106001	ผัดวรสุมโบราณ	แขวงสีพันธุราช เขตพระนคร	พาณิชย์	ร้านอาหาร	2393 2402
01100101003	ผัดวรสุมโบราณ	แขวงพระนครเหนือ เขตพระนคร	พาณิชย์	ร้านอาหาร	2310 2310
01103401001	ผัดวรสุม	747/1 ม.12 ซ.คลองใหญ่ แขวงสวนหลวง เขตสวนหลวง	พาณิชย์	ร้านอาหาร	2305 2435
01100401001	ผัดวรสุม	517 ซ.มหาพฤฒาราม ม.3 แขวงสุทนต์	พาณิชย์	ร้านอาหาร	2394 2397
01101905003	ผัดผัด	คลองบางระมาด ม.8 แขวงบางระมาด เขตเมืองเก่า	พาณิชย์	ร้านอาหาร	2362 2445
01102208001	ผัดวรสุม	ถนนสีลมเขตวัฒนา ซ.สามัคคีธรรม ม.4 แขวงคลองขวาง	พาณิชย์	ร้านอาหาร	2385 12/3/2508
01102007002	ผัดผัด	487 อ.ศรีสุทนต์ แขวงบางสุทนต์ เขตบางกอกน้อย	พาณิชย์	ร้านอาหาร	2315 2350
01100801003	ผัดผัดโบราณ	แขวงเมืองเก่า เขตเมืองเก่า	พาณิชย์	ร้านอาหาร	2414 3/2/2494
01102901009	ผัดผัดโบราณ	ถนนสีลมเขตวัฒนา แขวงบางซื่อ เขตบางซื่อ	การค้า	ร้านอาหาร	2417 2430
01101601002	ผัดผัดโบราณ	แขวงสีลม แขวงบางกอกใหญ่	พาณิชย์	ร้านอาหาร	2390 2326

หลังจากนั้นทางวัดได้ขออนุญาตเปิดโรงเรียนพระปริยัติธรรมทั้งแผนกนักธรรมและบาลีขึ้น โดยเป็นสาขาของวัดบวรนิเวศวิหาร จึงเป็นเหตุให้มีพระภิกษุสามเณรเข้ามาศึกษาเล่าเรียนเป็นจำนวนมาก ในแต่ละปีมีพระภิกษุสามเณรสอบได้ทั้งนักธรรมและบาลีเป็นจำนวนมาก จนได้รับการยกย่องจากพระเถรานุเถระชั้นผู้ใหญ่ตลอดมา ต่อมาได้ตั้งเป็นสำนักศาสนศึกษา วัดมัทธันทิศการาม โดยมีรายนามครูใหญ่สำนักศาสนศึกษา (เท่าที่พอจะสืบประวัติได้) ดังนี้

๑. พระมหาสัจด์ สีดาห้าว ป.ธ. ๕
๒. พระมหาอิสรระ ภูผาแนบ ป.ธ. ๓
๓. พระมหาวุฒิกกร กาญจน ป.ธ. ๓
๔. พระมหาทองใบ สิริจันท ป.ธ. ๔
๕. พระมหาสัจญชัย สิริชัย ป.ธ. ๔
๖. พระมหาบุญยอด สุขเมธ ป.ธ. ๓
๗. พระมหาบุญไทย ปุณณมโน ป.ธ. ๗
๘. พระมหาบุญยอด สุขเมธ ป.ธ. ๓ - ปัจจุบัน

การดำเนินการจัดการเรียนการสอนของสำนักศาสนศึกษา ฯ นั้น มี ๒ แผนกคือ แผนกนักธรรมและแผนกบาลี มีพระภิกษุสามเณรเข้าสอบธรรมสนามหลวง และสอบบาลีสนามหลวง และสอบได้ทุกปี ศิษย์เก่าวัดมัชฌันติการามจำนวนหนึ่งเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วได้ย้ายกลับไปยังสำนักเดิม ได้รับการแต่งตั้งเป็นเจ้าคณะพระสังฆาธิการจำนวนหลายรูป ปัจจุบันที่ยังดำรงตำแหน่งเจ้าคณะจังหวัด คือพระราชปริยัติวิมล (สายัณห์ ปญฺญาวชิโร) วัดมิ่งเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด เจ้าคณะจังหวัดร้อยเอ็ด พระราชวิสุทธินายก (พรมมา จตตโกโย) วัดป่าสุทธาวาส เจ้าคณะจังหวัดสกลนคร พระครูสิริวินัยวัฒน์ (ทองใบ สิริจันทโร) วัดหลวงสมังคคาราม เจ้าคณะอำเภอมือเมือง จังหวัดศรีสะเกษ

พระเทพรัตนดิลก (วิจิตร จิตตฺตโนโต) เจ้าอาวาสวัดศาลาลอย นครราชสีมา อดีตเจ้าคณะจังหวัดนครราชสีมา ปัจจุบันเป็นที่ปรึกษาเจ้าคณะจังหวัด

นอกจากนั้นสำนักศาสนศึกษาวัดมัชฌันติการาม ยังได้สร้างบุคลากรที่มีความสามารถเป็นนักวิชาการ เช่น ศาสตราจารย์ ดร.ประยงค์ แสนบุราณ เป็นต้น

สมัยก่อนวัดมัชฌันติการาม โดยความเมตตาของพระครูวิจิตรธรรมสาร (วิสุธรรม) อดีตเจ้าอาวาส ได้ให้การสนับสนุนด้านการศึกษาแก่พระภิกษุสามเณรที่เดินทางเข้ามาศึกษาพระปริยัติธรรมทั้งแผนกนักธรรม แผนกบาลี และสภากาการศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วัดบวรนิเวศวิหาร ศิษย์เก่าท่านหนึ่งเล่าให้ฟังว่า สมัยนั้นที่พักก็อยู่ตามศาลา อยู่ได้ต้นไม้ก็มี เพราะมีจำนวนพระภิกษุสามเณรถึงร้อยกว่ารูป แต่กฎมีจำกัด หลวงพ่อเจ้าอาวาสท่านมีเมตตาใครมาขอพักพาอาศัยเพื่อเรียนหนังสือ ท่านรับไว้หมด แต่ให้หาที่อยู่กันเอง

ในยุคของพระพุทธิสารโสภณ (เดช กตปุญฺโญ) เป็นเจ้าอาวาสก็ได้สานต่องานของอดีตเจ้าอาวาส โดยได้ให้ที่พักแก่พระภิกษุสามเณรที่เข้ามาศึกษาเล่าเรียน ยังสนับสนุนให้ศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย หากต้องการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นไป ก็ยังช่วยสนับสนุนหาทุนการศึกษาส่งไปศึกษาต่อทั้งในประเทศและต่างประเทศ จนมีพระภิกษุเรียนจบระดับปริญญาเอกจำนวนหลายรูป

นับได้ว่าสำนักศาสนศึกษาวัดมัชฌันติการาม ในอดีตได้สร้างบุคลากรที่สำคัญต่อพระพุทธศาสนา และประเทศชาติ แม้ในปัจจุบันก็มีพระภิกษุสามเณรเข้ามาศึกษาพระปริยัติอย่างต่อเนื่อง มีผู้สอบได้เปรียญธรรมเกือบทุกปี

ปัจจุบันวัดมัชฌันติการาม มีที่ดินวัดโฉนดเลขที่ ๗๕๔๖๕ เดิมมีเนื้อที่ทั้งหมด ๑๙ ไร่ ๒ งาน ๗๐ ตารางวา ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๔๓ ได้มีคุณแม่อำพันธ์ (น้อย) - คุณพิไลลักษณ์ นาคเจริญ และคุณสมพงษ์ ทองทั่ว ถวายที่ดินเพิ่มอีก ๑ งาน ๑๙ ตารางวา รวมทั้งที่ดินที่วัดมีโครงการจะซื้อต่อออกไปอีกเพื่อทำสวนปฏิบัติธรรม ปัจจุบันวัดมีเนื้อที่โดยประมาณ ๒๔ ไร่ จำแนกเป็นดังนี้

๑. ยกให้สร้างโรงเรียนวัดมัชฌันติการาม ๔ ไร่ ๔ ตารางวา
๒. สร้างสำนักนาริพรตวัดมัชฌันติการาม ๒ ไร่ ๒ งาน
๓. นอกนั้นเป็นเนื้อที่เขตพุทธาวาส สังฆาวาส ฌาปนสถาน และสวนป่าปฏิบัติธรรม

วัดมัชฌันติการามมีอาณาเขต ดังนี้

- ทิศเหนือติดกับรั้วสวนของคุณโยมกลิ้ง-จิต เนียมประเสริฐ
- ทิศตะวันออกติดกับกำแพงบ้านแสงระวี
- ทิศตะวันตกจรดริมคลองบางเขนใหม่
- ทิศใต้ติดกับกำแพงซอยโกคามหาศาลและโรงเรียนวัดมัชฌันติการาม

ทำเนียบเจ้าอาวาสวัดมัชฌันติการาม

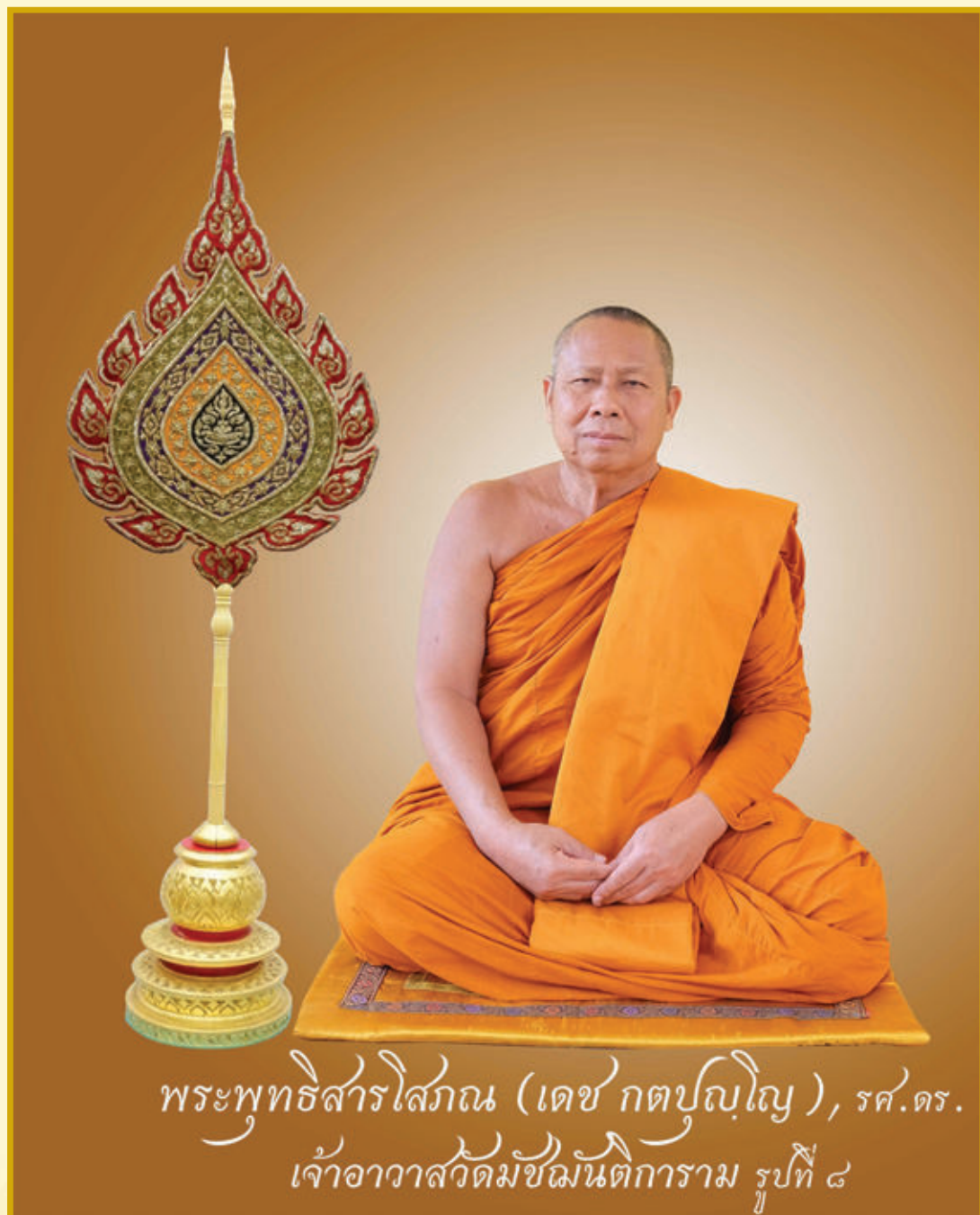
วัดมัชฌันติการามมีเจ้าอาวาสปกครองมาแล้ว ๙ รูป ดังนี้

๑. พระครูธรรมสารวิจิตร (หลวงปู่อ่อน ญาณเตโช) พ.ศ. ๒๔๔๐ - ๒๔๕๗
๒. พระอาจารย์กล่อม พ.ศ. ๒๔๕๘ - ๒๔๖๐
๓. พระอาจารย์สำราญ พ.ศ. ๒๔๖๑ - ๒๔๖๔
๔. หลวงตาอินทร์ พ.ศ. ๒๔๖๕ - ๒๔๖๘
๕. พระครูชม (มาจากวัดราชบพิธสถิตมหาสีมารามราชวรวิหาร) พ.ศ. ๒๔๖๙ - ๒๔๗๕
๖. พระอาจารย์คำภา พ.ศ. ๒๔๗๖ - ๒๔๘๖
๗. พระครูวิจิตรธรรมสาร (วิสุธรรม จนทสโร น.ธ.โท,ป.ธ. ๔) พ.ศ. ๒๔๘๗ - ๒๕๔๐
๘. พระพุทธิสารโสภณ (เดช กตปุญโญ น.ธ. เอก,ป.ธ. ๓,ศน.บ. M.A.,Ph.D)
พ.ศ. ๒๕๔๐ - ๒๕๖๔
๙. พระราชธีรสารมุนี (เที่ยง ปภาดโม) ป.ธ. ๓, น.ธ. เอก
วัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร
รักษาการแทนเจ้าอาวาส ๙ ก.ย. ๒๕๖๔ - ปัจจุบัน

ประวัติพระพุทฺธสาร์โสภณ (เดช กตปุณฺโณ)

อดีตเจ้าอาวาสวัดมณีรัตนนิมิตการาม

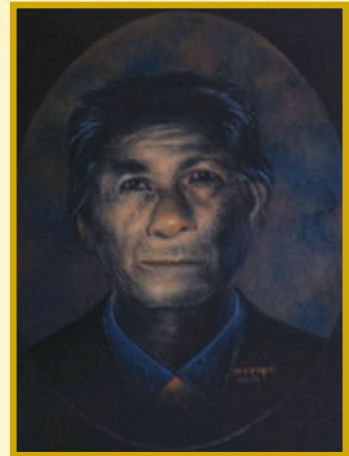
ชาติกำเนิด

นามเดิม **เดช** นามสกุล **ศาลา** เกิดวันอังคารที่ ๒๕ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๙๓ ปีชาล

ที่บ้านสมดี ตำบลเป้า อำเภอดงระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี บิดาชื่อ นายทอก ศาลา มารดาชื่อ นางใบ ศาลา

มีพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกันทั้งหมด ๖ คน คือ

๑. แม่ชีสมัย เก่งคำใบ (เสียชีวิตแล้ว)
๒. นางมุด แสนสุภา
๓. นางนารถ ศาลา
๔. นางต๋อง ศาลา (เสียชีวิตแล้ว)
๕. พระพุทธิสารโสภณ (เดช กตปุญโญ) (ศาลา) (เสียชีวิตแล้ว)
๖. นายโสม ศาลา (เสียชีวิตแล้ว)

บิดา นายทอก ศาลา

ชีวิตฆราวาส

เด็กชายเดช ศาลา เกิดที่ บ้านสมดี ตำบลเป้า อำเภอดงระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี พอท่านอายุได้ ๔ ขวบ พ่อและแม่ได้พาท่าน พร้อมพี่น้อง อพยพมาอยู่ที่บ้านหนองบัวสิม อำเภอดงคำตระกล้า จังหวัดสกลนคร ต่อมาแม่ได้เสียชีวิต พ่อเลยจะพากลับอุบลราชธานี แต่ได้แวะพักที่อำเภอฟังโคน แต่ลูก ๆ ไม่อยากกลับอุบลราชธานี เลยพากันตั้งหลักปักฐานที่อำเภอฟังโคน จังหวัดสกลนคร

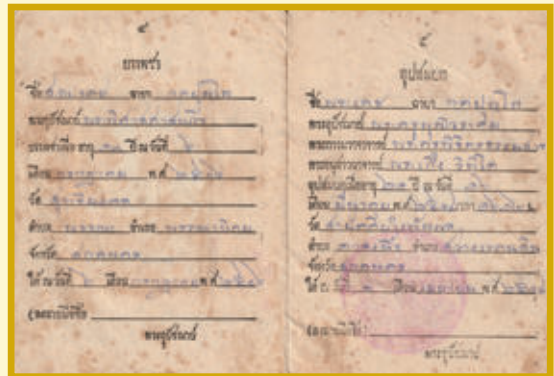
ต่อมา เด็กชายเดช ศาลา ได้เข้ารับการการศึกษาที่โรงเรียนจำปาสามัคคีวิทยา (ปัจจุบันชื่อ โรงเรียนฟังโคนจำปาสามัคคีวิทยา) จนจบประถมศึกษาปีที่ ๔ ในปี พ.ศ. ๒๕๐๕

และได้ออกมาทำนา ทำไร่ เลี้ยงวัว เลี้ยงควาย ช่วยบิดามารดา ซึ่งในช่วงเช้า ๆ ของทุกวันจะมีพระมารับบิณฑบาตที่หน้าบ้านเป็นประจำ จนอายุ ๑๓ ปี อยู่มาวันหนึ่ง พี่สาวคือนางมุด จึงมีความคิดว่า จะให้น้องชายไปบวชอยู่กับหลวงปู่คำ ที่วัดศรีจำปาชนบท จึงได้ลองถามหลวงปู่ว่า จะฝากให้น้องชายไปบวชเรียนด้วยได้ไหม ท่านก็รับปาก (ได้) จึงได้พาเด็กชายเดช ไปบวชเป็นสามเณร ซึ่งในช่วงแรก ๆ ท่านให้เป็นผ้าขาวก่อน แล้วจึงบวชเป็นสามเณร

สมณเพศ

- การบรรพชา

เมื่ออายุ ๑๓ ปี เด็กชายเดช ศาลา ได้บรรพชาเป็นสามเณร ที่วัดสุทธิมงคล ตำบลพรพนา อำเภอพรพนาเดิม จังหวัดสกลนคร โดยมี พระพิศาลศาสนกิจ เป็นพระอุปัชฌาย์ วันที่ ๖ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๐๖

ต่อมามีหลวงปู่เก็ง วิจิโต วัดสามัคคีบำเพ็ญผล ตำบลตาลเนิ้ง อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร ท่านมาเห็นสามเณรเดช ศาลา ดูแล้วน่าเอ็นดู (คือเป็นตาอึกแท้) เลยขอให้ไปอยู่ที่วัดด้วย ซึ่งตอนนั้นท่านกำลังก่อสร้างโบสถ์ อยู่ไปสักพักใหญ่ สามเณรเดช ศาลา ก็เกิดอยากศึกษาต่อ อยากไปเรียนที่กรุงเทพฯ อยากไปอยู่กับหลวงพ่อกว้าง (พระมหาภูมิกมฺภณ กาญจน) แต่หลวงปู่เก็ง ท่านบอกว่า ยังเป็นสามเณรอยู่ พอไปแล้วจะไม่มีข้าวฉันนะ คนกรุงเทพฯ (เขาใส่บาตรสามเณรได้) เขาจะไม่ใส่บาตรสามเณรนะ

- การอุปสมบท

อายุ ๒๑ ปี เมื่อวันที่ ๑๖ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๑๔ ท่านได้รับการบรรพชาอุปสมบทเป็นพระภิกษุในทางพระพุทธศาสนา ณ วัดสามัคคีบำเพ็ญผล อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร โดยมีพระครูพุฒิวราคม วัดคามวาสี อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร เป็นพระอุปัชฌาย์ พระครูวิจิตรธรรมสาร วัดมัทธมนติการาม เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร เป็นพระกรรมวาจาจารย์ พระครูวิหิตคุณาภรณ์ (เก็ง วิจิโต) วัดสามัคคีบำเพ็ญผล อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร เป็นพระอนุสาวนาจารย์

๖

ชื่อ พระพรหมญาณ

นามสกุล ...

วันเกิด ...

ที่เกิด ...

พระภิกษุ ...

เจ้าอาวาส ...

วัด ...

จังหวัด ...

๗

ชื่อ ...

นามสกุล ...

วันเกิด ...

ที่เกิด ...

พระภิกษุ ...

เจ้าอาวาส ...

วัด ...

จังหวัด ...

๒

ที่ ๒๒๓/๒๕๖๕

เลขประจำตัวประชาชนของผู้ถือหนังสือสุทธิ

๙-๙๐๐๒๐๓๓๐๐๓๕๕๕๕

(ลงลายมือชื่อ-ฉายา) พระพรหมญาณ

สังกัดนิคมฯ ...

๓

สถานะเดิม

ชื่อ เอก นามสกุล ...

วิทยฐานะ ป.๕ อาชีพ ทำนา

เชื้อชาติ ไทย สัญชาติ ไทย

สันฐาน สันถก สีเนื้อ ดำแดง

ตำหนิ แผลเป็นหัวแม่มือซ้าย

บิดา นายทอง มารดา นางใจ

เกิดวัน ๓ เดือน ๕ ปี ๒๕๖๕

วันที่เกิด ๕ เดือน ๕ ปี ๒๕๖๕

บ้านเลขที่ ๒๖ หมู่ที่ ๕ ตำบล ...

อำเภอ ... จังหวัด ...

๔

บรรพชา

ชื่อ พระพรหมญาณ นามสกุล ...

พระอุปชฌาย์ พระพรหมญาณ

บรรพชาเมื่ออายุ ๒๒ ปี ณ วันที่ ๖

เดือน ๕ ปี ๒๕๖๕

วัด ... ตำบล ...

อำเภอ ... จังหวัด ...

ให้ ณ วันที่ ๕ เดือน ๕ ปี ๒๕๖๕

(ลงลายมือชื่อ) พระพรหมญาณ

แทน พระอุปชฌาย์

วัด ...

จังหวัด ...

๕

อุปสมบท

ชื่อ พระพรหมญาณ นามสกุล ...

พระอุปชฌาย์ พระพรหมญาณ

พระกรรมวาจาจารย์ พระพรหมญาณ

พระอนุสาวนาจารย์ พระพรหมญาณ

อุปสมบทเมื่ออายุ ๒๒ ปี ณ วันที่ ๖

เดือน ๕ ปี ๒๕๖๕

เวลา ๑๖.๐๐ น. วัด ...

ตำบล ... อำเภอ ... จังหวัด ...

ให้ ณ วันที่ ๕ เดือน ๕ ปี ๒๕๖๕

(ลงลายมือชื่อ) พระพรหมญาณ

แทน พระอุปชฌาย์

วัด ...

จังหวัด ...

๖

สังกัดวัด

วัดสามัคคีนาโพธิ์พล

ตำบล ชาติหนึ่ง อำเภอพิบูลย์รักษ์

จังหวัด สกลนคร

ณ วันที่ ๑๖ เดือน เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๔

(ลงลายมือชื่อ) พระอธิการ ไกรวิทย์ ธมฺมเมสโก

(ลงลายมือชื่อ)

ตำแหน่ง เจ้าอาวาสวัดสามัคคีนาโพธิ์พล

วันที่ ๑๖ เดือน เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๔

๗

ย้ายสังกัดวัด

ไปอยู่วัด มัสยิดนันทิกาวาญ

ตำบล นางเรือ อำเภอ นางเรือ

จังหวัด กาญจนบุรี

เหตุที่ย้าย เพื่อศึกษาปริณิถนาธรรม

ย้ายวันที่ ๒๐ เดือน มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๔

(ลงลายมือชื่อ) พระอธิการ ไกรวิทย์ ธมฺมเมสโก

(ลงลายมือชื่อ)

ตำแหน่ง เจ้าอาวาสวัดมัสยิดนันทิกาวาญ

วันที่ ๒๐ เดือน มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๔

๘

รับเข้าสังกัดวัด

มาอยู่วัด มัสยิดนันทิกาวาญ

ตำบล นางเรือ อำเภอ นางเรือ

จังหวัด กาญจนบุรี

วันที่ ๒๐ เดือน มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๔

(ลงลายมือชื่อ) พระครูวิมลวิจิตรคุณ

เจ้าอาวาส

รับรองตามนี้

(ลงลายมือชื่อ)

ตำแหน่ง เจ้าอาวาสวัดมัสยิดนันทิกาวาญ

วันที่ ๒๐ เดือน มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๔

๙

ย้ายสังกัดวัด

ไปอยู่วัด

ตำบล อำเภอ

จังหวัด

เหตุที่ย้าย

ย้ายวันที่ เดือน พ.ศ.

(ลงลายมือชื่อ)

เจ้าอาวาส

รับรองตามนี้

(ลงลายมือชื่อ)

ตำแหน่ง

ประทับตราประจำตำแหน่ง

วันที่ เดือน พ.ศ.

๑๐

บันทึก

การเปลี่ยนสมณศักดิ์

ได้รับแต่งตั้งให้มหารัชมงคล

กรมกั พุทธจริยสังวรวิมล โสภณ

เมื่อวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

ได้รับแต่งตั้งให้มหารัชมงคล

กรมกั พุทธจริยสังวรวิมล โสภณ

เมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๔

๑๑

บันทึก

การเปลี่ยนสมณศักดิ์

ได้รับมหารัชมงคล สมนกศักดิ์

พุทธจริยสังวรวิมล โสภณ

เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๕

ได้รับมหารัชมงคล สมนกศักดิ์

พุทธจริยสังวรวิมล โสภณ

เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

การศึกษาทางโลก

พ.ศ. ๒๕๐๕ สำเร็จชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

โรงเรียนจำปาสามัคคีวิทยา อำเภอฟังโคน
จังหวัดสกลนคร

พ.ศ. ๒๕๑๕ สำเร็จชั้นประถมศึกษาปีที่ ๗

โรงเรียนวชิรมกุฏ วัดมกุฏกษัตริยาราม
กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. ๒๕๒๑ สำเร็จชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

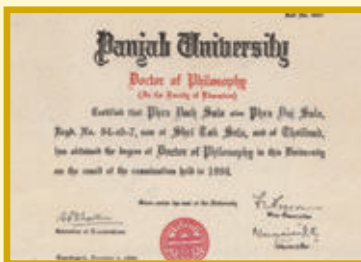
โรงเรียนวชิรมกุฏ วัดมกุฏกษัตริยาราม
กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. ๒๕๒๖ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศาสนาและปรัชญา
คณะศาสนาและปรัชญา (ศน.บ) สภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย ปัจจุบัน
คือมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๓๐ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท (M.A.) คณะศึกษาศาสตร์ จากมหาวิทยาลัย
ปัญญา ประเทศสาธารณรัฐอินเดีย

พ.ศ. ๒๕๓๗ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก (Ph.D) คณะศึกษาศาสตร์ จากมหาวิทยาลัย
ปัญญา ประเทศสาธารณรัฐอินเดีย

การศึกษาทางธรรม

พ.ศ. ๒๕๑๒ สอบไล่ได้นักธรรมชั้นเอก สำนักเรียนวัดบวรนิเวศวิหาร เขตพระนคร กรุงเทพฯ

พ.ศ. ๒๕๔๑ สอบไล่ได้ ป.ธ. ๓ สำนักเรียนคณะจังหวัดร้อยเอ็ด วัดมิ่งเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

- การทำงาน

พ.ศ. ๒๕๔๐ เป็นอาจารย์ประจำ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วัตถุประสงค์บริหาร

พ.ศ. ๒๕๔๘ เป็นคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วัตถุประสงค์บริหาร

พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นรองอธิการบดี ฝ่ายกิจการต่างประเทศ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๕๓ เป็นรองอธิการบดี ฝ่ายกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

- การฝึกอบรม

- พ.ศ. ๒๕๔๐ ผ่านหลักสูตรการอบรมพระธรรมทูต ไปต่างประเทศ รุ่นที่ ๓ (ธรรมยุต)
- พ.ศ. ๒๕๔๐ ผ่านหลักสูตรการอบรมผู้บริหารระดับสูง มหาวิทยาลัยสงฆ์ รุ่นที่ ๑
- พ.ศ. ๒๕๔๘ ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง พระอุปัชฌาย์
- พ.ศ. ๒๕๔๘ ใบประกาศนียบัตร ครูสมาธิ “Basic Meditation Teacher Diphoma” จาก สถาบันพลังจิตตานุภาพ ครูสมาธิ รุ่นที่สอง

- งานการปกครอง

- พ.ศ. ๒๕๓๘ เป็นผู้ช่วยเจ้าอาวาส วัดมัชฌันติการาม
- พ.ศ. ๒๕๔๐ เป็นผู้รักษาการแทนเจ้าอาวาส วัดมัชฌันติการาม
- พ.ศ. ๒๕๔๐ เป็นเจ้าอาวาส วัดมัชฌันติการาม
- พ.ศ. ๒๕๔๘ ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง พระอุปัชฌาย์

- งานด้านการศึกษา

พ.ศ. ๒๕๑๔ เป็นครูพระปริยัติธรรม สำนักศาสนศึกษา วัดมัทฉันติการาม

พ.ศ. ๒๕๔๐ - ๒๕๖๔ เป็นเจ้าสำนักศาสนศึกษา วัดมัทฉันติการาม

พ.ศ. ๒๕๕๒ - ๒๕๖๔ เป็นผู้ให้การสนับสนุนศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์
โรงเรียนวัดมัทฉันติการาม

- งานการศึกษาและเผยแผ่

พ.ศ. ๒๕๑๔ เป็นครูสอนพระปริยัติธรรม สำนักศาสนศึกษา วัดมัทฉันติการาม

พ.ศ. ๒๕๔๐ เป็นเจ้าสำนักศาสนศึกษา วัดมัทฉันติการาม

พ.ศ. ๒๕๔๕ เป็นพระธรรมทูตไปต่างประเทศ รุ่นที่ ๓ สายประเทศสาธารณรัฐอินเดีย

พ.ศ. ๒๕๔๘ เป็นคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วัดบวรนิเวศวิหาร

พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นรองอธิการบดี ฝ่ายกิจการต่างประเทศ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วัดบวรนิเวศวิหาร

พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้รับตำแหน่งทางวิชาการ ระดับ “รองศาสตราจารย์พิเศษ สาขาการบริหาร
การศึกษา” จากมหาวิทยาลัย BOBHISASTRA UNIVERSETY FL. USA (BOU)
รัฐฟลอริดา ประเทศสหรัฐอเมริกา

พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้รับหมายรับสั่งที่ ๗๘๒๖

“พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทาน

ผ้าพระกฐิน ให้ นายภูวิช ปัญญาสิทธิ์

เพื่อเชิญไปทอดถวายยังที่ชุมนุมสงฆ์

ณ วัดมัทฉันติการาม แขวงวงศ์สว่าง

เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร

จากสำนักพระราชวัง

ด้านเผยแผ่

พระพุทฺธสาร์โสภณ (เดช กตปุญโญ) เป็นเจ้าอาวาสนักพัฒนา กล่าวคือ หลังจากได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าอาวาสแล้วได้พัฒนาวัดมัชฌันติการามในหลาย ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นเสนาสนะต่าง ๆ ทั้งกำแพงรอบวัด กำแพงรอบอุโบสถ เตาเผาศพไร้มลพิษ กุฏิรับรองพระภิกษุสามเณร เป็นประธานในการจัดซื้อที่ดินถวายวัดเพื่อทำสวนปฏิบัติธรรม จัดระเบียบการศึกษาของสำนักเรียนใหม่ จัดระเบียบการปกครองวัดใหม่ ส่งเสริมพระภิกษุสามเณรให้ได้รับการศึกษาสูงขึ้น ทั้งทางโลกและทางธรรม จัดให้มีการเผยแผ่ธรรมทางสถานีวิทยุในนามของวัดเป็นประจำทุกวัน (ปัจจุบันไม่มีการจัดเผยแผ่ธรรมทางสถานีวิทยุแล้ว) จัดให้มีห้องปฏิบัติธรรมทุกวันพระและวันอาทิตย์ จัดให้มีการฟังธรรมพระกรรมฐานทุก ๆ วันที่ ๒๕ ของเดือน

- งานด้านสาธารณูปการ

งานสาธารณูปการในประเทศ

พ.ศ. ๒๕๔๗ เป็นประธานจัดหาทุนซื้อที่ดินขยายวัดมัชฌันติการาม เพื่อสร้างเป็นสถานที่ปฏิบัติธรรม จำนวน ๑ ไร่ ๗๓ ตารางวา

งานก่อสร้างถาวรวัตถุภายในวัด

พ.ศ. ๒๕๖๐ เป็นประธานในโครงการสร้างสวนป่าปฏิบัติธรรมและศาลาปฏิบัติบูรพาอนุสรณ์ธรรมบูรพาจารย์พระพุทฺธสาร์โสภณ

งานสาธารณูปการในต่างประเทศ

พ.ศ. ๒๕๖๘ จัดซื้อที่ดินและควบคุมการก่อสร้างวัดอโศกพุทธวิหาร เมืองจันดิการ์ รัฐปัญจาบ ประเทศสาธารณรัฐอินเดีย

พ.ศ. ๒๕๓๔ เป็นประธานการก่อสร้างกุฏิสงฆ์วัดไทยในประเทศสาธารณรัฐอินเดีย

พ.ศ. ๒๕๔๐ เป็นประธานหาทุนจัดซื้อที่ดินขยายวัดในประเทศสาธารณรัฐอินเดีย

พ.ศ. ๒๕๖๐ เป็นประธานจัดสร้างวัดเชตวัน รัฐเท็กซัส ประเทศสหรัฐอเมริกา

สมณศักดิ์

พ.ศ. ๒๕๔๐ ได้รับแต่งตั้งเป็นพระครูคู่สวด ฐานานุกรม ของพระธรรมปัญญาจารย์ พระราชาคณะ เจ้าคณะรอง วัดมกุฏกษัตริยารามราชวรวิหาร เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ที่พระครูธรรมศาสนโฆสิต

พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้รับแต่งตั้งเป็นพระครูปลัด ฐานานุกรมของพระธรรมวรเมธี วัดราชบพิธสถิต
มหาสีมาราม เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ที่ พระครูปลัดศรีธรรมวัฒน์
พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้รับพระราชทานแต่งตั้งสมณศักดิ์เป็น พระครูสัญญาบัตรเทียบผู้ช่วย
เจ้าอาวาสพระอารามหลวงชั้นพิเศษ ที่ พระครูธีรสารปริยัติคุณ
พ.ศ. ๒๕๕๕ ได้รับพระราชทานแต่งตั้งสมณศักดิ์เป็น พระราชาคณะ มีนามว่า
พระพุทธิสารโสภณ

รายชื่อพระที่ตั้งฐานานุกรม ในพระพุทธิสารโสภณ

๑. พระสมุห์แวงชัย ฉายา ธมฺมกาโม นามสกุล หล้าลี
พรรษา ๑๙ อายุ ๔๘ วิทยฐานะ จบกัณฺธรรมเอก ปริญญเอก (ศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต)
สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา
๒. พระปลัดเที่ยง ฉายา อนุภาโส นามสกุล นามสง่า
พรรษา ๒๘ อายุ ๗๙ วิทยฐานะ
จบกัณฺธรรมโท ม.ศ.๒
๓. พระใบฎีกายอด ฉายา อลีโน
นามสกุล ทิฆะพันธ์ พรรษา ๑๕ อายุ ๓๕
วิทยฐานะ จบกัณฺธรรมตรี ประถมศึกษา ๖

รางวัลที่ได้รับ

พ.ศ. ๒๕๖๓ รางวัลพระราชทาน
เสาเสมอธรรมจักร ผู้ทำคุณประโยชน์ต่อ
พระพุทธศาสนา ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๖๓

- มรณภาพ

พระพุทธิสารโสภณ (เดช กตปุญโญ) มรณภาพด้วยโรคมะเร็งต่อทางเดินน้ำดี ระยะแพร่กระจาย ณ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร วันจันทร์ที่ ๖ กันยายน ๒๕๖๔ เวลา ๑๗.๐๕ น.

พิธีถวายน้ำหลวงสร่งศพ

พระพุทฺธิสารโสภณ (เดช กตปุญฺโณ)

ณ ศาลาปฏิบัติธรรมบูรพาจารย์พุทฺธิสารโสภณ

วัดมัชฌันติการาม

ประมวลผลงาน
และศาสนกิจ

พระพุทธิสารโสภณ (เดช กตปุณฺโณ)

สมเด็จพระญาณวชิโรดม (วิริยงค์ สิรินุรโร) อดีตเจ้าอาวาสวัดธรรมมงคล
และพระพุทธิสารโสภณ (เดช กตปุญโญ) อดีตเจ้าอาวาสวัดมัชฌันติการาม

ผลงานของพระพุทฺธิสารโสภณ

พระพุทฺธิสารโสภณ (เดช กตบุญโญ)

กับโครงการสร้างสวนป่าปฏิบัติธรรมกลางกรุง วัดมัชฌันติการาม

สวนป่าปฏิบัติธรรมกลางกรุง วัดมัชฌันติการาม ซอยวงศ์สว่าง ๑๑ เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร เป็นรมณีสถาน ในดำริของพระพุทฺธิสารโสภณ (เดช กตบุญโญ, รต. ดร.) อดีตเจ้าอาวาสวัดมัชฌันติการาม มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นสถานที่สำหรับเผยแผ่หลักธรรม คำสอนของพระพุทธศาสนา เพื่อเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ การสอน และการปฏิบัติพัฒนาสมาธิของพุทธศาสนิกชนทุกเพศทุกวัย และเพื่อเป็นสถานที่ประกอบอริยทรัพย์ คือทรัพย์อันประเสริฐ อันได้แก่ ทาน ศีล และภาวนา ตลอดจนเป็นสถานที่จัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา เพิ่มพูนสติปัญญา พัฒนาสันติสุขให้เกิดขึ้นแก่ประชาชน

สืบเนื่องด้วยมีผู้มีจิตศรัทธานำโดยนางสาวพิไลลักษณ์ นาคเจริญและนายศิริ-
นางอารีย์ กองสิทธิพล ถวายที่ดินจำนวนหนึ่ง และคณะศรัทธาญาติโยมโดยรอบและใกล้เคียง
พื้นที่วัด พร้อมด้วยพุทธศาสนิกชนทั่วไป ตลอดจนสถานประกอบการ สถาบันการศึกษา
ได้จัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา อาทิ ผ้าป่าสามัคคี ถวายสามัคคี ร่วมกันบริจาคทุนทรัพย์จัดซื้อ
ที่ดินถวายวัดมัชฌันติการามเพิ่ม รวมได้ประมาณ ๗ ไร่ เพื่อสร้างสวนป่าปฏิบัติธรรมกลางกรุง
ตามที่ท่านเจ้าคุณดำริไว้ เนื่องจากเป็นโครงการขนาดใหญ่ และเพื่อให้โครงการนี้บรรลุ
วัตถุประสงค์โดยเร็ว ตลอดจนสร้างความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของวัดร่วมกันกับชุมชน วัดจึงได้ให้
ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วมในการออกแบบและพัฒนาวัด โดยความร่วมมือภายใต้
“บวร” ระหว่างบ้าน วัด และโรงเรียน ได้แก่ ชุมชนโดยรอบและใกล้เคียงพื้นที่
วัดมัชฌันติการามและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือซึ่งมีความ
เชี่ยวชาญด้านสาขาวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นอย่างยิ่งให้ช่วยออกแบบและควบคุม
การก่อสร้างโครงการสวนป่าปฏิบัติธรรมกลางกรุง ดังนั้น ในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ มหาวิทยาลัยนำ
โดย ศ. ดร. อีรุฒิ บุญยโสภณ นายกสภามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
ศ. ดร. สุชาติ เชิญจีน อธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
จึงแต่งตั้งคณะกรรมการร่วมจัดสร้างสวนป่าปฏิบัติธรรมขึ้นชุดหนึ่ง ทำหน้าที่ให้คำปรึกษา
และแนะนำการออกแบบอาคารปฏิบัติธรรม ระบบสาธารณูปโภคต่าง ๆ ร่วมกับพระภิกษุสงฆ์
ของวัดมัชฌันติการาม นำโดยพระพุทธิสารโสภณ (เดช กตปุญโญ, รต. ดร.) อดีตเจ้าอาวาส
วัดมัชฌันติการาม พระมหาบุญยอด สุขเมธ (ดร.) ผู้ช่วยเจ้าอาวาส และคณะกรรมการของ
วัดมัชฌันติการาม เป็นที่ปรึกษา

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ วัดมัจฉันตการามได้ทำสัญญาจ้างเหมาก่อสร้างอาคารศาลาปฏิบัติธรรม กับ บริษัท ซี วี เอส จำกัด โดยนายวรศักดิ์ ช่วยประสิทธิ์ เป็นกรรมการผู้จัดการ ดังนั้น เพื่อให้การจัดสร้างสวนป่าปฏิบัติธรรมให้เป็นสถานที่สาธารณประโยชน์และจรรโลงพระพุทธศาสนาให้มั่นคงถาวรสืบไป คณะกรรมการของวัดมัจฉันตการามจึงขอความอนุเคราะห์มายังมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือช่วยควบคุม ให้คำปรึกษา และเป็นคณะกรรมการตรวจรับผลงานการก่อสร้างร่วมกับคณะกรรมการของวัดมัจฉันตการาม ในการนี้ ศ. ดร. สุชาติ เชิญฉิน อธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการออกแบบและควบคุมการก่อสร้างศาลาปฏิบัติธรรมขึ้นชุดหนึ่งมี รศ. ดร. สันชัย อินทพิชัย รองอธิการบดีฝ่ายพัฒนากิจการมหาวิทยาลัย (ตำแหน่งในขณะนั้น) ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง ที่ปรึกษาอธิการบดีด้านพัฒนากิจการมหาวิทยาลัยและระบบงานพัสดุ เป็นประธานกรรมการ มีกรรมการประกอบด้วย ผศ. ดร. กฤษชัย ศรีบุญมา รองอธิการบดีฝ่ายพัฒนาสิ่งแวดล้อมและกายภาพ ผศ. สุรสิทธิ์ แสงสุริยะ คณบดีคณะสถาปัตยกรรมและการออกแบบ คณาจารย์จากภาควิชาสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมและการออกแบบ ช่วยดำเนินการดำเนินงานสถาปัตยกรรม คณาจารย์จากภาควิชาครุศาสตร์โยธา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและคณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านระบบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนวิศวกรของมหาวิทยาลัยช่วยควบคุม กำกับ ดูแลการก่อสร้างงานด้านโยธา งานระบบไฟฟ้าและงานระบบสุขาภิบาล ฯลฯ ให้เป็นไปตามแผนงาน ตลอดจนปรับปรุงภูมิทัศน์โดยรอบ ภายในโครงการสวนป่าปฏิบัติธรรมกลางกรุงให้สวยงามและเรียบร้อยสมตามกุศลเจตนาของทุกฝ่ายและเป็นรมณีสถาน ตามทศนะของพระพุทธศาสนา พระบรมศาสดาทรงแสดงไว้ใน จุททกนิกาย คาถาธรรมบท (๒๕/๑๗/๒๔) ความว่า

“คาเม วา ยทิ วารญญे निनने वा यทิ वा गले

ยตถ อรหนโต วิหรนติ ตं ภูมิรามเณยยกं.”

พระอรหันต์ทั้งหลายย่อมอยู่ในที่ใดคือบ้านหรือป่า ที่ลุ่มหรือที่ดอน
ที่นั่นเป็นภาคพื้นอันบุคคลพึงรื่นรมย์

สำหรับการออกแบบสวนป่าปฏิบัติธรรมกลางกรุงได้จัดทำ “ผังบริเวณ” โดยกำหนดพื้นที่ใช้สอยให้เอื้อสำหรับการทำกิจกรรมในวัด ผสมผสานเรื่องประโยชน์ใช้สอยและความงามเข้าด้วยกัน ภายใต้บริบทของสภาพที่ตั้ง ผู้ใช้และกิจกรรมเพื่อทำให้เกิดสภาวะน่าสบาย

นำอยู่ นำใช้งาน วางแผนการใช้งานพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ ประหยัด ปลอดภัย เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งในปัจจุบันและอนาคต มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบถ้วนเพื่อรองรับ การใช้งานของคนทุกเพศทุกวัย มีบรรยากาศที่ส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรม และสามารถบริหารจัดการกายภาพของวัดในเขตสวนป่าปฏิบัติธรรมให้สามารถใช้สอยพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นระบบ มีทิศทางทั้งการก่อสร้างอาคารศาลาปฏิบัติธรรม กฎีพระกรรมฐาน การวางระบบ สาธารณูปโภค และการออกแบบปรับปรุงภูมิทัศน์ให้อยู่ในตำแหน่งและมีรูปแบบที่เหมาะสม นำไปสู่การจัดทำแผนการพัฒนาตามผังแม่บทโดยแบ่งเป็นช่วงเวลา (phasing) เพื่อประโยชน์ ในการบริหารจัดการ จัดเตรียมพื้นที่ บุคลากร และงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจน การดูแลรักษาและซ่อมบำรุง รวมทั้งการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในวัดให้มีความเหมาะสมกับ คติความเชื่อทางพระพุทธศาสนา สถาปัตยกรรม ภูมิปัญญาและวิถีวัฒนธรรมของสังคมไทย

นอกจากนี้ ยังมี “งานออกแบบภูมิทัศน์” เพื่อรักษาสภาพธรรมชาติเดิม พยายาม รบกว่นหรือเปลี่ยนแปลงให้น้อยที่สุด และตอบสนองต่อการเข้าไปใช้สอยพื้นที่ของ พุทธศาสนิกชน จึงได้ออกแบบ วางแผน จัดการ สร้างสรรค์การปรับใช้หรือพัฒนาพื้นที่ ภายนอกอาคาร เพื่อสนองต่อประโยชน์ใช้สอย มีความงาม กลมกลืนกับสภาพธรรมชาติเดิม รักษาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากร องค์ประกอบสำคัญของงานภูมิทัศน์ คือ พืชพันธุ์ ทั้งไม้ยืนต้น (Tree) ไม้พุ่ม (Shrub) ไม้คลุมดิน (Groundcover) ไม้น้ำ (Aquatic plants) ไม้เลื้อย (Vines or climbers) ซึ่งมีการเจริญเติบโตออกดอก ออกผล ผลัดใบ อาจมีความแตกต่างในแต่ละ ฤดูกาล พืชต้องการการดูแลรักษา จึงทำให้งานภูมิทัศน์เป็นงานที่ไม่หยุดนิ่ง มีการเปลี่ยนแปลง ไปตามกาลเวลา และยังต้องทำความเข้าใจปัจจัยที่มีผลต่อพืชพันธุ์ไม่ว่าจะเป็นสภาพอากาศ ดิน น้ำ แสงแดด ธาตุอาหาร อุณหภูมิและระบบนิเวศน์ ฯลฯ ทั้งนี้ เริ่มงานปรับภูมิทัศน์อย่าง เป็นทางการ เมื่อวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๖๔

ในภาพรวมของการออกแบบโครงการสวนป่าปฏิบัติธรรมกลางกรุง วัดมัชฌิมังคการาม ได้คำนึงถึงการส่งเสริมความเป็น “ศูนย์รวมทางจิตวิญญาณ” ของชุมชนและสังคม สร้าง ความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของวัดร่วมกันกับชุมชน เพื่อส่งเสริมให้เกิดความสัมพันธ์ที่เข้มแข็ง ตอบสนองการเข้ามาใช้ประโยชน์พื้นที่วัด และการร่วมกันดูแลรักษาและพัฒนาวัดต่อไป ตลอดจนพัฒนากายภาพของวัดให้ส่งเสริมความเป็น “พื้นที่รมณียสถาน” มีความสงบ สบายะ เพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้และพัฒนาทางจิตวิญญาณของชุมชนและสังคม รวมทั้งบุญกิริยา ทาน

ศีล ภาวนา และไตรสิกขา ศีล สมาธิ ปัญญา และประการสำคัญต้องคำนึงถึง “การนำปัจจัยมาใช้ที่ถือหลักการความสมณะ สมประโยชน์” คือ “ประโยชน์สูง ประหยัดสุด” ได้แก่ ประโยชน์สูงสุด คือต้องตอบสนองการใช้งานและดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ได้โดยสะดวกมีประสิทธิภาพเป็นสัดส่วน และประหยัด คือใช้ทรัพยากรที่มีอยู่แล้ว หรือหามาได้เพื่อนำมาใช้ร่วมกับการออกแบบให้มีประสิทธิผลสูงสุด กลมกลืนกับประวัติศาสตร์ สุนทรียภาพของวัด วิถีชีวิตชุมชน และนำหลักสัปปายะมาใช้ในการออกแบบเพื่อส่งเสริมบทบาทหลัก คือ การเผยแผ่ธรรมะ

โครงการสวนป่าปฏิบัติธรรมกลางกรุง วัดมัชฌันติการาม ประกอบด้วยพื้นที่สำคัญสามส่วนคือสวนพุทธราวาส ส่วนสังฆาวาส และส่วนเขตธรณีสงฆ์และสาธารณสงเคราะห์

๑. พื้นที่สวนพุทธราวาส : ได้แก่ เป็นพื้นที่สำหรับใช้ประกอบพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา เป็นเสมือนสัญลักษณ์หรือสถานที่ประทับขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า คำว่า “พุทธราวาส” มีความหมายว่าเป็นสถานที่ประทับของพระพุทธเจ้า ในเขตพุทธราวาสมักประกอบด้วยศาสนวัตถุสำคัญสิ่งที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธองค์และพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา ได้แก่

พระพุทธเมตตา เป็นพระประธาน ประจำสวนป่าปฏิบัติธรรมกลางกรุง มีขนาดหน้าตัก ๖๐ นิ้ว บูรณะโดย ดร. สุพร สุวัฒน์นอม และครอบครัว พระพุทธเมตตาเป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัย ฝันพระพักตร์ไปทางทิศตะวันออก พระหัตถ์ขวาแตะธรณี หรือปางชนะมาร คนอินเดียเรียกว่า ปางภูมิสัมผัส หรือปางภูมิผัสสะ แปลว่า ทรงชี้ให้แผ่นดินเป็นพยานแห่งการทำความดีในอดีต เพราะตอนที่พระยามารพร้อมเสนามารมาผจญไล่พระพุทธองค์ให้ลุกหนีไป

เสียจากพุทธบัลลังก์ที่ประทับ ทรงชี้ให้พระแม่
ธรณีมาเป็นพยานในการทำความดีในอดีตของ
พระองค์โดยพระแม่ธรณีได้ปีบน้ำในมวยผมที่
พระพุทธรองค์ได้ทรงฝากไว้ตอนกรวดน้ำทำบุญ
ทุกครั้ง กระทั่งในที่สุดทำให้พระยามารต้องพ่ายแพ้
ต่อพระพุทธรบารมีและพระพุทธรเมตตา

สำหรับพระพุทธรเมตตาพระองค์นี้ มี
พุทธศาสนิกชนน้อมนำมาถวายเพื่อน้อมระลึกถึง
พระพุทธรเจ้า และเพื่อให้ผู้อื่นพบเห็นแล้วมีจิต
เป็นกุศล มีพระพักตร์ที่เปี่ยมด้วยความเมตตา
เสมือนหนึ่งเป็นตัวแทนแห่งการระลึกถึง
พระเมตตาคุณของพระพุทธรองค์ที่เมื่อทรงตรัสรู้
อนุตรสัมมาสัมโพธิญาณแล้ว ได้เมตตาโปรด
สั่งสอนเวไนยสัตว์ทั้งเทวดาและมนุษย์ทั้งหลายให้ได้รู้ตามคำสั่งสอนของพระองค์ และ
เพื่อจักได้เจริญจิตภาวนา สวดมนต์ปฏิบัติบูชาของค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อันเป็นการบูชา
สูงสุดในทางพระพุทธศาสนา มีขนาดเท่าองค์จริง ซึ่งจำลองมาจากพระพุทธรเมตตาซึ่งถือว่าเป็น
เป็นพระพุทธรูปที่ศักดิ์สิทธิ์ มีความงดงามอย่างยิ่งประดิษฐานอยู่ในพระมหาเจดีย์พุทธคยา
ตำบลพุทธคยา อำเภอคยา จังหวัดคยา รัฐพิหาร สาธารณรัฐอินเดีย ณ ห้องบูชาชั้นล่างของ
พระมหาเจดีย์พุทธคยา ทางประตูด้านทิศตะวันออก พุทธศาสนิกชนทั่วโลกนิยมเดินทางไป
กราบสักการะกันมากคู่กันกับต้นพระศรีมหาโพธิ์ คนไทยโดยเฉพาะผู้ที่เคยเดินทางไปแสวง
บุญที่สาธารณรัฐอินเดียย่อมรู้จักดี เพื่ออำนวยความสะดวกแก่พุทธศาสนิกชนที่จะสักการะ
พระพุทธรเมตตา วัดมัทธันติกการามได้จัดเตรียมคำกล่าวบูชาพระพุทธรเมตตาไว้ให้ ดังนี้

วันทามิ อิมัง พุทธะเมตตาปะฏิมา อิมัสมิง ปุชาระเห สักการะภูเต มัทธันติกการาเม
สุปะติภูฏิตังฯ

อิมินา ปะนะ วันทะมาเนนะ มา เม ทะลิตทียังอะหุ พะหุชะนังปิโย โหมิ มะนาโป
สาธุ โนภันเด อิเมหิ สักการะเห อภิปุชะยามิฯ

คำแปล

ข้าพเจ้าขอกราบไหว้ พระพุทธเมตตาปฏิมาณี ซึ่งประดิษฐานตั้งมั่นดีแล้วใน
วัดมัมหมันติกการามนีอันเป็นสถานที่ ควรแก่เครื่องบูชาสักการะ

ด้วยการกราบไหว้นี้ ขอความเป็นผู้ขัดสนอย่าได้มีแก่ข้าพเจ้าเลย ขอให้ข้าพเจ้าเป็น
ที่รักเป็นที่พอใจของคนทั่วไป ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าขอบูชาโดยยิ่ง ด้วยเครื่อง
สักการะเหล่านี้

ตันพระศรีมหาโพธิ์ อยู่ด้านหลังพระพุทธเมตตา ตันโพธิ์เปรียบได้กับพุทธอุเทสิกเจดีย
อย่างหนึ่ง เป็นพันธุ์ไม้ที่เป็นที่เคารพนับถือของพุทธศาสนิกเสมอมา นับแต่สมัยพุทธกาล เป็น
๑ ใน ๗ สิ่งที่มีมาพร้อมกับพระพุทธองค์ ที่เรียกว่า “สหชาติ” กำเนิดมาเพื่อรองรับการเสด็จ
มาประทับได้ร่มเงาและตรัสรู้ ถือว่าเป็นโพธิรุกขะประจำพระองค์ การได้ไหว้กราบแต่ละครั้ง
จึงเสมือนหนึ่งว่าได้กราบลงเฉพาะเบื้องหน้าแห่งองค์พระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าอย่าง
แท้จริง ตันพระศรีมหาโพธิ์ ณ สวนป่าปฏิบัติธรรมกลางกรุง วัดมัมหมันติกการาม เป็นต้นไม้
อันเป็นมงคลที่สำคัญอย่างยิ่งนี้น่าหน่อมาจากสถานที่ตรัสรู้ ณ พุทธคยา สาธารณรัฐอินเดีย
โดยหลวงพ่อสอง กตปุญโญ อดีตเจ้าอาวาสวัดสังฆทาน จังหวัดนนทบุรี และให้นายบุญช่วย
อวยพร มามอบให้วัดมัมหมันติกการาม ซึ่งได้รับความเมตตาปลูกโดยเจ้าประคุณ สมเด็จพระวันรัต
(จุนท์ พุทธิมธุโต) ผู้ปฏิบัติหน้าที่เจ้าคณะใหญ่ธรรมยุต กรรมการมหาเถรสมาคมและ
เจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศราชวรวิหาร เมื่อวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๕๕

พระสิวลี มีรูปลักษณะเป็นพระภิกษุ มือขวาถือไม้เท้า มือซ้ายแบกกรด สะพายบาตร
ย่าม เครื่องอัฐบริขาร สร้างโดยพระมงคลกิตติวงศ์ (ทองพูน อุตตโม, ดร.) เจ้าอาวาส
วัดสระจันทราวาส อำเภอฟล จังหวัดขอนแก่น ร่วมกับพุทธบริษัทโดยรอบวัดมัมหมันติกการาม
พระสิวลีเป็นพระอรหันต์ที่ได้รับยกย่องจากพระพุทธองค์ให้เป็นเอตทัคคะ ผู้เลิศในทางผู้มี
ลาภมาก เนื่องเพราะพระสิวลี เป็น ๑ ใน ๘๐ พระอสีติมหาสาวกของพระพุทธเจ้า เชื่อกันว่า
หากผู้ใดได้บูชาพระสิวลีแล้ว จะได้รับโชคลาภเงินทอง ไหลมาเทมาอย่างรวดเร็ว มีเรื่องกล่าว
กันว่าสมัยพุทธกาล มีหญิงสาวคนหนึ่งเกิดในตระกูลพ่อค้านามว่า “สุภาวดี” มีความเลื่อมใส
ศรัทธาในพระพุทธศาสนาเป็นอันมาก ที่สำคัญนางมีความนับถือพระสิวลีเป็นอย่างยิ่ง เมื่อมี
โอกาสฟังเทศน์พระสิวลีก็ให้ศิลาให้พร “จงเจริญรุ่งเรืองด้วยทรัพย์สินเงินทองจากการค้าขาย
เงินทองไหลมาเทมา สมความมุ่งมาดปรารถนาด้วยเถิด” หลังจากที่นางได้รับพรแล้วไม่ว่านาง

และผู้เป็นบิดาจะไปค้าขายในที่ใดก็ขายดิบขายดีเป็นหน้าตาหา มีกำไรเข้ามาไม่ขาดสาย “นางสุภาวดี” จึงกลายเป็นที่รู้จักในชื่อที่เรียกกันอีกอย่างหนึ่งว่า “นางกวัก” การจะขอลาจากพระสวีสืบแบบได้ผลเร็ว นั้น มีเคล็ดล่ำดัญ คือ ต้องเป็นผู้ที่ทำทานมาก สละซึ่งประโยชน์ส่วนตนช่วยเหลือผู้อื่น การสวดนั้นต้องครบ ๕ จบในการสวดต่อหนึ่งครั้ง “นโม ๓ จบ สวีสีมหาเถรวัธ วันทามิหัง (๓ จบ) มหาสวีสีเถโร มหาลาโภ โหติ มหาสวีสีเถโร ลาภัง เม เทชะ”

ศาลาปฏิบัติธรรมบูรพาจารย์พุทธิสารโสภณ เป็นอาคารคอนกรีตขนาด ๒ ชั้น ที่หน้าบันด้านหน้าของอาคารศาลาปฏิบัติธรรมฯ ประดับด้วยตราสัญลักษณ์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๒,๕๖๒ เซ็นติเมตร (ครบ ๖๐ ปี ม.จพ. พ.ศ. ๒๕๖๒) ทำมาจากไฟเบอร์กลาส ด้านหลังใส่โครงเหล็กเพื่อยึดติดผนังอาคารศาลาปฏิบัติธรรมฯ มีมูลค่าก่อสร้างประมาณ ๔๖,๐๐๐,๐๐๐ ล้านบาท (สี่สิบล้านบาทถ้วน) ใช้เวลาก่อสร้างประมาณ ๓ ปี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ออกแบบตามหลักวิชาการทางสถาปัตยกรรม โดยคณะสถาปัตยกรรมและการออกแบบ และควบคุมการก่อสร้างตามหลักวิศวกรรมศาสตร์ โดยภาควิชาวิศวกรรมโยธา คณะวิศวกรรมศาสตร์ ร่วมกับคณาจารย์ ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญในระบบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนวิศวกรของมหาวิทยาลัยช่วยควบคุม กำกับ ดูแลการก่อสร้างงานด้านโยธา งานระบบไฟฟ้าและงานระบบสุขาภิบาล ฯลฯ ก่อสร้างโดยบริษัท ซีวี เอส จำกัด โดยนายวรศักดิ์ ช่วยประสิทธิ์ เป็นกรรมการผู้จัดการ และได้รับเมตตาอย่างสูงยิ่งจากเจ้าประคุณ สมเด็จพระญาณวชิโรดม (หลวงปู่วิรังค์ สิริธโร) ประธานผู้ก่อตั้งสถาบันพลังจิตตานุภาพ อดีตเจ้าอาวาส

วัดธรรมมงคลเถาบุญญนนท์วิหาร อดีตประธานกรรมการคณะสงฆ์ธรรมยุตในประเทศแคนาดา และรักษาการเจ้าอาวาสวัดศรีรัตนธรรมมาราม ร่วมพิจารณาและให้คำแนะนำเรื่องการออกแบบอาคารปฏิบัติธรรมให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ธรรมะที่สร้างปัญญาตามหลักพระพุทธศาสนาและประโยชน์ใช้สอยให้สมวัตถุประสงค์สูงสุด ตลอดจนให้มีความสวยงามตามลักษณะงานสถาปัตยกรรมประจำชาติไทย ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ เป็นภูมิปัญญาของชนชาติไทยเพิ่มขึ้น ซึ่งคณาจารย์ผู้ออกแบบได้นำไปปรับปรุงแบบอาคารศาลาปฏิบัติธรรมบูรพาจารย์พระพุทธิสารโสภณให้มีรูปแบบงดงามเช่นในปัจจุบันตามที่ฝ่ายบรรพชิต คฤหัสถ์ และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือมีสมานฉันท์ให้สร้างขึ้น และเมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๖๑ เจ้าประคุณสมเด็จพระญาณวชิโรดม (หลวงพ่อวิริยงค์ สิรินฺทโร) มีเมตตาให้ฤกษ์และมอบทุนประเดิมเป็นปฐมของค่าก่อสร้างศาลาปฏิบัติธรรม จำนวน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งล้านบาทถ้วน) และบริษัท ศรีธนาเพอร์เฟกต์ จำกัด โดยนางศรีประไพ พจน์ธนาธิถ และครอบครัวร่วมบริจาคทุนทรัพย์สมทบ จำนวน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งล้านบาทถ้วน) พร้อมกับเมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๑ เจ้าประคุณได้เจิมแผ่นศิลาฤกษ์ เพื่อเป็นสิริมงคลแห่งการก่อสร้างอาคารเมื่อวันเสาร์ที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๖๑ เวลา ๐๙.๔๕ น. และในโอกาสนี้ยังได้มีเมตตาตามอบปัจจัยบริจาคร่วมสมทบค่าก่อสร้างเพิ่มอีก จำนวน ๕๐๐,๐๐๐ บาท รวมเป็นเงิน ๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งล้านห้าแสนบาทถ้วน) และมีพุทธบริษัทอีกจำนวนมากทยอยบริจาคทุนทรัพย์มากขึ้นตามกำลังศรัทธา ตลอดจนร่วมจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาในโอกาสต่าง ๆ อาทิ ฟ้าป่าสามัคคี กฐินสามัคคี นำปัจจัยบริจาคร่วมสมทบทุนเป็นค่าก่อสร้างอย่างต่อเนื่อง

“โรงครัวศาลากตปุญญานุสรณ์” “Katapunnanusarana Kitchen Pavilion”

นับตั้งแต่วางศิลาฤกษ์ก่อสร้างอาคารศาลาปฏิบัติธรรมบูรพาจารย์พระพุทธิสารโสภณ คณะกรรมการได้เริ่มวัดพื้นที่สำหรับก่อสร้างเมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๒ ย้ายต้นไม้ใหญ่เมื่อวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๒ เริ่มเจาะเสาเข็มเมื่อวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๒ ศาลาปฏิบัติธรรม ๖ ประกอบด้วยอาคารส่วนปฏิบัติธรรมมีพื้นที่ใช้สอย ๑,๔๘๐ ตารางเมตร และอาคารส่วนห้องน้ำและห้องครัว ซึ่งคณะศิษยานุศิษย์วัดเชตวัน รัฐเท็กซัส สหรัฐอเมริกา ได้บริจาคเงินจำนวนหนึ่งเพื่อสนับสนุนการสร้างห้องครัว ทั้งนี้ เพื่อน้อมระลึกถึงพระเดชพระคุณพระพุทธิสารโสภณ (เดช กตปุญโญ) และให้ชื่อว่า “โรงครัวศาลากตปุญญานุสรณ์” “Katapunnanusarana

Kitchen Pavilion” มีพื้นที่ใช้สอย ๒๐๐ ตารางเมตร ควบคุมการก่อสร้างโดยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

ตลอดระยะเวลาของการก่อสร้างงานทุกด้านดำเนินไปโดยความราบรื่น เรียบร้อยและทันตามแผนงานที่กำหนด ทุกฝ่ายต่างมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ร่วมด้วยช่วยกันวางแผนและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นจากการก่อสร้างอาคาร ได้แก่ จากการออกแบบ เจ้าของงาน ผู้รับเหมาและผู้ควบคุมงานไว้ตั้งแต่ต้นก่อนเริ่มโครงการก่อสร้างอาคารอันเป็นอัตลักษณ์แนวปฏิบัติของมหาวิทยาลัยที่สั่งสมมาอย่างต่อเนื่อง ด้วยเป็นเพราะคณะกรรมการควบคุมการก่อสร้าง คณะกรรมการตรวจรับงานก่อสร้าง ตลอดจน ผู้รับเหมาก่อสร้างต่างก็ผ่านงานก่อสร้าง การควบคุมงานก่อสร้างขนาดใหญ่มาเป็นจำนวนมาก มีประสบการณ์เกี่ยวกับปัญหาที่พบในงานก่อสร้างอาคารและแนวทางแก้ไขไว้แล้ว และประการสำคัญมีการรายงานความก้าวหน้าของการก่อสร้าง การได้รับเงินบริจาคหรือใช้งบประมาณผ่านสื่อโซเชียลอย่างสม่ำเสมอ โดยในระหว่างการก่อสร้างพระมหาบุญยอด สุขเมโธ (ดร.) ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดมัชฌันติการาม ผู้แทนคณะกรรมการของวัดมัชฌันติการาม จะได้บันทึกภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหวของการก่อสร้างอาคารศาลาปฏิบัติธรรมฯ ทุกระบบ ทุกวัน และรายงานความก้าวหน้าผ่านช่องทาง Facebook ของวัดมัชฌันติการาม และ Facebook ส่วนตัว เป็นระยะ ๆ ซึ่งเท่ากับพุทธบริษัทซึ่งเป็นเจ้าของปัจจัยบริจาได้ช่วยทำหน้าที่เสมือนเป็นกรรมการด้วยช่วยควบคุม ตรวจสอบการก่อสร้าง รับทราบรายงานความก้าวหน้าของการก่อสร้างอย่างรวดเร็ว และการใช้งบประมาณที่โปร่งใสและตรวจสอบได้ตลอดเวลา ซึ่งเป็นผลดียิ่งต่อการก่อสร้างอาคารศาลาปฏิบัติธรรมฯ และการจัดหางบประมาณ ซึ่งเป็นไปตามหลักการของการสร้างสวนป่าปฏิบัติธรรมกลางกรุง ที่เน้นการมีส่วนร่วมระหว่างวัดและชุมชนที่ช่วยกันพัฒนาวัด ทำให้พุทธบริษัทเกิดศรัทธาประสาธน์มีความประสงค์แสดงกุศลเจตนาบริจาคปัจจัยสมทบทุนก่อสร้างด้วยความยินดีอย่างต่อเนื่อง

พระนิรันตราย ๖๐ ปี พระจอมเกล้าพระนครเหนือ

ในวาระสำคัญที่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ สถาปนามาครบ ๖๐ ปี ในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ เพื่อแสดงถึงกตัญญูต่อน้อมสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณและอุทิศถวายพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหามกุฏพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระสยามเทวมหามกุฏวิทยมหาราช รัชกาลที่ ๔ และพระบาทสมเด็จพระบรม

ชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ ๙ ซึ่งพระราชทานนาม และตราสัญลักษณ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ เพื่อเป็นพระบรมราชานุสรณ์ระลึกถึงรัชกาลที่ ๙ สภามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ และเป็นพุทธบูชาโดย ศ. ดร. อีรวุฒิ บุญยโสภณ นายกสภามหาวิทยาลัย ตลอดจนกรรมการสภามหาวิทยาลัย มีมติอนุมัติให้สร้างพระนิรันตราย ๖๐ ปี พระจอมเกล้าพระนครเหนือ ประดิษฐานเป็นพระประธาน ณ ชั้นบนของอาคารศาลาปฏิบัติธรรม วัดมัชฌันติการาม โดยใช้เงินรายได้เหลือจ่ายจากโครงการสิ่งมงคลสักการะพระจอมเกล้าพระนครเหนือ เป็นค่าใช้จ่ายจำนวนเงิน ๒,๖๐๐,๐๐๐ บาท (สองล้านหกแสนบาทถ้วน) เนื่องจากพระนิรันตรายเป็นพระพุทธรูปสำคัญอันเกี่ยวเนื่องในพระราชประวัติของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เพราะนอกจากจะแสดงปางสมาธิประจำวันพฤหัสบดีซึ่งเป็นวันพระบรมราชสมภพแล้ว พระนามก็มีความหมายเป็นมงคลว่าปราศจากอันตราย และได้เชิญประดิษฐานในการพระราชพิธีสำคัญเสมอมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งได้เชิญประดิษฐานบนพระแท่นมณฑลในการพระราชพิธีบรมราชาภิเษกตั้งแต่รัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวจนถึงรัชกาลปัจจุบัน

พระนิรันตราย ๖๐ ปี พระจอมเกล้าพระนครเหนือ เป็นพระพุทธรูปศิลปะแบบรัตนโกสินทร์ ขนาดหน้าตักกว้าง ๖๐ นิ้ว หล่อจากวัสดุทองเหลือง ปิดทับด้วยทองคำ ประทับนั่งวัชรसनะ แสดงธยานะมุทราโดยพระหัตถ์ขวาซ้อนบนพระหัตถ์ซ้ายเหนือพระเพลามีพระพักตร์ค่อนข้างกลม พระนลาฏค่อนข้างแคบ พระขนงเป็นรูปปีกกา มีอุณาโลมหล่อด้วยทองคำขนาดน้ำหนัก ๗ บาท อยู่ระหว่างพระขนง พระเนตรเหลือบต่ำ พระนาสิกโด่ง

พระโขนงรียาว พระกรรณคล้ายมนุษย์สามัญ พระเศียรประดับด้วยขมวดพระเกศาขนาดเล็ก ปราศจากเกตุมาลา โดยปรากฏรัศมีรูปเปลวไฟเหนือพระเศียร องค์พระพุทธรูปครอง อุตราชงศ์จีบเป็นริ้วเหมือนผ้าตามธรรมชาติหม่นเงิยเปิดพระอังสาขวา เนื้อพระอังสาซ้ายมี สังขยาขนาดใหญ่พาดทับยาวลงมาจรดพระนาภี ปลายตัดเป็นเส้นตรง อันตราสกมีลักษณะ คล้ายริ้วผ้าตามธรรมชาติเช่นเดียวกับอุตราชงศ์ ซึ่งเป็นการครองผ้าอย่างธรรมยุติกนิกาย พระพุทธรูปประทับนั่งบนปัทมาสน์อันประกอบด้วยกลีบบัวคว่ำและกลีบบัวหงาย อย่างละ ๑๙ ดอก (๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๒ วันสถาปนามหาวิทยาลัย) เนื้อฐานแข็งสิงห์ ตรงกลาง ระหว่างฐานเจียงแปดเหลี่ยม เป็นผ้าทิพย์สลักตราสัญลักษณ์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี พระจอมเกล้าพระนครเหนือ ขนาด ๒๔.๕๐ เซนติเมตร อยู่เหนือรูปศิระโคอันแสดงเป็น ที่หมายพระโคตรซึ่งเป็นโคตมะ อันเป็นแบบที่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชดำริให้สร้างขึ้น มีขุมเรือนแก้ว ทำเป็นพุ่มพระศรีมหาโพธิ์ ประกอบยอดขุมประดับ ลายพระมหามงกุฎตั้งติดอยู่กับฐาน และจารึกบท “อิติปิโส ภควา” ๔ วรรค เป็นอักษรขอม จำหลักลงในวงกลีบบัวเบื้องหน้า ๔ เบื้องหลัง ๔ พระคุณนามแสดงพระพุทธรูปประดับตามขุม

สำหรับการหล่อพระนิรันตรายนี้ ศ. ดร. สุชาติ เชียงฉิน อธิการบดีมหาวิทยาลัย เทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดสร้างพระนิรันตราย โดยมี

พระพุทฺธิสารโสภณ (เดช กตปุญฺโญ รศ.ดร.) อดีตเจ้าอาวาสวัดมัทธมนิการาม เป็นประธาน กรรมการฝ่ายสงฆ์ รศ. ดร. สันชัย อินทพิชัย รองอธิการบดีฝ่ายพัฒนากิจการมหาวิทยาลัย (ตำแหน่งในขณะนั้น) เป็นประธานกรรมการฝ่ายฆราวาส โดยมีกรรมการร่วมดำเนินการที่มาจากผู้แทนของวัด และจากผู้แทนของคณาจารย์ภาควิชาครุศาสตร์โยธา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม และคณะสถาปัตยกรรมและการออกแบบร่วมด้วย โดยมอบหมายให้บริษัท โรงหล่อพระบุญชูปฏิมาพร จำกัด เป็นผู้รับจ้างหล่อพระพุทธรูปจำลอง และจัดการประกอบ พิธีเททองหล่อพระพุทธรูป เมื่อวันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๖๓ โดยได้รับความ เมตตาจาก พระเดชพระคุณพระพรหมวชิรากร (สุนทร สุนทราโภ) พระราชาคณะเจ้าคณะรองฝ่าย ธรรมยุติกนิกาย กรรมการมหาเถรสมาคม ที่ปรึกษาเจ้าคณะภาค ๑๖ และ ภาค ๑๗-๑๘ และ เจ้าอาวาสวัดราชผาติการาม ประธานฝ่ายสงฆ์ ศ. ดร. อีรวิทย์ บุญยโสภณ นายกสภามหาวิทยาลัย และ ศ. ดร. สุชาติ เชิญฉิน อธิการบดี ประธานฝ่ายฆราวาส ใช้เวลาสร้างจำนวน ๑๘๐ วัน ในพิธีเททองหล่อพระนิรันตรายองค์จำลองนี้ คณะสงฆ์ อุบาสกอุบาสิกา ได้พร้อมใจ กันถวาย ทองรูปพรรณเพื่อร่วมหล่ออุณาโลมซึ่งอยู่ระหว่างพระขนงของพระพุทธรูปเป็นทองคำซึ่งใน ครั้งนี้ได้ทองคำบริสุทธิ์ น้ำหนัก ๓๐ บาท แบ่งหล่อเป็นอุณาโลม ๗ บาท ที่เหลือจะได้นำไป สร้างผอบทองคำบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ เพื่อบรรจุไว้บนพระเศียรของพระพุทธรูปเป็น ลำดับไป สำหรับอานิสงส์ของการสร้างพระพุทธรูปจัดว่าเป็นพุทธานุสา เป็นพุทธานุสสติ เป็นเสมือนเครื่องเตือนใจให้ตั้งมั่นอยู่ในศีลธรรมอันดีงาม จะบังเกิดเป็นกุศลจิตแก่ทุกคนที่ได้ พบเห็น เป็นนื่อนาบุญอย่างอนงทุกชาติของผู้สร้าง

๒. พื้นที่ส่วนสังฆาวาส ได้แก่ อาคารสถานที่สัมพันธเฉพาะกับกิจกรรมและวัตร ปฏิบัติที่เป็นวิถีแห่งการดำเนินชีวิตของเพศสมณะ ได้แก่ กุฏิ สำหรับเป็นอาคารที่พักอาศัย รับรองให้แก่พระภิกษุที่มาจากจตุรทิศ ประกอบด้วย อาคารเรือนไทย ขนาด ๒ ชั้น ได้แก่ กุฏิ ปรัชญา ทองคำ สร้างเสร็จเมื่อ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๖ และมีอาคารคอนกรีต ขนาด ๒ ชั้น จำนวน ๓ หลัง และอาคาร ขนาด ๑ ชั้น ๔ หลัง สร้างแล้วเสร็จในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ซึ่งมี พุทธบริษัทมีกุศลเจตนาพร้อมถวายปัจจัยบริจาคสร้างกุฏิถวายแด่พระสงฆ์ เพื่ออุทิศส่วนกุศล และผลบุญแก่บุพการีหรือผู้มีพระคุณซึ่งจารึกชื่อไว้ที่กุฏิได้แก่ กุฏิ ดร.วิญา รุ่งสุวรรณ กุฏิศรีสุมาลย์ กุฏิเสงี่ยม จารุวิลาศกุล กุฏิพงษ์สุวรรณ/อัญญพิช กุฏิคุณณินดา (ทองหล่อ) กิจสุกาย กุฏิ “อู่” (นางกอสุมลย์-นายขุนหลง-นายอธิษฐ์ อู่) และกุฏิสมชาย-ประพันธ์-ชุม-สมพงษ์ เอี่ยมประสิทธิ์

(๑) ผู้ใดให้ที่พักอาศัย ผู้นั้นเชื่อว่าจะให้ทุกสิ่งทุกอย่าง

การสร้างวัดวาอารามนั้น หรือส่วนประกอบของวัด เพื่อถวายพระสงฆ์ที่มาจากถิ่นฐานต่าง ๆ ให้เป็นที่พำนักอาศัยที่ปฏิบัติธรรมที่ประกอบกุศลกิจ อันเป็นประโยชน์ต่อผู้ทรงศีลทรงคุณธรรมนั้น มีอานิสงส์ คือ ผลดีตอบต่อผู้ถวายอย่างยิ่งใหญ่ไพศาล พระพุทธรองค์ได้ทรงแสดงไว้ในกัณทาสสูตร สังยุตตนิกาย สคาถวรรค (๑๕/๑๓๘/๔๒) ดังนี้

อนนโท พลโท โหติ	วตถโท โหติ วณณโท
ยานโท สุขโท โหติ	ทีปโท โหติ จกขุโท
โส จ สพพทโท โหติ	โย ททาติ อุปสุสย
อมตนทโท จ โสโหติ	โย ธมมมณฺสาสดีติ ฯ

บุคคลให้อาหารชื่อว่าให้กำลัง ให้ผ้าชื่อว่าให้วรรณะ ให้นานาพหุชื่อว่าให้ความสุข ให้ประทับโคมไฟชื่อว่าให้จักขุและผู้ที่ให้ที่พักอาศัยชื่อว่าให้ทุกสิ่งทุกอย่าง ส่วนผู้ที่พำนักธรรมชื่อว่าให้อมฤตธรรม ฯ

ผู้ใดให้ที่พักอาศัย ผู้นั้นเชื่อว่าจะให้ทุกสิ่งทุกอย่าง ดังนั้น การสร้างสวนป่าปฏิบัติธรรมในวัดมัชฌันติการาม จึงได้ชื่อว่าเป็นการให้ทุกสิ่งทุกอย่าง นอกจากนั้นในตอนเช้าทุกวันจะมีการถวายภัตตาหารแก่พระภิกษุสามเณรที่ได้มาพักอาศัยที่กุฏิภายในบริเวณสวนป่าทุกวัน ตอนเย็นจะมีการไหว้พระ ทำวัตรสวดมนต์เจริญสมาธิปฏิบัติเป็นประจำ สวนป่าวัดมัชฌันติการามจึงเป็นสถานที่ที่เหมาะสมกับการปฏิบัติธรรมกลางแจ้งเป็นอย่างยิ่ง

(๒) ผู้ที่สร้างอาราม คือคนมีบุญ พระพุทธรองค์ได้แสดงถึงบุคคลที่สร้างอาราม (สวนไม้ดอกไม้ผล) ปลุกต้นไม้ สร้างสะพาน และให้ที่พักอาศัยชื่อว่าเป็นคนมีบุญ ย่อมเจริญและไปสวรรค์ดังที่แสดงไว้ในวนโรปสูตร สังยุตตนิกาย สคาถวรรค (๑๕/๑๔๖/๔๔) ความว่า

อารามโรปา วโรปา	เย ชนา เสตุการกา
ปปญจ อุทปานญจ	เย ททนติ อุปสุสย
เตสํ ทิวา จ รตโต จ	สทา ปุณฺณํ ปวทุตติ
ธมฺมฏฺฐา สีสสมฺปนฺนา	เต ชนา สคฺคคามิโนติ ฯ

ชนเหล่าใดสร้างอาราม (สวนไม้ดอกไม้ผล) ปลุกหญ้าไม้ (ใช้ร่วมเงา) สร้างสะพาน และชนเหล่าใดให้โรงน้ำเป็นทานและบ่อน้ำ ทั้งบ้านที่พักอาศัย ชนเหล่านั้นย่อมมีบุญ เจริญในกาลทุกเมื่อทั้งกลางวันและกลางคืน ชนเหล่านั้นตั้งอยู่ในธรรม สมบูรณ์ด้วยศีล เป็นผู้ไปสวรรค์ ฯ

(๓) ในวิหารทานกถา พระพุทธองค์ทรงยืนยันให้เห็นชัดเจนว่า การถวายวิหาร (วัด) ที่อยู่อาศัยแก่ภิกษุสงฆ์ เป็นสมุฏฐานก่อให้เกิดประโยชน์สุข ทั้งผู้รับและผู้ถวาย ซึ่งทรงแสดงอานิสงส์ไว้ว่าเป็นยอดของสังฆทาน เป็นปัจจัยให้ประสบความสำเร็จตามตน จนบรรลุถึงพระนิพพานเป็นที่สุด โดยตรัสไว้ว่า “เสนาสนะที่อยู่อาศัย ย่อมบรรเทาความหนาว ความร้อน ป้องกัน เนื้อร้าย ป้องกันงู และยุงได้ ป้องกันฝนก็ได้ แม้มดมแดดกล้าที่ปรากฏขึ้น ก็บรรเทาได้” การถวายกุฏิวิหารที่อยู่อาศัยแก่พระสงฆ์เพื่อเร้นอยู่ของผู้ต้องการความสงบ เพื่อความสุข เพื่อฉะนการเพ่ง เพื่อวิปัสสนา การเห็นแจ้ง พระพุทธเจ้าทรงสรรเสริญว่า เป็นทานอันเลิศเพราะเหตุนี้ ผู้มีปัญญาเมื่อเล็งเห็นประโยชน์ของตน พึงสร้างกุฏิวิหาร ที่อยู่อาศัยอันรื่นรมย์ถวายแด่พระสงฆ์ ผู้เป็นพหูสูตเถิด อนึ่ง ถวายข้าว น้ำ ผ้าและเสนาสนะแก่พระสงฆ์ทั้งหลายเหล่านั้น ด้วยน้ำใจอันเลื่อมใสในท่านผู้ปฏิบัติตรง ทั้งทางกาย และทางใจ ท่านย่อมแสดงธรรม อันเป็นเครื่องบรรเทาความทุกข์ทั้งมวล แก่บุคคลผู้เมื่อรู้ธรรมแล้วเป็นผู้ไม่มีกิเลสปรินิพพานในโลกนี้ ดังข้อความที่แสดงไว้เสนาสนชั้นธกะ จุลวรรค พระวินยปิฎก (๗/๒๐๓/๗๐) ความว่า “วิหารย่อมป้องกันหนาว ร้อน และเนื้อร้าย นอกจากนั้นยังป้องกันงูและยุง ฝนในสิสิริฤดู นอกจากนั้นวิหารยังป้องกันลมและแดดอันกล้าที่เกิดขึ้นได้ การถวายวิหารแก่สงฆ์เพื่อหลีกเร้นอยู่ เพื่อความสุข เพื่อเพ่งพิจารณาและเพื่อเห็นแจ้ง พระพุทธเจ้าทรงสรรเสริญว่า เป็นทานอันเลิศ เพราะเหตุนี้แล คนผู้ฉลาด เมื่อเล็งเห็นประโยชน์ตน พึงสร้างวิหารอันรื่นรมย์ให้ภิกษุทั้งหลายผู้พหูสูต อยู่ในวิหารนี้เถิด อนึ่งพึงมีใจเลื่อมใสถวายข้าว น้ำ ผ้า และเสนาสนะ อันเหมาะสมแก่พวกเธอ ในพวกเธอผู้ชื่อตรง เพราะพวกเธอ ย่อมแสดงธรรมอันเป็นเครื่องบรรเทาสรรพทุกข์แก่เขา เขารู้ทั่วถึงแล้ว จะเป็นผู้ไม่มีอาสวะ ปรินิพพานในโลกนี้

(๔) ในพุทธวรรคที่ ๑ ขุททกนิกาย อปทาน ภาค ๑ แสดงถึงอดีตชาติของ พระอรหันตสาวกชั้นผู้ใหญ่ ว่าได้บำเพ็ญทานสร้างวัด และส่วนประกอบของวัด ด้วยศรัทธา เลื่อมใสในพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์แล้วในชาติปัจจุบันท่านเหล่านั้นก็ได้รับอานิสงส์ผล บุญกุศลคล้ายคลึงกัน ว่าโดยสรุปก็คือ ไม่รู้จักหุดหิด ได้โลกียสมบัติอันน่าพึงพอใจจนถึงขั้น สูงสุดและได้บรรลุคุณวิเศษต่าง ๆ อาทิ วิโมกข์ ๘ ปฏิสัมภิยา ๔ อภิญญา ๖ อรหัตตผล ลีลาอาสวะกิเลสเป็นที่สุด ตัวอย่างท่านผู้ได้อานิสงส์ดังกล่าว คือพระมหากัสสปเถระ ได้ดี เพราะสร้างพุทธเจดีย์ถวายพระพุทธเจ้า พระอุบาลีเถระ ได้ดีเพราะสร้างสังฆาราม (วัด) ถวายพระพุทธเจ้า พระอุปสีวเถระ ได้ดีเพราะสร้างอาศรม (ที่อยู่อาศัย) ถวายพระพุทธเจ้า พระอายาตตทายกเถระ ได้ดีเพราะสร้างบรรณศาลา ถวายพระพุทธเจ้า

๓. พื้นที่ส่วนเขตธรณีสงฆ์และสาธารณสงเคราะห์ ได้แก่ เขตพื้นที่กำหนดให้พื้นที่ บางส่วนที่เหลื่อจากการจัดแบ่งเขตสำคัญ คือ เขตพุทธาวาสและเขตสังฆาวาส ให้เป็นเขต พื้นที่สำหรับเอื้อประโยชน์ใช้สอยในเชิงสาธารณประโยชน์ในลักษณะต่าง ๆ ของวัด ประกอบด้วย

(๑) สถานที่จอดรถ เป็นลานคอนกรีตสำหรับจอดรถยนต์ ขนาด ๒ ไร่ สามารถ จอดรถยนต์ จำนวน ๘๐ คัน สร้างขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวก รวดเร็วและปลอดภัยให้แก่ พุทธบริษัทที่นำรถยนต์มาติดต่อและทำกิจกรรมต่าง ๆ ภายในวัดมัชฌันติการามซึ่งวัดจะได้ สามารถจัดการพื้นที่ส่วนอื่น ๆ ภายในวัดให้เป็นระบบระเบียบเรียบร้อย และบริหารพื้นที่ลาน จอดรถให้เกิดประโยชน์สูงสุด ประหยัดเวลาผู้ใช้บริการลานจอดรถไม่ต้องเสียเวลาหาสถานที่ จอดรถ ตลอดจนช่วยเพิ่มภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่วัด

(๒) พื้นที่สีเขียวที่เชื่อมต่อระหว่างพื้นที่สวนพุทธवास สังฆาวาส เขตธรณีสงฆ์และ
สาธารณสงเคราะห์ พระบรมศาสดาทรงตระหนักถึงความสำคัญของต้นไม้ที่มีต่อมนุษย์มาแต่
ครั้งพุทธกาล พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่ช่วยอนุรักษ์ต้นไม้และสิ่งแวดล้อมทั้งทางตรงและ
ทางอ้อม สร้างความสงบสุข ร่มเย็นทางจิต ก่อให้เกิดความอุดมสมบูรณ์ของมวลมนุษยชาติ
นานาพรรณและสรรพสัตว์ พื้นที่สีเขียวนี้จึงเป็นพื้นที่ของต้นไม้ ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของ
ความเมตตากรุณาอย่างไม่มีขอบเขตจำกัด เป็นพื้นที่เปิดโล่งเพื่อสร้างความร่มรื่นให้แก่วัด
ให้พุทธบริษัทเข้ามาเรียนรู้ พักผ่อน สร้างสรรค์ขึ้น ปรับใช้หรือพัฒนาพื้นที่เพื่อตอบสนองต่อ
ประโยชน์ใช้สอย มีความงาม กลมกลืนกับสภาพธรรมชาติเดิม เหมาะสมกับคติความเชื่อทาง
พระพุทธศาสนา ภายในพื้นที่สีเขียวของสวนป่าปฏิบัติธรรมกลางกรุง วัดมัชฌิมติการาม
ประกอบด้วย

พุทธพฤษภ เป็นพรรณไม้ที่มีความเป็นสิริมงคล มีความสำคัญและเป็นที่เคารพ
สักการะเกี่ยวข้องกับพุทธประวัติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ประสูติ ตรัสรู้
ปรินิพพาน และเหตุการณ์สำคัญต่าง ๆ ได้แก่ ต้นโพธิ์ ต้นสาละอินเดีย ต้นมุจลินทร์ ต้นหว่า
ต้นสะเดาอินเดีย ต้นมะม่วง ต้นมะขามป้อม ต้นกากทิง ต้นราชยต้นะ ต้นไผ่ หย้าแพรก
เป็นต้น ต้นไม้เหล่านี้ให้ร่มเงาและความสวยงามเฉพาะตัว นอกจากนี้ยังมีพรรณไม้มงคล
พรรณไม้มงคลหลากหลายที่เลือกสรรมาปลูก มีกลิ่นหอมทั้งกลางวันและกลางคืน ตั้งแต่กลิ่น
หอมนุ่ม ๆ ไปจนถึงกลิ่นหอมแรง ๆ ซึ่งจะช่วยดูดซับอากาศและเสียงโดยรอบ ตกแต่งให้
สวยงามตามลักษณะของพื้นที่ ให้ความสงบร่มเย็น ร่มรื่น อาทิ ไทรเกาหลี วาสนา กล้วย
โกสน แสงจันทร์ ประดู่ โมก เฟื่องฟ้า ดอกแก้ว เข็มบางกอก พลับพลึง พุทธรักษา ทับทิม
กันเกรา ลำดวน สายน้ำผึ้ง มณฑา พุดเศรษฐี มหาพรมราชินี เดหลีใบกล้วย กระทิง
กระดังงาไทย เปลวสุริยัน ป๊อป บุนนาค ราชวดี ชมนาด จันทน์กะพ้อ ปรีตินา นางแย้ม
พวงวิวาห์ แมกโนเลียคำขาว กรรณิการิ จำปี จำปา ชงโค มะลิ พุดน้ำบุศย์ มหาหงส์
ผกากรอง แพรเซียงไฮ้ บานบุรี บานเช้าสีนวล พยับหมอก เอื้องหมายนาดอกแดง เทียนหยด
สนไซเปรส ไทรเกาหลี ช่อย ชาสกเกียน คริสติน่า อโศกอินเดีย ทองอุไร ทรงบาดาล
เหลืองปรีดียาธร รวงผึ้ง เล็บครุฑลังกา ฯลฯ

สระบัว พรรณไม้เชิง

อุปมา ประกอบด้วยบัวปทุมชาติ หรือบัวหลวงสีชมพู ดอกบัวมีความสำคัญต่อพระพุทธศาสนามากโดยเฉพาะในเชิงสัญลักษณ์ อันปรากฏทั้งลักษณะตัวแทนของพระโพธิสัตว์ หรือองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า หรือความบริสุทธิ์และปัญญา ในบางครั้งก็ทำหน้าที่เสมือนสิ่งที

ปกป้องกันอันตรายอีกด้วย ปรากฏในพุทธประวัติตั้งแต่ก่อนการประสูติของเจ้าชายสิทธัตถะ พระนางสิริมหามายาผู้เป็นมารดาทรงมีพระสุบินนิมิตว่า พระนางได้เข้าไปอยู่ในป่าหิมพานต์ แล้วพบช้างเผือกเชือกหนึ่งลงมาจากเขาเข้ามาหาพระนางชูงวงอันจับปทุมชาติสีขาวมิกลิ้นหอม เมื่อประสูติมายังเสด็จดำเนินไป ๗ ก้าว แต่ละก้าวมีดอกบัวผุดขึ้นมารองรับ นอกจากนี้ดอกบัวโดยเฉพาะบัวหลวงยังปรากฏในคำสอนและเหตุการณ์อีกมากมายหลังพระพุทธเจ้าตรัสรู้ คำสอนหนึ่งที่สำคัญคือทรงเปรียบบุคคลเป็นดอกบัว ๔ เหล่านั้น เนื่องด้วยพระธรรมที่ทรงตรัสรู้มานั้นยากต่อบุคคลจะรู้ เข้าใจและปฏิบัติได้อย่างลึกซึ้งเท่ากัน สระบัวนี้อยู่เบื้องหน้าพระพักตร์ของพระพุทธเมตตา บัวหลวงจะบานในช่วงเช้า สวยงามและมีกลิ่นหอม ถือเป็นพุทธบูชาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ลานอนุสรณ์สถานเจ้าจอมมารดาเที่ยง เป็นสถานที่ที่สร้างขึ้นเป็นอนุสรณ์ระลึกถึงคุณงามความดีของเจ้าจอมมารดาเที่ยง ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งเป็นผู้สร้างวัดมัชฌันติการามขึ้นที่ตำบลบางซื่อ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๑๗ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระราชทานนามวัดมัชฌันติการามชื่อวัดมาจากคำว่า มัชฌันติกและอาราม มีความหมายว่า **“วัดของเจ้าจอมมารดาเที่ยง”** เจ้าจอมมารดาเที่ยง เกิดเมื่อ พ.ศ. ๒๓๗๔ เป็นธิดาคนโตของพระยาอภัยนันทริกาธิบดี (ดิศ โรจนดิศ) และขรัวยายคล้าย พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดปรานและไว้วางพระราชหฤทัยยกย่องเป็นพระสนมผู้ใหญ่ โปรดเกล้าฯ ให้บัญชาการห้องพระเครื่องต้น เจ้าจอมมารดาเที่ยงให้พระประสูติกาลพระราชโอรสและพระราชธิดาในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวจำนวน ๑๐ พระองค์ และถึงแก่อสัญกรรมเมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๔๕๖ สิริอายุได้ ๘๒ ปี

๑ เดือน ๖ วัน และเพื่อเป็นการแสดงกตัญญูต่อน้อมรำลึกถึงพระคุณของผู้สร้างวัด คณะกรรมการของวัดมัมขณดิการามร่วมด้วยพุทธบริษัทในราชสกุลแห่งเจ้าจอมมารดาเที่ยง มีดำริสร้างอนุสรณ์สถานของท่านไว้ ณ สวนป่ากลางกรุง วัดมัมขณดิการาม

พื้นที่เดินจงกรม นั่งสมาธิ ทางเดินเท้า ภายในสวนป่าปฏิบัติธรรมกลางกรุง มีทางเดินจงกรมอยู่ท่ามกลางต้นไม้กว้างประมาณ ๑ เมตร ยาวตามความเหมาะสมของพื้นที่ และมีที่นั่งทำสมาธิในที่ร่มเย็นสงบเงียบปราศจากเสียงรบกวน มีทางเดินปรับพื้นให้เสมอตลอดแนวและมีความปลอดภัย เพื่อพุทธบริษัทจะได้เดินสะดวกโดยไม่มีความกังวลในขณะที่กำลังเดินจงกรม หรือจะเดินอยู่ในสถานที่ใดก็ตาม การเดินจงกรมมีประโยชน์หลายอย่าง อาทิ ทำให้เรามีความอดทนมากขึ้นในการที่จะทำอะไรต่าง ๆ ในชีวิต ทำให้เดินได้ไกลแล้วไม่เหนื่อยง่าย ทำให้สุขภาพดี โรคภัยไม่เบียดเบียน ช่วยให้อาหารย่อยง่าย รวมถึงสมาธิที่เกิดจากการเดินจงกรมจะตั้งอยู่ได้นาน และถ้าไปนั่งสมาธิจิตจะสงบเร็วขึ้น สำหรับทางเดินเนื่องจากทางเดินในสวนเป็นองค์ประกอบหนึ่งในสวนที่มีความสำคัญ เพราะเป็นสิ่งที่เชื่อมพื้นที่ใช้งานในส่วนต่าง ๆ เข้าด้วยกัน สวนป่าปฏิบัติธรรมกลางกรุง จึงได้ออกแบบและเลือกวัสดุให้เหมาะสมกับรูปแบบของสวน เพื่อให้ภาพรวมสวยงามและน่าใช้งานมากยิ่งขึ้น

ภายในพื้นที่เดินจงกรม นั่งสมาธิหน้าศาลาปฏิบัติธรรมบูรพาจารย์พุทธิสารโสภณ จะมีเสาเสมาธรรมจักร ซึ่งเป็นสัญลักษณ์การประกาศพระพุทธศาสนาเป็นครั้งแรกของ

พระพุทธเจ้า โดยทรงเทศนาโปรดพระปัญจวัคคีย์ ๕ ท่าน คือ พระโกณฑัญญะ พระวัปปะ พระภัททิยะ พระมหานามะ และพระอัสสชิ ด้วยพระธรรมเทศนา ชื่อว่า “ธัมมจักกัปปวัตนะ” ซึ่งเป็นกำเนิดของวงล้อธรรมะอันจะหมุนเคลื่อนตัวไปรอบแล้วรอบเล่า เพื่อให้เข้าถึงประชาหมู่สัตว์ทั่ว ๆ ไป ดูจวงล้อของราชรถที่พระราชพาประทับจับเคลื่อนไป ส่วนกวางหมอบเป็นสัญลักษณ์ของสถานที่ เป็นที่แสดงธรรมของพระพุทธเจ้า ในราวป่าเป็นที่อยู่อาศัยของบรรดาสรรพสัตว์ เขตปลอดปล่อยโดยสวัสดิภาพ มีชื่อเรียกว่า “ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน” และเสาโอศกหรือเสาแห่งพระเจ้าอโศก แปลว่า “เสาแห่งธรรม” เป็นเสาสัญลักษณ์แห่งพระพุทธศาสนาในพื้นแผ่นดินแห่งชมพูทวีปเมื่อครั้งอดีตกาล สร้างขึ้นโดยพระราชโองการของพระเจ้าอโศก ผู้ซึ่งมีความเลื่อมใสในพระพุทธศาสนาอย่างลึกซึ้ง โดยจะสร้างเสาศิลาปักตั้งไว้ ณ ตำแหน่งของสถานที่ที่เป็นสังเวชนียสถาน และสถานที่ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธเจ้า สันนิษฐานว่าการสร้างเสาโอศกไม่เพียงแต่เป็นการระบุถึงที่ตั้งของสถานที่สำคัญทางพระพุทธศาสนาเท่านั้น แต่ยังเป็นเสมือนการประกาศถึงพระพุทธศาสนาที่ได้ขยายขอบเขตแคว้นแคว้นไปทั่วทุกแห่งหนในรัชสมัยของพระองค์ เป็นเครื่องหมายแทนพุทธบูชา และเตือนขุนนางทั้งปวงให้ปกครองราชรัฐโดยธรรม หัวเสามักประดับประดากรรมรูปสัตว์ต่าง ๆ แต่ในสวนป่าปฏิบัติธรรมแห่งนี้ใช้รูปประดับสิงห์โต ๑ ตัว การที่เสาโอศกใช้สิงห์โต้นั้นสันนิษฐานความหมายได้หลายทาง อาทิ เป็นการสื่อถึงวงวารเกาของพระพุทธเจ้า คือ ศากยวงศ์เป็นราชวงศ์สิงห์โต และสันนิษฐานเพิ่มเติมว่าสิงห์โตเป็นสัญลักษณ์ของผู้นำที่กล้าหาญ แสดงถึงพระราชอำนาจของกษัตริย์ที่แผ่ไปทั่วทุกหนทุกแห่งในแผ่นดิน

เรียบเรียงโดย นางสาวเบญจมาศ จงรักษ์
ผู้อำนวยการกองงานสำนักงานสภามหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

พระพุทธรูปสารโสมณ (เดช กตปุญโญ)

กับศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ โรงเรียนวัดมัชฌันติการาม

กรุงเทพมหานคร

ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ เป็นศูนย์ที่คณะสงฆ์ได้จัดตั้งขึ้นมาเป็น
การจัดการศึกษาสงเคราะห์นอกระบบโรงเรียน ให้การศึกษาอบรมประชาชนซึ่งกลุ่มเป้าหมาย
ส่วนใหญ่เป็นเด็กและเยาวชนที่กำลังอยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมี
จุดมุ่งหมายให้เด็กและเยาวชนรู้จักใช้เวลาว่างในวันหยุดเรียนเข้ามาศึกษาหาความรู้
ความเข้าใจตามหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา แล้วน้อมนำไปประพฤติปฏิบัติในชีวิตประจำวัน
สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างสันติสุข ซึ่งนับได้ว่าเป็นแหล่งสนับสนุนการพัฒนาคน
ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่เน้นคนเป็นศูนย์กลาง

กรุงเทพมหานคร มี
นโยบายด้านการศึกษาอย่างเด่นชัด
ต้องการให้เยาวชนและคนทุกวัยมี
ความรู้ คู่คุณธรรม ดังนั้น ฝ่าย
การศึกษา สำนักงานเขตบางซื่อ
ซึ่งมีหน้าที่ปฏิบัติตามนโยบาย
ดังกล่าวจึงสนับสนุนให้โรงเรียน
วัดมัชฌันติการาม ซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่เขตบางซื่อที่ยังไม่มีศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์
จัดตั้งศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

๑. เพื่อส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนได้ใช้เวลาว่างในวันหยุดเรียนได้ศึกษาหลักธรรม
ทางพระพุทธศาสนา และนำไปประพฤติปฏิบัติในชีวิตประจำวันตามสมควรแก่วัย

๒. เพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่าง วัด โรงเรียน และชุมชนในการจัดอบรมปลูกฝัง
คุณธรรม จริยธรรม แก่เด็กและเยาวชนให้เป็นพลเมืองดีของชาติ

๓. เพื่อให้เด็กและเยาวชนรู้และเข้าใจประวัติพุทธศาสนาและเห็นคุณค่าของพระพุทธศาสนา ในฐานะเป็นศาสนาประจำชาติ และเข้าร่วมประกอบพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา พร้อมกับครอบครัวยุติและปฏิบัติตนได้ถูกต้องตามหลักพุทธศาสนพิธี

พระพุทธศาสนา (เดช กตปุญโย) อดีตเจ้าอาวาสวัดมัชฌันติการาม ในสมัยนั้นดำรงสมณศักดิ์ที่ “พระครูธีรสารปริยัติคุณ” มีดำริในการส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้หลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาเพื่อนำไปประพฤติปฏิบัติในชีวิตประจำวันและเกิดประโยชน์ทั้งตนเองและผู้อื่น ให้มีความรู้คู่คุณธรรม จึงร่วมกับโรงเรียนวัดมัชฌันติการาม ในการรับนโยบายนำร่อง จัดตั้งศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ในโรงเรียนตั้งแต่ปีพุทธศักราช ๒๕๔๒ เป็นต้นมา โดยการจัดตั้งศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ขึ้นนั้น เรียกชื่อว่า “ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์โรงเรียนวัดมัชฌันติการาม” ซึ่งเป็นเครือข่ายสำคัญของกรมการศาสนา เป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาต่าง ๆ นับเป็นการส่งเสริมการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้ควบคู่ไปกับการพัฒนาความรู้ด้านการศึกษาได้อย่างสมดุล มีเป้าหมายที่สำคัญของพุทธศาสนิกชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยที่พระพุทธศาสนาเป็นรากฐานแห่งวัฒนธรรมและวิถีชีวิตแบบไทยเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตให้สำเร็จประโยชน์สุขสมบูรณ์ และการแก้ปัญหาด้านสังคมที่ส่งผลกระทบโดยตรงต่อชีวิตของคนในสังคมไทย คือ

๑. นำเด็ก เยาวชน และประชาชนเข้าวัดตามประเพณี เป็นการเสริมสร้างพัฒนาจิตใจของชาวพุทธให้รู้จักเข้าวัด เรียนรู้หลักธรรม สืบทอดขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมให้เหมาะสม

๒. เป็นแหล่งเรียนรู้ศีลธรรมของชุมชนที่จะได้รับการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม สามารถนำหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาใช้ในชีวิตประจำวัน

๓. ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ สำหรับเด็ก เยาวชน และประชาชนทั่วไปในพื้นที่ ได้ตระหนักถึงการทำหน้าที่ของพุทธศาสนิกชน การเข้าวัดเรียนรู้หลักธรรม ร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา เป็นแหล่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน ท้องถิ่น

เป็นหน้าที่ของชาวพุทธและได้มีการจัดการเรียนการสอนในวิชาบังคับตามหลักสูตรธรรมศึกษา
ชั้นตรี โท เอก ของสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง และวิชาเลือก ตามความเหมาะสม
ซึ่งมีการจัดหาครูผู้สอนทั้งวิชาบังคับและวิชาเลือกโดยได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่
เกี่ยวข้อง โดยในการบริหารจัดการศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์โรงเรียนวัดมณีวนดิการาม
ได้รับการสนับสนุนจากวัดมณีวนดิการามในด้านต่างๆ ดังนี้

๑. ด้านการบริหารจัดการ ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์โรงเรียน
วัดมณีวนดิการาม เน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามหลักบรรพ ชีว บำรุง วัด และโรงเรียน
ซึ่งร่วมกันเป็นคณะกรรมการบริหารศูนย์ ฯ เพื่อให้เกิดความรัก ความสามัคคีระหว่าง ชุมชน
บ้าน วัด โรงเรียนอย่างบูรณาการ ตามนโยบายชุมชนคุณธรรมพลังบวร (บ้าน วัด โรงเรียน)
อันจะพัฒนาบุคคลในสังคมให้เข้มแข็งและมีคุณภาพโดยผ่านทางศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนา
วันอาทิตย์

๒. ด้านครู/ผู้สอน วัดมณีวนดิการามส่งพระธรรมวิทยากรเข้าไปสอนหลักสูตร
ธรรมศึกษาให้กับนักเรียนในศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์อย่างต่อเนื่อง โดยในแต่ละปี
มีพระธรรมวิทยากรที่ได้รับคัดเลือกส่งเข้าไป
สอนในศูนย์อย่างเพียงพอ ส่งผลให้การ
จัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างเรียบร้อย
และมีจำนวนผู้เข้าเรียนและสอบผ่านธรรม
ศึกษาชั้นตรี โท เอก เป็นจำนวนมาก และ
ได้เป็นตัวแทนนักเรียนวัดบวรนิเวศวิหาร
เข้ารับโล่ประทานจากสมเด็จพระสังฆราช
ในฝ่ายธรรมศึกษาดีเด่น ประจำปี ๒๕๖๓

๓. ด้านสถานที่ วัดมณีวนดิการาม โดยพระพุทธิสารโสภณ (เดช กตปุญโญ)
เมตตาอนุเคราะห์ให้มีการใช้อาคารสถานที่ สำหรับการจัดการเรียนการสอน การจัดอบรมและ
กิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์ตามความเหมาะสม เช่น กิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา
กิจกรรมเข้าค่ายคุณธรรม กิจกรรมจิตอาสาบำเพ็ญประโยชน์ เป็นต้น และยังอนุญาตให้ศูนย์
ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์เข้ามาศึกษาเรียนรู้ในวัดโดยถือเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่มีความ
สำคัญ และสร้างสัมพันธ์ระหว่าง บ้าน วัดและโรงเรียน ตามนโยบายการขับเคลื่อนศูนย์ศึกษา
พระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ตามหลัก บวร ของกรมการศาสนากระทรวงวัฒนธรรม

๔. ด้านงบประมาณ
วัดมัชฌันติการามสนับสนุน
งบประมาณในการจัดการเรียน
การสอน และวัสดุ อุปกรณ์ทางการ
ศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยจัดตั้ง
กองทุนธรรมศึกษา เพื่อเป็นกองทุน
อุดหนุนค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่จำเป็นใน
การบริหารจัดการศูนย์ศึกษา

พระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ และในวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ซึ่งเป็นวันอายุวัฒนมงคล พระพุทธิสาร
โสภณ (เดช กตปุญโญ) อดีตเจ้าอาวาสวัดมัชฌันติการาม และเป็นวันศาสนศึกษา
วัดมัชฌันติการาม ยังมอบทุนการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่สอบผ่านหลักสูตรธรรมศึกษาชั้นตรี
โท เอก เป็นประจำทุกปี

ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๒ ถึงปัจจุบัน ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์โรงเรียน
วัดมัชฌันติการาม มีการพัฒนาขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งด้านการบริหารจัดการและความร่วมมือ
ระหว่าง บ้าน วัด และโรงเรียน ทำให้มีจำนวนผู้สนใจเข้าเรียนและเข้าสอบจำนวนมาก และมี
สถิติผลการสอบผ่านแต่ละปีเป็นที่น่าพึงพอใจ

ปีการศึกษา	ธรรมศึกษาชั้นตรี	ธรรมศึกษาชั้นโท	ธรรมศึกษาชั้นเอก	รวม
๒๕๕๓	๕๑	-	-	๕๑
๒๕๕๔	๓๕	๒๘	๑	๖๔
๒๕๕๕	๘๑	๒๑	๒๒	๑๒๔
๒๕๕๖	๔๕	๓๗	๖	๘๘
๒๕๕๗	๓๕	๒๘	๓๑	๙๔
๒๕๕๘	๖๘	๑๐	๕	๘๓
๒๕๕๙	๕๓	๔๕	๗	๑๐๕
๒๕๖๐	๖๓	๕	๒๘	๙๖
๒๕๖๑	๕๙	๒๒	๒	๘๓
๒๕๖๒	๒๙	๑๓	๒	๔๔
๒๕๖๓	๑๗	๑๓	๔	๓๔

สถิติการสอบผ่านธรรมศึกษา ชั้นตรี โท เอก ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๓-๒๕๖๓
สนามสอบวัดมัจฉันติการาม กรุงเทพมหานคร

ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ภายใต้การสนับสนุนของพระพุทธิสารโสภณ (เดช กตปุญโญ) ยังคงดำเนินการร่วมกับโรงเรียนวัดมัจฉันติการามเรื่อยมา มีนักเรียนเข้าเรียนธรรมศึกษาและเข้าสอบทุกปี แม้จะอยู่ในช่วงวิกฤตการณ์โควิด ก็ยังมีพระภิกษุจากวัดมัจฉันติการามไปสอนธรรมศึกษาอย่างต่อเนื่อง นับได้ว่าเพราะดำริของพระพุทธิสารโสภณ (เดช กตปุญโญ) โดยแท้ ที่ได้ให้การสนับสนุนและมีการให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียนที่สอบธรรมศึกษาได้ในทุกปี

พระพุทธรูปโสภณ กับศาสนิกในต่างประเทศ

๑. บทบาทหน้าที่ในฐานะพระธรรมทูตในต่างประเทศ

พระพุทธรูปโสภณ (เดช กตปุญโญ) เข้าฝึกอบรมพระธรรมทูตไปต่างประเทศ (ธรรมยุต) จากสำนักฝึกอบรมพระธรรมทูตไปต่างประเทศ (ธรรมยุต) เมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๔๐ เป็นพระธรรมทูตไปต่างประเทศ รุ่นที่ ๓ ในยุคนั้นมีการฝึกอบรมที่วัดพระยาหยัง แขวง ถนนเพชรบุรี เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร มีเพื่อนร่วมรุ่นที่เข้าฝึกอบรมที่ได้เดินทางไปต่างประเทศและปัจจุบันเป็นผู้บริหารคณะพระธรรมทูตในประเทศนั้น ๆ และเป็นเจ้าอาวาส วัดไทยในต่างประเทศ เช่น พระครูประกาศธรรมนิเทศ (วงศ์สิน ลาภิโก) เจ้าอาวาส วัดวิปัสสนาธาราห์ เมืองบันดุง ประเทศอินโดนีเซีย ปัจจุบันดำรงตำแหน่งประธานกรรมการบริหารคณะสงฆ์ธรรมยุตในประเทศอินโดนีเซีย พระมหาวิรัตน์ เขมจารี เจ้าอาวาส วัดบังก้าธรรมาราม เมืองปังกัล ปันงบังก้า ประเทศอินโดนีเซีย พระครูอาทรธรรมานุสิฐ (บุญเลิศ คุณุตตมโม) เจ้าอาวาสวัดกุสาวดีพุทธวิหาร เมืองกุสินารา รัฐอุตตรประเทศ ประเทศสาธารณรัฐอินเดีย พระครูธรรมธร สมหมาย อชิโต เจ้าอาวาสวัดนิเทศศาสนคุณ รัฐเท็กซัส ประเทศสหรัฐอเมริกา พระพัฒนา พุทธิธมโม เจ้าอาวาสวัดเขมรังษี ประเทศออสเตรเลีย เป็นต้น

พระพุทฺธสาร์โสภณ (เดช กตปุญฺโญ) จึงมีเพื่อนสหธรรมิก เพื่อนร่วมรุ่นในการฝึกอบรมพระธรรมทูตไปต่างประเทศ ในทวีปต่าง ๆ มากมาย นอกจากนั้น พระเดชพระคุณ ฯ ยังได้เป็นกรรมการฝึกอบรมพระธรรมทูตไปต่างประเทศในรุ่นต่อมาโดยตลอด โดยเฉพาะภาคศึกษาดูงานอินเดีย เนปาล ก็จะร่วมเดินทางไปเป็นวิทยากรในการฝึกอบรม พระธรรมทูตในประเทศอินเดียต่างให้ความเคารพและให้การต้อนรับพระธรรมทูตไปต่างประเทศทุกรุ่น ให้ที่พักอาศัย ให้คำแนะนำ บอกเล่าประสบการณ์ในการทำงานในต่างประเทศ ปัญหา อุปสรรค และแนวทางในการอยู่ร่วมกับคนต่างชาติดังศาสนา

นอกจากนั้นพระเดชพระคุณ ฯ ยังเป็นผู้บริหารในสำนักฝึกอบรมพระธรรมทูตไปต่างประเทศ (ธรรมยุต) อีกด้วยโดยทำหน้าที่เป็นกรรมการฝ่ายอำนวยการ สำนักเลขานุการ สำนักฝึกอบรมพระธรรมทูตไปต่างประเทศ (ธรรมยุต) จนถึงวาระสุดท้ายของชีวิต

ในการประชุมพระธรรมทูต ทุกครั้ง พระเดชพระคุณ ฯ จะเข้าร่วมประชุมมาโดยตลอด และเมื่อคณะสงฆ์ในต่างประเทศจัดการประชุม พระเดชพระคุณ ฯ ก็จะเดินทางไปในฐานะพระธรรมทูต กรรมการสำนักฝึกอบรม เป็นต้น

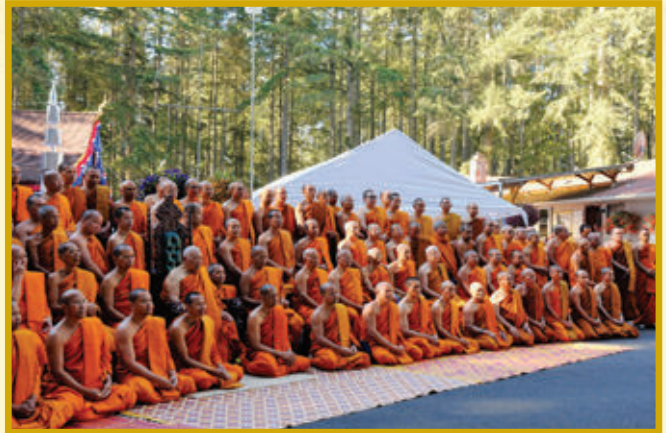

พระพุทฺธสาร์โสภณ (เดช กตปุญฺโญ) เป็นรองอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ฝ่ายกิจการต่างประเทศ ก็ได้ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งกรรมการ และเลขานุการสำนักฝึกอบรม

พระธรรมทูตไปต่างประเทศ (ธรรมยุต) อีกส่วนหนึ่งด้วย โดยท่านเจ้าคุณได้เข้าร่วมการประชุมคณะสงฆ์ธรรมยุตและคณะพระธรรมทูตในประเทศต่าง ๆ ทั้ง ๔ ทวีป เช่น การประชุมพระธรรมทูตไปต่างประเทศในทวีปออสเตรเลีย-นิวซีแลนด์ ประเทศสหรัฐอเมริกาและในสหภาพยุโรป เป็นต้น ซึ่งหากไม่ติดภารกิจอื่น ท่านจะเดินทางไปร่วมประชุมแทบทุกครั้ง

การไปเยือนวัดไทยในต่างประเทศมีอีกหลายแห่ง เช่นที่ วัดวอชิงตันพุทธนาราม ซีแอตเติล วัดพุทธางกูร วอชิงตัน วัดอลาสก้า ญาณวาราม ประเทศสหรัฐอเมริกา วัดญาณพัฒน์นาราม เมืองรูแบร์ ประเทศฝรั่งเศส วัดดอลลัน่า วัดสันตินิवास ประเทศสวีเดน วัดพุทธธรรมฟินแลนด์ ประเทศฟินแลนด์ วัดพุทธเมตตา วัดวิปัสสนาคราหะ ประเทศอินโดนีเซีย เป็นต้น

๒. สร้างวัดโสภณพุทธวิหาร เมืองจันดิการ์ รัฐปัญจาบ ประเทศสาธารณรัฐอินเดีย

พระพุทธรูปโสภณ (เดช กตปุณโย) เป็นพระเถระที่มีศิลาจารวัดตรงดงาม ใคร ๆ ก็ตามที่ได้พบเห็น ได้สนทนากับต่างพูดเป็นเสียงเดียวกันถึงศิลาจารวัดตรงดงามดังกล่าว เป็นพระเถระที่มีภักน้อย สันโดษ มีอภยาตย์ไมตรี มีเมตตาเป็นหลักประจำใจ มีความขยันเป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิตพรหมจรรย์ จะเห็นได้จากการศึกษาเล่าเรียนของพระคุณท่านทั้งทางโลกและทางธรรม ได้สำเร็จการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาเอก คณะศึกษาศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยปัญจาบ ซึ่งถือว่าเป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำของประเทศสาธารณรัฐอินเดีย เป็นมหาวิทยาลัยที่บรรดาคนอินเดียเอง ต้องการเข้าไปศึกษาเป็นจำนวนมาก แต่น้อยคนนักที่จะสามารถสอบแข่งขันเข้าไปศึกษาในคณะต่าง ๆ ได้ พระคุณท่านศึกษาที่มหาวิทยาลัยแห่งนี้ จบทั้งในระดับปริญญาโทและปริญญาเอก จากมหาวิทยาลัยปัญจาบ เมืองจันดิการ์ รัฐปัญจาบ ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงของประเทศสาธารณรัฐอินเดีย

ในช่วงที่ริเริ่มในการก่อสร้าง ได้รับการสนับสนุนจากพระนักศึกษา

ไทยในอินเดีย ซึ่งประกอบด้วยพุทธศาสนิกชนทั้งฝ่ายบรรพชิตและฝ่ายฆราวาส โดยฝ่ายบรรพชิตประกอบด้วย พระมหาสายรุ้ง อินทาวุโธ (พระศรีวินยาภรณ์) พระมหาคุณาวุฒิ เจมเปโม พระมหาวุฒิพงษ์ วุฑฺฒิเมธี พระมหานันทภรณ์ ปิยภาณี พระมหาสิริ สิริธโร และพระมหาประกาศกร นนฺทโกโร ส่วนฝ่ายฆราวาสประกอบด้วย ขณนุ กฤต ไกรจิตติ เอกอัครราชทูตกรุงนิวเดลี เป็นประธานฝ่ายฆราวาส และคุณพลเดช วรฉัตร อัครราชทูต เป็นรองประธาน ฯ พร้อมด้วยพุทธศาสนิกชนอีกจำนวนหนึ่งได้นำผ้าป่าสามัคคีไปทอด ณ วัดอโศกพุทธวิหาร เมืองจันดิการ์ ประเทศสาธารณรัฐอินเดีย ได้เงินรวมทั้งสิ้น ๑๕๑,๖๔๐ รูปี (หนึ่งแสนห้าหมื่นหนึ่งพันหกร้อยสี่สิบบูปีถ้วน) วัดอโศกพุทธวิหารจึงได้ก่อสร้างวิหารหลวงพ้อโตขึ้น

ในรัฐปัญจาบนี้ มีพุทธศาสนิกชนชาวอินเดียให้ความเคารพนับถือต่อพระคุณท่านเป็นจำนวนมาก จึงมักอาราธนา นิมนต์พระคุณท่านได้เมตตาเดินทางไปร่วมมือกับพระนักศึกษา/ นักศึกษาไทยและชาวพุทธเมืองจันดิการ์ รัฐปัญจาบ จัดหาที่ในการสร้างวัดขึ้น เพื่อเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวพุทธทั้งหมด ออกแบบโดยสถาปนิกชาวฝรั่งเศส ซึ่งมีอายุการก่อตั้งเมืองมาเพียง ๕๐ กว่าปี ถูกจัดเป็นเมืองที่น่าอยู่เป็นระดับสองของประเทศสาธารณรัฐอินเดีย โดย

แบ่งเมืองออกเป็นเขต ๆ อาศัย เป็นต้น ทั้งหมดมี ๔๔ เขต ปัจจุบันเป็นเมืองหลวงของรัฐ คือ รัฐปัญจาบ (Punjab State) ราคาที่ดินในเมืองนี้ จึงค่อนข้างแพง แต่ด้วยความตั้งใจของชาวพุทธทุกฝ่าย โดยการนำของพระเดชพระคุณ จึงได้สร้างวัดพุทธวัดแรกในเมืองจันดิการ์ ชื่อวัดอโศกพุทธวิหาร ตำบลกุห์ดาอะลีเชอร์ เมืองจันดิการ์ รัฐปัญจาบ ประเทศสาธารณรัฐอินเดีย มีเนื้อที่ประมาณ ๑ ไร่

แม้เมื่อพระเดชพระคุณ ฯ สำเร็จการศึกษา เดินทางกลับประเทศไทยแล้ว ก็ยังนำกลิ่น ผ้าป่า หาดุสนธิ์สนุนการก่อสร้าง

เสนาสนะแทบทุกปี และยังสนับสนุนให้พระนักศึกษาไทยที่เดินทางไปศึกษาที่มหาวิทยาลัย ปัญญา ได้พักพำนักในขณะที่เป็นนักศึกษาที่เมืองนี้ มิใช่แต่พระนักศึกษาเท่านั้น ยังมีนักเรียนนักศึกษาไทยตั้งแต่ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา มหาวิทยาลัย เดินทางไปศึกษาที่ รัฐปัญญา ได้ใช้วัดอโศกพุทธวิหารเป็นที่พบปะ ประชุม และทำวัตรสวดมนต์ร่วมกับชาวพุทธ ไทยในเทศกาลที่สำคัญทางพระพุทธศาสนาอีกด้วย นักศึกษาบางท่านก็มาพักอาศัยที่ วัดอโศก แห่งนี้จนกระทั่งเรียนจบการศึกษา

วัดอโศกพุทธวิหาร เมืองจันดิการ์ รัฐปัญญา จึงเป็นแหล่งสร้างบุคลากรผู้มีความรู้จำนวนมาก เรียนจบปริญญาเอก หลายท่าน เมื่อกลับมายังประเทศไทยก็ได้ ทำคุณประโยชน์ต่อประเทศชาติและศาสนา สืบต่อไป

พระเดชพระคุณฯ เคยปรารภให้ฟัง เสมอว่า การสร้างวัดไทยในประเทศอินเดีย ซึ่งปัจจุบันนับถือศาสนาฮินดูและอิสลามนั้น ไม่ใช่เรื่องง่าย ทั้งการติดต่อประสานงานกับ เจ้าหน้าที่ในศาสนาอื่น บางคนไม่ต้องการให้มีวัดในพระพุทธศาสนาเกิดขึ้น แต่เมือง จันดิการ์ รัฐปัญญา มีชาวพุทธทั้งเก่าคือตระกูลที่สืบเชื้อสายมาจากพระพุทธเจ้าโดยตรง และมีชาวพุทธใหม่ที่เปลี่ยนศาสนาหันมานับถือพระพุทธศาสนาตาม ดร. เอ็มเบ็ดการ์ จำนวนหนึ่ง ให้การสนับสนุน จึงสามารถสร้างวัดได้

วัดอโศกพุทธวิหาร จึงเป็นศูนย์กลาง ของนักศึกษาไทย ชาวพุทธอินเดียในเมือง จันดิการ์ และใกล้เคียง เมื่อถึงวันสำคัญทาง พระพุทธศาสนา จะมีชาวพุทธจำนวนหนึ่ง มาบำเพ็ญศาสนกิจร่วมกัน ทั้งพระภิกษุ และ ขรวาส ดังนั้น วัดแห่งนี้จึงมีความสำคัญ ทางด้านศูนย์รวมจิตใจ และในส่วนของ การประกอบพิธีกรรม ทำศาสนกิจของพระสงฆ์และ ประกอบพิธีกรรมทางศาสนาของชาวพุทธศาสนิกชนชาวไทย และชาวอินเดีย

ดร.บี.อาร์ เอ็มเบ็ดการ์ กับขบวนการชาวพุทธใหม่ในอินเดีย ซึ่งเป็นการฟื้นฟูพระพุทธศาสนาในยุคใหม่มีข้อมูลเพิ่มเติมคือ “มีชาวพุทธดั้งเดิมทั่วประเทศอินเดียที่บรรพบุรุษเคยนับถือพระพุทธศาสนามาก่อน ได้รวมตัวกันเพื่อพิสูจน์ว่าคือชาวพุทธที่แท้จริง โดยตั้งเป็นสกุลชื่อ “บาร์รว” ดังนั้นนามสกุลบาร์รว คือชาวพุทธดั้งเดิม ไม่ทราบจำนวนที่แน่นอนว่ามีจำนวนเท่าใด แต่เท่าที่ผู้เขียนเคยได้พบกันกับคนในสกุลนี้ที่เมืองจันดิการ์ รัฐปัญจาบ ซึ่งสกุลบาร์รวร่วมกับ

ดร.พระอาจารย์เดช กตปุญโญ ปัจจุบันคือพระพุทธิสารโสภณ เจ้าอาวาสวัดมัจฉันตการาม กรุงเทพฯ ฯ ได้ร่วมกันสร้างวัดขึ้นที่กุดดาราฮีเซ่ ข้างบริเวณเชิงเขา ตั้งชื่อว่าวัดโคกพุทธวิหาร โดยบริหารในรูปของคณะกรรมการ ผู้บริหารส่วนมากมีนามสกุลบาร์รวแทบทั้งนั้น ทั้ง ๆ ที่บางคนไม่รู้จักกันมาก่อนแต่ถือเอาตามนามสกุลและยอมรับว่าเป็นพุทธศาสนิกชน

ปัจจุบันวัดแห่งนี้เป็นศูนย์รวมของพุทธศาสนิกชน ทุกวันอาทิตย์จะมาร่วมชุมนุมกัน มีการบรรยายธรรมะกลางบริเวณสนามหญ้าจากพระภิกษุหรือฆราวาสผู้มีความรู้ทางพระพุทธศาสนา

ถวายภัตตาหารแด่พระสงฆ์ และร่วมรับประทานอาหารคล้าย ๆ กับสังคมชาวพุทธในประเทศไทย แต่ที่แตกต่างกันคือทุกคนจะมากันทั้งครอบครัว มาตั้งแต่เข้าพุดคุยอย่างเป็นกันเอง และทยอยกันกลับเมื่อเวลาเย็น ดังนั้น บริเวณวัดที่มีเนื้อที่ประมาณ ๕ ไร่ จึงเต็มไปด้วยพุทธศาสนิกชนทุกเพศทุกวัย เด็ก ๆ วิ่งเล่น หรือบางครั้งก็เล่นกีฬาตามแต่จะมีอุปกรณ์เท่าที่จะหาได้

กล่าวถึงวิถีแห่งศรัทธาและการปฏิบัติของชาวพุทธ ชาวพุทธเมืองจันดิการ์ จะมาชุมนุมกันทุกวันอาทิตย์ มากบ้างน้อยบ้างตามแต่โอกาส ชาวพุทธที่เมืองนี้จะนิมนต์พระภิกษุไปในงานต่าง ๆ เช่น งานขึ้นบ้านใหม่ งานศพ ครั้งหนึ่งผู้เขียน (พระมหาบุญไทย ปุณณมโน,ดร.) เคยไปงานนิมนต์ครบรอบวันเสียชีวิตของอดีตนายกสมาคมชาวพุทธคนก่อน จึงมีโอกาสดำเนินการพิธีทำบุญในครั้งนี้อย่างดี เมื่อถึงเวลาเจ้าภาพจะนำรถมารับไปถึงบ้าน พิธีกรนำให้พระ

รับศีล และถวายอาหาร เมื่อพระฉันเสร็จจึงมีพิธีสวดมนต์ ซึ่งวันนั้นเริ่มต้นด้วยนโม... กรณียเมตตสูตร, พาหุและขยันโต สัพพีและจบด้วยภาวตุ สัพพมังคลัง...ฯ ซึ่งใช้เวลาไม่นาน ก็เสร็จพิธี ท่านมหาชัยณรงค์เล่าให้ฟังว่าพิธีกรรมขึ้นอยู่กับเรา ดังนั้น วันนั้นจึงออกกลิ่นไอ ของสังคมไทยไปโดยปริยาย และมีการถวายปัจจัยมากเป็นพิเศษรูปละ ๕๐๐ รูป

ในส่วนของ ดร. ปี. อาร์ เอ็มเบ็ดการ์ ที่เมืองจันดิการ์ รัฐปัญจาบ แม้จะเป็นเมืองที่ ประชาชนส่วนมากนับถือศาสนาซิกข์ แต่สมาคม ดร. เอ็มเบ็ดการ์ ก็ได้สร้างวัดขึ้น โดยใช้ชื่อว่าเอมเบ็ดการ์วิหาร มีเนื้อที่ประมาณ ๔ ไร่ แวดล้อมไปด้วยวัดฮินดู วัดซิกข์ วัดอิสลาม ช่วงนั้นมีสามเณรแก่รูปหนึ่ง ฝ้าดูแลรักษาวิหารแห่งนี้ ความจริงคือ สามเณรอายุมากแล้วประมาณ ๖๐ ปี แต่แขนขาพิการบางส่วน จึงบรรพชา เป็นสามเณร วันหนึ่งสมาคมชาวพุทธ เอ็มเบ็ดการ์ได้จัดงานและได้นิมนต์ พระสงฆ์ไปร่วมพิธี ท่านมหาชัยณรงค์ ดิถการิก ผู้เขียนจึงเป็นพระภิกษุรูปเดียวที่ได้เข้าร่วมงานในครั้งนี้ เมื่อไปถึงบริเวณงานที่จัด ขึ้นในห้องโถงใหญ่ มีชาวพุทธเข้าร่วมงานประมาณ ๑๐๐ คน มีโต๊ะหมู่บูชา มีพระพุทธรูป และรูปของ ดร. เอ็มเบ็ดการ์ พิธีกรรมเริ่มต้นด้วยการสมาทานศีล ถวายอาหาร

หลังเสร็จจากการฉันอาหาร ก็จะมีการอภิปราย สนทนาธรรมภายในห้องโถงนั่นเอง พวกเขาจะสนทนากันเอง ด้วยกันเอง โดยผู้เขียนเป็นคนนั่งฟังแต่ฟังไม่รู้เรื่อง มีโยมคนหนึ่งพยายามสอบถามถึง พระพุทธศาสนาในเมืองไทย และ คำถามที่สำคัญอย่างหนึ่ง คือ หลัก คำสอน ที่สำคัญที่สุดของพระพุทธ ศาสนาคืออะไร ผู้เขียนตอบว่า “นิพพาน”

เมื่อเขาถามว่ามีวิธีที่ง่ายที่สุดที่จะไปถึงนิพพานไหม และจะอย่างไรจึงจะเหมาะสม ผู้เขียนจึงหาทางออกโดยบอกว่าสิ่งที่พระพุทธเจ้าสอนนั้น มีอยู่ในหนังสือ “พระพุทธเจ้าและธรรมะของพระองค์ที่ ดร. เอ็มเบ็ดการ์ เจียนไว้ ในวันที่เป็นวันที่ระลึกถึง ดร. เอ็มเบ็ดการ์ จึงสมควรที่จะนำหนังสือของท่านมาอ่านสู่กันฟัง เราจะได้ประโยชน์สองประการ คือ ได้ศึกษาธรรมะของพระพุทธเจ้า และได้ระลึก ดร. เอ็มเบ็ดการ์ ไปพร้อม ๆ กัน

เมื่อศึกษาจากตำราภายหลังจึงได้ข้อมูลเพิ่มเติมว่าชาวพุทธในอินเดียมีถึงสองกลุ่มคือ (๑) กลุ่มที่เป็นชาวพุทธดั้งเดิม ได้แก่ ตระกูลบาร์ว เป็นกลุ่มชาวพุทธที่มีการรวมตัวกันแน่นแฟ้นที่สุด และเข้าใจธรรมปฏิบัติและพิธีกรรมของพระพุทธศาสนาดีที่สุด แต่มีจำนวนไม่มากนักเมื่อเทียบกับจำนวนประชากรของอินเดีย สกูลบาร์วส่วนหนึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ที่ประเทศบังคลาเทศ (๒) ชาวพุทธที่เปลี่ยนศาสนาใหม่ตาม ดร. บี อาร์ เอ็มเบ็ดการ์ ส่วนมากมักมาจากวรรณะศูทรและจัณฑาล จึงไม่ค่อยมีอิทธิพลมากนัก มาโนช ชายหนุ่มคนหนึ่งและผู้เขียนพบปะสนทนาด้วยที่เมืองเดลี บอกกับผู้เขียนว่า “พ่อแม่ผมเป็นชาวพุทธที่เปลี่ยนศาสนาพร้อมกับ ดร. เอ็มเบ็ดการ์ ย้ายมาจากเมืองนาคปูร์ แต่ท่านก็ยังกราบไหว้ หนุมาน, พระศิวะและเจ้าแม่ทุรดาอยู่ ตัวผมเองก็ไม่ว่าพระพุทธศาสนามีหลักปฏิบัติอย่างไร

คำสอนที่พ่อแม่ผมสอน คือ การมีเมตตากรุณา ผมเห็นพระภิกษุจากศรีลังกา, พม่า, ทิเบต, จีน, เวียดนาม และประเทศไทย แต่ทำไมจึงปฏิบัติแตกต่างกันมาก และผมเองก็ไม่ค่อยจะเข้าใจว่าหลักคำสอนจริง ๆ คืออะไร ปัจจุบันผมกำลังศึกษาศาสนาคริสต์ ซึ่งผมได้ประโยชน์มากเพราะได้เรียนภาษาอังกฤษฟรี ผมกำลังจะเปลี่ยนไปนับถือศาสนาคริสต์แต่ไม่กล้าบอกพ่อแม่ กลุ่มพวกผมเป็นคนหนุ่มมีประมาณ ๔๐ คน เวลาเรียนต้องแอบเรียน เพราะกลัวพ่อแม่รู้”

เมื่อผู้เขียนอธิบายจุดมุ่งหมายที่สูงสุดของพระพุทธศาสนาคือนิพพานให้ฟัง มาโนชกลับตอบว่า “ผมยังอยากกลับมาเกิดอีก ถ้าเป็นไปได้อยากเกิดในวรรณะพราหมณ์ จะได้มีโอกาสเรียนหนังสือสูง ๆ ปัจจุบันพวกผมเหมือนคนชั้นต่ำในสังคม” มาโนชและเพื่อน ๆ มีบ้านพักอยู่ชานเมืองเดลี ริมฝั่งแม่น้ำยมนา เป็นที่พักย่านคนจน ผู้เขียนเคยแวะไปเยี่ยมพ่อแม่ของมาโนช

เมื่อเห็นว่าผู้เขียนเป็นพระภิกษุในพระพุทธศาสนา พวกเขาต้อนรับอย่างดี จัดหาน้ำชา ภาษาฮินดีเรียกว่าจาย (เป็นชาผสมนม) ออกมาต้อนรับและแสดงความเคารพด้วยความนอบน้อมและอภัยด้วยไมตรีอันดียิ่ง และพยายามถามถึงหลักปฏิบัติในพระพุทธศาสนา โดยมีมาโนชเป็นล่าม ผู้เขียนจึงอธิบายแทน ศีล ภาวนาให้ฟัง เมื่ออธิบายจบพวกเขารำพึงเบา ๆ ว่า “ศีลและภาวนาพอปฏิบัติได้ แต่ทานคงทำได้ยากเพราะพวกฉันก็ไม่ค่อยจะมีกินเหมือนกัน” (๓) ชาวพุทธใหม่ที่หันมานับถือพระพุทธศาสนาจากประเทศอื่น เช่น ศรีลังกา ทิเบต ไทย เป็นต้น ส่วนมากจะอุปสมบทตามพุทธศาสนาแบบศรีลังกาและพม่า ส่วนที่อุปสมบทตามแบบไทยมีน้อยมาก

พระภิกษุชาวอินเดียคนหนึ่งมาจากรัฐอัสสัม ชื่อ จโยติ อภโยภิกษุ ปัจจุบันกำลังศึกษาปริญญาโทที่มหาวิทยาลัยเดลี บอกผู้เขียนว่า “ผมเป็นคนไทย บรรพบุรุษผมเป็นคนไทย ผมจึงเป็นคนอินเดียเชื้อชาติไทย อุปสมบทตามนิกายแบบไทย ซึ่งถอดแบบมาจากวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ ฯ การปฏิบัติทุกอย่างยึดถือตามปฏิปทาของพระไทยทั้งหมด ดังนั้น ที่รัฐอัสสัมจึงมีพระภิกษุจากนิกายมหานิกายของไทย ปัจจุบันมีอยู่ประมาณ ๒๐๐ รูป

พระพุทธศาสนาแบบไทยคงเจริญในอินเดียยาก เพราะหลักวินัยเคร่งครัดเกินไป ไม่เหมาะกับสังคมอินเดีย ที่สำคัญที่สุด คือ เมื่อบวชนาน ๆ จนกลายเป็นพระเถระมักจะถูกฮินดูซื้อตัวโดยให้รับราชการในตำแหน่งที่สำคัญ ๆ ดังนั้น พระเถระส่วนมากในอัสสัมจึงลาสิกขาไป

รับราชการเป็นส่วนมาก แม้แต่ผมเองก็ได้รับการทาบทามให้ทำงานในตำแหน่งที่สำคัญเหมือนกัน แต่ผมยังเรียนไม่จบและยังรักพระพุทธศาสนา คิดว่าจะอยู่ต่อไปเรื่อย ๆ ปัจจุบันผมก็เป็นเลขานุการของสมาคมหนุ่มสาวชาวพุทธในอัสสัมอยู่ เรียนจบเมื่อไรค่อยคิดอีกที”

ผู้เขียนก็ไม่แน่ใจเหมือนกันว่าท่านจะอยู่ในศาสนาต่อไปได้อีกนานเท่าใด การบวชแล้วลาสิกขาได้ของพระไทย อาจจะเหมาะกับสังคมไทย แต่ไม่เหมาะกับสังคมอินเดีย เพราะชาวอินเดียถือว่าผู้ที่บวชแล้วไม่ควรลาสิกขา เหมือนพระพม่าและพระศรีลังกา ส่วนประเด็นที่ท่านบอกโยบกล่าวว่าบรรพบุรุษของท่านเป็นคนไทยนั้นน่าคิด เพราะถ้าหากท่านพูดภาษาไทยทุกคนต้องคิดว่าท่านเป็นคนไทยอย่างไม่ต้องสงสัย แม้แต่ผู้เขียนเองคนอินเดียยังคิดว่าเป็นคนอัสสัมหรือนาคแลนด์

การกลับมาของพระพุทธศาสนาตั้งแต่ปีพุทธศักราช ๒๔๓๔ โดยการฟื้นฟูของอนาคาริกธรรมปาละ และการตื่นตัวของชาวพุทธใหม่โดยการนำของ ดร. บี.อาร์. เอ็มเบ็ดการ์ ในปีพุทธศักราช ๒๕๐๐ ยังไม่อาจจะเชื่อได้ว่าพระพุทธศาสนาดั้งมั่นในสังคมอินเดียอย่างถาวรแล้ว เพราะการกลับมาครั้งนี้เป็นการกลับมาที่มีความแตกต่างทางความเชื่อ

พระภิกษุที่เข้ามาในอินเดียมีการปฏิบัติที่แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิงเช่น พระทิเบต, พระจีน, พระเวียตนาม, เกาหลี เป็นต้น ซึ่งเป็นนิกายฝ่ายมหายาน และพระศรีลังกา, พระไทย, พระพม่า ซึ่งเป็นนิกายฝ่ายเถรวาท ต่างก็มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ส่วนพระอินเดียยังไม่แน่ใจว่านิกายฝ่ายไหนที่เหมาะสมกับอินเดีย เพราะชาวอินเดียเองบวชทั้งฝ่ายมหายานและเถรวาท ดังนั้น ในพระพุทธศาสนาในอินเดียปัจจุบันจึงเต็มไปด้วยความเหมือนที่แตกต่าง คือเป็นพระพุทธศาสนาเหมือนกันแต่มีหลายนิกายนั่นเอง

คนหนุ่มสาวและคนวัยกลางคน ช่วยกันทำงานในบริเวณวัด เช่น ปรับพื้นที่ ก่อกำแพง ทำความสะอาดบริเวณวัดและบริเวณใกล้เคียง ฯลฯ ส่วนคนสูงอายุก็นั่งสนทนาธรรมกันเป็นกลุ่ม ๆ พระภิกษุหนึ่งในวิหารสนทนาธรรมกับผู้ที่มีความสงสัย

ในช่วงที่ผู้เขียนแวะไปเยี่ยม วัดอโศกพุทธวิหารนั้นมีพระสงฆ์อยู่ ๒ รูป เป็นพระไทยคือพระมหาชัยณรงค์ ศรีมันตระ กำลังศึกษาปริญญาเอกที่ มหาวิทยาลัยปัญจาบ จันดิการ์ และ พระภิกษุชาวอินเดียแต่อุปสมบทที่พม่า รูปหนึ่งอยู่ประจำ ดังนั้น การสนทนาส่วน มากจึงเป็นภาษาฮินดี เพราะสื่อสารกันได้ง่าย

แทนที่จะสนทนาเป็นภาษาอังกฤษ ท่านอาจารย์ชัยณรงค์เล่าให้ฟังว่า “การบริหาร ทั้หมดอยู่ที่คณะกรรมการ พระสงฆ์มีหน้าที่เพียงแต่อยู่เฝ้า ไม่มีสิทธิ์ในการบริหารแต่อย่างใด วัดนี้เป็นวัดของอินเดีย ไม่ใช่วัดไทย เพียงแต่อาศัยรูปแบบมาจากวัดไทย ดังนั้น เราจะอยู่ หรือไม่ ไม่ใช่สาระสำคัญ คณะกรรมการเขามีสิทธิ์พิจารณาจะให้พระอยู่หรือไปก็ได้ ผมอยู่นี้ มา ๓ ปีแล้ว เห็นคณะกรรมการนิมนต์พระภิกษุชาวอินเดียออกจากวัดมาหลายรูป ส่วน พระไทยเขาจะให้เกียรติเป็นพิเศษ ที่สำคัญคือเราไม่ได้อาศัยเงินและอาหารจากเขา ผิดกับ ภิกษุพระชาวอินเดียทางคณะกรรมการต้องถวายนิยัตยภัตเป็นรายเดือนทั้งค่าอาหาร และ เครื่องใช้สอยอื่น ๆ

ประเทศอินเดียเคยเป็นประเทศที่นับถือพระพุทธศาสนามาก่อน การสร้างวัดจึงเป็น เหมือนการนำเอาพระพุทธศาสนากลับคืนสู่มาตุภูมิ ปัจจุบันวัดอโศกพุทธวิหาร รัฐปัญจาบ ก็ยังคงอยู่ภายใต้การบริหารงานของคณะกรรมการวัด มีพระภิกษุทั้งไทย เมียนมา บังคลาเทศ เป็นต้น อยู่จำพรรษาทุกปี

๓. สนับสนุนในการสร้างวัดเชตวัน รัฐเท็กซัส ประเทศสหรัฐอเมริกา

พระพุทธีสารโสมณ (เดช กตปุญโญ) ได้เดินทางไปร่วมประชุมกับคณะสงฆ์ไทยใน ประเทศสหรัฐอเมริกาหลายครั้ง ได้ร่วมฉลองอุโบสถที่วัดธรรมปทีป วอชิงตัน ดีซี และได้ให้การสนับสนุนในการสร้างวัดเชตวัน รัฐเท็กซัส ประเทศสหรัฐอเมริกา คณะศรัทธา ศิษยานุศิษย์จากวัดเชตวันก็ได้บริจาคทรัพย์เป็นเจ้าภาพ สร้าง **“โรงครัวศาลากตปุญญานุสรณ์”** **“Katapunnanusarana Kitchen Pavilion”** ที่สร้างศาลาปฏิบัติธรรม วัดมัทฉันดิการามอีกด้วย

พระเดชพระคุณ ฯ ยังเคยพูดไว้ว่า ในบั้นปลายของชีวิต หากมีโอกาสก็จะเดินทางไปจำพรรษาที่วัดไทยในต่างประเทศ หรือสร้างวัดไทยให้เกิดขึ้นในประเทศต่าง ๆ ซึ่งพุทธศาสนิกชนมีความต้องการพระสงฆ์ผู้นำในการปฏิบัติธรรม แต่เมื่อพระเดชพระคุณอาพาธก็ยังมิติษยานุศิษย์จากต่างประเทศมาเยี่ยมโดยตลอด แม้ในวันที่พระเดชพระคุณมรณภาพ ก็ยังมีเจ้าอาวาส พระสังฆาธิการ เพื่อนพระธรรมทูต ตลอดจนนิศยานุศิษย์จากต่างประเทศมาเป็นเจ้าภาพในการสวดพระอภิธรรมโดยตลอด

จึงนับได้ว่าในฐานะพระธรรมทูตไปต่างประเทศ พระเดชพระคุณได้ปฏิบัติหน้าที่ได้เป็นอย่างดี ได้สร้างวัดในต่างประเทศ เผยแผ่พระพุทธศาสนาให้กับคนต่างชาติ ต่างศาสนา ให้มีจิตศรัทธาเลื่อมใสในบวรพระพุทธศาสนาได้เป็นอย่างดี

พระพุทธอิสารโสภณ (เดช กตปุญโญ)

กับงานด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

การแสดงพระธรรมเทศนา

๑. พระธรรมเทศนาเรื่องการปฏิบัติธรรม

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ

ภาวนํ ภาวตฺวาติ.

ณ วโรกาสต่อจากนี้ไป จักได้แสดงพระธรรมเทศนาเพื่อฉลองศรัทธาท่านสาธุชน พุทธบริษัททั้งหลายที่ได้มารักษาศีล ปฏิบัติธรรม น้อมนำพระไตรรัตน์เป็นที่พึ่งที่ระลึกสูงสุด ตามสมควรแก่เวลาสืบต่อไป อาตมภาพได้ยกพุทธภาษิตขึ้นเป็นอุเทศเบื้องต้นนั้นว่า “ทานํเหติ

สีลรรุขติ ภาวนภาเวตวา” นั้นความหมาย คือ ทาน สีล ภาวนา นั้นเอง ทานี เทติ คือ การทำบุญให้ทานโดยวิธีต่าง ๆ สีล รุขติ คือ การรักษาศีลตามฐานะของตน ภาวนั ภาวตวา คือ การฝึกหัดทำสมาธิภาวนา เมื่อรวมกันแล้วเรียกบุญทั้ง ๓ วิธีการนี้ว่า “บุญกิริยาวัตร ๓ ประการ” ทั้ง ๓ ประการนี้ ตามหลักท่านแสดงไว้ว่า**อานิสงส์ของการทำทาน** คือ บันดาลให้มีโภคทรัพย์สมบัติ ทานนี้เปรียบเหมือนเสบียงสำหรับการเดินทาง ต้องเตรียมให้เพียงพอ การทำความเพียรเพื่อที่จะให้สำเร็จมรรคผลนิพพานนั้น เปรียบเหมือนการเดินทางไกล ซึ่งพระนิพพานเป็นระยะทางที่ไกลมาก เราท่านทั้งหลายต้องมีหน้าที่เดินทาง จึงมีความจำเป็นจะต้องสะสมเสบียงให้เพียงพอ การที่เราทำทานก็เปรียบได้เช่นนี้ **อานิสงส์ของการรักษาศีล** คือ สามารถที่จะทำให้อุคคลมีร่างกายที่สมบูรณ์ ไม่เป็นคนพิการ ทำให้เป็นคนที่มีพลังกำลังแข็งแรงพอที่จะใช้ในการที่เราต้องเดินทางไกลไปสู่พระนิพพาน **อานิสงส์ของการภาวนา** คือ ทำให้เกิดปัญญา ความรู้ ความฉลาด เปรียบเหมือนบุคคลที่มีสายตาที่ดี สามารถมองเห็นทางที่จะต้องเดินทางไปสู่พระนิพพาน บุคคลที่มีทานอย่างเดียว ไม่มีการรักษาศีลแล้ว เปรียบเหมือนบุคคลที่มีข้าวของสมบัติหรือมีเสบียงมากมาย แต่ว่าร่างกายไม่สมบูรณ์ มีโรคภัยไข้เจ็บเบียดเบียน ไม่มีกำลังวังชา ก็ไม่สามารถที่จะเดินทางไกล ๆ ได้ หรือไม่สามารถที่จะไปสู่พระนิพพานได้นั่นเอง บุคคลที่มีทาน สีล แต่ขาดการภาวนานั้น เปรียบเหมือนบุคคลที่มีเสบียงพร้อมแล้ว มีร่างกายที่สมบูรณ์ มีกำลังวังชาที่ดี แต่บุคคลนั้นเป็นบุคคลผู้บอด ด้วยขาดปัญญา เขาผู้นั้นก็ไม่สามารถที่จะเดินทางไปสู่พระนิพพานได้เช่นกัน สำหรับบุคคลที่มีทาน สีล ภาวนา พร้อมทั้ง ๓ อย่าง เปรียบเหมือนบุคคลที่มีเสบียงที่พร้อมสมบูรณ์ มีร่างกายที่มีสุขภาพที่แข็งแรง มีสายตาที่ดี กล่าวคือมีปัญญาดีพอที่จะรู้แจ้งเห็นจริงตามสัจธรรมได้

บุคคลนี้ก็จะสามารถที่จะเดินทางไกลไปสู่พระนิพพานได้ บุญกิริยาวัตถุ ๓ จึงเป็นสิ่งที่เกี่ยวเนื่องซึ่งกันและกันดังที่พูดมานี้ บุคคลที่มีศีล ๕ และมีทาน ก็อาจที่จะไปสวรรค์ได้ บุคคล ๓ จำพวกคือ ๑. อรรถจักขุ คือ คนที่มีตบอด ๒. เอกจักขุ คือ คนที่มีตาเดียว ๓. ทวิจักขุ คือ คนที่มีสองตา **อรรถจักขุ** หมายถึง คนที่ยากไร้ ไม่มีปัญญาในการประกอบอาชีพ เป็นคนทุกข์คนยากคนจน เรียกว่าเป็นบุคคลที่มีผลทานน้อย ผลศีลน้อย การทำสมาธิภาวนาก็ไม่สนใจ **เอกจักขุ** คือ คนตาเดียว หมายความว่า คนฉลาดแต่ในทางโลก ฉลาดแต่ทำมาหาเลี้ยงชีพ เป็นบุคคลที่มีฐานะดีแต่ไม่สนใจในศีลธรรม เป็นผู้ที่มีคุณธรรมต่ำหรือขาดคุณธรรม ถึงแม้จะมีทรัพย์สมบัติมากหรือเกิดในตระกูลที่สูง ก็จัดเป็นคนต่ำต้อยอยู่นั่นเอง ยังเป็นคนที่ต้องทนทุกข์ต่อสิ่งต่าง ๆ แม้จะมีสมบัติมากมายก็ตาม เราไม่ควรถือเป็นตัวอย่าง **ทวิจักขุ** คือ คนสองตา หมายถึง คนที่มีความรู้ทั้งทางโลกและทางธรรม ทางโลกก็บริบูรณ์ด้วยข้าวของเงินทอง บริบูรณ์ด้วยทุกสิ่งทุกอย่าง และก็ยังมีความมีศีลที่บริสุทธิ์ สนใจในสมาธิภาวนา ปฏิบัติธรรม ถึงขั้นได้เกิดมานมัสการได้ขั้นหนึ่ง อย่างนี้เราเรียกว่าเป็นคนสองตา เราควรถือเป็นตัวอย่าง บุคคลทั้งสามจำพวกที่กล่าวมานี้ มีอยู่ในโลก หาได้อยู่ในโลก เราต้องเลือกถือเอาไปปฏิบัติสำหรับตนเอง เรื่องทานนี้ก็บำเพ็ญกันมามากพอสมควร ยังขาดบกพร่องก็แต่เรื่องของศีลและการภาวนาสมาธิ เรื่องศีลกับสมาธิ ถ้าเราจะนับเป็นอันเดียวกันก็ได้ หมายความว่ารักษาศีลและทำสมาธิภาวนาควบคู่กันไปก็ได้

ศีล หมายถึง การสำรวมกาย วาจา ใจ ให้เรียบร้อย ใจเป็นเจ้าของ สั่งให้พูดแต่ในสิ่งที่ดี ทำแต่ในสิ่งที่ดี คิดแต่ในสิ่งที่ดี ผู้ที่ตระหนักในการภาวนา บากบั่นในการภาวนา เพื่อหาความสงบ จะต้องระมัดระวังในเรื่องของศีลเป็นอย่างมาก เพราะถ้าเรามีศีลที่ไม่บริสุทธิ์แล้ว ความสงบของจิตใจก็จะเกิดได้ยาก ท่านจึงว่าศีลกับสมาธิเป็นเรื่องเดียวกันก็ได้ สมาธิ

ภาวนา คือ การทำจิตใจให้ตั้งมั่นในอารมณ์อันเดียว เรามีลมหายใจอยู่แล้ว ให้กำหนดรู้ ลมหายใจเข้าออก ให้รู้ยว่หาลหายใจเข้า หายใจออก การที่เราทำงานต่าง ๆ แล้วไม่เรียบร้อย ก็เพราะขาดสติขาดเจตนา ถ้าเรามีการทำสมาธิด้วยแล้ว การทำงานของเราจะไม่บกพร่อง ไม่มีการผิดพลาด การปฏิบัติแบบนี้เป็นการที่ทำได้ง่าย แต่ได้ผลมหาศาล แต่เราท่านไม่ค่อย จะรู้ถึงคุณค่าของการภาวนา จึงไม่ค่อยจะยอมปฏิบัติกัน สมาธิที่อบรมดีแล้วให้ผลใหญ่ มีอานิสงส์ใหญ่ สมจริงที่ท่านกล่าวไว้เหลือเกิน ผู้ที่ยังไม่เคยมีโอกาสนปฏิบัติให้เกิดผลของสมาธิ ก็ให้หาโอกาสนั้นเสีย เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดคุณแก่จิตใจเป็นที่สุด มีคำกล่าวไว้ว่า “เมื่อเรา ไม่รักษาศีลก็ได้ชื่อว่าไม่รักษาจิตใจ ไม่ทำสมาธิภาวนาก็ได้ชื่อว่าไม่รักษาจิตใจ” ดังนี้ เทศนา ปรีโยสานะ ในกาลเป็นที่สุดลงรอบแห่งพระธรรมเทศนานี้ อาตมภาพขอออ้างอิงคุณพระศรีรัตนตรัย คือ คุณพระพุทธ คุณพระธรรม และคุณพระสงฆ์ จงช่วยปกป้องคุ้มครอง ญาติโยมที่มารักษาศีล ปฏิบัติธรรม ในช่วงเข้าพรรษาที่วัดมัชฌันติการามแห่งนี้ ทุกท่าน จงแคล้วคลาดปลอดภัย ได้รับอานิสงส์ตามที่ได้ปฏิบัติ ขอทุกท่านจงเจริญด้วยจตุรพิธพรชัยทั้งสี่ประการ คือ อายุ วรรณะ สุขะ พละ ปฏิภาณธนสมบัติ ท่านคิดสิ่งหนึ่งประการใดที่ขอบประกอบด้วยธรรมแล้ว ขอสิ่งนั้นจงพลันสำเร็จตามในท่านปรารถนาจงทุกประการ เทศนาโวหารในเรื่องของ ท่าน ศील ภาวนา ดังที่ได้พรรณนามากี้เห็นสมควรแก่เวลา ขอสมมติยุติลงคงไว้เพียงเท่านี้ เอิ๊ว ก็มิด้วย ประการฉะนี้ ฯ

๒. พระธรรมเทศนาเรื่องความอดทน

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ

ขณฺติ หิตฺสุขาวหาติ.

ณ บัดนี้จักได้แสดงพระธรรมเทศนา พรรณาสัตถุธรรมคำสั่งสอน แห่งองค์สมเด็จพระชินวรสัมมาสัมพุทธเจ้า เพื่อเป็นเครื่องฉลองศรัทธา ปสาทะแก่ญาติโยมพุทธศาสนิกชนทุกท่านที่มุงมั่น หมั่นมาสร้างบุญบารมีในวันธรรมสวนะนี้ พอสมควรแก่เวลาสืบต่อไป มีภาชิตท่านกล่าวไว้ว่า หย้าแม่เป็นพืชต้นเล็ก ๆ แต่เพราะมีความทนทรหด จึงสามารถแพร่พันธุ์ไปได้ทั่วโลกฉับไฉน คนเราแม้กำลังทรัพย์ กำลังความรู้ ความสามารถจะยังน้อยแต่ถ้ามีความอดทนแล้ว ย่อมสามารถฝึกฝนตนเอง ให้ประสบความสำเร็จในชีวิตได้ฉับนั้น

ความอดทน มาจากคำว่า ขันติ หมายถึง การรักษาปกติภาวะของตนไว้ได้ ไม่ว่าจะถูกระทบกระทบทั้งด้วยสิ่งอันเป็นที่พึงปรารถนาหรือไม่พึงปรารถนา มีความมั่นคงหนักแน่นเหมือนแผ่นดินซึ่งไม่หวั่นไหว ความอดทนเป็นคุณธรรมพื้นฐานสำหรับต่อต้านความท้อถอย หดหู่ ก่อให้เกิดความขยัน จงชนะอุปสรรคต่าง ๆ ทำงานได้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายทั้งทางโลกและทางธรรม ขันติยังเป็นคุณธรรมพื้นฐานที่รองรับการพัฒนาคุณธรรมต่าง ๆ ในโลกงานทุกชิ้นในโลกไม่ว่าจะเป็นงานเล็กงานใหญ่ ที่สำเร็จขึ้นมาได้ นอกจากจะอาศัยปัญญาเป็นตัวนำแล้ว ล้วนต้องอาศัยคุณธรรมข้อหนึ่งเป็นพื้นฐานจึงสำเร็จได้ คุณธรรมข้อนั้นคือ ขันติ ถ้าขาดขันติเสียแล้ว จะไม่มีงานชิ้นใดสำเร็จได้เลย เพราะขันติเป็นคุณธรรมสำหรับทั้งต่อต้านความท้อถอย หดหู่ ขับเคลื่อนเร่งเร้าให้เกิดความขยัน และทำให้เห็นอุปสรรคต่าง ๆ เป็นเครื่องท้าทายความสามารถ ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า ความสำเร็จของงานทุกชิ้น ทั้งทางโลกและทางธรรม คืออนุสาวรีย์ของขันติทั้งสิ้น โดยเหตุนี้ พระสัมมาสัมพุทธเจ้าจึงตรัสว่า ยกเว้นปัญญาแล้ว เรา สรรเสริญว่าขันติเป็นคุณธรรมอย่างยิ่ง ลักษณะความอดทนที่ถูกต้อง ๔ ประการ คือ

๑. ความอดกลั้น คือเมื่อถูกคนพาลด่า ก็ทำราวกับว่าไม่ได้ยิน ทำหูเหมือนหูกะทะ เมื่อเห็นอาการขี้ขลาดก็ทำราวกับว่าไม่ได้เห็น ทำตาเหมือนตาไม้ไผ่ ไม่สนใจใยดี ไม่ปล่อยใจให้เศร้าหมองไปด้วย ใส่ใจสนใจแต่ในเรื่องที่จะทำความเจริญให้แก่ตนเอง เช่น เจริญศีลสมาธิ ปัญญาให้ยิ่ง ๆ ขึ้นไป

๒. เป็นผู้ไม่ดูร้าย คือสามารถข่มความโกรธไว้ได้ ไม่โกรธ ไม่ทำร้ายทำอันตรายด้วยอำนาจแห่งความโกรธนั้น ผู้ที่โกรธง่ายแสดงว่ายังขาดความอดทน มีคำตรัสของท้าวสักกะเป็นข้อเตือนใจอยู่ว่า ผู้ใดโกรธตอบผู้ที่โกรธก่อนแล้ว ผู้นั้นกลับเป็นคนเลวกว่าผู้ที่โกรธก่อน ผู้ที่ไม่โกรธต่อบุคคลผู้กำลังโกรธอยู่ ย่อมชื่อว่า เป็นผู้ชนะสงครามอันชนะได้ยากยิ่ง

๓. ไม่ปลุกน้ำตาให้แก่ใคร ๆ คือ ไม่ก่อทุกข์ให้แก่ผู้อื่น ไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน หรือเจ็บแค้นใจจนน้ำตาไหล ด้วยอำนาจความเกรี้ยวกราดของเรา

๔. มีใจเบิกบานแจ่มใสอยู่เป็นนิตย์ คือ มีปิติอิ่มเอิบใจเสมอ ๆ ไม่พยาบาท ไม่โทษฟ้า โทษฝน โทษเทวดา โทษโซดชะตา หรือโทษใคร ๆ ทั้งนี้ พยายามอดทนทำการทำงานทุกอย่าง ด้วยใจเบิกบาน ลักษณะความอดทนนั้น โบราณท่านสอนลูกหลานไว้ย่อ ๆ ว่า ปิดหูซ้ายขวา ปิดตาสองข้าง ปิดปากเสียบ้าง นอนนั่งสบาย ลักษณะที่สำคัญยิ่งของขันติ คือ ตลอดเวลาที่อดทนอยู่นั้น จะต้องมิมีใจฟุ้งใส ไม่เศร้าหมอง ความอดทนแบ่งตามเหตุที่มากระทบได้เป็น ๔ ประเภท คือ

(๑) อดทนต่อความลำบากตรากตรำ เป็นการอดทนต่อภาพธรรมชาติ ดินฟ้า อากาศ ความหนาว ความร้อน ฝนตก แดดออก ฯลฯ ก็อดทนทำงานเรื่อยไป ไม่ใช่เอาแต่โทษ เทวดาฟ้าดิน หรืออ้างเหตุเหล่านี้แล้วไม่ทำงาน

(๒) ออดทนต่อทุกขเวทนา เป็นการอดทนต่อการเจ็บไข้ได้ป่วย ความไม่สบายกายของเราเอง ความปวด ความเมื่อย ผู้ที่ขาดความอดทนประเภทนี้ เวลาเจ็บป่วยจะร้องครวญคราง พร่ำเพ้อรำพัน หงุดหงิดฉุนเฉียวง่าย ผู้รักษาพยาบาลทำอะไรไม่ทันใจหรือไม่ถูกใจ ก็โกรธง่าย พวกนี้จึงต้องป่วยเป็น ๒ เท่า คือ นอกจากจะป่วยกายที่เป็นอยู่แล้วยังต้องป่วยใจแถมเข้าไปด้วย ทำตัวเป็นที่เบื่อหน่ายแก่ชนทั้งหลาย

(๓) ออดทนต่อความเจ็บใจ เป็นการอดทนต่อความโกรธ ความไม่พอใจ ความขัดใจ อันเกิดจากคำพูดที่ไม่ชอบใจ กิริยามารยาทที่ไม่งาม การบีบคั้นทั้งจากผู้บังคับบัญชาและลูกน้อง ความอยู่ดิตรรมต่าง ๆ ในสังคม ระบบงานต่าง ๆ ที่ไม่คล่องตัว ฯลฯ

คนทั้งหลายในโลกแตกต่างกันมากโดยอัสยาตัยใจคอ โอกาสที่จะได้อย่างใจเรานั้นอย่าพึงคิด เพราะฉะนั้นเมื่อเริ่มเข้าหมู่คนหรือมีคนตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป ให้เตรียมขันติไว้ต่อต้านความเจ็บใจ

(๔) ออดทนต่ออำนาจกิเลส เป็นการอดทนต่ออารมณ์อันน่าใคร่ น่าเพลิดเพลินใจ ออดทนต่อสิ่งที่เราอยากทำแต่ไม่ควรทำ เช่น ออดทนไม่เที่ยวเตร่ ไม่เล่นการพนัน ไม่เสพสิ่งเสพติด ไม่รับสินบนไม่คอร์รัปชัน ไม่ผิดลูกเมียเขา ไม่เห่ยศ ไม่บ้าอำนาจ ไม่จู้โอ้อวด เป็นต้น การอดทนข้อนี้ทำได้ยากที่สุด โบราณเปรียบไว้ว่าเขาดำแล้วไม่โกรธ ว่ายากแล้ว เขาชมแล้วไม่ยิ้ม ยากยิ่งกว่าในเรื่องของความอดทนนั้น มีอานิสงส์ ดังนี้

๑. ทำให้กุศลธรรมทุกชนิดเจริญขึ้นได้
๒. ทำให้เป็นคนมีเสน่ห์ เป็นที่รักของคนทั้งหลาย
๓. ทำให้ตัดรากเหง้าแห่งความชั่วทั้งหลายได้
๔. ทำให้อยู่เย็นเป็นสุขทุกอิริยาบถ
๕. เชื่อว่าได้เครื่องประดับอันประเสริฐของนักปราชญ์
๖. ทำให้ศีลและสมาธิตั้งมั่น
๗. ทำให้ได้พรหมวิหารโดยง่าย
๘. ทำให้บรรลุมรรคผลนิพพานโดยง่าย ฯลฯ

บุคคลอดทนต่อคำของผู้สูงกว่าได้ เพราะความกลัว ออดทนถ้อยคำของผู้เสมอกันได้ เพราะเหตุแห่งความแฉ่งดี ส่วนผู้ใดในโลกนี้ ออดทนต่อคำของคนเลวกว่าได้ สัตบุรุษทั้งหลายกล่าวว่า ความอดทนนั้นสูงสุด ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าความอดทนนั้นย่อมนำมาซึ่งประโยชน์สุขและความสำเร็จในหน้าที่การงานตามที่หวังตั้งใจและเป็นคุณธรรมที่สร้างเสน่ห์ คือ ธรรมอัน

ทำให้งามนั่นเอง ผู้มีคุณธรรมข้อนี้ย่อมองอาจ สง่างาม และเป็นที่รักของทุกคนเทศนา
ปรีโยसानะ ในกาลเป็นที่สุดลงแห่งพระธรรมเทศนา ขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัย
จงปกป้องคุ้มครองภัยให้ญาติโยมสาธุชนพุทธบริษัททุกท่าน จงประสบแต่ความสุขความเจริญ
รุ่งเรือง ปราศจากสิ่งที่ไม่ชอบประกอบด้วยธรรมแล้วขอจงสำเร็จตามปรารถนาจงทุกประการ
เทศนาโวหารพอสมควรสมควรได้เวลา ขอยุติลงไว้เพียงเท่านี้ เหว่ ก็มีด้วยประการฉะนี้ ฯ

๓. พระธรรมเทศนา เรื่องสติปัฏฐาน ๔

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ
นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ
นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ

อานาปานัสสติ ยสฺส อปริပ္พณา อภาวิตาติ.

บัดนี้ จักแสดงธรรมะเป็นเครื่องอบรมในการปฏิบัติอบรมจิต ในเบื้องต้นก็ขอให้ทุก ๆ
ท่านตั้งใจแน่วแน่แนบแน่น พิจารณาพระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ตั้งใจถึง
พระองค์พร้อมทั้งพระธรรมและพระสงฆ์เป็นสรณะ ตั้งใจสำรวมกาย วาจา ใจ ให้เป็นศีล
ทำสมาธิในการฟัง เพื่อให้ได้ปัญญาในธรรม กรรมฐานที่เราทั้งหลายได้ถือเป็นหลักปฏิบัติใน
ที่นี่ ก็คือสติปัฏฐานทั้ง ๔ อันได้แก่ กายานุปัสสนาสติปัฏฐาน ตั้งสติพิจารณาตามดูตามรู้เห็นกาย
เวทนานุปัสสนาสติปัฏฐาน ตั้งสติพิจารณาตามดูตามรู้ตามเห็นเวทนา จิตตานุปัสสนา
สติปัฏฐาน ตั้งสติพิจารณาตามดูตามรู้ตามเห็นจิต ธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน ตั้งสติพิจารณา
ตามดูตามรู้ตามเห็นธรรม สติปัฏฐานจึงมี ๔ ข้อ ดังกล่าว ซึ่งเหมาะแก่บุคคล ที่เมื่อรวม

เข้าแล้ว ก็มีจริต ๔ ประการ คำว่าจริตในที่นี้ตามศัพท์แปลว่าความเหี่ยวไปของใจ หรือความเหี่ยวไปของจิต คือ จิตมีความนุ่มไปในทางใด ก็เหี่ยวไปในทางนั้น ความนุ่มไปของจิตนี้เป็นลักษณะของจิตอย่างหนึ่ง ที่เมื่อจิตเสพคุ้น คือ คิดไปบ่อย ๆ ในทางใด ก็จะทำให้บังเกิดความนุ่มไปในทางนั้น และความนุ่มไปของจิตดังกล่าวนี้ หรือความทอ้งเหี่ยวไปของจิตดังกล่าวนี้เป็นสิ่งที่ฝังลึกอยู่ในจิตใจ อันเรียกว่าเป็น อหยาตย นิสสัย สันดาน ก็มี อหยาตยนั้น ก็คือภาวะที่อาตยติดอยู่ในจิตใจ นิสสัยก็หมายถึงที่อาตยของจิตใจ สันดานนั้นก็หมายถึงความสืบทอดหรือความต่อเนื่องอันฝังอยู่ในจิตใจ ซึ่งเริ่มมาจากการที่จิต ใจเสพคุ้น คือคิดถึงอยู่บ่อย ๆ มาเป็นเบื้องต้น ดังในอดีต เมื่อไรก็ไม่รู้ คืออาจจะติดชาติภพมา หรือว่าที่จิตติดอยู่บ่อย ๆ นึกถึงอยู่บ่อย ๆ ที่จิตติดอยู่ยึดอยู่

แม้ในปัจจุบันนี้เอง ก็ก่อให้เกิดนิสสัยอหยาตยสันดานดังกล่าวนี้ได้ และลักษณะดังกล่าวนี้เมื่อติดอยู่ชนิดที่อยู่ตัวในจิตใจ ก็เรียกว่าเป็นवासนาที่แปลว่าอยู่ตัว อยู่ตัวในจิตใจ อันที่จริงนั้น คำว่าवासนาเป็นคำกลาง ๆ ทำดีอยู่บ่อย ๆ ก็อยู่ตัวในความดี เป็นवासนาในทางดีได้ ทำชั่วอยู่บ่อย ๆ ก็อยู่ตัวเป็นवासนาในทางชั่วได้ วาสนานั้นจึงเป็นคำกลาง ๆ แต่เรามักจะใช้กันหมายถึงส่วนดี ความอยู่ตัวในทางดีเรียกว่าवासนา คู่กันกับคำว่าบารมี ก็เป็นความอยู่ตัวในทางดี สัมผัสขึ้นในทางดีเช่นเดียวกัน ส่วนในทางชั่วนั้น เมื่อทำชั่วบ่อย ๆ ก็เกิดความติดอยู่ในความชั่ว หรืออยู่ ๆ ตัวในทางชั่ว ก็เรียกว่าอาสวะ หรืออนุสัย อาสวะก็คือสิ่งที่นอนเนื่องอยู่ในจิตสันดาน อาสวะก็คือสิ่งที่ติดองจิตสันดาน อันเรียกว่าเป็นกิเลสอย่างละเอียด ตรงกับความดีซึ่งอยู่ตัวเป็นบารมี ซึ่งเป็นความดีอย่างละเอียด และที่เราเรียกกันว่าवासนาก็ได้ เช่น คนที่มีवासนาดี ก็ได้ดีโดยง่าย แต่อันที่จริงนั้นคำว่าवासนาก็เป็นคำกลาง ๆ เหมือนกัน แต่มักใช้ใน

ทางดีดังกล่าว จริตคือความเที่ยงไปของจิตใจ พร้อมทั้งอาการของจิตใจ ก็เป็นไปตามนิสสัย
อริยาธยสันดานดังที่กล่าวมา ซึ่งท่านได้แสดงไว้ ๔ อย่าง ว่าทุกคนเรามีต้นหาจริต คือ มีจริต
ของจิตใจ ประกอบด้วยต้นหาความดีนระยานอยากอย่างเบา จำพวกหนึ่ง คนต้นหาจริต
อย่างมาก จำพวกหนึ่ง คนทวิจริต คือ มีจิตใจเที่ยงไปด้วยอำนาจของทวิจริต คือ ความเห็น
อันมักจะเป็นไปทางปัญญา ที่ผิดบ้างถูกบ้าง แต่ว่ามักจะใช้หมายถึงในทางที่ผิดเป็นส่วนมาก
อย่างเบา จำพวกที่ ๔ คนที่เป็นทวิจริตอย่างมาก หรืออย่างแรง

สำหรับสติปัฏฐานข้อกายนั้น เหมาะสำหรับคนที่เป็นต้นหาจริตอย่างเบา สติปัฏฐาน
ข้อเวทนานั้น เหมาะแก่คนที่เป็นต้นหาจริตอย่างแรง หรืออย่างมาก สติปัฏฐานข้อจิตนั้น
เหมาะสำหรับคนที่เป็นทวิจริตอย่างเบา สติปัฏฐานข้อธรรมะนั้น เหมาะสำหรับคนที่เป็นทวิจริ
ตอย่างแรง เพราะฉะนั้น พระพุทธเจ้าจึงแสดงสติปัฏฐานไว้ ๔ ข้อ และสำหรับในข้อกายนั้น
ก็เริ่มต้นแต่ตรัสสอน ให้มีสติหายใจเข้า มีสติหายใจออก หายใจเข้ายาวก็รู้ว่าเราหายใจ
เข้ายาว หายใจออกยาวก็รู้ว่าเราหายใจออกยาว หายใจเข้าสั้นก็รู้ว่าเราหายใจเข้าสั้น หายใจออก
สั้นก็รู้ว่าเราหายใจออกสั้น ศึกษาว่าเราจักรู้ทั่วถึงกายทั้งหมดหายใจเข้า ศึกษาว่าเราจักรู้ทั่วถึง
กายทั้งหมดหายใจออก ศึกษาว่าเราจักสงบระงับกายสังขารเครื่องปรุงกาย คือ ลมหายใจ
เข้าออก หายใจเข้า ศึกษาว่าเราจักสงบระงับกายสังขารเครื่องปรุงกาย คือลมหายใจเข้าออก
หายใจออก สำหรับในข้อแรกนั้นหายใจเข้ายาวก็รู้ว่าเราหายใจเข้ายาว หายใจออกยาวก็รู้ว่าเรา
หายใจออกยาว ยาวหรือสั้นนั้นก็หมายถึงการหายใจที่เป็นไปตามปกติ หรือลมหายใจที่เป็น
ไปตามที่ตั้งใจทำให้ยาวหรือสั้น หรือเป็นไปตามการปฏิบัติ ที่ได้สติตั้งขึ้นละเอียดเข้าไปโดย

ลำดับ เมื่อกายใจสงบ ลมหายใจก็สงบไปโดยลำดับ และสอนให้กำหนดจุดสำหรับลมหายใจเข้าออกไว้ ลมหายใจเข้าก็ ๓ จุด จุดแรกก็คือปลายจมูก หรือริมฝีปากเบื้องบน จุดสองก็คือ ูระ จุดสามคือนาภีที่พองขึ้น หายใจออกนั้นก็ ๓ จุดเช่นเดียวกัน แต่นับจากนาภีที่ยุบลงเป็นจุดที่หนึ่ง ูระเป็นจุดที่สอง ปลายจมูกหรือริมฝีปากเบื้องบนเป็นจุดที่สาม กำหนดจิตตามลมหายใจเข้าไป และออกมา ตาม ๓ จุดนี้ จนเมื่อจิตรวมเข้ามาอยู่ตัวดีขึ้นแล้ว ก็เว้นเสีย ๒ จุด เอาไว้แต่จุดเดียว คือที่ริมฝีปากเบื้องบน หรือปลายจมูก กำหนดจิตอยู่ที่จุดนั้น หายใจเข้าไป กระทบปลายจมูกหรือริมฝีปากเบื้องบนก็รู้ หายใจออกออกมากกระทบก็รู้ และก็จะรู้สึกว่ หายใจเข้านั้นลมเย็นเป็นปกติ หายใจออกนั้นลมออกจะอบอุ่นขึ้น

อีกวิธีหนึ่งที่พระอาจารย์กรรมฐานท่านสอนกันในปัจจุบัน ท่านสอนให้กำหนดพุทโธ หายใจเข้าพุท หายใจออกโธ หรือจะธรรมโมสังฆโธด้วยก็ได้ หายใจเข้าธรรม หายใจออกโม หายใจเข้าสัง หายใจออกโธ หรือเพียงแค่พุทโธเท่านั้น หายใจเข้าพุท หายใจออกโธ และเมื่อจิตสงบดีแล้ว ก็จะหยุดไปเอง จิตแน่วแน่นอยู่กับอารมณ์ เป็นเหตุปัจจัย ให้เกิดความสงบ เป็นเหตุปัจจัย ให้เกิดความสุข เป็นเหตุปัจจัย ให้เกิดสัมมาสมาธิ เป็นเหตุปัจจัย ให้เกิดสมาธิหรือฌานระดับประณีต เพราะฉะนั้น การปฏิบัติของแต่ละท่าน แต่ละบุคคล จึงอยู่ที่ความพอใจ และผลที่ได้ เมื่อได้ผลคือรวมจิตได้ดีด้วยวิธีใด ก็ใช้วิธีนั้น และเมื่อปฏิบัติดังนี้ ก็จะเกิดฉันทะ คือความพอใจ เมื่อได้ฉันทะคือความพอใจขึ้นมา ลมหายใจเข้าออกก็จะละเอียดขึ้น ด้วยอำนาจของฉันทะ เมื่อปฏิบัติต่อไปก็จะได้ปราโมทย์คือความบันเทิงใจขึ้นมา ลมหายใจเข้าออก ด้วยอำนาจของปราโมทย์ ก็จะละเอียดยิ่งขึ้น จนถึงละเอียดมาก จนถึงจิตออกจากลมหายใจ

เข้าออก อุเบกขา คือ ความวางเฉย เฟื่องฟูอยู่อย่างสงบ วางลมหายใจเข้าออก เฉยคือสงบด้วยความเฟื่องฟูอยู่ และลมหายใจเข้าออกที่หยาบก็จะไม่ปรากฏ จะปรากฏนิมิต คือ เครื่องกำหนดจิต คือ แม้ลมจะสงบ แต่ว่าลมนั้นเองก็ยังเป็นเครื่องกำหนดของจิตใจ จิตใจยังกำหนดอยู่ที่นิมิตของลมหายใจ ดังนี้ เป็นการปฏิบัติในอานาปานสติ สติกำหนดลมหายใจเข้าออกโดยย่อ ที่ได้นำมาแสดงแก่ญาติโยมทั้งหลายที่มาปฏิบัติธรรมในวันนี้ ได้พิจารณา เพื่อให้เกิดเป็นแนวทางในการปฏิบัติสืบต่อไป เทศนาปริโยสานะ ในกาลเป็นที่สุดลงรอบแห่งพระธรรม ขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัย จงอำนวยการช่วยเหลือความสุขสวัสดิ์แก่ญาติโยมสาธุชน พุทธบริษัทที่มาปฏิบัติธรรม ที่วัดมัชฌันติการาม ทุกท่าน จงประสบแต่ความสุขความเจริญ ด้วยอายุ วรรณะ สุขะ พละ ปฏิภาณธนสารสมบัติจงทุกประการ เทศนาโวหารพอสมควร ได้เวลา ขอหยุดลงดังไว้เพียงเท่านี้ เหว่ ก็มีด้วยประการฉะนี้ ฯ

๔. พระธรรมเทศนาเนื่องในวันมาฆบูชา

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ
นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ
นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ

สัพพะปาปัสสะ อะกะระณัง กุสะลัสสุปะสัมปะทา
สะจิตตะปะริโยทะปะนัง เอตัง พุทธานะสาสะนันติ

ณ บัดนี้ อาตมภาพรับหน้าทิวักขนาในโอวาทปาฏิโมกข์คาถา เพื่อเป็นเครื่องประดับสติปัญญาบารมี และสร้างเสริมกุศลบุญราศีของญาติโยมพุทธบริษัททั้งหลาย ที่พร้อมใจกัน

มาบำเพ็ญกุศลเนื่องในวันมาฆบูชา ณ วัดมณีนิมิตการามแห่งนี้ ย้อนกล่าวถึงเมื่อครั้งองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้แล้ว หลังจากเสวยวิมุตติสุขอยู่ ๔๙ วัน พระองค์ท่านก็เสด็จไปยังป่าอิสิปตนมฤคทายวัน แขวงเมืองพาราณสี เพื่อแสดงธรรมโปรดปัญจวัคคีย์ทั้ง ๕ เมื่อปัญจวัคคีย์มีดวงตาเห็นธรรมแล้ว บวชเป็นพระภิกษุสงฆ์ในพระพุทธศาสนา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ให้แยกย้ายกันไป เพื่อประกาศศาสนาในที่ต่าง ๆ พระองค์ท่านก็เสด็จไปยังแคว้นมคธของพระเจ้าพิมพิสาร เพื่อที่จะโปรดองค์พระราชา ซึ่งได้มีปฏิญาณสัญญาต่อกันเอาไว้ว่า เมื่อพระองค์ท่านตรัสรู้แล้วจะกลับมาโปรด และสามารถสงเคราะห์ให้พระเจ้าพิมพิสาร พร้อมด้วยบริวารอีก ๑๑๐,๐๐๐ คน เข้าถึงความเป็นพระโสดาบัน ส่วนอีก ๑๐,๐๐๐ คนเข้าถึงพระรัตนตรัย ทำให้พระพุทธศาสนาเจริญรุ่งเรืองขึ้นเป็นอย่างมาก เมื่อพระพุทธศาสนาเจริญรุ่งเรืองขึ้น มีพระภิกษุสงฆ์มาบวชในบวรพุทธศาสนาเป็นจำนวนมากขึ้น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงเล็งเห็นวาระพิเศษ ในวันขึ้น ๑๕ ค่ำเดือน ๓ ซึ่งเป็นวันที่พระจันทร์เสวยมาฆฤกษ์ พระภิกษุสงฆ์จำนวน ๑,๒๕๐ รูป เดินทางมาประชุมรวมกันโดยไม่ได้นัดหมาย ณ เวฬุวัน ซึ่งเป็นวัดแห่งแรกในพระพุทธศาสนา พระภิกษุสงฆ์เหล่านั้นล้วนแต่เป็นพระอรหันตจีณาสพ เป็นบุคคลที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประทานการบวชให้โดยวิธีเอหิภิกขุอุปสัมปทาทั้งสิ้น เมื่อวาระสำคัญมาประจวบกันดังนี้ องค์สมเด็จพระชินสีห์บรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า จึงเห็นว่าสมควรที่จะแสดงโอวาทปาติโมกข์ตามพุทธประเพณี

คำว่า **“พุทธประเพณี”** ก็คือ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแต่ละพระองค์นั้น เมื่อตรัสรู้และเสด็จสั่งสอนประชาชนไประยะหนึ่ง จนกระทั่งมีพระภิกษุสงฆ์บวชเข้ามาใน บวรพุทธศาสนา เป็นจำนวนมากพอแล้ว องค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าแต่ละพระองค์ ก็จะ ทรงประกาศโอวาทปาติโมกข์ ซึ่งจะว่าไปแล้วก็คือหลักการในพระพุทธศาสนา เพื่อให้พระภิกษุ สงฆ์ทั้งหลายนั้น เมื่อถึงเวลาออกไปสั่งสอนประชาชน จะได้กล่าวคำสอนไปในแนวเดียวกัน ทั้งหมด โอวาทปาติโมกข์ซึ่งองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ประกาศในวันนั้น ประกอบ ด้วยเนื้อหาเป็นพระบาลีว่า ขนฺตี ปรมํ ตโป ตีติกขา แปลเป็นใจความว่า ขันติ คือความอดทน นั้นเป็นตบะอย่างหนึ่งของผู้ปฏิบัติธรรมทั้งหลาย นิพพานํ ปรมํ วทนฺติ พุทฺธา องค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้าทุกพระองค์ ล้วนแล้วแต่กล่าวถึงพระนิพพาน ว่าเป็นที่สุดแห่งธรรมของ พระองค์ท่านทั้งสิ้น น หิ ปพฺพชิตो ปรูปมาตี บุคคลที่ยังมาผู้อื่นอยู่ไม่ถือว่าเป็นบรรพชิต สมณ โหติ ปรี วิหฺรฺยณฺโต บุคคลที่ยังเบียดเบียนผู้อื่นอยู่ไม่ได้ชื่อว่าเป็นสมณะ เนื้อหาที่ กล่าวมานี้ก็คือหลักการในพระพุทธศาสนา ว่าการปฏิบัติธรรมในพระพุทธศาสนานั้นเป้าหมาย สูงสุดก็คือพระนิพพาน บุคคลที่จะไปสู่พระนิพพานได้ ต้องประกอบด้วยความอดทนและ พากเพียรเป็นอย่างยิ่ง การที่เรายังเบียดเบียน เหนียวและทำร้ายผู้อื่นอยู่ ไม่ถือว่าเป็นนักบวช นี่ คืออุดมการณ์ ของพระพุทธศาสนา เป้าหมายสูงสุดที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ ประกาศต่อพระสงฆ์ทั้งหลาย หลังจากนั้นแล้วพระองค์ท่านก็ได้ประกาศหลักการของ พระพุทธศาสนาว่า สพฺพปาปสฺส อภฺรณํ ให้เว้นจากการกระทำความชั่ว คือบาปทั้งปวง กุสลสฺสุปสมฺปทา ให้ทำความดีให้ถึงพร้อม สจิตฺตปริโยทปนํ ให้ทุกคนชำระจิตใจของตนให้ ปลอดใสจากกิเลส นี่คือหลักการของพระพุทธศาสนา ที่ทุกคนจะได้ยึดถือนำไปปฏิบัติ

การที่เราจะละเว้นความชั่วทั้งปวงนั้น ก็คือการที่ทุกคนตั้งมั่นอยู่ในศีล สมาธิ และ ปัญญา เว้นจากความชั่วในกายทุจริต ก็คือเว้นจากการฆ่าสัตว์ ลักทรัพย์ ประพฤติผิดในกาม ดื่มสุราเมรัย เป็นต้น เว้นจากการกระทำชั่วโดยจิตทุจริต ก็คือการพูดโกหก พูดส่อเสียด พูดคำหยาบ พูดวาจาไร้ประโยชน์ เว้นจากการทำความชั่วโดยมโนทุจริต ก็คือไม่คิด เบียดเบียนคนอื่น ไม่คิดฆ่าฟันคนอื่น ไม่คิดอาฆาตพยาบาทและมีความเห็นเป็นสัมมาทิฐิ นี่คือการละเว้นจากความชั่วทั้งปวง คือเว้นจากความชั่วด้วยกาย ด้วยวาจา ด้วยใจนั่นเอง ส่วนการทำความดีให้ถึงพร้อมก็เป็นสิ่งที่ตรงกันข้าม ก็คือต้องทำความดีด้วยกาย ด้วยวาจา ด้วยใจเช่นกัน ก็คือกายของเราไม่ฆ่าสัตว์ ไม่ลักทรัพย์ ไม่ประพฤติผิดในกาม ไม่ดื่ม สุราเมรัย วาจาของเราไม่โกหก ไม่ส่อเสียด ไม่พูดคำหยาบ ไม่พูดสิ่งที่ไร้ประโยชน์ ใจของเรา ไม่คิดอาฆาตพยาบาทผู้อื่น ไม่คิดโลภอยากได้ของเขาจนเกินพอดี และมีความเห็นเป็น สัมมาทิฐิ สิ่งทั้งหลายเหล่านี้ก็คือการประกอบ ด้วยกายสุจริต วาจาสุจริตและมโนสุจริตนั่นเอง ในส่วนของการชำระจิตใจของตนให้ผ่องใสจากกิเลส นั้น จะว่าไปแล้วก็เป็นเป้าหมายของการที่ เราเข้ามาปฏิบัติธรรมในพระพุทธศาสนา เพียงแต่ว่าญาติโยมทั้งหลายสามารถชำระจิตใจให้ ผ่องใสได้ในระดับใดเท่านั้น การที่เราจะชำระจิตใจให้ผ่องใสจากกิเลสทั้งปวง ซึ่งประกอบไป ด้วยโลภะ ความโลภอยากได้เกินพอดี โทสะความโกรธแค้นอาฆาตพยาบาทผู้อื่น ราคะความ ผูกพันอยู่ด้วยรูปสวय เสี่ยงเพราะะ รสอร่อย สัมผัสระหว่างเพศ และโมหะความลุ่มหลงมัวเมา คิดอยู่ว่าเราจะไม่ตาย เป็นต้น

การที่เราจะละเว้นจากโลภะได้ ก็คือการที่เราประกอบกอบบุญการกุศล นั่นคือการให้ ทานในวาระต่าง ๆ นั่นเอง อย่างเช่นว่าวันนี้ ญาติโยมทั้งหลายเดินทางมายังวัดท่าขนุนแห่งนี้ ท่านทั้งหลายก็ได้นำเอาข้าวปลาอาหาร ตลอดจนเครื่องสังฆทานมา เพื่อถวายให้แก่พระภิกษุ สามเณรในพระพุทธศาสนา สิ่งทั้งหลายเหล่านี้ กว่าญาติโยมจะหามาได้ ก็ต้องสละเงินทองที่ ตนเองหามาด้วยความเหน้อยยาก ไปซื้อ ไปหา ไปปรุงขึ้นมา แล้วก็นำมาถวายต่อพระภิกษุสงฆ์ ในพระพุทธศาสนา สิ่งที่เราหามาโดยยาก เรายังสละออกได้ ก็แปลว่าเราสามารถตัด ความโลภในใจไปได้ส่วนหนึ่ง ถ้าหากว่าเราทำบ่อย ๆ ทำเป็นประจำ ทำจนเคยชิน การที่จะตัด ความโลภด้วยทานสำหรับเราก็เป็นเรื่องง่าย ถ้าหากว่าท่านที่ไม่สามารถที่จะกระทำได้ เพราะว่าไม่เคยชินกับการกระทำทั้งหลายเหล่านี้ ญาติโยมก็จะเห็นว่า เขาทั้งหลายเหล่านั้น แม้แต่จะใส่บาตรก็คิดแล้วคิดอีก จะสละปัจจัยไทยธรรมสักเล็กน้อย เพื่อประกอบกอบบุญ การกุศลใด ๆ ตาม ที่เราเคยไปเรียไร ไปบอกบุญ ก็คิดแล้วคิดอีกว่าจะทำหรือไม่ทำ เพราะว่า

จิตใจประกอบไปด้วยมัจฉริยะ คือความตระหนี่ถี่เหนียว สละออกได้ยากก็แปลว่าท่านทั้งหลาย ที่กระทำให้เหล่านี้นี้ได้โดยง่าย เพราะว่าเราทำจนเคยชิน คำว่าเคยชินในทางพระพุทธศาสนา นั้น ก็คืออารมณ์ใจของเราทรงตัวอยู่ในการให้ทานจนเป็นปกติ ก็แปลว่าความโลภจะอยู่ในใจของเราได้น้อยมาก เราก็ได้กระทำการตัดความโลภตามท้องถื่นสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้สั่งสอนเอาไว้ การที่เราจะตัดรากคือความผูกพันอยู่ในรูปสวय เสียงไฟเราะ กลิ่นหอม รสอร่อย และสัมผัสระหว่างเพศนั้น

พระพุทธเจ้าท่านทรงสอนเอาไว้ว่า ราคะนั้น เราจะตัดด้วยกองกรรมฐานหลายกองด้วยกัน ได้แก่ กายคตานุสติ การที่เราระลึกถึงความเป็นจริงของร่างกายนี้ ว่าไม่ได้สวยงามอย่างแท้จริง เป็นเพียง ผิวน้ำลอยตาอยู่ชั้นหนึ่งเท่านั้น แต่ได้หนังของ เราลงไปก็ประกอบไปด้วยเลือด ประกอบไปด้วย น้ำเหลือง ประกอบไปด้วยไขมัน มีเส้นเอ็น มี กระดูก ถ้าหากว่ายกมาเป็นส่วน ๆ เราเห็นก็เกิด ความรังเกียจมาก แม้กระทั่งเลือดของเราเองที่ออกมาจากร่างกาย เราก็ต้องรีบเช็ดรีบล้าง เพราะว่าเรา รังเกียจ ดังนั้นไม่ว่าตัวเราหรือว่าตัวของคนอื่น ก็ ประกอบไปด้วยอวัยวะภายใน ภายนอก ใหญ่น้อย ทั้งปวง มีสภาพน่าเกลียดเป็นปกติ แต่เอาหนังชั้นหนึ่งมาห่อมาหุ้มลงไป เราก็ไปหลงติดอยู่แค่ เปลือกด้านนอก แล้วเข้าใจว่าสวยงาม เป็นต้น เรื่องทั้งหลายเหล่านี้ ต้องใช้ปัญญาเข้ามาช่วย จึงจะสามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจน ลำดับต่อไป ท่านให้ใช้สุกขกรรมฐาน คือการพิจารณา ชากศพที่ตายไปแล้ว วันหนึ่งบ้าง สองวันบ้าง สามวันบ้าง เจ็ดวันบ้าง หรือว่าชากศพทั้งหลาย ที่โดนหัน โดนสับ โดนฟัน เป็นชิ้น เป็นท่อน หรือว่าชากศพที่กำลังมีหมูนอน มีสัตว์ทั้งหลายกัดกินอยู่ เป็นต้น เราก็จะเห็นว่าสภาพร่างกายนี้ เต็มไปด้วยความโสโครก น่าเหม็น เป็นปกติ ในเมื่อเราเห็นความเป็นจริง ก็จะเกิดความเบื่อหน่าย ทั้งในร่างกายนี้และร่างกาย คนอื่น จิตก็จะถอนออกมา จากความยินดีในกามราคะโดยปริยาย สำหรับคนรุ่นใหม่ที่ไม่มี ป่าช้าผิติดเหมือนสมัยเก่า ๆ นั้น ท่านทั้งหลายก็สามารถเห็นสิ่งเหล่านี้ได้ ก็คือตามท้องตลาด ที่มีเจียงขายหมู ขายเนื้ออยู่ สิ่งที่เขาสับ เขาฟัน นั้นเป็นชิ้นเป็นท่อนนั้น ลักษณะก็เหมือน

เช่นเดียวกับร่างกายของเราตัวเอง เพียงแต่ว่านั้นเป็นร่างกายของสัตว์เดรัจฉาน ที่ประกอบไปด้วยเลือด น้ำเหลือง น้ำหนอง มีอวัยวะภายใน ภายนอกที่น่าเกลียด เราก็มานึกเปรียบเทียบกับสภาพร่างกายของเราว่า ความจริงก็เป็นเช่นนั้น ร่างกายของคนอื่นที่เรารักใคร่ยินดีก็เป็นเช่นนั้น สิ่งทั้งหลายเหล่านี้ เป็นเพียงสภาพหลอกตาอยู่เบื้องนอก ทำให้เราทั้งหลายไปหลงยึดติดอยู่ และท้ายที่สุดก็ไปยึดว่าตัวกูของกู คนทุกอย่างรอบข้างก็ต้องเป็นของกูไปด้วย การที่เรายึดติดเช่นนี้ สภาพจิตของเราก็มัวหมอง ไม่แจ่มใส แต่ถ้าหากว่าเราพิจารณาบ่อย ๆ สามารถที่จะละ จะวางได้ เราทั้งหลายก็จะชำระจิตใจของตน ให้ผ่องใสจากราคะ ซึ่งเป็นอกุศลมูลใหญ่ตัวนี้ลงได้อีกส่วนหนึ่ง

ในด้านของโทสะนั้น ท่านบอกว่าให้เจริญเมตตาเป็นปกติ ก็คือมีความเห็นว่า สรรพสัตว์ทั้งหลายก็ดี ตลอดจนกระทั่งคนเราทั้งหลายก็ดี ล้วนแล้วแต่เป็นเพื่อนร่วมทุกข์ เกิด แก่ เจ็บตาย ด้วยกันทั้งหมดทั้งสิ้น ไม่มีใครที่อยากจะทำในสิ่งที่ไม่ดี แต่การที่เขากระทำสิ่งที่ไม่ดีต่าง ๆ ด้วยกาย ด้วยวาจา ด้วยใจ แล้วทำให้เราไม่พอใจ ไม่ชอบใจ เกิดความโกรธเขาขึ้นมาขึ้น เขาไม่ได้มีเจตนาที่จะกระทำอย่างนั้นเลย ที่เขากระทำสิ่งเหล่านั้น ก็เพราะเขาเห็นว่าสิ่งเหล่านั้นดีเขาถึงได้กระทำ เพราะว่าปัญญาของเขาน้อยจึงเห็นผิดเป็นชอบ

กระทำในสิ่งที่ไม่ดี โดยคิดว่าดี ถ้าหากเราเห็นว่า เป็นธรรมดาของบุคคลที่มีจิตใจต่ำ เขาทั้งหลายเหล่านั้นย่อมกระทำในสิ่งที่ไม่ดีเป็นปกติ เห็นคำว่า “ธรรมดา” ได้ เราก็จะรู้สึกว่า โอหนอ... เป็นปกติของเขาเหล่านั้นที่จะกระทำ เขาไม่รู้ว่าการกระทำนั้น สร้างความเดือดร้อนให้แก่ตนเองและคนอื่นมากแค่ไหน เราจะไปโกรธไปเกลียดเขา หรือไม่โกรธไม่เกลียดเขา เขาเองก็สร้างทุกข์สร้างโทษให้กับตนเองมากพอแล้ว แล้วเราจะไปโกรธไปเกลียดเขา เพื่อเพิ่มทุกข์เพิ่มโทษให้กับตัวเขา ตลอดจนกระทั่งทำให้กำลังใจของเราเสียไปทำไม? ถ้าเรารู้จักใช้ปัญญาพิจารณาตรองนี้เพิ่มเติมขึ้น โทสะของเราก็จะค่อย ๆ ลดน้อยถอยลงจากจิตใจของเรา ก็ทำให้เราทั้งหลายสามารถชำระจิตใจผ่องใสจากโทสะได้อีกส่วนหนึ่ง ในส่วนของโมหะที่เป็น

รากเหง้าของอกุศลใหญ่อยู่ในใจของเรานั้น ถ้าเราสามารถชำระในเรื่องของโลภะ โทสะ ให้เบาบางลงได้ โมหะก็จะหมดกำลังไปเองโดยปริยาย ก็แปลว่าเราได้กระทำตามที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้สั่งสอนเอาไว้ ในเรื่องของการปฏิบัติชำระจิตใจของตนให้พ้นจากกิเลส สิ่งทั้งหลายเหล่านั้นเป็นส่วนหนึ่งของโอวาทปาติโมกข์ ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ตรัสเอาไว้ และพระองค์ท่านก็ยังได้ย้ำในตอนท้ายว่า เจตพุทธธานสาสน์ ก็คือองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทุกพระองค์ ล้วนแล้วแต่สั่งสอนอย่างนี้ ก็คือสอนให้ทุกคนละจากความชั่ว กระทำแต่ความดี ชำระจิตใจของตนให้พ้นจากกิเลส เพื่อที่เราจะได้เข้าถึงความสุขทั้งในปัจจุบัน ในอนาคต และความสุขสูงสุดที่จะพึงมีได้

ความสุขในปัจจุบันของเราก็คือ เราเป็นบุคคลที่มีโลภะ โทสะ โมหะเบาบางลง ไม่ว่าจะทำอยู่ที่ใดเราก็คือเป็นผู้ที่มีความสุข มีความเยือกเย็นใจ บุคคลรอบข้างที่อาศัยอยู่ใกล้เราก็อพลอยได้รับความสุขความเยือกเย็นไปด้วย นี่คือประโยชน์สุขในปัจจุบัน ส่วนประโยชน์สุขในอนาคตก็คือ หากว่าเราหมดอายุขัยตายลงไป สิ่งทั้งหลายที่เรากระทำมานั้น ก็ส่งผลให้เราไปเป็นเทวดา เป็นนางฟ้า หรือเป็นพรหมได้ เพราะว่าใจของเราเกาะความดีเป็นปกติ เมื่อถึงเวลาก็ยอมก้าวเข้าไปสู่สุคติตามที่เราหวังได้ ส่วนประโยชน์สุขสูงสุดนั้น สำหรับคนที่ประกอบไปด้วยศีล สมาธิ และปัญญาเป็นอย่างมาก คือสามารถรักษาศีลทุกสิกขาบทให้บริสุทธิ์บริบูรณ์ ไม่ล่วงศีลด้วยตนเอง ไม่ยุยงส่งเสริมให้ผู้อื่นกระทำ และไม่ยินดีเมื่อเห็นผู้อื่นละเมิด

ศีล เป็นต้น เป็นผู้ที่สามารถสร้างเสริมสมาธิของตนเอง ให้ทรงฌานระดับใดระดับหนึ่งได้ มีฌานที่ ๑ - ๒ - ๓ - ๔ เป็นต้น และเป็นผู้ที่มีปัญญาเห็นว่า สภาพร่างกายนี้หาความดีไม่ได้ โลกเรานี้หาความดีไม่ได้ หมดยากที่จะเกิดมาพบกับความทุกข์ยากลำบากเช่นนี้ต่อไปอีก เขาทั้งหลายเหล่านั้นก็จะก้าวล่วงเข้าสู่กระแสพระนิพพาน ได้รับประโยชน์สูงสุดตามที่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ประกาศอุดมการณ์ไว้ในวันมาฆบูชานั่นเอง ญาติโยมทั้งหลายที่มาทำบุญวัดมัจฉานติการามเนื่องในวันมาฆบูชา นี้ นอกจากท่านทั้งหลายจะได้ถวายทานแล้ว ท่านทั้งหลายยังได้กระทำในสิ่งที่เป็นพุทธานุชา ธรรมบูชา สังฆบูชา คือ การที่ทางวัดนั้นได้จัดให้มีงานบุญประจำปีปิดทองหลวงปู่อ่อน ญาณเดโช หลวงพ่อโสธร หลวงพ่อวัดไร่จิง ที่หน้าพระอุโบสถ เพื่อให้พวกเราได้ทำการปิดทองถวายเป็นพุทธานุชา ธรรมบูชา สังฆบูชา ส่วนหนึ่ง และภายในดินนี้ยังมีการเวียนเทียนและตามประทีปเพื่อถวายเป็นพุทธานุชา ธรรมบูชา สังฆบูชาอีก เมื่อท่านทั้งหลายได้สร้างบุญใหญ่ทั้งหลายเหล่านี้ ก็คือการประกอบด้วยทาน ด้วยศีล ด้วยภวานานั่นเอง ท่านทั้งหลายก็จะสามารถก้าวเข้าไปถึงความเจริญ ในสิ่งที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ตรัสไว้ว่า เราเป็นผู้ละเว้นจากความชั่วทั้งปวง เป็นผู้ที่กระทำ ความดีให้ถึงพร้อมทั้งกาย วาจา และใจ และท้ายที่สุดก็คือเราชำระจิตใจให้ผ่องใสจากกิเลส ก็คือการชำระความโลภด้วยการให้ทาน ชำระความโกรธด้วยการรักษาศีลและเจริญเมตตา ชำระความหลงด้วยการใช้ปัญญา มีสติรู้เท่าทันสภาพความเป็นจริงในร่างกายนี้ ไม่ไปยึด ไม่ไปถืออีก ท่านทั้งหลายก็จะได้ชื่อว่าเป็นผู้ที่ได้ดื่มกินในรสพระธรรม ซึ่งองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงตรัสรู้มาเมื่อ ๒,๖๐๐ กว่าปีมาแล้วนั่นเอง เทศนาว่า ท้ายสุด แห่งพระธรรมเทศนา อาตมภาพขอตั้งสัตยาธิษฐาน อาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัย อันประกอบด้วย พระพุทธ พระธรรมและพระสงฆ์ เป็นประธาน มีบารมีของหลวงปู่อ่อน ญาณเดโช อดีตเจ้าอาวาสรูปแรกของวัดมัจฉานติการามแห่งนี้เป็นที่สุด ขอได้โปรดดลบันดาลให้เกิด ความสุขสวัสดิ์พิพัฒนามงคล สมบูรณ์พูนผลแก่ญาติโยมพุทธศาสนิกชน ณ สมาคมนี้จงทุก ประการ อาตมภาพรับทานวิสาขนาในโอวาทปาติโมกข์กถา ก็สมควรแก่เวลา จึงขอสมมติยุติ พระธรรมเทศนาลง ดงไว้แต่เพียงเท่านี้ เอิ๊ว ก็มีด้วยประการฉะนี้ ๕

๕. พระธรรมเทศนา เรื่องการบำเพ็ญทักษิณานุปทาน

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ

เปตานิ ทกฺขิณํ ทชฺชา ปุพฺเพ กตมฺนุสฺสรนติ

บัดนี้ จักแสดงพระธรรมเทศนา อนุโมทนากุศลราศีที่คณะท่านเจ้าภาพในฐานะภรรยา และบุตรธิดาของ **คุณโยมทองสุข จวงจำเริญ** ผู้ล่วงลับ ได้มีจิตเป็นกุศลเพื่อจะสนองคุณอุทิศ บุญส่งให้ท่าน จึงได้จัดงานบำเพ็ญกุศลศพขึ้นโดยจัดให้มีการสวดพระอภิธรรม เป็นจำนวน ๕ คืน ทั้งนี้ด้วยแรงแห่งความกตัญญูเป็นเหตุบันดาลใจหวังจะให้ท่านได้รับความสุขในสถานที่เกิดนั้น ๆ แม้จะตระหนักดีว่า เมื่อท่านยังมีชีวิตอยู่ได้สร้างแต่สิ่งซึ่งเป็นกุศลคุณงามความดีไว้มากทั้งประโยชน์ส่วนตน ส่วนรวม จนได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์เพื่อประดับเกียรติ จากเจ้าฟ้าเจ้าแผ่นดิน ถือเป็นเรื่องที่น่าภาคภูมิใจ ปลาบปลื้มใจของครอบครัว เป็นอย่างยิ่ง ซึ่งภรรยาและบุตรธิดาของท่านผู้วายชนม์นั้นต่างเชื่อมั่นว่าท่านจักต้องสถิตอยู่ในสรวงสวรรค์อย่างแน่แท้ แต่ด้วยแรงกตัญญูดังกล่าวแล้วพร้อมทั้งความดีของท่าน ได้ช่วยเป็นพลังให้ท่านเจ้าภาพจัดงานบำเพ็ญกุศลศพเป็นเวลาถึง ๕ คืนด้วยกันถือได้ว่าเป็นการเทิดทูนบูชาพระคุณ และเป็นการอนุ鞠ท่านให้ประสบความสุขยิ่งขึ้นนับว่าท่านเจ้าภาพได้ปฏิบัติตนสอดคล้องต้องกับพระพุทธภาษิต ที่ได้ยกขึ้นตั้งไว้ ณ เบื้องต้นว่า เปตานิ ทกฺขิณํ ทชฺชา ปุพฺเพ กตมฺนุสฺสรํ แปลว่า เมื่อนี้มาถึงท่านผู้ล่วงลับไปแล้ว ก็ควรจะบำเพ็ญกุศลอุทิศไปให้ท่าน งานบำเพ็ญกุศลครั้งนี้จัดขึ้นด้วยจุดประสงค์หลัก ๓ ประการ คือ

๑. เพื่อเทิดทูนคุณงามความดีของท่าน

๒. เพื่อแสดงความกตัญญูกตเวทีในฐานะลูกหลานที่ดี

๓. เพื่ออุทิศกุศลส่งไปเสริมความความสุขให้แก่ท่านอีกส่วนหนึ่ง

การกระทำของบุตรธิดาในครั้งนี้อถือเป็นการประกาศเกียรติคุณของตนเองอีกส่วนหนึ่งไว้ได้ทำหน้าที่ของตนเองอย่างสมบูรณ์แบบและเป็นการทำตระกูลนี้ให้มีชื่อเสียงสูงส่งยิ่งขึ้นสมกับคำประพันธ์ที่ว่า มีภรรยาดี ลูกดี เป็นศรีสง่าหน้าญาติวงศ์พงศ์พงศ์วงศ์วงศ์วงศ์ ถึงเพื่อนญาติมิตรสหายที่ใกล้ไกล ก็พอใจสรรเสริญเจริญพร

บัณฑิตท่านว่าตระกูลไหนที่พ่อแม่มีลูกดี พ่อแม่นั้นก็นับว่าเป็นผู้มีบุญ ลูกคนไหนได้พ่อแม่ดีลูกคนนั้นก็นับว่าเป็นคนมีวาสนา ทั้งหมดก็ล้วนอาศัย บุญเพกตบุญญา คือบุญเก่าที่ได้สร้างในชาติปางก่อนเป็นสำคัญ และพร้อมกับความดีที่ได้บำเพ็ญในชาติปัจจุบันเข้าช่วยสนับสนุนด้วย ท่านสาธุชนทั้งหลาย เป็นสัจธรรมความจริงที่ว่า ทุกคนที่เกิดมาแล้ว สุดท้ายปลายทางของชีวิตก็คือความตายไม่มีใครจะอยู่ค้ำฟ้า โลกนี้จึงเปรียบเสมือนบ้านเช่า ธรรมดาบ้านเช่า เมื่อผู้เช่าหมดสัญญาแล้วก็ต้องย้ายไปหาที่อื่นอยู่ต่อไปใหม่ สิ่งของทั้งหลายที่ประจำบ้านเช่าต้องอยู่ที่เดิมผู้เช่าจะถือกรรมสิทธิ์นำไปหาได้ไหม นอกจากของตัวเท่านั้น วันใดคนเราเมื่อจากโลกนี้ไปแล้ว ก็เหมือนจากบ้านเช่า บรรดาทรัพย์สินทุกชนิดก็ต้องทิ้งไว้ในโลกนี้ในลักษณะจำยอม ส่วนสมบัติส่วนตัวอันได้แก่กรรม คือ ความดีและความชั่วที่ตัวทำไว้ก็จะตามติดไปสู่ภพหน้าได้ สมกับที่ท่านว่า สยัม กตานิ บุญญานิ ตมิตตัม สมปรายกัม แปลว่า บุญที่ทำไว้ด้วยตนเองจะเป็นมิตรติดตามไปในภพภพหน้า

ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า กรรมเป็นเรื่องสำคัญยิ่งกว่าสมบัติภายนอกมากนัก เหตุนี้จึงไม่ควรประมาทในชีวิต ควรรีบบำเพ็ญกิจคือบุญกุศล เตรียมตัวเตรียมใจไว้เสียแต่เนิ่น ๆ การเตรียมตัวนั้นโบราณบัณฑิตท่านวางหลักไว้ ๔ ประการ คือ ๑. รักษาหน้าที่อย่างเคร่งครัด ๒. ตัดความอหังการ ๓. ไร้ความกังวล ๔. สนใจธรรมะ

อธิบายย่อ ๆ ว่า ข้อที่ ๑ รักษาหน้าที่อย่างเคร่งครัดนั้นหมายความว่า ทุกคนมีหน้าที่ด้วยกันทั้งนั้น เช่นเป็นพ่อ แม่ ทหาร ตำรวจ นักบวช เป็นราษฎร ใครมีหน้าที่อย่างไรก็พยายามทำหน้าที่นั้นให้เรียบร้อยทุกประการ ข้อที่ ๒ ตัดความอหังการ หมายถึงเมื่อเข้าสู่วัยชราแล้วต้องหมั่นสร้างบุญกุศล พยายามละความอหังการในทรัพย์สมบัติ ตลอดจนบุตรธิดา ข้อที่ ๓ ไร้ความกังวล คืออย่าไปกังวลกับร่างกายเกินไป เช่นเรื่องความแก่ ความเจ็บไข้ได้ป่วย จนเป็นเหตุให้เกิดความเสียใจกินไม่ได้นอนไม่หลับ ผลสุดท้ายจะทำให้แก่เกินวัยหรือที่เจ็บน้อยก็จะเจ็บมาก เพราะเสียกำลังใจ ข้อที่ ๔ สนใจธรรมะ เพราะธรรมะเป็นยาใจเป็นแสงสว่างที่จะส่องวิถีชีวิตให้เจริญก้าวหน้าต่อไปได้ พร้อมทั้งเป็นยานพาหนะที่สามารถจะนำพาไปสู่สวรรค์ นิพพานได้อีกด้วย

ผู้ที่ได้เตรียมตัวโดยตั้งอยู่ในหลัก ๔ ประการนี้แล้ว ก็หวังว่าอนาคตของผู้นั้นจะสมบุญด้วยความสุขตลอดไป

อนึ่งในการบำเพ็ญกุศล
พระราชทานเพลิงศพของ
คุณโยมทองสุข จวงจำเรียว
ผู้ล่วงลับ ไปนั้น ในขณะนี้ท่าน
ได้สอนสาธุชนไว้ว่า ดวงตากลม
เคยคมวาวต้องมาขุนขาวเป็น
ฟางผ้า ฟันเคยเรียบเหมือน
ระเบียบมูกตาต้องกลายกลับ
มาเหลือแต่เหงือกแดง ๆ อีก
เส้นผมที่เคยดำลึบต้องกลาย
กลับมาแลดูขาวเป็นแป้ง ผิวเคยตึงประหนึ่งผิวแดงต้องมาเหี่ยวแห้งไม่จำเรียว নয়หน้าตา

สรุปใจความตามที่คณะท่านเจ้าภาพได้รวมจัดงานบำเพ็ญกุศลพระราชทานเพลิงศพ
คุณโยมทองสุข จวงจำเรียว ด้วยแรงแห่งความรักและความกตัญญูทดแทนนี้ ด้วยความ
ปรารถนาดีที่จะให้ท่านได้รับความสุขยิ่งขึ้นไปอีกตามวิสัย ด้วยบุญกุศลที่บำเพ็ญนี้ก็จะเป็
นพลังบันดาลให้ท่านได้รับสุขสมประสงค์ อนึ่งเนื่องจากทุกคนที่เกิดมา จำต้องจากโลกนี้ไปใน
ที่สุด ฉะนั้นจึงต้องเตรียมตัวหาที่พึ่งต่อไปในภายหน้าด้วยการสร้างบุญกุศลคุณงามความดีไว้
ให้ปรากฏดังพุทธพจน์แห่งองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ว่า สุโข บุญยสุส อุดจโย บุญนา
สุขมาให้ อันเป็นไปเพื่อจะได้เตรียมตัว เตรียมใจไว้ไม่ประมาทในสังขารธรรม เช่นนี้แล้วก็มีหวังว่า
อนาคตของผู้นั้นจะต้องแจ่มใส หากวาสนาบารมีแก่กล้าก็จะประสบสุขชั้นยอด คือ มรรค
ผล นิพพาน

ขออำนาจกุศลบุญราศีที่คณะท่านเจ้าภาพซึ่งมีภรรยาและบุตรธิดาพร้อมทั้งปิยะมิตร
ได้รวมกันบำเพ็ญกุศลพระราชทานเพลิงศพครั้งนี้ จงเป็นผลดลบันดาลให้ **คุณโยมทองสุข
จวงจำเรียว** ประสบสุขในสรวงสวรรค์ สมดังความประสงค์จงทุกประการ และขอให้ท่าน
เจ้าภาพทุกท่านพร้อมทั้งสาธุชนทั้งหลายในสมาคมนี้ จงเจริญศรัทธาวิริยอุตสาหะพัฒนา
สมบุรณ์พูนผล ในสิ่งที่ตนปรารถนาจงทุกประการ รับประทานวิสัยนาพระธรรมเทศนา ตาม
สมควรแก่เวลา ขออุทิศพระธรรมเทศนาลงดวงไว้แต่เพียงเท่านี้ เอิ๋ว ก็มีด้วยประการฉะนี้ ฯ

พิธีบำเพ็ญกุศลสัตตมวารครบ ๗ วัน

พระพุทธนิสารโสมณ (เดช กตปุณฺโณ)

อดีตเจ้าอาวาสวัดมัชฌันติการาม

ณ ศาลาปฏิบัติธรรม วัดมัชฌันติการาม แขวงวงศ์สว่าง เขตบางซื่อ

กรุงเทพมหานคร

วันศุกร์ที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๖๔ เวลา ๑๘.๐๐ น.

พระพรหมมุนี วัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร ประธานในพิธี
พระธรรมกิตติเมธี วัดราชาธิวาสวิหาร องค์แสดงธรรม

รายนามพระสงฆ์ทรงสมณศักดิ์ทักษิณานุประทาน

๑. พระธรรมธัชมุนี	วัดปทุมวนาราม
๒. พระธรรมวิสุทธิธารจารย์	วัดบวรนิเวศวิหาร
๓. พระเทพเจติยาจารย์	วัดโสมนัสวิหาร
๔. พระเทพปัญญาโมลี	วัดอาวุธวิกสิตาราม
๕. พระธรรมวชิรญาณ	วัดบวรนิเวศวิหาร
๖. พระเทพญาณวิศิษฐ์	วัดปทุมวนาราม
๗. พระเทพดิลก	วัดปทุมวนาราม
๘. พระเทพวิสุทธิญาณ	วัดราชาธิวาสวิหาร
๙. พระราชวรจารย์	วัดบวรมงคล
๑๐. พระราชสารสุธี	วัดตรีทศเทพ

ประมวลภาพพิธีบำเพ็ญกุศลสัตตมวาร ครบ ๗ วัน

พระธรรมเทศนาสัตตมวาร ครบ ๗ วัน
พินิจำเพัญกุศลพระพุทฺธิสารโสภณ (เดช กตปุณฺโณ)

โดย พระธรรมกิตติเมธี ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดราชาธิวาสวิหาร
ประธานศูนย์พิทักษ์พระพุทธศาสนาแห่งประเทศไทย

ขอโอกาส ก่อนที่จะแสดงพระธรรมเทศนา ขอนำสังเวคะกถาที่แต่งขึ้นมาเฉพาะ ถวาย
ท่านเจ้าคุณ พระพุทฺธิสารโสภณ (เดช กตปุณฺโณ) เป็นเบื้องต้น

กตปุณฺโณบรรตเถโร	พหุมุปีปฺปญฺญมากโร
สุภโต สีสสมฺปนฺโน	วรสมฺปายิกํ กโต
อจิรวตฺถํ กาโย	อาคโตว ปจฺจาคโต
อมตํ จิปปิ เม วาโส	ปาปฺณาตุ ขยํ วรํ ฯ

พระเถระนามว่า กตปุณฺโณ	ได้สร้างบุญอีกใจไว้ก่อนแล้ว
มีศีลวัตรตรงงามพริ้งเพไลแพรว	กลับไปแล้วสู่สัมปรายภพ
โอ้กายนี้มีธรรมไม่เที่ยงหนอ	มาแล้วก็กลับไปด้วยสงบ
ขอเจ้าคุณจงได้พล้นพานพบ	สุขสงบอมตะโดยพล้นเทอญ ฯ

นโม ตสฺส กวโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส

นโม ตสฺส กวโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส

นโม ตสฺส กวโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส

มวณญญสฺส ปุณฺณสฺส น มตฺตํ อาคมิสฺสติ

อุทฺทปิณฺฑํ นิปาเตน อุทฺทกฺกโมปิ ปูริติ

อาปุริติ ธีโร ปุณฺณสฺส โลกํ โลกํปิ อาจินฺนติ ฯ

บัดนี้ จักได้รับประทานแสดงพระธรรมเทศนาในกตปุญญกล่าวด้วยเรื่องบุคคลผู้ได้สั่งสมบุญไว้แล้ว เพื่อเป็นเครื่องฉลองศรัทธาอนุโมทนาบุญ ที่คณะสงฆ์วัดมัชฌันติการามหรือวัดน้อย วงศ์สว่าง พร้อมจิตพร้อมใจกันจัดงานถวายท่านเจ้าคุณพระพุทธิสารโสภณ (เดช กตปุญโญ) ซึ่งในการบำเพ็ญกุศลทักษิณานุประทาน สัตตมวารครั้งนี้ ก็มีพระเดชพระคุณพระพรหมมุนี เจ้าอาวาสวัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร กรรมการมหาเถรสมาคม เป็นประธาน พร้อมด้วยคณะญาติโยม ซึ่งมีคุณโยมทิพวรรณ เจนประวิทย์ ผู้อำนวยการเขตบางซื่อ แล้วยังมี คุณโยมสพรั่งพร จุลละสุขุม ประธานสภาวัฒนธรรมเขตบางซื่อ และเจ้าของภัตตาคารวิเศษไถ่อย่างนางสาวจำเนียร นนหมิตร ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดมัชฌันติการาม พร้อมด้วยคณะทุกท่าน ได้มาพร้อมจิตพร้อมใจกัน เพื่อสร้างบุญกุศล เป็นบุญเสริมอุทิศถวายท่านเจ้าคุณพระพุทธิสารโสภณ (เดช กตปุญโญ) พร้อมกันนั้นก็ยังมีญาติมิตรศิษยานุศิษย์ มาพร้อมเพรียงกัน จัดบำเพ็ญกุศลทักษิณานุประทาน อุทิศถวายท่านเจ้าคุณพระพุทธิสารโสภณ (เดช กตปุญโญ) เปรี๊ยญธรรม ๓ ประโยค นักธรรมชั้นเอก Degree of Doctor Philosophy in Education หรือ PHD Education คาดว่าคงจะเป็นจากมหาวิทยาลัยปัญญาบ เพราะท่านไปอยู่ที่นั่น ประเทศสาธารณรัฐอินเดีย

ในวาระที่ท่านได้ถึงมรณภาพมาครบสัตตมวารคือ ๗ วัน ท่านเจ้าคุณพระพุทธิสารโสภณ (เดช กตปุญโญ) ท่านเกิดในสกุลที่มีศรัทธาในพระพุทธศาสนาอย่างหนักแน่น จึงได้บวชอุทิศตนมาตั้งแต่เป็นสามเณร อยู่ครองเพศบรรพชิตมาจนถึงวาระสุดท้ายแห่งชีวิต ทำหน้าที่การทำงาน งานคณะสงฆ์ ได้ครองตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดมัชฌันติการาม ทำให้วัดนี้ได้รับการพัฒนางดงามขึ้น ด้านการศึกษาก็ได้ดำรงตำแหน่งคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย และในบั้นปลายของการทำงาน ยังได้ดำรงตำแหน่งรองอธิการบดีฝ่ายกิจการต่างประเทศมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เท่าที่ทราบงานจิตอาสาสำคัญท่านเป็นรองประธานกรรมการศูนย์พิทักษ์พระพุทธศาสนาแห่งประเทศไทย มุ่งมั่นตั้งใจทำงาน

ด้วยความทุ่มเทเสียสละอย่างน่ายกย่องสรรเสริญ นอกจากที่วามานแต่ที่สำคัญ ๆ แล้วนั้น ยังมีกิจกรรมอื่น ๆ อีกมากที่ท่านได้สร้างสรรค์ไว้ เช่น ท่านชักชวนญาติโยมไปสร้างวัดไทยที่รัฐปัญจาบ ประเทศสาธารณรัฐอินเดีย จัดหาทุนไปพัฒนาวัดในถิ่นฐานบ้านเกิดในจังหวัดสกลนคร และยังได้ลงมือสร้างศาลาปฏิบัติธรรมหลังนี้ไว้ โดยชักชวนโยมผู้มีจิตศรัทธาสร้างขึ้นอย่างสวยงาม และท่านก็ได้ใช้ในโอกาสนี้พอดี ถึงแม้จะยังไม่เสร็จสมบูรณ์ แต่ผู้เทศน์ก็เชื่อมั่นและคาดหวังว่า เจ้าอาวาสรูปต่อไป อาจจะเป็นท่านผู้รักษาการเจ้าอาวาสท่านเจ้าคุณราชธีรสารมุนี ถ้าจะเป็นเจ้าอาวาสต่อไปก็ต้องพร้อมที่นำพาญาติโยมสาธุชนผู้มีจิตศรัทธาว่า จะไม่ทอดทิ้งหายไป ร่วมกันสร้างสรรค์งานชิ้นนี้ให้สำเร็จลงได้เป็นแน่แท้

ท่านเจ้าคุณ ฯ นั้นด้านวัตรปฏิบัติในกรอบแห่งพระพุทธศาสนา ท่านวางตนอย่างน่ารักหนักแน่น น่าเคารพนับถือของศิษยานุศิษย์ และพระภิกษุสามเณร ทั้งภายในวัดและภายนอกวัด ได้มีความประพฤติสงบเรียบร้อย พุดจา่น้อยแต่มีสาระมีคุณค่า โปรยยืมให้ ทักทายใครที่ไหนก็ยิ้มมาก่อน เป็นลักษณะของพระสงฆ์ไทย เปี่ยมไปด้วยเมตตา มีอาจารย์และโคจรเรียกว่า **“อาจารย์โคจรสมปนโน”** คำว่า “อาจารย์” คือ ความ

ประพฤติเรียบร้อยดีงาม คำว่า “โคจร” คือการไปในที่ควรไปและไม่ไปในที่ไม่ควรไปหรือไม่ควรไป จึงสมบูรณ์ด้วยอาจารย์และโคจร มีสืลสัมปนโน ท่านสมบูรณ์ด้วยศีลเรียบร้อยทุกเมื่อ ผู้เทศน์ได้รู้จักท่านและคบหาสมาคมมาตลอดเป็นเวลามากกว่า ๒๐ ปี มีความรักความนับถือเปรียบเสมือนพี่เหมือนน้อง ในฐานะที่ท่านมีอายุมากกว่า เป็นพระเถระรุ่นพี่ ท่านก็ไม่ได้ถือตัวและแสดงความเคารพนับถือซึ่งกันและกัน ใจนั้นก็มีความยินดีในความสำเร็จในหลาย ๆ ด้านของท่าน

ทั้ง ๆ ที่รู้ว่าคุณความพลัดพรากกันนั้นเป็นเรื่องปกติธรรมดา ดังที่พระเถระทั้ง ๑๐ รูปได้สวดให้ฟังแล้วว่า “สิ่งนี้เป็นเรื่องธรรมดา” อุปปาทา วา ภิกขเวตถาคตานัน วา อนุปปาทา วาตถาคตานัน” เป็นต้น พระพุทธเจ้าจะอุบัติขึ้น หรือไม่อุบัติขึ้นก็ตาม ธาตุนี้ก็เป็นเช่นนั้น ธาตุ

นี่คืออะไร ธาตุนี้คือความไม่เที่ยง สังขารทั้งปวงไม่เที่ยง ธาตุคือสังขารทั้งปวง มีความทุกข์ และสังขารทั้งปวง ธรรมทั้งปวงนั้นเป็นอนัตตา ไม่มีอะไรเป็นตัวตนเป็นแก่นสาร **“วเสอตตนาเยว”** ไม่เป็นไปในอำนาจของใคร **“อตตวิปุกฺขภาวโต”** มันขัดแย้งต่ออตตตา เป็นไปอย่างนี้กับมนุษย์ตั้งแต่ต้นกาลป์จนถึงปัจจุบัน เพราะฉะนั้นเราก็มาร่วมพิจารณาความเป็นธรรมดาว่าสังขารร่างกายนั้น เหมือนกันทุกท่านทุกคน แต่อย่างไรก็ตาม ไม่นึกเหมือนกันว่า ท่านด่วนจากไปเร็วนักเช่นนี้ น่าจะอยู่ได้ ๑๐ ปี ๒๐ ปีก่อน อันนั้นเราคิดเอาเอง สังขารของท่านก็เป็นไปตามสังขารของท่าน บุญของท่านก็เป็นไปตามบุญของท่าน นี่คือการไม่เที่ยงแท้ไม่แน่นอน ขณะอาพาธอยู่ก็ได้ไปเยี่ยมที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ครั้งหนึ่ง แต่ก็ได้เยี่ยมเพียงครั้งเดียวเท่านั้น เพราะหลังจากนั้น ไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ก็เข้ามารุกรประเทศไทย มาอย่างรุนแรงและรุนแรงยิ่งขึ้นจนถึงปัจจุบัน แม้คิดถึงอยู่ แต่ก็ไม่กล้าที่เสี่ยงไปเยี่ยม เพราะการเสี่ยงไปก็ไม่ว่าจะได้เยี่ยมหรือเปล่า คุณหมอจะไว้ใจให้เยี่ยมหรือเปล่า เพราะฉะนั้นจึงคิดว่าไม่ควรรบกวนผู้ปฏิบัติหน้าที่เลดียกกว่า ท่านก็ปลอดภัยเราก็ปลอดภัยแม้ในวาระใกล้สุดท้ายแห่งชีวิต ได้ข่าวว่าอาการไม่ค่อยน่าไว้วางใจ ก็สุดวิสัยที่จะไปเยี่ยมได้ ซึ่งพระสงฆ์และญาติโยมทั้งหลายก็คงตกอยู่ในสถานะเช่นเดียวกัน หลายท่านหลายคนอุบาสกอุบาสิกาที่อยู่แถวนี้ ก็ไปทำบุญอยู่ที่วัดราชาธิวาสเหมือนกัน ท่านก็รายงานอยู่เรื่อย จึงเป็นอันว่าวันนี้เรามารำลึกนึกถึงคุณงามความดีของท่าน อาตมาได้มีหน้าที่แสดงธรรม ส่วนโยมก็ฟังธรรม อาตมาก็ฉลองศรัทธาของญาติโยมเจ้าภาพกันไป

ท่านเจ้าคุณพระพุทธิสารโสภณ (เดช กตปุญโญ) ท่านได้นามฉายาที่พระอุปัชฌายาจารย์ ได้มอบมาว่า **“กตปุญโญ”** แปลว่า เป็นภิกษุผู้มีบุญ อันตนได้สั่งสมไว้แล้ว และก็มีชื่อเดิมว่า **“เดช”** ท่านมีเดชแห่งบุญ คือ **“เดชปุญโญ”** เดชแห่งบุญ ตั้งแต่อดีตหลายร้อยกัลป์พันชาติจนมาถึงปัจจุบัน ท่านก็สั่งสมบุญมาตามสมควรแก่โอกาส ทั้งในการบูรณปฏิสังขรณ์วัด ทั้งในการสงเคราะห์ อนุเคราะห์พระภิกษุสามเณร อุบาสกอุบาสิกา เยาวชนหญิงชายผู้เป็นนักเรียน แล้วก็ยังได้กลับไปช่วยสงเคราะห์อนุเคราะห์วัดในชุมชนถิ่นฐานบ้านเกิด ที่จังหวัดสกลนครอยู่เป็นประจำ จึงนำมาด้วยความเลื่อมใสและศรัทธาด้วยดี ด้วย

ปฏิบัติที่แสดงมาโดยสังเขปนั้น ภาษาพระพุทธศาสนา เรียกว่า ได้สั่งสมบุญ เพราะการทำดีทุกอย่างเป็นการทำบุญ ผู้ใดสั่งสมบุญไว้มาก ย่อมจะอยู่อย่างมีความสุขในปัจจุบัน เมื่อผู้นั้นละโลกนี้ไป ก็จะมีแต่ความสุขสดใสในสัมปรายภพ ในโลกหน้า

องค์พระสมเด็จพระบรมศาสดาทรงแนะนำว่าท่านสาธุชนทั้งหลาย อย่าได้หิมนบุญเลย บุญที่เราทำไว้ แม้จะเพียงเล็กน้อย บุญนั้นก็ติดตามตัวเราไป เพราะฉะนั้นใคร ๆ ไม่ควรดูหิมนบุญว่าน้อย บุญนั้นจะติดตามเราไปแน่นอน **“สุณฺณตา สุสฺรตา สุสฺนฺฐานํ สุรูปตา”** ผู้ที่ทำบุญไว้ มีบุญญานิธิไว้มากนั้น เสียงก็ไพบราเอ ผิพพรณกิงดงาม ทรวดทรงก็ดี สมสัดสมส่วน รูปกิงงามใครเห็นก็ติดตาตองใจ ก็เรียกว่าบุญให้ทั้งนั้น มีบุญนิธิไว้เป็นดี ละโลกนี้ไปแล้ว บุญก็ตามไปช่วย เป็น **“อนุคามิก”** ติดตามตนไปได้ พระพุทธองค์นั้นทรงอุปมาว่าเหมือนหมอน้ำที่วางอยู่กลางหาว เมื่อฝนตกลงมามาก ๆ เข้า หมอน้ำนั้นก็จะเต็มไปด้วยน้ำที่ตกลงมาจากฟากฟ้าได้ที่ละหยดนั้นฉันใด ผู้สั่งสมบุญย่อมเต็มได้ด้วยบุญฉันนั้น ยังมีพระบาลีในสังยุตตนิกาย สคาถวรรค สนับสนุนอีกข้อหนึ่งว่า **สหาโย อตฺถชาตสฺสโหติ มิตฺตํปุนปฺปุนํ สยํ กตานิ ปุณฺณานิ ตมิตฺตํ สมฺปรายิกํ ฯ**

แปลได้ว่า สหายเป็นมิตรของคนผู้มีฐานะเกิดขึ้นเนื่อง ๆ บุญที่ตนทำเองเป็นมิตรติดตามไปถึงภพหน้า อธิบายว่า คนเรานั้นเกิดมาอยู่คนเดียวไม่ได้ ยามเจ็บไข้ได้ป่วย ไม่ลูกหลานเหลน โหลน มิตรสหาย ก็ต้องมาช่วย ในยามจำเป็นใด ๆ ก็ตาม

ที่เกิดขึ้น ก็จำเป็นจะต้องมีเพื่อนสหาย ไว้ปรึกษาหารือ ไว้ช่วยเหลือ ยามแก่ยามชรา ก็จะมีลูก มีหลาน มีเพื่อน มาช่วยประคับประคอง เพื่อแก้ปัญหาหนี้ ๆ ให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี การได้มิตรไว้ ก็ทำให้มีชีวิตอบอุ่นกาย อบอุ่นใจได้ ลองนั่งนึกภาพดูเถิดท่านทั้งหลาย ถ้าในโลกใบนี้มีแต่เราอยู่คนเดียว เราจะมีความสุขได้อย่างไร ต้องอ้างว้างว่าเหวสักปานใด ข้อนี้ทรงอุปมาให้เห็นว่า เมื่อเราอยู่ในสัมปรายภพ เราจะไปโดดเดี่ยวไม่มีเพื่อนแต่เราจะมีบุญเป็นเพื่อนได้ ครั้นเราไปสู่โลกหน้า เราชักชวนใครไปไม่ได้ ทั้งไม่มีใครอยากจะไปกับเราด้วย

เพราะว่าการไปกับเราด้วย ก็หมายถึงว่าเขาจะต้องเสียชีวิตไปเช่นกัน แต่บุญที่เราสั่งสมไว้แล้ว นั้นเอง จักเป็นเพื่อนที่แสนดีของเราในสัมปรายภพนั้น และเพื่อนนั้นก็ยังเป็นที่พักของเราได้ ดังพระบาลีที่ว่า **“บุญณานิ ปรโลกสมิ ปติฏฺฐา โหนติ ปาณิน”** แปลว่า “บุญทั้งหลาย เป็นที่พักของสัตว์ทั้งหลาย ในโลกเบื้องหน้า” เพราะฉะนั้น ท่านผู้ใดได้ทำบุญไว้มาก ท่านผู้นั้นจะอยู่ในโลกนี้ก็สบาย ละไปโลกหน้าก็จะสบาย ย่อมมีที่พัก มีเพื่อน มีสหาย มีบุญเป็นที่พัก ที่นับถือ ได้แน่นอน

ท่านเจ้าคุณพระพุทฺธสาร์โสภณ (เดช กตปุญฺโย) ฉายาท่านก็แปลได้ว่า ผู้มีบุญอันตนได้กระทำไว้แล้ว เป็นบุญบารมีของท่าน เหตุการณ์ตลอดชีวิตที่ผ่านมา จะเห็นได้ว่า ท่านเป็นผู้มีบุญจริง ๆ ท่านมีบุญที่ได้เข้ามาบวชในพระพุทธศาสนา ได้มีโอกาสบำเพ็ญบุญกิริยา เพิ่มกุศลบารมีสืบต่อบุญที่มีอยู่มาก่อนแล้ว ถ้าไม่ได้บวชก็ไม่รู้เหมือนกันว่าชีวิตของท่านจะมาถึงนี้หรือเปล่า ท่านเจริญอายุมาได้ถึง ๗๑ ปี หรือเปล่า ขณะที่ท่านได้เป็นพระหนุ่ม ๆ ก็มีเพื่อนในรุ่นเดียวกันหลายรูปที่เคยรู้จักแต่ท่านเหล่านั้นก็หลีกทางให้หลีกไปหมด เช่น ที่ได้เคยรู้จักมักคุ้น ท่านพระมหาสาธน์ ปญฺญวชิโร หรือปัจจุบันคือ พระราชปริยัติวิมล เจ้าคณะจังหวัดร้อยเอ็ด ท่านพระมหาทองใบ สิริจฺนฺโท ปัจจุบันทราบข่าวว่า ได้ไปเป็นพระครูสัญญาบัตร ในทินนามว่า พระครูสิริวิณัยวัฒน์ ได้เป็นเจ้าคณะอำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ท่านพระอาจารย์สุพิศ อุดฺดฺทสฺสี ปัจจุบันก็ทราบข่าวว่า ไปเป็นโหราจารย์เป็นอาจารย์ใหญ่อยู่ที่อเมริกา และท่านพระมหาวุฒิกมฺร กายฺจโน ท่านนี้หมดบุญไปก่อนใคร ท่านมรณภาพไปแล้ว แต่ท่านอาวุโสกว่าท่านเจ้าคุณ นี่ท่านหลีกทางไปหมดแล้ว หลีกทางไปโลกอื่นบ้าง หลีกทางในโลกนี้ แต่หลีกไปอยู่วัดอื่นบ้าง ก็ได้ความว่า ด้วยบุญญาธิการของท่านเจ้าคุณพระพุทฺธสาร์โสภณ (เดช กตปุญฺโย) นี้ ทุกท่านทุกคนก็หลีกทางให้พร้อมกันทั้งหมดเลย จะด้วยเจตนาจงใจหรือไม่ก็ตาม เมื่อกุศลกรรมที่บุญจัดสรรท่านเจ้าคุณก็ได้ครองตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดนี้ และยังได้เป็นพระราชาคณะรูปแรกของวัดนี้อีกด้วย นี่แหละท่านสาธุชนทั้งหลาย เมื่อผู้มีบุญมากกว่ามาอยู่ท่านผู้อื่นก็มีทางจะต้องหลีกทางให้ไป ไม่ใช่ท่านเหล่านั้นไม่มีบุญ แต่บุญของท่านเหล่านั้นก็เป็นไปให้ท่านไปเป็นอีกทางหนึ่ง ไปเจริญในอีกที่หนึ่ง คู่อัครสาวกของพระพุทธเจ้า คือพระมหาโมคคัลลานะ เถระและพระสารีบุตรเถระ ท่านได้เป็นคู่อัครสาวกเพราะท่านได้สั่งสมบุญมาตั้งแต่สมัยพระกัสสปะพระพุทธเจ้าโน้น ท่านมุ่งจะเป็นคู่อัครสาวก ท่านเห็นพระอัครสาวกในพระกัสสปะพระพุทธเจ้ารู้สึกมีความสง่า ตั้งจิตอธิษฐานทำบุญในทุกภพทุกชาติขอให้ได้เป็นคู่อัครสาวกของพระพุทธเจ้าพระองค์หนึ่ง ในที่สุดท่านก็ได้เป็น ทั้ง ๆ ที่ขณะนั้น มีพระเถระ

อีกเป็นจำนวนมากนับพัน แต่พระเถระทั้ง ๒ ท่านก็ได้รับเลือกจากพระบรมศาสดาให้เป็นคู่
อัครสาวก การที่เราทั้งหลายทั้งฝ่ายบรรพชิตและฝ่ายคฤหัสถ์มาพร้อมกายพร้อมใจกันบำเพ็ญ
บุญกุศลทักษิณานุประทาน อุทิศถวายให้ท่านเจ้าคุณ เพื่อเป็นบุญเสริมถวาย ให้ท่านได้เปี่ยม
ด้วยบุญ เป็นบุญญาธิการ เป็นบุญบารมี ให้ท่านได้มีสุดดีเป็นที่ไปในเรื่องหน้า ตามกำลังบุญ
ของท่าน และบุญที่เราสนับสนุนให้นั้น ส่วนท่านสาธุชนทั้งหลายได้ชื่อว่าเป็นผู้มาร่วมบุญ
นี้เป็นบุญสร้างของญาติโยม คือการสร้างบุญเราได้บุญ เราทำบุญเราได้บุญ มีบุญแล้วเราก็อุทิศ
ให้ท่านไป เพราะฉะนั้น เวลากรวดน้ำญาติโยมสาธุชนทั้งหลาย วันนี้ไม่ต้องไปคิดถึงท่านผู้อื่น
นะ ขอตั้งจิตอธิษฐานที่ข้าพเจ้าได้กระทำบำเพ็ญแล้วในอดีตก็ตาม ถึงวันนี้ก็ตาม ขอบุญนั้นจง
พลันถึงซึ่ง **“พระพุทฺธิสารโสภณ”** เทอญ ขอให้ท่านได้รับทราบ และขออนุโมทนาด้วยเทอญ
อย่างนั้นบุญก็จะถึง ไม่ใช่โยมจะสัพเพ สัตตา มาโนนมานี้ หรือบางท่านบางที่ อิมินา
บุญญกมฺเมน อุปชฌาย คุณฺตตรา ไม่ต้องไปให้อุปชฌาย์ ให้พระพุทฺธิสารโสภณนี้ แล้วก็จะ
ได้บุญกันเต็ม ๆ ท่านก็จะได้บุญเต็ม ๆ เพราะฉะนั้นขอให้ทุกท่าน ทำให้บุญของเราเจริญอกงาม
คือ การทำบุญนั้น แบ่งบุญให้ผู้อื่นนั้น บุญของเราก็จะยิ่งเพิ่มขึ้น ไม่เหมือนให้ข้าว ให้น้ำนะ
ที่ให้แล้วก็หมดไป ส่วนการให้ส่วนบุญนี้ ยิ่งให้ก็ยิ่งได้ บุญยิ่งเพิ่ม ทั้งผู้ให้และผู้รับ ต่างก็ได้
บุญเพิ่มเช่นกัน เพิ่มบุญได้เท่าไร ก็ให้มีความสุขกาย สุขใจเพิ่มมากเท่านั้น ที่สำคัญนั้น
บุญย่อมให้ความสุขในโลกเบื้องหน้าที่เรียกว่า สัมปรายภพเป็นแน่แท้

ในที่สุดแห่งพระธรรมเทศนา
ว่าด้วยเรื่อง กตปุญญกถา ว่าด้วยการ
บำเพ็ญบุญสัตตมวาร อุทิศให้แก่
พระพุทฺธิสารโสภณ (เดช กตปุญฺโย)
ในวันนี้ ก็เห็นว่าพอสมควรแก่เวลา
ขออำนาจบุญกุศลทักษิณานุ
แล้วในกาลครั้งนี้ จงเป็นเดชะ เป็นบะ
เป็นพลวะปัจจัย อำนวยผลให้ท่าน

พระพุทฺธิสารโสภณ มีสุดดีสมบัติในสวรรค์ ในสัมปรายภพ ตามสมควรแก่บารมี และบุญนั้น
จงสำเร็จเป็นปฏิพรย้อนกลับแด่ท่านเจ้าภาพ พระสงฆ์ทุกรูป ในที่สุดนี้ พระสงฆ์ ๔ รูป จะได้
สวดพระธรรมคาถา เพื่อเพิ่มอัปมาทธรรม ให้เป็นท่านองสรภัญญะ โดยลำดับไป พระธรรม
เทศนาพอสมควรแก่เวลา เอ่ว ก็มีด้วยประการฉะนี้

พิธีบำเพ็ญกุศลปัญญาสมวารครบ ๕๐ วัน

พระพุทธอิสโรภณ (เดช กตปุณฺโณ)

อดีตเจ้าอาวาสวัดมัชฌันติการาม

ณ ศาลาปฏิบัติธรรม วัดมัชฌันติการาม แขวงวงศ์สว่าง เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร

วันศุกร์ที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๖๔ เวลา ๑๘.๐๐ น.

พระพรหมวิสุทธาจารย์ วัดเครือวัลย์วรวิหาร ประธานในพิธี

พระพรหมวชิรากร วัดราชผาติการาม องค์แสดงธรรม

รายนามพระสงฆ์ทรงสมณศักดิ์ทักษิณานุประทาน

๑. พระเทพวรคุณ	วัดบรมนิวาส
๒. พระเทพวรालังการ	วัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร
๓. พระเทพวรสิทธิธารจารย์	วัดเสมียนนารี
๔. พระเทพโมลี	วัดเทพศิรินทราวาส
๕. พระราชวรจารย์	วัดบวรมงคล
๖. พระราชวินยาภรณ์	วัดบูรณศิริมัตยาราม
๗. พระปริยัติสารเมธี	วัดราชผาติการาม
๘. พระมงคลธรรมวิธาน	วัดทองน็ยม
๙. พระศรีวินยาภรณ์	วัดอาวุธวิกสิตาราม
๑๐. พระราชกิตติวิมล	วัดโสมนัสวิหาร

รายนามพระสงฆ์ทรงสมณศักดิ์ทักษิณานุปทาน

๑. พระปริยัติสารเมธี	วัดราชผาติการาม
๒. พระมหาฉัตชัย สุนตตชโย	วัดบวรนิเวศวิหาร
๓. พระครูปลัดสุวัฒนพรหมจริยคุณ	วัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร
๔. พระครูโกศลปริยัติวงศ์	วัดกำแพง
๕. พระมหาบุญนา ญาณวีโร	วัดอาวุธวิกสิตาราม
๖. พระครูวินัยธร เจริญ ทนตจิตโต	วัดนครอินทร์
๗. พระครูสังฆกิจจานุรักษ์	วัดราชผาติการาม
๘. พระครูสมุห์ บุญช่วย จิตสุโก	วัดปากน้ำ
๙. พระครูใบฎีกา บุญช่วย อภาธโร	วัดฝาง

ประมวลภาพพิธีบำเพ็ญกุศลปัญญาสมวาร ครบ ๕๐ วัน

พระธรรมเทศนาปณิญาสมวารครบ ๕๐ วัน
พิธีบำเพ็ญกุศลพระพุทธรูปโสภณ (เดช กตปุญโญ)

โดย พระพรหมวชิรากร (สุนทร สุนทราภ)

กรรมการมหาเถรสมาคม, ที่ปรึกษาเจ้าคณะภาค ๑๖ และภาค ๑๗ - ๑๘

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมมาสมพุทฺธสฺส

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมมาสมพุทฺธสฺส

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมมาสมพุทฺธสฺส

พฺรหฺมาติ มาตาปิตโรติ

บัดนี้ จักรับประทานแสดงพระธรรมเทศนาในพรหมกถาพรรณนาคุณธรรมของพระพรหมเป็นธรรมิกถาอบรมสติปัญญาส่งเสริมสมาธิปฏิบัติของพุทธศาสนิกบริษัททั้งหลายพอสมควรแก่เวลา

เนื่องด้วยวันนี้คณะสงฆ์วัดมัชฌันติการาม และพระเถรานุเถระจากอาวาสต่าง ๆ ที่มีความคุ้นเคยนับถือในท่านเจ้าคุณพุทธิสารโสภณ (เดช กตปุญโญ) ซึ่งมีพระเดชพระคุณพระพรหมวิสุทธาจารย์ เจ้าอาวาสวัดเครือวัลย์วรวิหาร และกรรมการมหาเถรสมาคม เป็นประธาน พร้อมด้วยพุทธศาสนิกชนทั้งหลายได้มาพร้อมเพรียงกัน ระลึกถึงอุปการคุณที่ท่านเจ้าคุณพุทธิสารโสภณ (เดช กตปุญโญ) อดีตเจ้าอาวาสวัดมัชฌันติการาม ได้ถึงกาลแกมรณภาพครบ ๕๐ วัน เป็นปัญญาสมวารในวันนี้ ก็ด้วยระลึกถึงอุปการคุณที่ท่านได้มีต่อท่านทั้งหลายซึ่งได้รู้ได้เห็นได้ทราบและได้มีกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกัน หรือเรียกว่าสายสัมพันธ์ทางพระพุทธศาสนา ที่สมเด็จพระบรมศาสดาได้ตรัสไว้กับพระเจ้าพิมพิสาร พระเจ้าแผ่นดินมคธราชว่า **อหาลิ เม อกาลิ เม ภาติมิตตา สขา จ เมเปตานํ ทกฺขิณํทฺชชา ปุพฺเพ กตมฺนุสฺสํ** ซึ่งแปลได้ว่าบุคคลเมื่อนึกถึงอุปการกิจที่ท่านได้กระทำไว้ในกาลก่อนว่า ท่านผู้นี้ได้ให้สิ่งอันนี้แก่เรา ท่านผู้นี้ได้กระทำกิจอันนี้แก่เรา ท่านผู้นี้เป็นญาติ เป็นมิตร เป็นสหายของเราดังนี้แล้วจึงบำเพ็ญทักษิณานุปทาน คือ ตามเพิ่มบุญกุศลด้วยความเคารพ ด้วยความรัก ด้วยความนับถือแด่ท่านผู้ล่วงลับไปแล้ว ดังนี้

พุทธภาษิตที่ได้ตรัสเพื่อเป็นเครื่องรับรองความเคารพ ความรัก ความนับถือที่มีต่อบุคคลผู้ที่ควรเคารพ เรียกว่าสายสัมพันธ์ คนทั้งหลายที่อุบัติมาในโลกนี้นั้น จะอยู่คนเดียวไม่ได้และเกิดมาเองก็ไม่ได้ ต้องอาศัยบุญกุศลที่กระทำไว้แล้วในปางก่อนสนับสนุน ส่งเสริม เรียกว่า

“บุพเพกตปุญฺดา” สังสมด้วยทัศนนิสัย อริยาตย์ สันดาน วาสนาผ่านบุญคือความสะอาด และผ่านกุศลคือเป็นผู้ฉลาด ส่งเสริมให้ผู้นั้นได้ส่งผลสะท้อนย้อนให้มาเกิดภพในมนุษยในความเป็นมนุษย์ในโลกนี้ ซึ่งท่านเจ้าคุณพุทธิสารโสภณ (เดช กตปุญโญ) ก็มีความเกี่ยวข้องกันตามหลักพระพุทธภาษิตนี้ คือ

ประการที่ ๑ ได้ให้ เป็นผู้ให้อะไรกับเราทั้งหลายซึ่งเกี่ยวข้องกัน

ประการที่ ๒ ได้กระทำการต่าง ๆ ที่เป็นบุญเป็นกุศล และความเป็นผู้ฉลาดในการที่จะ
ประคองจิตของตนให้ดำเนินไปในสิ่งที่มีประโยชน์

ประการที่ ๓ ก็เป็นญาติโดยสายโลหิตหรือเป็นญาติธรรม

ประการที่ ๔ ว่าด้วยความเป็นมิตร

ประการที่ ๕ ว่าด้วยความเป็นเพื่อน

ทั้ง ๕ ประการนี้เกี่ยวข้องกันไม่สายใดสายหนึ่งหรือทั้ง ๕ สายรวมกัน จึงรวมความว่า
เหตุกับผลนั้นจะต้องรับกันอยู่ ๆ ถ้าไม่เคยทำบุญร่วมกัน ไม่เคยเกี่ยวข้องกันในฐานะต่าง ๆ
ทั้ง ๕ อย่างนี้ อย่างใดอย่างหนึ่งเราก็จะไม่เกิดมาร่วมกัน ถ้าจะพูดในเชิงนโยบายหรือพูดย้อน
ไปลึก เรียกว่าบุพเพสันนิวาสในชาติปางก่อน คนทั้งหลายที่อุบัติมาสู่โลกนี้นั้นไม่เกี่ยวข้องกัน
ไม่มี ตามหลักพระพุทธศาสนาที่พระพุทธเจ้าเคยตรัสและรับสั่งไว้ในสังยุตตนิกาย นิทานวรรคว่า
คนทั้งหลายที่เกิดมาสู่โลกนี้นั้น ไม่เคยเป็นพ่อ ไม่เคยเป็นแม่ ไม่เคยเป็นเพื่อน ไม่เคยเป็นสามี
ไม่เคยเป็นภรรยา ไม่เคยเป็นลูก ไม่เคยเป็นญาติในสายใดสายหนึ่งนั้นไม่มี

เพราะฉะนั้นท่านจึงแสดงต่อไป
อีกว่า คนเราเกิด เกิดแล้วตาย ตาย
แล้วเกิด เรียกว่าสังสารวัฏ กระจกคน
หนึ่งกองเท่าภูเขาจะภูเขาไหนก็ได้ที่
เราดูเราเห็น เอาแต่ว่าเนินสั้น ๆ เนิน
เล็ก ๆ เท่านั้นก็สุดที่จะคนานับแล้วว่า
กัปภิกชาติ แต่ถ้าภูเขาทั้งลูกเกิดมา
ทั้งชาติก็กระจก แต่กระจกบ่ม

รวมกันรวมกันแล้วเราจะพ้นไหมที่จะไม่เกี่ยวข้องกันในฐานะใดฐานะหนึ่ง เมื่อทราบดังนี้เราก็
จะได้ทำความรู้สึกและผูกใจว่าคนทั้งหลายที่เกิดมาในโลกนี้นั้นเป็นญาติกันทั้งนั้น เคยเป็น
ญาติมาเรียกว่าบุพเพสันนิวาส เคยอยู่ร่วมกันมาในกาลก่อนด้วยทัศนิตย อธิยาตย สันดาน
วาสนา และวาสนานี้แหละคือบุพเพสันนิวาส เพราะฉะนั้นจึงไม่น่าสงสัยเลยว่าทำไมถึงรักกัน
สงเคราะห์กัน เคารพกัน นับถือกัน **“ปิยกรณา คุรุกรณา รักกัน เคารพกัน สงคหาย**

สงเคราะห์กัน อวิเวทหาย ไม่วิเวทบาทหมางกัน สามัคคิยา เอกีภาวาย ส่วตตติ” รวมกันเป็น
หนึ่งได้โดยไม่ต้องฝืนใจ” แต่ถ้าผู้ใดเกิดมาแล้วยังสร้างศัตรูแสดงว่ามีจิตใจหนักแน่น มีจิตใจ
ที่ไม่เอื้อต่อบุพเพสันนิวาส เอาสิ่งที่เกี่ยวข้องกันมาเป็นศัตรูกันนั้น จะโง่หรือฉลาดก็คิดเอาเอง
ดังนั้นพระพุทธศาสนาจึงรับรองภพชาติว่า คนเราที่ไม่เกี่ยวข้องกันนั้นไม่มี โดยที่สุดแม้เอา
เข็มเล่มหนึ่งปักลงไปตรงไหนก็ได้แล้วถามว่าตรงนี้เราเคยตายหรือไม่ เราเคยตายแล้วทั้งนั้น
ไม่มีที่ที่จะไม่ใช่ของเรา ถ้าเราทั้งหลายเชื่ออย่างนี้ เราก็จะไม่ทะเลาะวิวาทกันเรื่องแย่งที่กันกิน
แย่งที่ทำกิน ไม่ต้องมาตัดสินเรื่องโฉนดที่ดิน ไม่ต้องรบราฆ่าฟันกันเรื่องแผ่นดินของใคร
นี้แหละพระพุทธศาสนาท่านได้สอนดังนี้ เราคิดได้อย่างนี้แล้วก็ไม่น่าจะมีปัญหาในการอยู่ด้วยกัน
ไม่น่าจะมีศัตรู

ด้วยเหตุนี้ท่านจึงสอนว่าให้
แผ่เมตตา “สัพเพ สัตตา” สัตว์
ทั้งหลายทั้งปวงเป็นเพื่อนทุกข์เกิดแก่
ด้วยกันทั้งหมดทั้งสิ้น จงเป็นสุขเถิด
อย่าได้มีเวรแก่กันและกันเลย สูดหายใจ
เอาคำหลาย ๆ คำมารวมกัน เป็นญาติ
เป็นมิตรเป็นเพื่อนรวมกันแล้วถ้าเป็น
เช่นนี้แล้วเราจะไปมีเรื่องมีราวกันทำไม

เราจะไปทะเลาะเบาะแว้ง จะมาแก่งแย่งกันทำไม จะมาใส่ร้ายกันทำไม เมื่อแม่น้ำสายเดียวกัน
ก็เรียกว่าอยู่ในศาลาเดียวกัน อากาศก็อาศัยอันเดียวกัน ดินน้ำลมไฟก็อันเดียวกัน เมื่อเป็น
เช่นนี้การมาทำบุญวันนี้จึงเป็นการประกาศญาติธรรมให้ปรากฏเป็นญาติ เป็นมิตร เป็นเพื่อน
ถ้านำคำสามคำนี้มาถามว่าเราจะได้อะไรกันทั้งหมดนั้นแหละ ทั้งญาติทั้งมิตรทั้งเพื่อนรวม
กันแล้ว ก็เป็นเพื่อนน้ำมิตรบ้าง เป็นเพื่อนคู่ทุกข์คู่ยากบ้าง เป็นมิตรในเรือนบ้าง แต่ถ้าจะมา
พิจารณาว่าเพื่อนกับมิตร บางทีได้ก็ว่ากันคนละข้างคนละฝ่ายเพื่อนก็อย่างหนึ่งมิตรก็อย่าง
หนึ่ง ท่านจึงให้คิดว่า

คำว่าเพื่อนเตือนให้รู้ถึงคู่คิด
ย่อมรู้ได้ในยุคที่ทุกชั่วร้าย
นั่นคือเพื่อนเตือนให้รู้ว่าเทียมมิตร

จะเป็นมิตรแท้เทียมเยียมหรือหย่อน
ถ้าเพื่อนถอนตัวห่างอย่างวางใจ
ไม่ควรคิดคบเขาเอาใจใส่

เป็นเพื่อนแท้แต่มีสุขทุกข์หนีไป
อันเพื่อนแท้มีทุกข์ไม่ทิ้งทอด
ถึงตัวไปโง่มาเป็นอาจิน
แม้ยืนอยู่ห่างต่างตำบลคนละชาติ
ไม่ทิ้งทอดกอดคอพะนอนกัน

ย่อมหาได้ง่ายนักเพื่อนรักกิน
ย่อมจะกอดคอกันไม่ผันผิน
สมควรยินดีมากหายากครั้น
ไม่สามารถถูกรับยามคับขัน
ก็ควรมันใจเหมือนว่าเพื่อนตาย ฯ

ท่านให้ชื่อด่ากลอนนี้ว่า เพื่อนกินหาง่าย เพื่อนตายหายาก แต่ทุกวันนี้กลับกัน เพื่อนตายหาง่าย เพื่อนกินหายาก หาใครสักคนให้มากินอาหารในโต๊ะเดียวกันให้มีรสชาติ ไม่เถียงกัน ไม่ทะเลาะกัน ไม่ขัดแย้งกัน มีไหม แต่เพื่อนตายไปที่ไหนไปเครื่องบินลำเดียวกัน ไปรดน้ำเดียวกันอะไรกัน โครมเดียวไปแล้วหาง่าย ถ้าเราคิดได้อย่างนี้เนี่ย ควรที่จะตั้งจุดไว้ตรงไหน ก็ตั้งจุดไว้ที่ตัวเรานี้แหละ

อ่านใจตัวเองออก
ใช้ใจตัวเองเป็น

บอกใจตัวเองได้
เห็นใจตัวเองชัด

ถ้าไม่รู้จักตัวเองแล้วอย่างอื่นนั้นมันไม่มีความหมายหรอก เพราะเรามีทุกอย่างถึงมีทุกอย่างมี แต่เราไม่มีก็คือไม่มี สำคัญอยู่ที่ตัวเรานี้แหละ และตัวเราอย่างอื่นก็สำคัญที่สุดก็คือใจ เราเป็นเจ้าของใจของตัวเองแล้ว เราก็

สามารถที่จะได้ประโยชน์จากการที่มาถือภพถือชาตินี้เพื่อสร้างบารมี ถ้าใครถามว่าเกิดมาทำไมก็เกิดมาเพื่อสร้างบุญสร้างกุศล บุญทำให้สะอาด กุศลทำให้ฉลาด บุญกับกุศลนี้ผู้ใดได้กระทำไว้ดีแล้วก็เป็นบารมี ถ้าทำแต่บุญไม่มีกุศลก็ได้แต่บุญเฉย ๆ ไม่มีบารมี มีแต่กุศลเฉย ๆ ไม่ทำบุญคือไม่สะอาด ก็เป็นผู้ฉลาดในการที่จะทำร้ายตัวเองด้วยการนำบ้านนำเมืองนำสิ่งที่ชอบใจมาโกงมากินโดยเกินฐานะที่เราจะพึงรับ ชีวิตเราเปรียบเหมือนกับการรับประทานอาหาร ก็จะไม่มีปัญหาอะไร ทานพออิ่ม แล้วก็ทำอะไรไปตามธรรมชาติ “เดินที่ละก้าว กินข้าวทีละคำ จำทีละอย่าง” แค่นี้ก็พอแล้ว ปัญหาชีวิตก็จะมี

เพราะฉะนั้นในวันนี้ถ้าจะเข้าประเด็นที่ว่า มาแล้วจะได้อะไร ก็ได้อย่างที่เห็นนี้แหละ มานั่ง เรียบร้อย ประนมมือกันเรียบร้อย นั่งก็เรียบร้อย เป็นผู้ที่ว่าง่าย ไม่มีใครผืนเลย สวมหน้ากากทุกคน เว้นไว้แต่พระเทศน์ เพราะถ้าสวมหน้ากากด้วย เทศน์ด้วย รู้สึกว่าจะไม่ค่อยคล่อง คิดว่าจะพูดอะไรก็ยากแล้ว และถ้ากลั่นกรองด้วยอีกก็ลำบาก

เลยได้ขออนุญาตท่านผู้เป็นประธานไว้ พระเดชพระคุณพระพรหมวิสุทธาจารย์ ว่าขออนุญาต ไม่สวมหน้ากาก ซึ่งเราก็นั่งกันมาทั้งปีทั้งหลายชาติมาแล้ว มาชาตินี้ยังต้องสวมหน้ากาก เข้าหากันอย่างถาวรอีก มันเป็นเรื่องของกรรม แต่ถึงอย่างไรก็ดีน่ารักมากเลยชาวโลกเป็นผู้ที่ ว่าง่ายไม่ดื้อเลย เขาสั่งให้ทำอะไรก็ทำอย่างนั้นแหละ อันนี้ก็เป็นความดีงามว่าพวกเราไม่ดื้อ เขาให้ทำอะไรเพื่อความสวัสดิภาพของตนเองก็ทำอย่างนั้น เพราะฉะนั้นสำหรับวันนี้ก็ได้มา ร่วมทำบุญทำกุศลกับพระเดชพระคุณให้เกียรติหน่อย พระเดชพระคุณท่านเจ้าคุณพระพุทธิสาร โสภณ (เดช กตปุญโญ) เอาแต่ชื่อเท่านั้นแหละกลับไป “พระก็แปลว่าประเสริฐ พุทธิแปลว่า ปัญญา เดชก็แปลว่าร้อน” แต่ถ้าแปลว่าเดชร้อนน่าจะไม่มีโยมมามากอย่างนี้หรอก ชื่อเดช จริงแต่ท่านไม่ร้อนหรอก เรียบร้อย งดงาม กิริยาท่าทางอะไรก็เรียกว่า ชื่อ “เดช” แต่อาการ กิริยาไม่มีเลย จึงใช้คำว่า ตบะเดชแปลว่าเป็นผู้มีความเพียรแผดเผากิเลสที่เราร้อน เพราะ อาการที่นำความเพียรมาเป็นเครื่องแผดเผากิเลส คือ โลก โกรธ หลง กิริยาอาการทางกาย ทางวาจา ทางใจเนี่ยให้เอือกเย็น จึงเรียกว่าตบะเดช ถ้าประพฤติในศีลก็ศีลเดช ถ้ามีปัญญาก็ ปัญญาเดช เพราะท่านมีคุณก็คุณเดช คุณคืออะไรกตปุญโญ ผู้มีบุญอันได้กระทำไว้แล้วใน ปางก่อน อันนี้ปัจจุบันท่านก็สมบูรณ์ด้วยความรู้ ศึกษาภายนอกก็เป็นถึง ดร. แล้วก็เป็นที่รอง ศาสตราจารย์

ในพระพุทธศาสนาท่านก็เป็นพระพรหม ของลูกศิษย์ทุกคนที่ได้บวชให้ เรียกว่าประพฤติ พรหมจรรย์ ลูกศิษย์ลูกหาที่ท่านบวชให้ก็มีเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา สมชื่อทุกคำที่ได้พระราช ทานมาและฉายาที่อุปัชฌาย์ตั้งให้ แต่นี้ท่าน ทั้งหลายมาก็จะได้รับประโยชน์แล้ว ว่าเรามาครั้งนี้

ไม่เสียเวลาเปล่าได้มาฝึกกาย ฝึกวาจา ฝึกใจ เป็นศีลเรียบร้อยปกติ สมาริก็มีความตั้งมั่นเป็นกุศล ทำบุญแล้วไม่เป็นสมาริก็ได้แต่บุญไม่เป็นกุศล คำว่า “กุศล” แปลว่าเป็นผู้ฉลาด ฉลาดในอะไร มีพระพุทธานุชาิต เทศนานัยแสดงว่า สจิตตปริยายกุสลา ภวิสสามาติ เอวณฺหิภิกฺขโว ลิกฺขิตพฺพํ ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เธอทั้งหลายไปศึกษาสำเนียงอย่างนี้ว่า เราทั้งหลายจะเป็นผู้ฉลาดในกระบวนแห่งจิตของตน คือรักษาจิตของตน รักษาอย่างไรที่พูดแล้ว

๑. อ่านใจตัวเองออกว่าใจขณะนี้เป็นอย่างไ

๒. บอกตัวเองได้ว่านี่เราจะทำอย่างไรให้รักษากาย ใจให้เป็นปกติ เป็นศีล บอกใจตัวเองได้

๓. ใช้ใจตัวเองเป็น กาย วาจา ใจ ก็ใช้ให้เป็น ถ้าใช้ไม่เป็นเดาก็จะไม่เชื่อฟัง เพราะบางครั้ง ใจก็ดี แต่ถ้าใจดีแล้วก็รักษาวาจาดี เมื่อวาจาดี กายก็ต้องทำให้ดีไม่ต้องรักษาอะไรมากหรอก รักษากาย รักษาใจอย่างเดียว พอรักษาใจได้ วาจาก็ดี วาจาดี กายก็ดี มันเป็นเช่นนี้คำว่า “กตปุณฺณโณ” เป็นผู้มีความดีงาม อันได้กระทำไว้แล้วก็ได้ เพราะฉะนั้นในวันนี้จึงได้นำคุณสมบัติ ของผู้ประพฤติพรหมจรรย์ หรือของท่านเจ้าคุณพระพุทฺธิสารโสภณ (เดช กตปุณฺณโณ) มารวมลงว่า **พฺรหฺมาติ มาตาปิตโรติ** มารดาบิดา เป็นพระพรหมของบุตร โดยเฉพาะท่านมีลูกศิษย์ที่เป็นอุปัชฌาย์ท่านเป็นอุปัชฌาย์ให้ แล้วก็เป็อุปัชฌาย์องค์เดียวที่อาตมภาพกับคณะสงฆ์คณะธรรมยุตได้อบรมให้ท่านเป็นอุปัชฌาย์ ซึ่งพระเดชพระคุณนี้ก็เป็นพระอาจารย์ของท่านที่ได้อบรม แต่อาตมภาพก็ถามไปหน่อยหนึ่งว่า ก่อนจะบวชใครนะให้มีการครอบครูชะหน่อยนะ คือให้พระที่เป็นอุปัชฌาย์ที่เคารพนับถือมานั่งแล้วก็ดูการกระทำการบวช ที่พูดอย่างนี้ได้ฟังทั้งคณะที่ไปอบรม แต่ได้องค์เดียว ได้ท่านเจ้าคุณองค์เดียวนิมนต์อาตมามาเป็นพยานในการบวชเป็นอุปัชฌาย์ เรียกตามประสาวาครอบครู เพราะฉะนั้นอันนี้ก็ติดใจจนถึงวันนี้มาพูดก็แหมดีใจ ว่าได้ลูกศิษย์เป็น ดร. เป็นถึงรองศาสตราจารย์ อาตมาไม่มีโอกาสที่ได้ไปศึกษาเล่าเรียนได้เป็นบัณฑิต เป็น ดร. หรือเป็นมหาบัณฑิตทั้งหลาย ก็เลยภูมิใจ เมื่อเป็นเช่นนี้พระทั้งหลายที่ท่านบวชให้ ก็ถือว่าได้พระพรหมผู้ประพฤติพรหมจรรย์อย่างดี เป็นพ่อเป็นผู้ให้กำเนิดในทางธรรม เพราะการบวชในพระพุทธศาสนาไม่เจ็บเหมือนกับการเกิดเอง โยมที่คลอดลูกบางทีก็เจ็บปวดมาก อะไรที่จะเจ็บปวดมากเท่ากับที่คลอดลูกไม่มีอีกแล้ว เพราะฉะนั้นพ่อแม่ถือเป็นพระพรหมของลูก ทนเจ็บแล้วก็เจ็บอย่างว่าเรียด้วยนะ ไม่ได้มีบันลัด

เพราะฉะนั้นท่านจึงเป็นพระพรหม
ของลูกศิษย์ มีพระเป็นพระพรหมของ
ลูกศิษย์อย่างไรวีธีนั้นเป็นเรื่องของ
พระธรรมวินัย ท่านอยู่ด้วยเพราะ
ครูบาอาจารย์ นั้นเป็นพ่อ เหมือนกับ
อุปัชฌาย์ ก่อนที่จะมาเป็นอุปัชฌาย์
ต้องถือศีลจะ ๓ ข้อนะ เรียกว่าต้องถือ
ระเบียบ ถือสัญญา ๓ ข้อ คือ

“โอปาเยก” การมาเป็นลูกศิษย์ต้องทำอะไรที่สมควรนะ อะไรที่ไม่สมควรอย่าไปทำ เดี่ยวชาวบ้าน
เขาจะวิจารณ์เอา แล้วยิ่งทุกวันนี้ไม่ต้องพูดเองหรือก ใช้นิ้วแทนนี้เจ็บแสบ จะถอดถอนใครจะ
ทำร้ายใคร ไม่ต้องพูดใช้นิ้ว ฉะนั้น “โอปาเยก” ต้องทำในสิ่งที่สมควร “ปะฏิรูป” ต้องปรับตัว
ปรับใจนะ เคยเป็นฆราวาสมานานพอมาเป็นพระเข้าแล้ว จะเดินจะเหิน จะนั่ง จะนอน จะกิน
จะดื่ม จะพูด จะคิด ต้องมีสติสัมปชัญญะอยู่เสมอ ประการที่สาม “ปาสาทิเกน สมปาเทหิ”
จะต้องทำตัวให้เป็นที่ยศที่ศรัทธาเลื่อมใสของประชาชน ของพุทธศาสนิกชน อะไรที่ผิดหูผิดตา
เดี๋ยวก็เกิดเรื่อง เพราะฉะนั้นไม่ต้องผิดมากหรือก อะไรที่เป็นที่ชาวโลกเขาติเตียนแล้วก็อยู่
ไม่ได้ต้องเลิก อยู่ในศาสนานี้ไม่ได้ ใครที่ทำไม่ดีในศาสนานี้จะอยู่ได้ไม่นาน นี่ก็คือข้อสัญญาที่
จะต้องมาเป็นนิกายหรือมาอยู่ร่วมกัน เมื่อเป็นเช่นนั้นก็จะได้อยู่ร่วมกันศึกษาพระธรรมวินัย แต่
ขอล่าวไว้ในที่นี้ที่คนโบราณเขาบอก พระกับโยมนั้นอยู่กันคนละโลก โลกของพระอยู่ด้วยการ
สะดวกสบายสนุกถูกใจน้อย แต่ถ้ารูปใดยังติดสะดวก สบาย สนุก ถูกใจอยู่เขาเรียกเป็นทาส
ของกามคุณ แล้วความสะดวก สบาย สนุก ถูกใจทุกวันนี้ไม่ต้องไปพึ่งรูป รส กลิ่น เสียง
สัมผัส ตามหลักหรือก รูปที่สวย เสียงที่ไพเราะ กลิ่นที่ชอบใจ รสที่พอใจ สัมผัสที่อ่อนนุ่ม
ติดใจ ใจของเราจะไปยึดถือในสิ่งนั้น

ทุกวันนี้มีโทรศัพท์มือถือเครื่องเดียวนั้นแหละได้กามคุณครบ ทั้งรูป ทั้งเสียง ทั้งกลิ่น
ทั้งรส ทั้งสัมผัสครบ ครูบาอาจารย์ ท่านจึงบอกว่าโทรศัพท์ทุกวันนี้คือสงครามโลกครั้งที่สาม
ยึดอำนาจได้หมดเบ็ดเสร็จตั้งแต่ยังพูดไม่ได้ ชูพ่อชูแม่ได้ อันนี้ต้องถือว่าคุณก็มาก โทษก็มาก
เพราะฉะนั้นมีคำหนึ่งที่ท่านกล่าวไว้ว่า ใช้อะไรที่ลืมนสติจนเมาโทษมากกว่าคุณ เหมือนความรัก
ถ้ารักพอประมาณพอเหมาะพอเจาะเป็นกำลังใจกันได้ แต่ถ้ารักจนเมารักจนหลงแล้วก็มี
โทษมากกว่าคุณ สุนทรภู์ท่านกล่าวไว้

ไม่เมาเหล้าแล้วแต่เรายังเมารัก
เมาเหล้าเข้าสายก็หายไป

สุดจะหักห้ามจิตคิดโฉน
แต่เมาใจนี้ประจำทุกค่ำคืน

ทุกวันนี้มีญาติโยมเขาแต่งมาล้อเลียน อาตมาก็จำมาขายบ่อย ๆ ในที่ประชุมเพราะ
เป็นห่วงว่าสงครามโลกครั้งนี้จะแยกยากไม่รู้อีกกี่ชาติจึงจะแก้ได้ ก็มีกลอนนี้มาเป็นเครื่องเตือน
ว่า

ไม่เมาเหล้าแต่แล้วยังเมาเน็ต
เมายุทูปเข้าสายก็หายไป

เมาเมสเซนเจอร์ทุกสมัย
เมาโซเชียลนี้ประจำทุกค่ำคืน ฯ

นี้แหละคือ ประเด็นและปัญหาที่จะรักษาสรรพภาพของจิตไว้ไม่ได้ก็เพราะอย่างนี้
แหละ ขอนั่งยันบนนี้เลยว่าใครที่มีโทรศัพท์มือถือติดอยู่ไม่บรรลุนิยามแน่นอน เพราะนี่คือ
ยอดของกามคุณ ต้องปล่อย ต้องวาง ต้องละ ต้องทิ้งเสียถึงจะได้ นี่ก็เป็นการให้สติ เพราะฉะนั้น
เมื่อมาถึงตรงนี้แล้วก็ขอย้อนกลับไปว่า เราเกิดมานี้ใครเป็นผู้ให้เกิดก็ไม่ต้องตอบก็ได้ พ่อแม่
นั่นแหละ พ่อก็เรียกว่า “ชนก” แม่ก็เรียกว่า “ชนนี” พ่อแม่ให้เกิดมา การเกิดแล้วก็ได้บุตรได้
ธิดาเนีย เป็นเกียรติยศของชีวิตของเรา เพราะว่าถ้าไม่ได้ลูก ความเป็นพ่อเป็นแม่ไม่ได้ ได้แค่
สามีภรรยา ได้แค่ผิวเมียว่าจัน เพราะลูกนี้แหละถึงทำให้เราเป็นพ่อเป็นแม่ พ่อเป็นพ่อแม่ได้
เกียรติยศอะไรละ พุทธมาติ มาตาปิตโรติ มารดาบิดาเป็นพระพรหมของบุตร

เพราะฉะนั้นด้วยเหตุนี้เราจึงยกย่องบุตรว่าเป็นผู้ให้เราได้เข้าถึงพระพรหม จึงเรียก
บุตรว่าลูกบังเกิดเกล้า และความรักนั้นไม่มีความรักใดในโลกนี้ที่จะบริสุทธิ์สะอาดเท่ากับรักลูก
เมื่อเรารักลูกอย่างไรเราขอย้อนกลับไป พ่อแม่ก็รักเราอย่างนั้น นี่เป็นปริญญาคีต ที่ให้เรารู้จัก
ความรักที่แท้จริงของพ่อแม่ว่ารักเราอย่างไร เมื่อเรารักลูกอย่างไร พ่อแม่ก็รักเราอย่างนั้น
ถึงยกย่องให้ลูกเป็นผู้บังเกิดเกล้าให้ตำแหน่งพระพรหมกับเรา ดังนั้นจึงขอทบทวนว่า คำว่า
พ่อ แม่ลูกแปลว่าอะไร คำว่า “พ่อ” นอกจากแปลว่า “ชนก” ผู้ให้เกิดแล้ว ยังเรียกว่า บิดา
“บิดา” แปลว่าผู้ให้ความคุ้มครอง “ปุตตปาเรตติ ปิตา” ผู้ใดให้ความคุ้มครองซึ่งบุตร ผู้นั้น
ได้ชื่อว่า บิดา

คำว่า “แม่” มีบทวิเคราะห์ว่า “ถนุญ ปาเยตติ มาตา” แปลว่าหญิงใดให้ดื่มน้ำนมคือ เลือดในอกของตน หญิงนั้นชื่อว่าแม่ เมื่อแม่ให้ลูกหรือบุตรธิดาดื่มนม บุตรก็แปลว่าผู้ยังหัวใจของ พ่อแม่ให้หวั่นไหว อันนี้ก็พูดไป ตามแบบจะเท็จจริงก็อยู่ที่ผู้มีลูก นั้นแหละ พ่อได้ยินคำว่า “พ่อ แม่” โลกนี้หยุดเลยนะ ใจหวั่นไหว เลย สองคำนี้ จะจริงไม่จริงเนี่ย อาตมาก็รับรองไม่ได้ แต่มีอยู่ ครั้งหนึ่งโยมเขานำเด็กมายกให้ เพราะว่าเลี้ยงยากก็เอาด้าย

ผูกข้อมือ พุทธัง ธัมมัง สังฆัง ให้ถึงพระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์ บอกเขา เขาก็พอรู้เรื่อง พอเดินได้เตาะเตาะ ผูกแล้วก็รดน้ำมนต์ให้ ก็เลี้ยงง่ายขึ้นเขาวางอย่างนั้น มาวันหนึ่งเดินไป หน้าวัด เดิน ๆ ไป อะ เสียงอะไร เด็กมันเดิน ๆ ตามนะ ล้มไปบ้าง ลุกขึ้นบ้าง แล้วมันก็พูดว่า ป้อ หลวงป้อ หลวงป้อ พูดก็ยังไม่ชัดเลย เสียงอะไร หันไปดู เอ้าเด็กนี้เขายกให้เราเป็นลูกนี้ พอรู้ว่าเด็กคนนี้เป็นลูกนี้ เสียใจแทบในหัวใจเลย คำว่าพ่อนี้มันสะท้อนถึงหัวใจ อย่างนั้นนะ นี่ขนาดไม่จริงนะเนี่ย เขามายกให้ชั่วคราว มันสะท้อนอย่างนี้ ถ้าเป็นพ่อแม่จริง แล้วจะเป็นอย่างไร เพราะฉะนั้นความเป็นลูกถึงให้เกียรติยศแก่พ่อแม่ มันก็ต้องเลี้ยงเขาให้ดี เลี้ยงลูกให้ดีเลี้ยงอย่างไร ก็นอกจากให้น้ำนมซึ่งเป็นยารักษาที่สุดแล้ว ให้ดื่มน้ำนมในอกของตน ชื่อว่าแม่ และถ้าไม่มีก็หาแม่ที่ให้น้ำนมลูกได้ เรียกว่าแม่นม ธิดา ธิดา ปิตุ ผู้ให้น้ำนมก็ได้ บุตรก็แปลว่าผู้ยังให้หวั่นไหว

เพราะฉะนั้นข้อนี้ถ้าเราเข้าใจในภาวะเรามีความเป็นอย่างนี้ เพราะว่าเราได้รับฐานะเป็น พระพรหมแล้วคุณสมบัติของพระพรหมคืออะไร คือ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา เราจะมี ให้ใครก็ได้ แต่จะให้ลูกของลูกดีกว่าใครทั้งหมด เมตตา ลูก กรุณา ลูก มุทิตา ลูก อุเบกขา ลูก คำว่าอุเบกขานี้ต้องใช้ตอนที่เขามีครบครันแล้ว วางใจเป็นกลางอย่าไปยุ่งอะไรเขามาก ตอนนี้ เรามอบให้เขาไปแล้ว เขาจะได้ไปตั้งตัวใหม่ ความผูกพันมันก็ตัดยากนะ ตัดบวักก็ยังเหลือใจ ว่ามัน ตัดลูกนี้ตัดไม่ขาดหรอก มันใครที่ตัดลูกขาดได้นั้นก็แปลว่า เก่งมากเลย ใจเพชร แต่อย่างไรก็ดีความรักอันนี้นะ จะคลายจากเขาไปบ้างต่อเมื่อลูกเรามีหลาน พอมีหลานแล้ว ความรักที่มีต่อลูกก็จะถ่ายเทไปที่หลาน ใครดีลูกก็ยังพอทนได้ ใครดีหลานแหมทนไม่ได้

นึกถึงคำพูดที่ว่าแขนงแรงกว่าหน่อ เมื่อเป็นเช่นนี้ ทุกวันนี้ปัญหาของสังคมก็นี้แหละเยาวชนของเราทั้งหลาย ซึ่งผู้ที่เป็นพ่อแม่นี้แหละเป็นที่หนักอกที่สุด เพราะเราก็ไม่สามารถที่จะไปบังคับเขาได้ จึงต้องให้เขาได้มีทัศนวิสัย อรรถาถัย สันดาน วาสนา ให้หาประสบการณ์เอาเอง

เพราะเหตุที่เยาวชนทั้งหลายติดในความสะดวกสบาย สนุกและถูกใจโทรศัพท์นี้แหละ นั่งกับพ่อแม่ นั่งกับพี่น้องไม่สนใจแล้ว นั่งกดแต่โทรศัพท์ ไม่ต้องมองหน้าใครแล้ว เห็นไหม เขาแย่งความรักไปจากเรา และพุดง่าย ๆ เลยสังคมในปัจจุบันนี้ ที่มันหาหลักเกณฑ์ไม่ได้ แม้แต่สถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ก็จะต้องหมดแล้ว แม้แต่สิ่งที่น่าเคารพนับถือก็ไม่เอาแล้ว สัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่พระราชามหากษัตริย์ตั้งไว้จะหยุดจะไม่เอาแล้ว ที่พุดอย่างนี้ก็ไม่รู้ว่าจะได้บุญไหมนี้ เทศน์งานศพควรจะให้ได้สังเวชแต่ก็ควรจะสังเวชนะ ฟังแล้ว น่าควรจะสังเวชเป็นไปได้เชียวหรือ ทำไมโลกเรามันถึงเปลี่ยนไปอย่างนี้ ก็สะดวกสบาย สนุกถูกใจนี้แหละ การทำดี ทำชั่ว มันเป็นเรื่องของกรรม ดังนั้นในวันนี้อยากจะถอดหัวใจของพ่อแม่ว่า เมื่อได้บุตรแล้ว ต้องการบุตรอย่างไหน ถ้าจะเป็นพ่อแม่ที่ดี ต้องเริ่มต้นมาตั้งแต่สามภรรยา

ภรรยาดีมีห้าท่านว่าไว้

สองสงเคราะห์เพื่อนพัวตัวไปมา

สี่รักษาทรัพย์ไว้ไม่ให้ขาด

สมบัติห้าถ้ามีสตรีใด

หนึ่งเข้าใจจัดการงานเคหา

สามเสนหาสามีไม่นอกใจ

ห้าหมั่นกวาดบ้านเรือนไม่เชื่อนเกล

ย่อมนับได้ว่าเลิศประเสริฐเอย ฯ

นี่แม่ศรีเรือน จะเป็นใหญ่ในเรือน แต่นอกบ้านนอกเรือนให้สามีเป็นใหญ่ แต่ในบ้านนี้แม่เป็นใหญ่ สามีก็ต้องมีคุณสมบัติห้า

สามีดีมีห้าท่านว่าไว้

สองอย่าดูถูกภรรยาให้จาบัลย์

สี่มอบความเป็นใหญ่ให้เสร็จสรรพ

สมบัติห้ามีจบครบไม่วาง

หนึ่งเข้าใจยกย่องประคองขวัญ

สามผูกพันไม่นอกใจจนวายปรารถ

ห้าหาเครื่องประดับสำหรับร่าง

เป็นเยี่ยงอย่างสามีดีนักแล ฯ

ถ้าสามีดี ภรรยาดี แล้วลูกจะไปไหนละ ลูกก็ต้องดี อันว่าลูกดี สามีดีแล้ว ผู้ที่จะมาอยู่ร่วมกันเนี่ย ต้องมีสัญญากัน อยู่ด้วยกันจะเป็นสามีภรรยาที่ดีให้ถือธรรมะไว้สี่ข้อ คือ

๑. ต้องมีความสัตย์ซื่อ
๒. ต้องถือตัว
๓. ต้องกลัวผิด
๔. จิตสะอาด

ถ้าถือสี่ข้อนี้ได้แล้วลูกบังเกิดเกล้า มาอย่างชนิดที่เรียกว่าบุญเขาส่งมาให้เรา มาจากที่สูงทั้งนั้นแหละ ไม่ได้มาต่ำ ๆ หรือ ถ้ามาต่ำ ๆ นี่บางคนก็ให้นิมิตนะ บางคนแพ้วท้องอยากจะกินเลือด ของสด ของดาว บางคนก็อยากจะกินจวันดิน บางคนก็อยากกินผลไม้แสดงว่าฤๅษีมาเกิด เพราะฉะนั้นสิ่งเหล่านี้คิดว่าท่านทั้งหลาย

ฟังแล้วก็คงจะเข้าใจในฐานะที่เราจะพึงเป็น สุดท้ายพ่อแม่ต้องการลูกอย่างไร ต้องการให้ลูกเป็นคนดี คนดีของพ่อแม่ นั่นคืออะไร ในวัดตบพ ๗ ประการ เป็นคุณสมบัติของพระพรหมที่มอบไว้ว่า ให้คนที่ปฏิบัติแล้วจะได้เป็นจอมเทวดา จะได้เป็นพระอินทร์

หนึ่ง ผู้ใดเลี้ยงพ่อแม่ไม่เพิกเฉย หน้าที่ของบุตรนะ สอง อ่อนน้อมต่อผู้ใหญ่ไม่ละเลย
สาม เอื้อนโอรุ์อยู่ยาคำสุภาพไม่หยาบคาย สี่ คำสอพลอส่อเสียดนั้นเลิกละ
ห้า กำจัดมัจฉริยะให้ขาดหาย หก วาจาสัตย์แน้นับไม่กลับกลาย
เจ็ด ความระคายเคืองโกรธนั้นระงับ

ผู้นั้นแหละเทพชาวดาวดึงส์
เป็นเทวรินทร์ปิ่นพิภพเคารพรัก

เป็นที่พึงใจแนบเป็นแบบฉบับ
เรียกว่า “สัตบุรุษ” สุดดีเอย ฯ

นี่คือความหวังของพ่อแม่ สุดท้ายลูกเป็นสัตบุรุษ เป็นคนดี พ่อได้คนดีแล้วบวชเป็นพระก็ไม่มีปัญหาใคร สักคมก็ไม่ต้องเป็นปัญหามานั่งวิจารณ์พระกันอยู่ เพราะฉะนั้นเทศน์วันนี้จึงขอสรุปว่า รู้จักหน้าที่ของเรา โยมก็มีหน้าที่ของโยมเป็นศาสนูปถัมภ์ พระก็เป็น

ศาสนทายาท อย่าก้าวก่ายหน้าที่กัน ศาสนูปถัมภ์ก็บำรุงพระพุทธศาสนาให้เจริญ ศาสนทายาท ก็รักษาสมบัติของพระธรรมวินัยไว้ ถ้าทำได้อย่างนี้ เราก็ถือว่าเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ของเราอย่าง สมบูรณ์ เมื่อปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างนี้ เราก็ถือว่าทำหน้าที่ของความเป็นพุทธศาสนิกสาธุชนได้ ครบถ้วน

เพราะฉะนั้นในวาระที่ท่านทั้งหลายได้มาบำเพ็ญบุญกุศล รวบรวมสิ่งที่เราได้ทำมาด้วย กาย วาจา ใจ น้อมสิ่งเหล่านี้มาให้ปรากฏ ความกตัญญูกตเวทีเหมือนกับลูกที่มีความกตัญญู กตเวทีต่อพ่อแม่ แล้วก็ประกอบตนไว้ให้อยู่ในฐานะที่รู้จักหน้าที่ไม่ละเลยหน้าที่มีอย่างไรก็ ปฏิบัติไป ก็จะเป็นไปเพื่อพุทธสิริสวัสดิ์พัฒนามงคล สมบูรณ์พูนผลในสิ่งพึงปรารถนา ทุกประการ เพราะฉะนั้นในโอกาสแห่งพระธรรมเทศนานี้ ขอบุญกุศลที่ท่านทั้งหลายได้มาร่วม กันวันนี้ จงเป็นที่เบิกบานใจของท่านเจ้าคุณพุทธิสารโสภณ (เดช กตปุญโญ) หรือท่าน ดร. หรือรองศาสตราจารย์ ได้ทราบด้วยญาณวิถีทางใดทางหนึ่งแล้ว จงอนุโมทนาในบุญกุศลแห่ง ท่านทั้งหลาย และขอบุญกุศลส่วนนี้จงสำเร็จแก่ท่านทั้งหลายทุกคนทุกท่าน ต่อไปนี้พระสงฆ์ จะได้สวดคาถาธรรมบรรยายเพื่อเพิ่มพูนอุปมาทรรพแก่สมาคมนี้ด้วยสรภัญญ์วิธีก็มีด้วย ประการบัดนี้ เอิ๋ว ก็มีด้วยประการฉะนี้ ฯ

พิธีบำเพ็ญกุศลสวดวารครบ ๑๐๐ วัน

พระพุทธานุสรณ์ (เดช กตปุณฺณ)

อดีตเจ้าอาวาสวัดมัชฌันติการาม

ณ ศาลาปฏิบัติธรรม วัดมัชฌันติการาม แขวงวงศ์สว่าง เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร

วันศุกร์ที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๔ เวลา ๑๘.๐๐ น.

พระพรหมวชิรมงคล วัดราชาธิวาสวิหาร

ประธานในพิธี

พระธรรมวชิรมุนี

วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ราชวรมหาวิหาร องค์แสดงธรรม

รายนามพระสงฆ์สวดพุทธมนต์และทักษิณานุประทาน

๑. พระธรรมกิตติเมธี	วัดราชาธิวาสวิหาร
๒. พระธรรมวิสุทธิธารจารย์	วัดบวรนิเวศวิหาร
๓. พระธรรมศากยวงศ์วิสุทธิ์	วัดบวรนิเวศวิหาร
๔. พระเทพดิลก	วัดปทุมวนาราม
๕. พระเทพเมธาภรณ์	วัดสิริกาญจนาราม
๖. พระราชพิศาลมุนี	วัดมกุฏกษัตริยาราม
๗. พระราชวัชรภรณ์	วัดชูจิตธรรมาราม
๘. พระราชปัญญาสุธี	วัดส่วยทอง
๙. พระราชดิลก	วัดอาวุธวิกสิตาราม
๑๐. พระปริยัติสารเมธี	วัดราชผาติการาม

ประมวลภาพพิธีบำเพ็ญกุศลสวดवारครบ ๑๐๐ วัน

พระธรรมเทศนาสัตมวารครบ ๑๐๐ วัน
พิธีบำเพ็ญกุศลพระพุทธรูปโสภณ (เดช กตปุณฺณโณ)

โดย พระธรรมวชิรมณี (บุญจิต ญาณสํวโร)
วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ราชวรมหาวิหาร
เจ้าคณะกรุงเทพมหานคร กรรมการมหาเถรสมาคม

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมา สมฺพุทฺธสฺส
นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมา สมฺพุทฺธสฺส
นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมา สมฺพุทฺธสฺส

สีเล ปติฏฺฐาย นโร สพลฺโย จิตฺตํ ปญฺญญจ ภาวยํ
อาตปปี นิปปโก ภิกขุ โส อิมํ วิชฺฌเย ชฏฺฐนฺติ

ณ วโรกาสกาลบัดนี้ จักได้แสดงพระธรรมเทศนา ในชฎียกถา พรรณนาถึงหลักธรรม
คำสั่งสอนของสมเด็จพระชินวรสัมมาสัมพุทธเจ้า ถึงสภาวะอันรक्षเพื่อเป็นเครื่องประดับ
สติปัญญาเพิ่มพูนกุศลบุญราศรี ในส่วนทักษิณานุทานกิจ ซึ่งคณะสงฆ์วัดมัชฌันติการาม

พร้อมทั้งอุบาสกอุบาสิกาศรัทธาสาธุชนผู้มีความเคารพในพระเดชพระคุณ ท่านเจ้าคุณ พระพุทธิสารโสภณ (เดช กตปุญโญ) เพื่อเป็นการบำเพ็ญกุศลทักษิณานุปทาน แสดงออกซึ่งความกตัญญูกตเวทีต่อพระเดชพระคุณ ในวาระนี้เป็นวาระสัตตมวาร ครบรอบ ๑๐๐ วัน ซึ่งมีพระเดชพระคุณพระพรหมวชิรมงคล เจ้าอาวาสวัดราชาธิวาสวิหาร เป็นต้น เป็นประธาน พร้อมทั้งพระเดชพระคุณพระราชธีรสารมุนี รักษาการเจ้าอาวาสวัดมัชฌันติการาม ในฝ่ายของบ้านเมืองมีท่านผู้อำนวยการเขตบางซื่อ เป็นต้น เป็นประธาน ซึ่งก็มีพระมหาเถรานุเถระเจ้าคณะ พระสังฆาธิการ ได้มาร่วมในการบำเพ็ญกุศลในคราวครั้งนี้ เป็นการแสดงออกซึ่งความเป็นผู้มีน้ำใจในคราวที่พระเดชพระคุณ พระพุทธิสารโสภณ (เดช กตปุญโญ) ท่านได้ถึงแก่กรรมภาพ ก็ได้มาบำเพ็ญกุศลถวายท่านโดยตลอด เป็นการแสดงออกซึ่งความเป็นผู้มีน้ำใจ และมีความเชื่อมั่นว่า การบำเพ็ญกุศลทักษิณานุปทานถวายพระเดชพระคุณนั้น ถือว่าเป็นการปฏิบัติตามหลักธรรมคือ **“บุญญาภิ ปรโลกสมิ ปติฏฐา โหนติ ปาณิน”** ซึ่งแปลว่า บุญกุศลเป็นที่พึงของสัตว์ทั้งหลายทั้งในโลกนี้และโลกหน้า

แม้พระเดชพระคุณจะเป็นพระในพระพุทธศาสนา เป็นพระสุปฏิบัติแต่บรรดาเจ้าคณะพระสังฆาธิการตลอดถึงญาติโยมพุทธศาสนิกชนทั้งหลายก็ได้มีน้ำใจบำเพ็ญกุศลทักษิณานุปทาน อันเป็นการแสดงออกซึ่งความเป็นบัณฑิตในทางพระพุทธศาสนา พระเดชพระคุณนั้นได้ถึง

แก่กรรมภาพ การบำเพ็ญกุศลได้มีมาโดยตลอด ด้วยความเคารพ ด้วยความอาลัย ด้วยความรู้สึกเสียดาย เพราะว่าพระเดชพระคุณนั้นเป็นพระมหาเถระที่ได้บำเพ็ญคุณประโยชน์ต่อประเทศชาติบ้านเมือง ต่อพระพุทธศาสนา ต่อสถาบันพระมหากษัตริย์มาโดยตลอด ซึ่งคุณงามความดีของพระเดชพระคุณนั้นมีมากมายสุดที่จะพรรณนาได้ แต่เมื่อกล่าวโดยย่อมี ๒ ประการใหญ่ ๆ คือพระคุณที่เป็นอัครตมสมบัติ ดังที่เราท่านทั้งหลายได้ทราบกันว่า พระเดชพระคุณเป็นพระที่ได้ถือกำเนิดจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ได้เกิดมาเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา มีครูบาอาจารย์ ส่งเสริมให้เข้ามาศึกษาพระธรรมวินัยของพระพุทธเจ้า สำเร็จการศึกษาเป็นเปรียญธรรม ๓ ประโยค เรียกว่าเป็นพระมหา แล้วก็ยัง

ได้มีอุตสาหะวิริยะในการศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยหรือ มมร. ได้สำเร็จ การศึกษาดังแต่ปริญญาตรีเป็นต้น แล้วก็ขยายการศึกษาออกไปจนถึงระดับปริญญาเอก ที่ประเทศสาธารณรัฐอินเดีย เมื่อกลับมาก็ได้สนองงานของคณะสงฆ์ เป็นพระสังฆาธิการเป็น ครูบาอาจารย์สอนหนังสือ เป็นผู้บริหารในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ซึ่งเดิมนั้นตั้ง อยู่ที่วัดบวรนิเวศวิหาร นี้เรียกว่าเป็นอัครตสมบัตติ เป็นสมบัตติที่พระเดชพระคุณผู้ถึง แก่มรณภาพ ได้บำเพ็ญมา

ในอัครตสมบัตตินี้ก็ยังมีปรหิตสมบัตติคือได้บำเพ็ญความดีต่อประเทศชาติบ้านเมือง พระศาสนาโดยตลอด จากการที่พระเดชพระคุณได้ดำรงตำแหน่งในทางคณะสงฆ์และ ในสถาบันการศึกษา เป็นตำแหน่งต่าง ๆ ซึ่งก็ถือว่าเป็นตำแหน่งชั้นสูง เป็นการบำเพ็ญประโยชน์ เพื่อบุคคลอื่น เพื่อพระศาสนา เพื่อสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นประการสำคัญ

การที่พระเดชพระคุณได้มีคุณสมบัติอย่างนี้ คือได้บำเพ็ญประโยชน์ตนและประโยชน์ ของผู้อื่นตลอดชีวิตของความเป็นพระในพระพุทธศาสนา ก็ด้วยความที่ว่า พระเดชพระคุณ นั้นพยายามในการที่จะพัฒนาคุณธรรมที่อยู่ในตัวเอง คือพัฒนาตัวเองให้มีศีล สมาธิ ปัญญา ตามหลักพระพุทธศาสนา เมื่อพัฒนาศีล สมาธิ ปัญญา ในฐานะพระสงฆ์ก็มีศีล ๒๒๗ การมี ศีลของพระนั้น ก็ทำให้สิ่งที่เรียกว่ากิเลสหรือว่าสิ่งที่มีความรกขัฏก้อย ๆ หุเลาเบาบางลงไป ตามพุทธภาษิตที่ได้ยกขึ้นเป็นนิกเขปบทในเบื้องต้นว่า **“ศีเล ปติฏฺฐาย นโรสพญโณ”** ดังนี้ ซึ่งแปลความว่า นรชนผู้ตั้งมั่นอยู่ในศีล เป็นผู้ที่มีปัญญา อบรมสมาธิและเจริญปัญญาอยู่ เป็น ผู้มีความเพียร เป็นผู้ที่มีปัญญาเป็นเครื่องรักษาไว้ซึ่งตน นรชนเช่นนี้เป็นผู้เห็นภัยในวัฏสงสาร จะสามารถสะสางสิ่งที่มีความรกขัฏได้

ขออธิบายโดยสังเขป “ศีล” นั้นแปลว่าปรกติ แปลว่าเย็น “ศีล” นั้นเป็นอาภรณ์ ประดับและประดับวาจา โดยธรรมชาติของมนุษย์ คนที่ยังมียังกิเลสอยู่นั้นก็จะมีอยู่ทั้งหมด ๓ ชั้นใหญ่ ๆ อยู่ ๓ ชั้นด้วยกันชั้นที่ ๑ เรียกว่า วิตกมกิเลส ชั้นที่ ๒ เรียกว่า ปริยฏฐานกิเลส ชั้นที่ ๓ เรียกว่า อนุสัยกิเลส

กิเลสชั้นที่ ๑ วิตกมกิเลส เป็นกิเลสที่ออกมาทางกายและวาจา เช่น กายไปฆ่าสัตว์ วาจาพูดปด เป็นต้น วิตกมกิเลส สามารถที่จะทำให้หุเลาเบาบางลงไป เป็นผู้บริสุทธิ์ได้ด้วยการ สมาทานศีล เป็นอุบาสกอุบาสิกาที่มีศีล ๕ ศีล ๘ บ้าง เป็นพระภิกษุก็มีศีล ๒๒๗ เมื่อมีศีลก็

จะทำให้วิติกมกิเลสไม่กำเริบออกมาทางกายและวาจา ผู้ที่สามารถนำศีลมาเป็นข้อปฏิบัติได้ เรียกว่าจะทำให้บุคคลอื่นไม่เห็นความชั่วที่ออกมาทางกายและวาจา เป็นความบริสุทธิ์ในเบื้องต้น

กิเลสของมนุษย์ชั้นที่ ๒ เรียกว่า ปริยฐานกิเลส เป็นกิเลสที่ทำให้จิตใจเศร้าหมอง ก็คือ โลภะ โทสะ โมหะ ว่าโดยองค์ธรรมคือนิรณ ๕ ประการ

ประการที่ ๑ กามฉันทะ คือความพอใจในรูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ และธรรมารมณ์ อันน่าใคร่น่าพอใจ

ประการที่ ๒ พยาบาท คือใจที่มีความโกรธ มีโทสมกิจเป็นมูล

ประการที่ ๓ ถีนมิทธะ คือความง่วงเหงาหาวนอน

ประการที่ ๔ อุทธัจจะกุกกุจจะ สภาวะจิตที่ฟุ้งซ่านไปในอารมณ์ต่าง ๆ

ประการที่ ๕ วิจิกิจฉา ความสงสัยลังเลใจ

นิรณทั้ง ๕ ประการนี้ อยู่ในจิตใจของทุกคน เป็นสภาวะที่ก่อกันจิตของมนุษย์ไม่ให้บรรลุถึงคุณงามความดีได้ ธรรมะที่จะทำให้นิรณ ๕ ประการ หุเลาเบาบางลงไปในัน คือการเจริญพระกรรมฐาน เช่น คนที่มีกามฉันทะพอใจในรูป ในเสียง ในกลิ่น ในรส ควรจะเจริญกรรมฐานประเภทอสุกกรรมฐานหรือกายคตาสติ พิจารณาร่างกาย มีเกศา โลมา ผมหัน เล็บ ฟัน หนัง เป็นต้น จิตใจก็จะสงบระงับจากนิรณ ๕ ประการ เป็นจิตที่ควรแก่การทำงานทั้งทางโลกและทางธรรม

กิเลสชั้นที่ ๓ เรียกว่าอนุสัยกิเลส หมายถึงกิเลสที่นอนอยู่ในขันธสันดานของสัตว์ทั้งหลาย หรือว่ากิเลสที่นอนเนื่องอยู่ในสันดานในจิตใจของมนุษย์ทั้งหลาย ที่จะสามารถกำจัดกิเลสเหล่านี้ได้ ก็ด้วยการที่ว่าจะต้องเจริญภาวนาหรือปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานทำให้จิตสงบระงับจากอนุสัยกิเลส จิตใจก็จะเป็จิตใจที่สะอาดบริสุทธิ์ เป็นการพัฒนาจิตใจขั้นสูงสุดในทาง

พระพุทธศาสนา ภิคุหรือว่านรชนประเภทใดจะสามารถสางกิเลส สางความรกข์เหล่านี้ได้
นรชนประเภทที่เรียกว่าภิคุเท่านั้นจึงจะสามารถสางสิ่งที่เป็ความรกข์ได้

คำว่า “ภิคุ” ในความหมายของวิสุทธิมรรค นั้น มิได้หมายถึงความเป็นพระเท่านั้น
แต่ยังหมายถึงความเป็นภิคุ ภิคุณี อุบาสก อุบาสิกา ผู้เห็นภัยในวัฏสงสาร อาตาปี เป็นผู้มีความ
เพียร นิปโก เป็นผู้มปัญญาเป็นเครื่องรักษาไว้ซึ่งตน เมื่อตั้งมั่นอยู่ในศีล สมภาิ ปัญญา
แล้ว ก็จะสามารถสางสิ่งที่เป็ความรกข์อันได้แก่กิเลสที่เกิดขึ้นในมนุษย์ทั้งในส่วนที่เป็น
วิติกมกิเลส ปริยฐานกิเลสและอนุสัยกิเลส ซึ่งเป็นกิเลสอย่างละเอียดอ่อน

พระเดชพระคุณ พระเถระผู้ถึงแก่
มรณภาพ ท่านเจ้าคุณเดช ท่านเป็นพระที่
ศึกษาพระปริยัติธรรมและศึกษาทั้งคดีโลก
สำเร็จการศึกษาสมัยใหม่ เท่าที่ได้สัมผัสกับ
ชีวิตของท่าน ท่านเป็นพระที่สนใจในการปฏิบัติ
กรรมฐานด้วย จะด้วยที่ว่าท่านเกิดในภาคอีสาน
เป็นพระสองจังหวัดทั้งอุบลราชธานีและ
สกลนครด้วย ท่านได้สัมผัสกับพระสุปฏิบัติ เป็นลูกศิษย์สายพระอาจารย์มั่น เป็นต้น

ทำให้ท่านได้เข้าใจในการพัฒนาตน ทำให้ห่างไกลจากกิเลส ทั้งกิเลสอย่างต้น กิเลส
อย่างกลาง และกิเลสอย่างละเอียด เราจะได้เห็นได้จากการบริหารวัดของท่าน ท่านส่งเสริมให้
พระได้ศึกษาเล่าเรียนพระปริยัติธรรมทั้งแผนกนักธรรมและแผนกบาลี สนองงานคณะสงฆ์ได้
เป็นอย่างดี และในขณะเดียวกันก็ได้นำพาพระสงฆ์ในวัด นำพาญาติโยมสาธุชนทั้งหลาย
ที่มาบำเพ็ญกุงการกุศลในวัดได้เจริญพระกรรมฐานทั้งสมถและวิปัสสนากรรมฐาน อาตาร
หลังนี้ พระเดชพระคุณ ท่านเจ้าคุณเดช ก็มีควมประสงค์จะให้เป็นที่ปฏิบัติธรรมของบรรดา
ญาติโยมสาธุชนทั้งหลาย ผู้มาบำเพ็ญกุงการกุศลด้วย

ด้วยเหตุนี้พระเดชพระคุณท่านเจ้าคุณเดช จึงถือได้ว่าเป็นพระมหาเถระที่เป็นตัวอย่าง
ที่ศึกษาพระธรรมวินัยและศึกษาพระกรรมฐาน น้อมนำพระกรรมฐานที่ตนเองได้ประพฤติ
ปฏิบัติมาเผยแผ่ให้พระสงฆ์ญาติโยมสาธุชนทั้งหลายที่มาทำบุญที่วัดได้ปฏิบัติเต็มกำลังควม
สามารถของพระเดชพระคุณ จึงนับได้ว่าเป็นพระมหาเถระที่ได้บำเพ็ญประโยชน์ต่อประเทศ
ชาติบ้านเมืองพระศาสนา และสถาบันพระมหากษัตริย์มาตลอดชีวิตของท่าน ในช่วงที่ท่านได้

ถึงแก่กรรมภาพ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฯ ได้ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณ ได้ถวาย
น้ำหลวงสร่งศพ ถิ่นนับได้ว่าเป็นพระมหากรุณาธิคุณที่พระเดชพระคุณท่านเจ้าคุณเดชได้รับ
ในวาระสุดท้ายแห่งชีวิตด้วย

อิมินา กตปุญญेณ ด้วย
อำนาจกุศลทักษิณานุประทาน ที่บรรดา
เจ้าคณะพระสังฆาธิการ ตลอดจนถึง
บรรดาศรัทธาสาธุชนทั้งหลายที่ได้
บำเพ็ญอุทิศถวายท่านในวันนี้ ซึ่งมี
พระเดชพระคุณพระพรหมวชิรมงคล
เจ้าอาวาสวัดราชาธิวาสวิหาร เป็นต้น
เป็นประธาน ท่านเจ้าคุณพระราชนิ

ธีรสารมณี รักษาการเจ้าอาวาสวัดมัจฉานดิการาม และผู้อำนวยการเขตบางซื่อ เป็นต้น
ขอจงรวมกันเป็นตบะเป็นเดชเป็นพลະปัจจัย อำนวยวิบากสมบัติแด่พระเดชพระคุณ
ขอพระเดชพระคุณจงได้เสวยอิฏฐวิบูลย์มณูญผลในสัมปรายภพ สมดังเจตนาปรารภของ
คณะเจ้าภาพ จงทุกประการ การแสดงพระธรรมเทศนาพอสมควรแก่เวลา เอิว ก็มีด้วย
ประการฉะนี้ ฯ

พวงมาลา

พิธีบำเพ็ญกุศลสวดพระอภิธรรมศพ
พระพุทธานุสรณ์ (เดช กตปุญโย)

รายนามเจ้าภาพสวดพระอภิธรรม
ในการบำเพ็ญกุศลศพ

พระพุทธีสารโสภณ (เดช กตปุญโญ)

อดีตเจ้าอาวาสวัดมัชฌันติการาม

ระหว่างวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๖๔

ถึงวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๖๕

วัน/เดือน/ปี	รายนามเจ้าภาพ	จำนวนเงิน บาท
๙ ก.ย. ๖๕	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ และวัดป่าร้อยปีหลวงพ่อวิริยงค์ ราชบุรี	๑๔๘,๐๖๘
๑๐ ก.ย. ๖๕	บริษัท ศิริมิตร จำกัด	๒๓๙,๓๐๙
๑๑ ก.ย. ๖๕	เครือข่าย คุณแม่ทองม้วน แสงอร่าม ณ อุบล และลูกหลาน	๑๖๐,๐๖๒
๑๒ ก.ย. ๖๕	วัดสิริจันทราวาสและญาติโยม จากรัฐมิเนสโซต้า นักเรียนไทยในจันดิการ์ Chandigarh India ยุคปี ๒๐๐๐	๗๙,๗๑๐
๑๓ ก.ย. ๖๕	๑.สำนักงานเขตบางซื่อ ๒.สภาวัฒนธรรมเขตบางซื่อ ๓.วิเศษไก่อ่าง	๘๑,๔๑๐
๑๔ ก.ย. ๖๕	๑.หมู่บ้านจุงสุข ๒.ศักดิ์ชัย-นิภา ศรีสันติธรรมและครอบครัว ๓.นางสิตา ธนธกรอบสุข ๔.เดอะลอฟท์ ๕.คุณเจษฎาวุธ พุ่มศรีอินทร์ ๖.อุบาสกอุบาสิกาวัฒน์น้อย	๑๘๒,๔๕๓
๑๕ ก.ย. ๖๕	ชมรมผู้สูงอายุศูนย์บริการสาธารณสุข ๑๔ วงศ์สว่าง คุณบุญโรจน์ เสรีวัฒนวุฒิ และครอบครัว	๙๐,๙๙๐
๑๖ ก.ย. ๖๕	๑.Global Doctor Bangkok by Dr.Sumait, Dr.Nilarat, Natasha Premmanisakul, Family and staff ๒.น.พ.ศรุต อำนวยผล - ผศ.อณัญญา อำนวยผล ๓.คุณอัครา วีระศิลป์ ๔.คุณเฉลียว นนะนา ๕.ดร.เกล้าสรวง สุพงษ์ธร และนางสาวทิพย์สลาลี สุพงษ์ธร	๔๒,๓๑๐
๑๗ ก.ย. ๖๕	ครอบครัวเนียมประเสริฐ และครอบครัวพงศ์ทรงพ, ศิษย์เก่า มหาวิทยาลัยปัญญา และมหาวิทยาลัยกุฎเกศตร อินเดีย	๕๔,๙๙๐
๑๘ ก.ย. ๖๕	คุณนุชนาฏ อวยพร และคุณศิริยุพา มาสุปรีดี	๖๒,๙๓๐
๑๙ ก.ย. ๖๕	พด.สมุห์คำปุ่น วิฑูญโญ เจ้าอาวาสวัดญาณวิฒนาาราม เมืองรูแบซ์ ประเทศฝรั่งเศส ร่วมกับคณะสงฆ์ธรรมยุตในสหภาพยุโรป	๕๒,๘๑๓
๒๐ ก.ย. ๖๕	ครอบครัวครุสาดะ, ครอบครัวสังข์นิม, ครอบครัวเกษมุดิ และคุณพ่อบุญมี ขวัญศิริ	๓๒,๙๗๐
๒๑ ก.ย. ๖๕	สำนักนารีพรต (แม่ชี)	๕๑,๗๘๐
๒๒ ก.ย. ๖๕	คณะสงฆ์เขตบางซื่อ (พระมหาสมັตร มหาวีโร), สำนักงานเขตบางซื่อ	๓๓,๖๘๐
๒๓ ก.ย. ๖๕	ครอบครัวพรหมเดช ปัจจัยอินเข้าบุญชี	๗,๘๐๐ ๔๓,๕๐๐

๒๔ ก.ย. ๖๔	ศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต รุ่นที่ ๔ บัณฑิตวิทยาลัย (มมร), พระมงคลธรรมวิธาน วัดทองนึ้ยม, ครอบครัวยุเพียรพัฒน์	๖๔,๘๘๓
๒๕ ก.ย.๖๔	๑.คณะสงฆ์ อุบาสกอุบาสิกา วัดป่าภูริทัตตถิราวาส จ.สกลนคร ๒.นายวรพล จิระฐิตภา พร้อมครอบครัว ๓.คุณพรมนาถ - คุณจุฑามาศ คุณรพีพัฒน์ ราชีวงศ์ พร้อมครอบครัวราชีวงศ์ ๔.นายธนวัฒน์ - นายพงศ์พัฒน์ พงษ์จันทร์ พร้อมครอบครัว ๕.นายณนทกร สร้างไตรภพ พร้อมครอบครัว ๖.พ.ท.ญ.สุวิมล พูลผล พร้อมครอบครัว	๓๘,๓๘๐
๒๖ ก.ย.๖๔	๑.ชุมชนวัดหลวง ๒.ร้านเสริมผม พร้อมบุตรธิดาและลูกหลาน	๘๘,๖๓๐
๒๗ ก.ย.๖๔	๑.ยายมุด แสนสุภา พร้อมครอบครัว ๒.ยายนารถ ศาลา พร้อมครอบครัว ๓.คุณบุญล้อม - คุณไสว มุ่งงาม พร้อมครอบครัว	๒๘,๑๑๐
๒๘ ก.ย.๖๔	คุณสมพงษ์ - รัชดา กิตติสุวรรณ และครอบครัว	๔๖,๑๐๕
๒๙ ก.ย.๖๔	คณะสงฆ์ อุบาสก อุบาสิกา วัดเขมาภิรตาราม	๓๖,๖๐๐
๓๐ ก.ย.๖๔	๑.นายเจดชัย มธุรส ผู้พิพากษาอาวุโส ศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดปทุมธานี และครอบครัว ๒.นางทองใบ พรรณวัลย์ ๓.ครอบครัวเทพประทุม ๔.ครอบครัววุฒิพงศ์ ๕.ครอบครัวควรนิยม ๖.ครอบครัวตั้งใจ ๗.ครอบครัวศรีไทยล้วน	๓๐,๕๐๐
	รวมปัจจัย (เดือนกันยายน)	๑,๓๕๓,๕๙๓
เดือนตุลาคม ๒๕๖๔	รายนามเจ้าภาพ	จำนวนเงิน บาท
๑ ต.ค.๖๔	๑.ชุมชนหลังเตาโนน ๒.พระอาจารย์มานะ วิริยารัมโก วัดป่าสุญญตาราม บันดานูน ออสเตรเลีย	๓๒,๘๖๐
๒ ต.ค.๖๔	๑.คุณเส่งี่ยม จารุวิลาศกุล ๒.ดร.จารุพงศ์ จินาพันธ์ (อดีต สว.) และครอบครัว ๒.พระครูวิธานภาวนา วัดช่องกงัมมาราม เขตบริหารพิเศษฮ่องกง ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน	๗๗,๘๐๐

๓ ต.ค.๖๔	คุณวิเชียร-คุณกรรณิกา และคุณเจตต์สง หันตศุภารักษ์ คณะสงฆ์ อุบาสกอุบาสิกา วัดพระธาตุภูจาน จ.ยโสธร	๒๙,๙๐๐
๔ ต.ค.๖๔	บริษัท วี เอ็น ที อินเตอร์พรีนซ์ จำกัด โดยคุณตรีเพชร ตีรวัฒนอักษร และครอบครัว	๓๘,๓๕๐
๕ ต.ค.๖๔	“คณะสงฆ์สวนป่าปฏิบัติธรรม” พระมหาบุญไทย ปุณฺณมโน คุณแม่จันทร์เพ็ญ ดั่งวงศ์ พระมหาบุญยอด สุขเมโธ พ่อสมควร แม่ใบ ดันกันยา คุณอนุกุล รุ่งสุวรรณ และครอบครัว	๘๖,๙๒๐
๖ ต.ค.๖๔	“บริษัท ศรีธนาเพอร์เฟกต์ จำกัด โดย คุณศรีประไพ พจน์ธนาดี และคุณชุดิมา สมจิตร	๓๓,๖๔๐
๗ ต.ค.๖๔	๑.สำนักนารีพรต (แม่ชี) ๒.คุณเกรียงไกร -คุณแสงระวี พิมเสน และครอบครัว ๓.คุณจิตาภา วัฏฏวนิชย์กุล (อุ่ม)	๓๓,๔๙๐
๘ ต.ค.๖๔	ครอบครัวพัพพันธ์ และครอบครัวดามุกโต	๒๕,๖๐๐
๙ ต.ค.๖๔	๑.พระครูคุณสารโสภณ ประธานกรรมการที่ปรึกษาบริหารคณะสงฆ์ ธรรมยุติกนิกาย และเจ้าอาวาสวัดพุทธบารมี นครธัมมบุรี พร้อมศิษยานุศิษย์วัดพุทธบารมีนครธัมมบุรี ๒.พระครูประกาศพุทธพากย์ จ.ชลบุรี ๓. พระครูศิริธรรมวิเทศ สหรัษฎ ๔.อาจารย์สมพงษ์ พวงเวียง จ.มหาสารคาม ๕.อาจารย์ถวิล แสนโคตร	๒๘,๓๑๙
๑๐ ต.ค.๖๔	ครอบครัวชาญกิจ ครอบครัวสมบุญ และคณะ	๔๘,๘๒๐
๑๑ ต.ค.๖๔	คุณเอกวุฒิ บุตรโคษา คุณยายลำจวน ราชภักดี คุณยายวิเชียร มิ่งขวัญ คุณยายสุมาลี กอมะณี พร้อมคณะลูกหลาน คุณภักดิ์ธิดา อังสุธร	๔๔,๒๒๐
๑๒ ต.ค.๖๔	๑.พระครูสังฆรักษ์ ครชานนท์ สิรินุโร ๒.พระอานนท์ โพธิ์นุโท ๓.คณะพระนวกะ ปี ๒๕๖๔ ๔.พ.ต.ท.กรุงเพชร อินทร์เสน และครอบครัว ๕.นายมานพ สมสวัสดิ์ และครอบครัว	๒๖,๕๒๐
๑๓ ต.ค.๖๔	บ้านจิงสุข	๓๙,๑๐๐

๑๔ ต.ค.๖๔	๑.นักศึกษา/คณาจารย์ สาขาวิชาพุทธศาสนา และปรัชญา ปริญญาโท-เอก มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ๒.พระครูสาสนกิจวิเทศ (พระมหาบุญเนตร ขนติพโล) เจ้าอาวาสวัดอลาสักำณาวราราม เมืองแองโคเรจ รัฐอลาสก้า สหรัฐฯ	๕๐,๙๑๙
๑๕ ต.ค.๖๔	วัดป่าสุวัฒนาราม อ.บ้านบึง จ.ชลบุรี	๓๓,๑๒๐
๑๖ ต.ค.๖๔	คุณอาสุทา สิทธิศิริ ทพ.ชาญชัย-คุณวราภรณ์ ทนต์ประเสริฐเวช และคุณกษมล สุวรรณฉายา	๒๘,๑๐๐
๑๗ ต.ค.๖๔	คณะสงฆ์วัดราชาธิวาส	๓๐,๐๐๐
๑๘ ต.ค.๖๔	ดร.อมร มีมะโน ที่ปรึกษารัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี และผู้ก่อตั้ง บมจ.เอเจแอดวานซ์เทคโนโลยี	๑๑๑,๕๐๐
๑๙ ต.ค.๖๔	๑.คุณเสงี่ยม จารุวิลาศกุล ๒.คุณภณิดา ไทรเมือง ๓.คุณมลิลักษณ์ แก้วมุกดา ๔.คุณเจิม นิลพงษ์ ๕.คุณอร ๖.คณะศิษยานุศิษย์	๑๘,๒๙๐
๒๐ ต.ค.๖๔	๑.คุณอำนาจ คุ้มเสร็จ ๒.คุณอมเรศ มหาสารินันท์ ๓.คุณศิริวรรณ กายเพชร ๔.คุณธนิดา กุลวัฒน์เดชา	๑๔,๙๐๐
๒๑ ต.ค.๖๔	๑.เจ้มิตร ๒.ป้าลิต ๓.ป้ามะลิ ๔.พี่นุช ๕.พี่พรทิพย์ ๖.พี่นงค์ ๗.คุณสุกัญญา ๘.คุณพลอยนภัส ๙.ครูตุ้ม ๑๐.พี่ปุย	๒๘,๒๒๐
๒๒ ต.ค.๖๔	๑.คณะศิษย์เก่าจันดิการ์ เมืองจันดิการ์ รัฐปัญจาบ ประเทศอินเดีย ๒.คุณวิรัชนา บุญญาสัย	๓๔,๕๓๐
๒๓ ต.ค.๖๔	๑.คุณกุลธิรัตน์ เคชอุฟาร และกัลยาณมิตร ๒.คุณเชิดชัย มาลัย และครอบครัว ๓.นายธัญญ์วงศ์ กัลป์ปัญญา	๕๓,๘๔๐
๒๔ ต.ค.๖๔	๑.คุณแม่อำไพ - คุณพัชรา ศรีภัทร์ - คุณฉวีวรรณ ชัยจันทร์ ๒.นางประไพ คงเขียว ๓.คุณชยุตรานันท์ แจ่มจันทร์	๒๙,๔๙๐
๒๕ ต.ค.๖๔	นาวาอากาศเอก สุรพันธุ์ มีศิริ และครอบครัว	๕๔,๔๗๐
๒๖ ต.ค.๖๔	๑.คณะสงฆ์วัดมัทนังการาม ๒.คณะกรรมการออกแบบและ ควบคุมการก่อสร้างศาลาปฏิบัติธรรม โครงการสร้างสวนป่ากลางกรุง	๘๙,๔๗๐
๒๗ ต.ค.๖๔	๑.คุณชุติมา สมจิตร ๒.คุณเนติ-คุณวัชรภรณ์ ป้อมปักษา	๒๑,๕๐๐
๒๘ ต.ค.๖๔	ดร.สุพร สุวัฒนโคม และครอบครัว	๓๒,๓๙๐

๒๙ ต.ค.๖๔	คณะสงฆ์ วัดราชผาติการาม	๒๑,๓๖๐
๓๐ ต.ค.๖๔	ชมรมศิษย์เก่าวัดมัชฌันติการาม	๔๔,๒๔๐
๓๑ ต.ค.๖๔	คุณสมมิตร วัฏฏานิษฐ์กุล และครอบครัว	๔๓,๒๕๐
	รวมปัจจัย (เดือนตุลาคม)	๑,๒๘๕,๑๒๘
พฤศจิกายน ๒๕๖๔	รายนามเจ้าภาพ	จำนวนเงินบาท
๑ พ.ย.๖๔	ปัจจัยโอนเข้าบัญชี	๗๑๐
๔ พ.ย.๖๔	๑. พล.ต.ต. ณรงค์ชัย-คุณนายมยุรี วงษ์สามี ๒. คุณนิรันดร์-คุณพจนา วิศิษฐ์สิน และครอบครัว ๓. คุณจำรูญ โรมา และครอบครัว	๒๔,๙๖๐
๕ พ.ย.๖๔	ปัจจัยโอนเข้าบัญชี	๔,๐๐๐
๖ พ.ย.๖๔	สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ (มจพ.) นำโดย รศ.ดร.สันชัย อินทพิชัย ที่ปรึกษาอธิการบดีด้านพัฒนากิจการ มหาวิทยาลัยและระบบงานพัสดุ ประธานกรรมการดำเนินงานออกแบบ และควบคุมการก่อสร้างศาลาปฏิบัติธรรม ปฏิบัติหน้าที่แทน ศ. ดร. สุขชาติ เชียงฉิน อธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยี พระจอมเกล้าพระนครเหนือ (มจพ.)	๒๑,๒๐๐
๑๗ พ.ย.๖๔	ปัจจัยโอนเข้าบัญชี	๒,๐๐๐
๑๙ พ.ย.๖๔	๑. พล.ต.ต. ณรงค์ชัย-คุณนายมยุรี วงษ์สามี และครอบครัว ๒. คุณไอนุฟาร์ ทิพพานูรัตน์ และครอบครัว	๕๔,๓๖๗.๐๐
๒๑ พ.ย.๖๔	บ้านบุญโต คุณพ่อบุญชู - คุณแม่สุภาภรณ์ สุวรรณสิงห์ และครอบครัว	๒๐,๒๐๐.๐๐
๒๒ พ.ย.๖๔	ปัจจัยโอนเข้าบัญชี	๘๐๐
๒๓ พ.ย.๖๔	ปัจจัยโอนเข้าบัญชี	๕,๐๐๐
๒๔ พ.ย.๖๔	ปัจจัยโอนเข้าบัญชี	๓,๐๐๐
๒๕ พ.ย.๖๔	๑.คุณพิไลลักษณ์ นาคเจริญ ๒.บ้านจงสุข	๕๗,๓๙๔
๒๗ พ.ย.๖๔	ดร.วิหวัศ ทิพย์สุวรรณ รองคณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ	๔๘,๘๔๐

๒๘ พ.ย.๖๔	ปัจจัยอินเข้าบัญชี	๒๐๐
๒๙ พ.ย.๖๔	ปัจจัยอินเข้าบัญชี	๒,๓๐๐
	รวมปัจจัย (เดือนพฤศจิกายน)	๒๕๕,๓๓๖
ธันวาคม ๒๕๖๔	รายงานเจ้าภาพ	จำนวนเงิน บาท
๔ ธ.ค.๖๔	ครอบครัว ณ อุบล ครอบครัวพรใจหาญ ครอบครัวสภานนท์	๔๔,๒๕๓
๘ ธ.ค.๖๔	ปัจจัยอินเข้าบัญชี	๓๐,๐๐๐
๑๒ ธ.ค.๖๔	ครอบครัวชื่นสกุล	๒๕,๗๐๐
๑๔ ธ.ค.๖๔	ปัจจัยอินเข้าบัญชี	๑๒,๓๕๐
๑๕ ธ.ค.๖๔	คณะสงฆ์จังหวัดนนทบุรี (ธรรมยุต)	๔๙,๒๐๙
๑๖ ธ.ค.๖๔	พิธีบำเพ็ญกุศลสวดวาร (๑๐๐ วัน) คุณพิไลลักษณ์ นาคเจริญ, คุณนพคุณ ว่องพยาบาล และครอบครัว, คณะอุบาสก-อุบาสิกา วัดมัชฌันติการาม	๔๖,๗๐๐
๑๗ ธ.ค.๖๔	ปัจจัยอินเข้าบัญชี	๑๓๐,๐๐๐
๑๙ ธ.ค.๖๔	๑. พระธรรมทูตไทยในประเทศอินโดนีเซีย ๒. พล.ต.ต. ณรงค์ชัย-คุณนายมยุรี วงษ์สามี	๔๐,๖๓๐
๒๑ ธ.ค.๖๔	ปัจจัยอินเข้าบัญชี	๓๗,๘๔๐
๒๗ ธ.ค.๖๔	คณะสงฆ์วัดเลียบราษฎร์บำรุง	๑๗,๐๐๐
๓๐ ธ.ค.๖๔	คุณยายบุษบา ศิริมลพิวัฒน์ พร้อมด้วยบุตรหลาน ท่านอมร ไชยวงศ์ ร.ศ.ฉวีวรรณ คูตาทินันท์	๒๐,๕๐๐
	รวมปัจจัย (เดือนธันวาคม)	๕๕๕,๑๘๒
มกราคม ๒๕๖๕	รายงานเจ้าภาพ	จำนวนเงิน บาท
๒ ม.ค. ๖๕	พล.ต.ต.ณรงค์ชัย - คุณนายมยุรี วงษ์สามี และครอบครัว	๒๓,๖๗๐
	รวมปัจจัยทั้งหมด (๙ กันยายน ๒๕๖๔-๒ มกราคม ๒๕๖๕) (สามล้านเจ็ดแสนห้าหมื่นหกพันสามร้อยสี่สิบเก้าบาทถ้วน)	๓,๗๕๖,๓๔๙

ฝ่ายเลขานุการและฝ่ายเหรียญก วัดมัชฌันติการาม

รวบรวม

รายนามเจ้าภาพสร้างเมรุชั่วคราวและดอกไม้ประดับ
ในการบำเพ็ญกุศลศพ
พระพุทฺธิสารโสภณ (เดช กตปุณฺโณ)
อดีตเจ้าอาวาสวัดมัชฌันติการาม
วันที่ ๒๒ - ๒๓ มกราคม ๒๕๖๕

ที่	รายนามเจ้าภาพ	จำนวนเงิน บาท
๑.	คุณอุดมศักดิ์ พริ้งอุทุมพร คุณสุดารัตน์ ตะเณย์	๑๐๐,๐๐๐
๒.	คุณสมมิตร วัฏฏาณิชย์กุล	๑๐๐,๐๐๐
๓.	คุณศรีศักดิ์ สนิทวงศ์ และครอบครัว	๕๐,๐๐๐
๔.	คุณเสงี่ยม จารุวิลสกุล และครอบครัว	๕๐,๐๐๐
๕.	คุณพรพิมล ดงอุดม	๓๐,๐๐๐
๖.	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ	๒๐,๐๐๐
๗.	พระกสิณ สุทธิจิตโต	๒๐,๐๐๐
๘.	คุณฉวีวัฒน์ศิริวัฒน์	๒๐,๐๐๐
๙.	ร้อยโทศักดิ์ทวี แสงอร่าม	๒๐,๐๐๐
๑๐.	สำนักนาริพรต(แม่ชี) วัดมัชฌันติการาม	๑๐,๐๐๐
	รวม (สี่แสนสองหมื่นบาทถ้วน)	๕๒๐,๐๐๐

คำสั่ง วัดมัชฌันติกการาม

ที่ ๑/๒๕๖๔

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดงานพระราชทานเพลิงศพ

พระพุทธิสารโสภณ (เดช กตปุญโญ น.ธ.เอก, ป.ธ.๓, Ph.D.)

เพื่อให้การจัดงานพระราชทานเพลิงศพ พระพุทธิสารโสภณ (เดช กตปุญโญ น.ธ.เอก, ป.ธ.๓, Ph.D.) อดีตเจ้าอาวาสวัดมัชฌันติกการาม เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ถูกต้อง มีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์

อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ และพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๓๗ (๑) แก้ไขโดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๑ จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการจัดงานพระราชทานเพลิงศพ พระพุทธิสารโสภณ (เดช กตปุญโญ น.ธ.เอก, ป.ธ.๓, Ph.D.) ดังนี้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

๑. พระพรหมวชิรากร	กรรมการมหาเถรสมาคม	ประธาน
๒. พระธรรมวิสุทธิธารจารย์	เจ้าคณะภาค ๑๐ (ธ)	รองประธาน
๓. พระธรรมกิตติเมธี, ดร.	ที่ปรึกษาเจ้าคณะภาค ๑๖-๑๗-๑๘ (ธ)	รองประธาน
๔. พระธรรมศากยวงศ์วิสุทธิ์, ดร.	เจ้าคณะภาค ๖-๗ (ธ)	กรรมการ
๕. พระราชวัชรภรณ์	เจ้าคณะภาค ๑-๒-๓ (ธ)	กรรมการ
๖. พระธรรมวชิรญาณ	เจ้าคณะกรุงเทพมหานคร (ธ)	กรรมการ
๗. พระเทพวิสุทธิญาณ	วัดราชาธิวาสวิหาร	กรรมการ

๘. พระเทพวัชรเมธี, ผศ. ดร.	อธิการบดี มมร.	กรรมการ
๙. พระราชธีรสารมุนี	เจ้าคณะเขตดุสิต (ธ)	กรรมการ
๑๐. พระปริยัติสารเมธี	เจ้าคณะแขวงวชิรพยาบาล	กรรมการ
๑๑. พระมหาสมัคร มหาวิโร	เจ้าคณะเขตบางซื่อ	กรรมการ
๑๒. ศ.ดร.ธีรวุฒิ บุญยโสภณ	นายกสภามหาวิทยาลัยเทคโนโลยี พระจอมเกล้าพระนครเหนือ	กรรมการ
๑๓. ศ.ดร.สุชาติ เชี่ยงฉิน	อธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยี พระจอมเกล้าพระนครเหนือ	กรรมการ
๑๔. สำนักงานเขตบางซื่อ		กรรมการ

มีหน้าที่: ให้คำปรึกษาแนะนำช่วยเหลือ สนับสนุนคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ให้ดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ ถูกต้องตามพระธรรมวินัย พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ และกฎหมายบ้านเมือง

คณะกรรมการดำเนินการฝ่ายบรรพชิต

๑. พระราชธีรสารมุนี	รก.เจ้าอาวาสวัดมัชฌันติการาม	ประธาน
๒. พระครูอุชชัยพุทธปริตร	ผช.เจ้าอาวาสวัดมัชฌันติการาม	รองประธาน
๓. พระมหาบุญไทย ปุณณมโน, ดร.	ผช.เจ้าอาวาสวัดมัชฌันติการาม	รองประธาน
๔. พระมหาบุญยอด สุขเมธ, ดร.	ผช.เจ้าอาวาสวัดมัชฌันติการาม	กรรมการ
๕. พระครูปลัดญาณวรวรวัฒน์	เลขานุการเจ้าคณะกรุงเทพมหานคร	กรรมการ
๖. พระครูปลัดสุวัฒนพรหมจริยคุณ	เลขานุการเจ้าคณะเขตดุสิต	กรรมการ
๗. พระครูสังฆกิจจานุรักษ์	เลขานุการเจ้าคณะแขวงวชิรพยาบาล	กรรมการ
๘. พระปลัดเที่ยง อนุภาโส		กรรมการ
๙. พระประสาร จานวุฑโฒ		กรรมการ
๑๐. พระสนม จิตธมโม		กรรมการ
๑๑. พระชาลี ปรีชาโน		กรรมการ และเลขานุการ
๑๒. พระครูสังฆรักษ์ ดรชานนท์ สิริธโร		กรรมการ และผู้ช่วยเลขานุการ

มีหน้าที่ : กำหนดนโยบาย วางแผน และดำเนินงานให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุวัตถุประสงค์ ถูกต้องตามพระธรรมวินัย พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ และกฎหมายบ้านเมือง

คณะกรรมการดำเนินการฝ่ายคฤหัสถ์

๑. นายโกศล สุนทรพฤกษ์	ผอ.เขตบางซื่อ	ประธาน
๒. รศ.ดร.สันชัย อินทพิชัย	ที่ปรึกษาอธิการบดี มจพ.	รองประธาน
๓. พ.ต.อ.ประสพโชค เอี่ยมพินิจ	ผกก.สน.ประชาชื่น	รองประธาน
๔. นางสาวจำเนียร นนทมิตร	ผอ.โรงเรียนวัดมัชฌันติการาม	รองประธาน
๕. นางสาวอรอนงค์ น้อยเสวก	ผช.ผู้อำนวยการเขตบางซื่อ	กรรมการ
๖. นางกฤติมา นิ่มน้อย	ผช.ผู้อำนวยการเขตบางซื่อ	กรรมการ
๗. นางสาวอารยา รุ่งเรืองรัตน์	ผอ.ศูนย์บริการสาธารณสุข ๑๔ วงศ์สว่าง	กรรมการ
๘. นางสมมิตร วัฏฏาวิชย์กุล	ประธานชุมชนวัดหลวง	กรรมการ
๙. ร.ต.ต.จุมพล หล่มทอง	ประธานชุมชนสมบุญดี	กรรมการ
๑๐. นางพรรคันนัท วงษ์สุวรรณ	ประธานชุมชนหลัง มจพ.	กรรมการ
๑๑. นางสาวตัสสมาพร บัวแก้ว	ประธานชุมชนหลังวัดน้อย	กรรมการ
๑๒. นายอุดมศักดิ์ พริ้งอุทุมพร	หมู่บ้านจตุร	กรรมการ
๑๓. นางสาวสุดารัตน์ ตะเณย์	หมู่บ้านจตุร	กรรมการ
๑๔. นายชรินทร์ พงศ์ทรัพย์	ไวยาวัจกร	กรรมการและเลขานุการ

มีหน้าที่ : อุปถัมภ์ ช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกให้การจัดงานพระราชทานเพลิงศพ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุวัตถุประสงค์ถูกต้องตามพระธรรมวินัย พระราชบัญญัติ คณะสงฆ์ และกฎหมายบ้านเมือง

คณะกรรมการฝ่ายเหรียญก

๑. พระมหาปฎิพล ปฎิพโล	ประธาน
๒. นางสาวพัชรา ศรีภัทร	รองประธาน
๓. นางสาวจิตาภรณ์ อ่องนุช	กรรมการ
๔. นายเชษฐาภรณ์ พุ่มศรีอินทร์	กรรมการ
๕. นางศิวพร ชื่นพรภักดี	กรรมการ
๖. นางสาววิไลพร สิริแสงไพรวลัย	กรรมการ
๗. นายภาณุวัฒน์ นามเดช	กรรมการ

๘. นายฤทธิไกร ศรีฤทธิ์	กรรมการ
๙. นายอรรถพล นาří	กรรมการ
๑๐. นายสมโภชน์ คารมปราชญ์ ไวยาวัจกร	กรรมการและเลขานุการ

มีหน้าที่ : จัดทำบัญชีรายรับรายจ่าย อำนวยความสะดวกแก่ผู้มาร่วมทำบุญบำเพ็ญกุศล และออกใบอนุโมทนาบัตรแก่ผู้มีจิตศรัทธาร่วมทำบุญบำเพ็ญกุศล

คณะกรรมการฝ่ายวิชาการและจัดทำหนังสือที่ระลึก

๑. พระมหาบุญไทย ปุณณมโน, ดร.	ประธาน
๒. พระมหาบุญยอด สุขเมธ, ดร.	รองประธาน
๓. พระครูสังฆรักษ์ ดรชานนท์ สิรินุธโร	กรรมการ
๔. พระมหาไชยณอม ชยธมโม	กรรมการ
๕. พระมหาปฏิพล ปฏิพล	กรรมการ
๖. นางสาวเบญจมาศ จงรักษ์	กรรมการ
๗. คุณธนู - คุณมณฑา ธรรมาชีวะ (โรงพิมพ์ธรรมสาร)	กรรมการ
๘. คณะครูโรงเรียนวัดมัชฌันติการาม	กรรมการ
๙. นางสาวเพ็ญภา ประเสริฐ	กรรมการ
๑๐. นางสาวพัชรินทร์ พูลเฉลียว	กรรมการ
๑๑. นางสาวพัชรี โคตรภา	กรรมการ

มีหน้าที่ : รวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธานุภาพ (เดช กตปุญโย น.ธ.เอก, ป.ธ.๓, Ph.D.) รวบรวมเรียบเรียงประวัติ จัดทำหนังสือและของที่ระลึก คัดเลือกหนังสือที่เหมาะสม ดำเนินการขออนุญาต เพื่อจัดพิมพ์เป็นหนังสือที่ระลึก จัดการมอบของที่ระลึกถวายและมอบแด่ท่านผู้ร่วมงาน

คณะกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์

๑. พระมหาบุญยอด สุขเมธ, ดร.	ประธาน
๒. คณาจารย์และเจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ	รองประธาน
๓. สำนักงานเขตบางซื่อ	รองประธาน

๔. นายชินทร์ พงศ์ทรรพ	กรรมการ
๕. อาจารย์ถวิล แสนโคตร	กรรมการ
๖. อาจารย์ชัยวัฒน์ วาดเจียน	กรรมการ

มีหน้าที่ : ชี้แจงแนะนำ อำนวยความสะดวกแก่ผู้มาร่วมงาน ประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลเกี่ยวกับงาน และดำเนินการอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

คณะกรรมการฝ่ายสถานที่และเครื่องเสียง

๑. พระชาลี ปรีชาโน	ประธาน
๒. พระเสฏฐนันท์ ภัทราวุธ	รองประธาน
๓. สำนักงานเขตบางซื่อ	รองประธาน
๔. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ	รองประธาน
๕. พระภิกษุวัดมัชฌันติการามทุกรูป	กรรมการ
๖. สามเณรวัดมัชฌันติการามทุกรูป	กรรมการ
๗. นายวรศักดิ์ ช่วยประสิทธิ์	กรรมการ
๘. นายไพศาล รัตนวงค์กุล	กรรมการ

มีหน้าที่ : จัดเตรียมสถานที่ต้อนรับพระเถระ และแขกผู้มาร่วมงาน จัดเตรียมและกำกับดูแลเครื่องขยายเสียงและอุปกรณ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องให้ดำเนินงานไปด้วยดี

คณะกรรมการฝ่ายปฏิคมและไทยธรรม

๑. พระสมุห์แวงชัย ธมฺมกาโม, ดร.	ประธาน
๒. พระโอรส ปวโร	รองประธาน
๓. สำนักงานเขตบางซื่อ	รองประธาน
๔. พระสมพงษ์ วิริโย	กรรมการ
๕. พระวิสุทธิพร ถาวโร	กรรมการ
๕. พระมหาสมเกียรติ ญาณสุทฺธโร	กรรมการ
๖. พระสุรพล สุรพล	กรรมการ
๗. พระไพโรจน์ วิโรจโน	กรรมการ

๘. พระสุวัชน์ สุธีโร	กรรมการ
๙. พระกสิณ สุทธิจิตโต	กรรมการ
๑๐. พระสิงหา ฐมมโร	กรรมการ
๑๑. พระวรชาติ สุนทรธมโม	กรรมการ
๑๒. สามเณรวัดมัชฌันติการามทุกรูป	กรรมการ
๑๓. นายศรีศักดิ์ สนิทวงศ์	กรรมการ
๑๔. คณะครูโรงเรียนวัดมัชฌันติการาม	กรรมการ

มีหน้าที่ : ถวายการต้อนรับปฏิสันถารพระเถระและแขกที่มาร่วมงาน แนะนำสถานที่และอำนวยความสะดวกในงาน จัดน้ำปานะถวายพระเถระ และเครื่องดื่มไว้บริการแก่แขกที่มาร่วมงาน

คณะกรรมการฝ่ายพิธีการและพิธีกร

๑. พระมหาบุญยอด สุขเมโธ, ดร.	ประธาน
๒. พระครูปลัด เกษมศักดิ์ สิริธมโม	รองประธาน
๓. พระมหาเกรียงไกร สิริวฑฺฒโน	รองประธาน
๔. กระทรวงวัฒนธรรม	กรรมการ
๕. สำนักงานเขตบางซื่อ	กรรมการ
๖. นายภาณุวัฒน์ นามเดช	กรรมการ
๗. นายวุทธิชัย นิยมทอง	กรรมการ
๘. นายวรโชติ เคนจันทิก	กรรมการ

มีหน้าที่ : ประสานงานกับสำนักพระราชวัง สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ หรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพิธีการ จัดกระบวนการขั้นตอนเพื่อขอพระราชทานเพลิงศพ และดำเนินการขั้นตอนให้เป็นที่ไปด้วยความเรียบร้อย

คณะกรรมการฝ่ายจราจรและรักษาความปลอดภัย

๑. พระอานนท์ โพธิ์นุโ	ประธาน
๒. พระมหาณัฏฐพันธ์ คุณวโร	รองประธาน

๓. สถานีตำรวจนครบาลประจักษ์	รองประธาน
๔. เจ้าหน้าที่เทคนิค เจตบงชื้อ	กรรมการ
๕. เจ้าหน้าที่ อพปร.บางซื่อ	กรรมการ
๖. เจ้าหน้าที่ศูนย์บริการสาธารณสุข ๑๙ วงศ์สว่าง	กรรมการ
๗. อสส.ชุมชนหลัง มจพ.	กรรมการ
๘. อสส.ชุมชนหลังวัดมัชฌันติการาม	กรรมการ
๙. อสส.ชุมชนซอยวัดหลวง	กรรมการ
๑๐. อสส.ชุมชนวัดเลียบราษฎร์บำรุง	กรรมการ
๑๑. อสส.ชุมชนสมบุญดี	กรรมการ

มีหน้าที่ : จัดการจราจรภายในงานให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย อำนวยความสะดวกแก่พระเถระและแขกผู้มาร่วมงาน จัดสถานที่จอดรถและจัดจุดตรวจคัดกรอง โรคโควิด ๑๙ ดูแลความปลอดภัยให้แก่แขกผู้มาร่วมงาน

คณะกรรมการฝ่ายอาหารและเครื่องดื่ม

๑. พระปริยัติสารเมธี	ประธาน
๒. พระมหาบุญยอด สุเมโธ, ดร.	รองประธาน
๓. ชุมชนหลังวัดมัชฌันติการาม	กรรมการ
๔. ชมรมศิษย์เก่าวัดมัชฌันติการาม	กรรมการ
๕. ชุมชนซอยวัดหลวง	กรรมการ
๖. ชุมชนวัดเลียบราษฎร์บำรุง	กรรมการ
๗. ชุมชนสมบุญดี	กรรมการ

มีหน้าที่ : จัดเตรียมภัตตาหารถวายพระเถระ ภิกษุสงฆ์ สามเณร และอาหารเครื่องดื่มแก่แขกที่มาร่วมงาน

ให้ผู้มีรายนามตามคำสั่งแต่งตั้งนี้ ร่วมกันจัดงานพระราชทานเพลิงศพพระพุทธิสารโสภณ (เดช กตปุญโญ น.ธ.เอก, ป.ธ.๓, Ph.D.) ที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีทุกประการ

คณะกรรมการฝ่ายเลขานุการ

๑. พระชาลี ปรีชาโน	ประธาน
๒. พระมหาเกรียงไกร สิริวิฑฒโน	รองประธาน
๓. พระครูสังฆรักษ์ ดรชานนท์ สิริธโร	รองประธาน
๔. พระมหาไชยถนอม ชยธมฺโม	กรรมการ
๕. สามเณรวัฑฒันติการามทุกรูป	กรรมการ
๖. นายมานพ สมสวัสดิ์	กรรมการ
๗. นายบุญล้อม มุ่งงาม	กรรมการ
๘. นายสิริวัฒน์ ครูสาตะ	กรรมการ
๙. นายภาณุวัฒน์ นามเดช	กรรมการ

มีหน้าที่ : จัดทำกำหนดการ จัดเตรียมข้อมูลเกี่ยวกับการจัดงานทุกด้าน รับขึ้นฎีกา ตรวจจสอบฎีกา และมอบถวายเครื่องไทยธรรมแก่พระเถระ จัดทำหนังสือนิมนต์พระภิกษุ สามเณร ออกหนังสือเชิญ ประสานงานกับฝ่ายอื่น ๆ เพื่อความเรียบร้อย และดำเนินการอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑ เดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

(พระราชธีรสารมุนี)

รักษาการเจ้าอาวาสวัดมัชฌันติการาม

ประมวลภาพอดีต
แห่งความทรงจำ

พระพุทธิสารโสภณ (เดช กตปุญโญ)

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา :	พระธรรมวิสุทธิธารจารย์	พระราชธีรสารมุนี
	พระปริยัติสารเมธี	พระครูอุชชัยพุทธปริตร
	พระครูปลัดสุวัฒนพรหมจริยคุณ	พระมหาสมັตร มหาวีโร

บรรณาธิการ : พระมหาบุญไทย ปุณณมโน,ดร.

กองบรรณาธิการ:

พระมหาบุญยอด สุขเมโธ,ดร.	พระสมุห์แวงชัย ธมฺมกาโม,ดร.
พระมหาเกรียงไกร สิริวฑฒโน	พระมหาไชยณอม ชยธมฺโม
พระมหาสมเกียรติ ญาณสุโข	พระครูสังฆรักษ์ ดร.ชานนท์ สิริโนโธ
พระเสฏฐนันท์ ภัทรวาโร	พระชาลี ปรีชาโน
พระอานนท์ อานนโธ	พระมหาปฎิพล ปฎิพโล
นางสาวเบญจมาศ จงรักษ์	นางสาวพัชรี โคตรภา
นางสาวเพ็ญนภา ประเสริฐ	นางสาวพัชรินทร์ พูลเฉลียว
คณะครูโรงเรียนวัดมัชฌันติการาม	
คุณธนู - คุณมณฑา ธรรมาชีวะ (โรงพิมพ์ธรรมสาร)	

พิมพ์ครั้งที่ ๑

๒๓ มกราคม ๒๕๖๕ จำนวน ๒,๐๐๐ เล่ม

พิมพ์ที่

บริษัท ธรรมสาร จำกัด

๗๗/๒ หมู่ ๑ ต.บางขุน อ.บางกรวย จ.นนทบุรี ๑๑๑๓๐

โทร ๐๒-๔๕๔-๔๕๓๔

โทรสาร ๐๒-๔๕๔-๔๕๓๓

E-mail : Dhammasarn@yahoo.com

วชิรมา สงุขารอ อปปมาเทน สมปาเทถ ฯ

สังขารทั้งหลายมีความเสื่อมไปเป็นธรรมดา

พวกเธอจงยังความไม่ประมาทให้ถึงพร้อมเถิด.

มหาปริณิพพานสูตร ทีฆนิกาย มหาวรรค (๑๐/๑๔๓/๑๘๐)

อารามโรปา วโนโรปา
ปปัญจ อุกปานญ
เตสั ทิวา จ รตโต จ
ธมฺมฐา สิลสมฺปนฺนา

เย ชนา เสดฺถการกา
เย ทกฺขติ อฺปสฺสยํ
สทา ปุญฺญํ ปวทุตฺติ
เต ชนา สคฺคคามิโน ฯ

ชนเหล่าใดสร้างอาราม (สวนไม้ดอกไม้ผล) ปลุกหมู่มั (ใช้ร่มเงา)
สร้างสะพาน และชนเหล่าใดให้โรงน้ำเป็นทานและบ่อน้ำทั้งบ้านที่พักอาศัย
ชนเหล่านั้นย่อมมีบุญ เจริญในกาลทุกเมื่อทั้งกลางวันและกลางคืน
ชนเหล่านั้นตั้งอยู่ในธรรม สมบูรณ์ด้วยศีล เป็นผู้ไปสวรรค์ ฯ

วโนโรปสูตร สังยุตตนิกาย สคากวรรค

(๑๕/๑๕๖/๕๖)